

9 770351 640019

Čestitamo ob dnevu samostojnosti!

VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES

CREDITANSTALT
Banka uspešnih
M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

VESTNIK

Murska Sobota, 21. decembra 1995, leto XLVII, št. 51, cena 150 SIT

Foto: Jure Zunec

Želimo vam spokojne božične praznike med vsemi, ki jih imate radi!

UGODNA POTROŠNIŠKA POSOJILA

KREKOVA BANKA

Krekova banka, d. d., Maribor, PE Murska Sobota, Ulica arhitekta Novaka 13

Vsem občankam in občanom,
vsem organom Občine Regaševci,
krajevnim skupnostim Pertoča,
Sv. Jurij in Regaševci

**BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE
PRAZNIKE
IN
SREČNO NOVO LETO 1996**

zeli

član občine
Janko Hall

**»Hotel
me je
zadušiti
z zeljno
glavo«**

**Kmetijsko
gospodarstvo
Črnci je
prekrila
debela snežna
odeja in zakaj
je pristalo v
stečaju**

minicom d.o.o., vegova 13, m. sobota, tel.: 069 32 738, fax: 31 984

MINICOM RAČUNALNIKI, KI LETJO!
Microsoft QUALIFIED DEALER

**AKCIJSKA PRODAJA
RAČUNALNIKOV**

svetovanje in prodaja

mobitelDC M Sobota * Lendavska 19/b
tel.: 069 / 32 724

**Soboška
bolnišnica se
duši v 200-
milijonski
izgubi**

Ob koncu tedna bo
oblačno, možne so
manjše padavine.

Vestnikov koledar
21. december, četrtek, Peter
22. december, petek, Demetrij
23. december, sobota, Viktor
24. december, nedelja, Eva
25. december, pondeljek, Božič
26. december, torek, dan
samostojnosti
27. december, sreda, Janez

Pregovor
Sveti dan vetrovna,
k leti bo sadja polno.

VREME

**Ženske ustavimo
AIDS, ljubimo se s
priateljico, pravijo
v naši prestolnici**

**V Vestnikovem
božičnem intervjuju
ljubljanski nadškof in
metropolit dr. Alojzij
Šuštar pravi: »Nismo še
zreli za pravo
demokracijo ... «**

**Z vlakom smo drdrali
od Murske Sobote
do Ormoža**

Kljub epidemiji gripe je šla stavka zdravnikov mimo nas kot enodnevna vročica. Po odzivih smo navadni smrtniki stavko sprejeli in kljub prej omenjeni epidemiji so se tudi pacienti odločili za postni dan v ambulantah in bolnišnicah. O tem ali so ali pa še bodo z nadaljevanjem stavke uspeli dobiti od države tisto, kar jim gre, je stavka kljub vsemu ponovno odprla rane tranzicijskoga časa in pokazala na kratko pamet države in njene birokracije. Ob tem je nepomembno, da so tudi zdravniki posredno del državnega aparata kot delavci v javnih zavodih, državni upravi in lokalnih skupnostih. Zgled zdravnikov namreč ni prvi, ki nam kaže, kakšen odnos ima država do lastne pameti in s tem tudi do lastnega razvoja.

Mimogrede, predmet tega pisanja ni stari družbeni red. Po prehodu v zgodnji kapitalizem se je pod kinko tržne naravnosti in privatizacije (tudi divje) najprej otresla pamet znotraj podjetij. V teh je bila takrat povsem zanemarjena klasična struktura organiziranosti podjetja, ki ne gle-

ranje države pocienile. Posledično pa je zaradi omejene velikosti vreče seveda nekje morala sekati in sekala je ali pa seka ponovno pri pameti. In v zdravstvu ali šolstvu je koncentrirana pamet, ki je posredno še kako pomembna za uspešnost države kot celote. Da pa bi oprala svojo odgovornost in odnos do pameti pod državno kupo, jo vso trpa v isti koš, nasproti pa ji postavi paradržavne inštitucije kontrole in plačnika te pameti. Zdravstveno zavarovalnico nameč. Ta pa kot vreča brez dna iz leta v leto bolj pritiska na zavarovance na eni strani, na drugi pa omejuje zdravstvo. Kajti v osnovi bi država svojo pamet (mislim zdravnike ali šolnike) morala vsaj tako dobro plačati, da bi ljudje brez večjih stresov lahko preživeli štirčlansko družino kot to lahko v Evropi. Pa ne, kajti če jim že tega osnovnega dela ne plača kot bi bilo potrebno, naj bi jim vsaj pustila zasluziti z delom prek normativov. Toda ne, paradržavna institucija jim je predpisala, kot sami predpisujejo, recept, koliko lahko delajo, da bodo sploh plačani. Ukre

Le pri pameti smo kratki

de na današnje definicije vodenja kljub vsemu funkcioniраjo v obliki piramide z jasno definirano sestavo zaposlenih od najvišje do najnižje ravni. S poudarjenjem »mobitel« vodenja in »butičneg« marketinga kot tudi privatizacije kot edinega kriterija uspešnosti podjetja so se podjetja otresala tehnične pameti kot hruška svojih zrelih plodov. Eden od načinov so bile nizke plače in potem so delavci počasi odhajali. O rezultatu pod črto ni potrebno posebej pisati. Ko je ta val odplovil, kar je po tej poslovni filozofiji moral odploviti, je država tistih nekaj, ki omenjene zakonitosti niso upoštevali, sama zategnila s plačami in tudi prispevimi stopnjami, tako da tudi ti danes izgubljajo sapo.

Vzopredno s tem pa je kompenzirala zaprtje produktivnih delovnih mest z odpiranjem novih »visokoproductivnih« delovnih mest v državini in paradržavni upravi. Sem štejemo tudi lokalne skupnosti, ki so prispevale levji delež k povečanju zaposlenosti, čeprav naj bi »pisarniške funkcioni-

je podoben sistemu, ki v Evropi stimulira zmanjševanje presežkov v kmetijstvu. In kaj bo, če smo še naprej cinični, ko bo uveljavljen nov zakon o dohodnini in se bo med drugimi prijavljenimi »furnished«, ki jih bodo naznani sosedji, znašla tudi cela vrsta zdravnikov. Ja, takrat pa bomo začeli moralizirati. Kot so to nekatere že začeli ob namišljih na dodelan sistem podkupovanja za ta ali oni specialistični pregled in je nanj opozoril eden od priznanih slovenskih zdravnikov.

Vzopredno s prej omenjenimi odkloni pa se državna birokracija bohoti predvsem na lokalni občinski ravni, kjer se nihče preveč ne ozira po zakonu o delavcih v javnih službah in kjer si amaterski župani izplačujejo najmanj take neto honorarje, kot so zdravniške bruto plače, ali npr. državni svetniki, ki prav tako ob svoji neprofesijskih vlogah s svojimi nadomestili in vsemi dodatki krepko presegajo zdravniške plače. Pa naj še kdo reče, da država ceni svojo pamet!

J. VOTEK

»Bejgli«, nogavice in petarde

Božič, čeprav ni največji praznik krščanskega sveta, je bil na Madžarskem tudi v t. i. komunističnih časih praznik. To se pravi, da sta bila 25. in 26. december dela prosta dneva tudi takrat. Sicer pa je ta praznik dobival ob prvotni krščanski vsebinini tudi nekatere nove pomene. Neverni ljudje ali tisti, katerim se zaradi svojih funkcij in interesov ni spodbilo verjeti, so ta praznik praznovali kot dan družine, ljubezni in miru. V takih družinah je bila žalostna večinoma le babica, ko njenim vnukom božične jelke in darila ni prinašal Božiček, temveč dedek Mraz. Kot jih je prinašal po vseh vrtecih, šolah in drugih institucijah.

Toda božič smo praznovali vsi s postavitvijo jelke 24. decembra, s polnočnico, katere so se udeleževali tudi tisti, ki se jim sicer ne bi spodbilo, zato so stali v bolj skritih kotičkih cerkv.

Zadnja leta jeklo spet prinaša Božiček. Za to drevesce pa bomo letos odsteli lepo vsoto na tržnicah ali prodajnih mestih. Najbolj žalostno pri vsem tem je, da je praznik rojevanja obenem smrt gozdov. Vse večkrat se namreč dogaja, da nekateri trgovci in veleprodajalci poskrbijo za »zeleno blago« s »črno poseko«. Tako oropajo cele gozdove,

ve, kajti nekateri se jih lotijo na prav barbarski način. Posekajo velike smreke in odžagajo ter odpeljejo le lepe vrhove teh dreves. Zato imajo v tem času gozdna gospodarstva posebne varnostne ukrepe.

Razslojevanje madžarske družbe se pozna tudi po tem, kakšne vrste smreki si lahko posamezniki privoščijo, kajti za 2- do 3-metrsko srebrno smrek je treba odšteti po več tisoč forintov.

Še opaznejša je razlika med novimi bogataši ter t. i. srednjimi sloji (da o siromakih sploh ne govorimo), če pogledamo.

Tudi na monoštrske tržnici kupujejo večinoma Avstrijo.

Dunaj Sneg od Dunaja do Sarajeva

Smiljan se je na Dunaju že kar udomačil. Pred tremi leti, ko so mu starši omogočili varno pot iz sarajevskega kotla, se sicer ni kot velika večina običajnih pregnancev beguncev znašel v enem od tipičnih zbirnih središč za begunce iz Bosne in Hercegovine, saj je imel na Dunaju sorodnike, ki so mu lahko priskočili na pomoč, vendar tudi njemu ni bilo prizaneseno s plezanjem prek gore parirjev in zagotovil o finančnih, jezikovnih ter drugih bivanjskih sposobnosti, potrebnih za »prostor pod avstrijskim soncem«. Sezaj je Smiljan ponosni imetnik indeksa dunajske ekonomske univerze, kar mu sicer prinaša vrsto socialnih ugodnosti, vendar je to za dostojno življenje mladega študenta največkrat premalo. Navada tukajšnjih študentov je, da si velika večina služi denar za večerno pivo v družbi s prijatelji še z občasnimi zaposlitvami. Logika subjektivnega individualizma, prevladujočega v tržnih gospodarstvih, ki jo na opisani univerzi prodajajo kot nekaj, o čemer ne gre dvomit, da velja, je na mojem prijatelju Smiljanu že pustila prve »sledove«; tako je fant že delil reklamne letake pred univerzo (40-60 šilingov na uro), delal kot natakar v gostilni in turistični kmetiji v bližnjem Grinzingu (50-80) ter se tudi že poskušal kot »barkeeper« v nekaterih dunajskih nočnih lokalih. Po podpisu mirovnega sporazuma v ameri-

riški vojaški bazi v Daytonu bi bilo zanimivo, da bi dunajski študent po poreklu iz Sarajeva začel razmišljati o tem, kako bi lahko pomagal svoji mladi državi, pri tem pa seveda še sam kaj zasluzil. Razmišlanju v smislu subjektivnega individualizma bi torej moral pridružiti še logiko zgraditve lastne domovine ter si tako praviti teren za eksistenco tako v tujini kakor tudi doma. Vendar ni tako. Tako Smiljan kakor tudi veliko večino mladcev iz Srbije in Črne gore, ki so pobegnili pred grozotami, ki so jim bili - ali pa so imeli srečo in so se jim izognili - priče, »posli stoletja«, ki jih obljubljava obnova nekaterih delov nekdanje »Juge«, kratko malo ne zanimajo kaj preveč. Za praktičnega in pragmatičnega vrstnika na ekonomski univerzi iz Makedonije, Hrvaške ali Slovenije, je takšno početje nerazumljivo. Ali so mogoče fantje, ki imajo tako »besne veze« v Sarajevu izgubili občutek za realnost, ki se v tem primeru imenuje »cash«? Nikar ne. Izgubili ga niso, vendar jim je razumevanje le-tega nekako (za)moteno. Smiljan in prijatelji so se namreč priložnostno zapostili pri dunajski komunalni, in to pri zimski službi za čiščenje snega. Pogdoba določa nekako takole: potencialni čistilec mora biti na voljo 24 ur na dan (in na noč) pet mesecev, od novembra do marca, ter za to dobi 35 000 avstrijskih šilingov. Zimska služ-

Slovenec in prijatelj Jaka iz Ljubljane, sicer navdušen bralec Nobelovega nagrajenca za ekonomijo Beckerja, pravi, da vsi ti simpatični kolegi in kolege iz Bosne »pate od balkanske bolesti« ter simptome te bolezni pojasni v strokovnih krogih še neuveljavljenim izrazom »boli me kurac za sve«.

Torej s splošno nezainteresirnostjo za vse, kar je in kar se dogaja tam spodaj. Po treh in več letih avtogenega treninga s poudarkom na posebno naporni vaji, imenovani »čimprej pozabiti vse skupaj«, je takšna pasivnost tudi razumljiva. (Tudi) dunajski psihohanalitiki bodo imeli še dolga leta dovolj dela z raziskavo sindroma »večnega tujca«, zimska služba pa dovolj študentov, ki bodo poskušali spekulirati na zimski »borzi dela«.

K čimprejšnjemu vračanju bosanskih pregnancev na njiva »stoltna ognjišča« so pripomogle tudi zadnje volitve v avstrijski parlament. Nekatere konzervativne stranke so lovile - čeprav zelo neuspešno - glasove tudi s politiko vračanja 80 000 beguncev iz nekdanje Jugoslavije, ki sedaj prebivajo v Avstriji. Po uradnih podatkih je samo še 20 000 takih, za katere mora skrbeti avstrijska država, drugi so si našli zaposlitve, s pomočjo poroke z avstrijskim državljanom ali državljanom pridobili državljanstvo ali pa so za svojo eksistenco poskrbeli na kak drug način. Malo je torej vetrjetnosti, da se bodo tisti, ki so se v Avstriji »znašli«, tudi vrnili na svoj rodni dom. Razen seveda kot turisti smučat na Jahorino in Trebević.

Andrej Horvat

kaj iščejo ljudje po trgovinah za darila. Medtem ko novopečeni bogataši iščejo predvsem izdelke luksuzne kategorije, kupuje večina prebivalcev praktične stvari, ki jih družinski člani pač potre-

nogavic, kakšen robček ... ali niti tega ne, čeprav si tudi civilna družba prizadeva, da bi pomaga la tem ljudem. Vedno več je takih organizacij, društev in tudi posameznikov, ki z organizira-

forintov in tudi medvedka, ki ga je neka deklica že »prerasla«.

Se ve, da Madžari radi dobro jedo, čeprav ne preveč zdravo. To velja tudi za božične praznike. Na dan pred božičem je

post, zato se ponavadi pripravljajo ribe na razne načine. Po nekaterih pokrajnah se pripravi za božično kosilo sarma, zadnja leta pa vedno pogosteje pečeno puero. Med pecivi pa morata biti obvezno makova in orehova pogača, t. i. »bejgli«.

In kje bodo Madžari preživel najdaljšo noč v letu? Večina se bo poslavljala od starega leta v krogu domačih ali prijateljev. Silvestrovanje v kakšnih boljših hotelih si lahko privoščijo le tisti z debelimi denarnicami, kajti večerja s programom za dve osebi stane približno 250 do 350 DEM, to pa je povprečna meseca plača na Madžarskem.

Od 20. decembra do 2. januarja so v šolah božične počitnice. Med tem časom bodo ulice glasne od pokanja petard.

Klub strogi carinski kontroli je tega blaga na madžarskih tržnicah iz leta v leto več, kot je tudi vsako leto več pohabljenih otrok in mladih. Takih, katerim novo leto sploh ne bo srečno.

MARIJANA SUKIC

bujejo. Večina teh ljudi kupuje na priložnostnih sejmih pri Kitajcih, Poljakih in Romunih, kajti njihove cene so precej nižje kot v državnih trgovinah, da o butikih sploh ne govorimo. Sicer pa jeakovost tega blaga več kot vprašljiva. Prav gotovo bo ob letošnjem božiču tudi dosti takih, ki bodo dobili za darilo le par

njem dobrodelnih prireditve zbirajo sredstva in darila za čedalje širši sloj družbe. Med njimi je veliko cerkevih in karitativnih organizacij, najbolj odmevna pa je akcija športnega uredništva madžarske televizije, na kateri zbirajo darila za družine z več otroki. Med pošiljkami najdemo pakete s športno opremo znanih firm v vrednosti več sto stisoč

Iz Zagreba piše

Bakalar in Lucijina pšenica

Drugi dan letošnjega adventa so v hotelu Scandic Crown v Stockholmu pripravili »svetovno prvenstvo v okraševanju božičnih (ali novoletnih) dreves«, prvo mesto pa je zasedla Hrvaška, ki se je podobno kot zadnja tri leta na tekmovanjih za mis sveta v južnoafriškem Sun Cityju vedno prebilala v finale. Tokrat so svetnik hrvaškega veleposlaništva na Švedskem Mirko Hrupej, tajnici Angela Ilić in Kruna Mandunić svojo jeklo okrasili z luktami v zagorskih narodnih nošah in samo še z enim nacionalnim izdelkom - »z letarskim srcem« iz zagrebške okolice. »Hrvaško drevo je elegantno in skladno okrašeno, daje toplino tradicionalnega božičnega ugodja in kliče k spravi,« so zapisali ob razglasitvi rezultatov nenavadnega tekmovanja. Prav sprave pa so v predbožičnih in prednovodelnih dneh Hrvati nemara še bolj potrebni, kot so bili med vojno leta 1991, kajti v podatkovnem obdobju niso popolnoma skrhanli le odnos med hudezevcami in opozicijo.

Torej s splošno nezainteresirnostjo za vse, kar je in kar se dogaja tam spodaj. Po treh in več letih avtogenega treninga s poudarkom na posebno naporni vaji, imenovani »čimprej pozabiti vse skupaj«, je takšna pasivnost tudi razumljiva. (Tudi) dunajski psihohanalitiki bodo imeli še dolga leta dovolj dela z raziskavo sindroma »večnega tujca«, zimska služba pa dovolj študentov, ki bodo poskušali spekulirati na zimski »borzi dela«.

K čimprejšnjemu vračanju bosanskih pregnancev na njiva »stoltna ognjišča« so pripomogle tudi zadnje volitve v avstrijski parlament. Nekatere konzervativne stranke so lovile - čeprav zelo neuspešno - glasove tudi s politiko vračanja 80 000 beguncev iz nekdanje Jugoslavije, ki sedaj prebivajo v Avstriji. Po uradnih podatkih je samo še 20 000 takih, za katere mora skrbeti avstrijska država, drugi so si našli zaposlitve, s pomočjo poroke z avstrijskim državljanom ali državljanom pridobili državljanstvo ali pa so za svojo eksistenco poskrbeli na kak drug način. Malo je torej vetrjetnosti, da se bodo tisti, ki so se v Avstriji »znašli«, tudi vrnili na svoj rodni dom. Razen seveda kot turisti smučat na Jahorino in Trebević.

Miljenko Smoje: »Božič brez bakalarja je kot morje brez rib.«

rkene miši. V naši družini ne čutimo kakšnega večjega pomanjkanja. Toda več kot tradicionalnega božiča si ne moremo privoščiti,« mi je pojasnil moj zagrebški sosed Ivan Štimunović, ki se je pred dve maletoma upokojil kot pomočnik ministra za okolje in dobitva mesečno okoli 600 nemških mark pokojnine. To pa je za hrvaške razmere veliko. Še cer dobro založene trgovine so povsem izpraznjene, kolone vozil pa se vijejo proti hrvaško-slovenski in zlasti hrvaško-madžarski meji. Nekdo je izračunal, da pustijo Hrvali povprečno na dan čez mejo okoli 10 milijonov nemških mark. V primerjavi s prejšnjimi prazniki so trgovine z živili slabše založene s posušenimi lososi ali polenovkami, ki so na svetu večer glavna jed sleherne hrvaške družine ob morju, ta iradicija pa se je prenesla tudi v notranjost Hrvaške, iz nje pa na morje stevne v steklene posode ali lončke, ki ob topilih pečeh v nekaj dneh vzljije in do božiča zraste do 10 centimetrov visoko.

»Če na svetu večer ne bi jeman bakalarja, potem bi mi do naslednjega božiča leto šlo v nič,« mi je nekoč pojasnil znani dalmatin Tomislav Gotovac, ki je pred kuhanjem nasekljati na majhne koščke. Vsaka gospodinja ima svoj recept za bakalar, svoje začimbe, med katerimi ne sme manjkati lovorcevega lista in rožmarina. Bakalar se kuha 2 do 4 ure in na koncu, podobno kot naš bograč, zgosti s krompirjem (na otoku Braču mu dodajajo tudi nekaj vina, na Visu ga zgostijo z bešamelom itd.).

PETER POTOČNIK

Dalmatinci ugotavljajo kako vost bakalarja celo po vonju, ki ostane tudi v dobro prezračevani kuhinji še nekaj dni, ponekod celo do novega leta.

Kot je lahko slišati, bosta povprečni hrvaški družini ozelenela pšenica pod božičnim drevesom in bakalar na mizi letos edino pravo zadovoljstvo.

Občinski svet Občine Radenci sprejel uredbo o taksah za obremenjevanje okolja, pravilnik o štipendiranju, odlok o oskrbi prebivalstva s plinom in sklepe o delitveni bilanci

Boj za nasledstvo se nadaljuje

Radenskim svetnikom so se tokrat pridružili tudi državna poslanca Feri Horvat in Jožef Kocuvan ter državni svetnik Andrej Hrastelj

Najbrž se le še malokateri občinski svet pri nas seli iz kraja v kraj, ko ima svoje seje, kot to počne radenski. Po eni strani so prisiljeni, saj še nimajo urejene lastne sejne sobe v občinskih prostorih, ki so jih kupili v poslovno-stanovanjski stavbi v Radencih, po drugi strani pa tako delajo tudi namenoma, da bi se svetniki lahko kar najbolj neposredno seznanili z dogajanjem in problemi v posameznih krajih občine. In menda bo tako tudi v prihodnje. Po našemu mnenju gre za zanimivo in koristno prakso, ki bi jo lahko posnemali tudi drugod v Pomurju, saj bi tako lokalno zavrnalo bolj približali ljudem. Radenski svetniki so se tokrat (minulo soboto) zbrali v prostorih OŠ Kapela, od koder so se, potem ko so končali z obravnavo predvidenih tem, lahko podali še na otvoritev cest v bližini Spodnjem Kocjan in na Rački Vrh.

V Zdravstveni ambulanti Radenci dela le en stalen zdravnik. Ko je le-ta odsoten zaradi dopusta (letnega ali bolniškega), prihaja v njihovo ambulanto zdravnik iz Gornje Radgona, in to le 2-krat tedensko. Zato je takrat običajno velika gneča. Bolniki morajo čakati na vrsto po več ur, čeprav bi nekateri potrebovali takojšnjo pomoč. Morda je bilo to pred nedavnim usodno za enega čakajočih, ki ga je zadeba kap in mu niso uspeli rešiti življenja. Na ta problem je na zadnji seji posebej opozoril svetnik Ivan Hajdinjak, ki pa ne misli, da bi bila kriva zdravniška služba. Po njegovem mnenju pa bi moral biti zdravnik v radenski ambulanti vsak dan, s čimer so soglašali tudi drugi svetniki, ki so prav tako podprtli predlog Marije Matič, da bi bilo humano, če bi iz občinske blagajne nakazali 100.000 tolarjev pomoči za Javno Mučico iz Zbigovec, ki ga čaka

težka in draga operacija. Sprejeli so tudi pobudo Antona Žnidariča za spremembo pravilnika o finančiraju strank, in sicer da bi nazalj denar na žiroračun me-

Taki pa še bolj obremenjujejo okolje, zato bi morali vsi plačevati ekološki davek. Temu ni nihče

Republiška poslanca Feri Horvat in Jožef Kocuvan, ki sta bila drugič na seji občinskega sveta v Radencih, ter Andrej Hrastelj, ki se jim je medtem pridružil že nekajkrat, so dokaj pojavili njihovo delo; še zlasti so bili prijetno presenečeni, da so svetniki tako aktivni v razpravi in da se pri odločanju v glavnem ne ozirajo, v kateri stranki je kdo, ampak upoštevajo predvsem argumente.

dobčinskega odbora, če določena stranka nima sedeža v matični občini, in pobudo Simona Rožmana, da bi se občinski svet seznanil z delovanjem krajevnih skupnosti Radenci in Kapela.

O vsem tem je tekla beseda pri točki Vprašanja in pobude svet-

oporekal, vendar bi bilo uredbo, ki bi vključevala vse gospodinjstva, težko izvajati. Prej bo potrebno doseči, da se bodo vsi vključili v organiziran odvoz odpadkov, ki je po odloku obvezen. Takse pa bodo morale plačevati tudi vse pravne in fizične osebe

iz občin Gornja Radgona in Sveti Jurij ob Ščavnici, saj tudi njihove odpadke vozijo na odlagališče v Hrastje-Moti. Uvedli pa so tudi takso za uporabnike kanalizacijskega omrežja (po 9,00 SIT za gospodinjstva in 18,00 SIT za pravne osebe za kubični meter porabljeni vode) in uporabnike čistilne naprave v Radencih (po 20,00 SIT za gospodinjstva in 30,00 SIT za pravne osebe za kubični meter poabljeni vode). V razpravi o tem smo lahko slišali tudi kritične besede na račun Zdravilišča Radenska, ki da spušča v potok precej kemikalij in čistilne naprave.

Tudi pravilnik o kadrovskem štipendiranju dijakov in študentov s sredstvi proračuna Občine Radenci je sprožil dokaj polemično razpravo, ker so imeli svetniki in svetnice na to različne poglede. Predvideno je bilo, da bi razpisovali štipendije samo za neposredne potrebe proračunskega porabnikov v občini, torej za kadre v vrtcih, šolah in morda še v občinski upravi. Večina pa je menila, da bi morali omogočiti finančno pomoč ali dajati spodbudo za šolanje tudi drugim mladim iz občine. Nekdo je menil, da bi lahko štipendirali tudi avtomehanika. Zato so sprejeli nekakšen splošen pravilnik o štipendiranju dijakov in študentov, pri podeljevanju pa bodo upoštevali potrebe v Občini Radenci, šolski uspeh prosilca oziroma njegove sposobnosti za izbran izobraževalni program in premoženjsko stanje. Komisijo za štipendiranje bo imenoval občinski svet, le-ta pa

Osnovna taksa za obremenjevanje okolja na območju Občine Radenci znaša 80 tolarjev mesečno po osebi v gospodinjstvu oziroma 10 tolarjev po kvadratnem metru poslovnih površin za gospodarske in druge dejavnosti; pravnim osebam pa bodo zaračunavali poleg tega še 150 tolarjev za odvoz 120-litrske, 250 tolarjev za 240-litrsko in 450 tolarjev za odvoz posod s prostornino od 900 do 1.100 litrov oziroma 300 tolarjev za kubični meter kontejnerskega odvoza odpadkov. Predvideno je, da se bo na ta način zbralo nekaj čez 13,8 milijona tolarjev, ki jih bodo namensko uporabili za nadaljnje urejanje dokumentacije in sanacijska dela pri odlagališču odpadkov v Hrastju-Moti.

bo imel glede na sprejete kriterije in dokaj omejena finančna sredstva (letos le 500.000 tolarjev) zelo težko nalogo, komu pravzaprav odobriti štipendijo. Z enim pravilnikom se pa ne da vsega rešiti. Ampak večina članov radenskega občinskega sveta je drugačnega prepričanja.

Vsi pa so podprli stališče komisije za delitev premoženja prejšnje skupne Občine Gornja

Radgona, da ne kaže sprejeti predloga delitvene bilance, ki so ga prejeli iz Gornje Radgona, ker da »posredovanje gradivo izkazuje samo knjigovodsko stanje premičnega in nemotičnega premoženja izkazanega v poslovnih knjigah, brez kakršne koli revalorizacije oziroma poštene tržne vrednosti«. Boj za nasledstvo se bo torej še nadaljeval.

JOŽE GRAJ

Večina svetnikov v Ljutomeru glasuje večkrat drugače, kot bi želel župan in kot pričakuje občinska uprava

Manj za občinske plače

V Občini Ljutomer so predvidevali, da bodo znašali prihodki proračuna za letos 745,7 milijona tolarjev, medtem pa so se nekatere postavke bistveno posrečale, tako da bo končni znesek prihodkov nekaj več kot 867,8 milijona tolarjev, skupaj s sredstvi stanovanjskega sklada, sklada stavnih zemljišč in razvojnega sklada pa bo višina prihodkov znašala 947.995.871,00 tolarjev. Potrebno je bilo torej sprejeti rebalans proračuna. Občinska uprava je prišla s številkami na dan prejšnje sredo, in čeprav jih na predlog župana Ludvika Bratuše naj ne bi spreminjali, ker so stvari v glavnem »zaprte«, je večina svetnikov menila in odločila drugače.

Za »ogrevanje« pred osrednjem točko dnevnega reda pa so bili najprej na vrsti vprašanja, pobude in predlogi svetnikov. Protiv pričakovanju so bili tokrat nekoliko manj zgovorni. Jožko Slavič je spraševal, ali se ne bi dalo urediti tako, da tistim, ki pljužijo sneg, ne bi bilo potrebno plačati dohodnine od zasluga, saj se s tem dejansko povečujejo stroški krajevne skupnosti. Ota Smolovičiča je zanimalo, kdo izbira ljudi, ki opravljajo nadzor nad investicijami, in zakaj na občini tako dolgo zavlačujejo z rešitvijo vloga za oddajo koncesije za opravljanje dimnikarske dejavnosti na območju Križevci. Vlasta Markovič je že drugič »dregnila« v slabo telefonijo v ljutomerski občini, Drago Legen pa še vedno čaka na odgovor stečajnega upravitelja KZ Križevci. Janezu Kuharju ni jasno, kako so se lahko tako povečale cene za odvoz odpadkov (Imigrad ne bo moreno plačevati stroškov).

Drago Škrlec pa bi rad vedel, kako je v vrtino na Kamensčaku. Slavko Pajnhart je bil mnenja, da ni prav, ker Občina Ljutomer odaja storitve inženiringa pri naložbah izvajalcem iz drugih občin, Darja Odar pa je bila proti, da bi od 1. januarja vozili vse smeti na odlagališče v Ljutomeru, in spraševala, kdo je lahko sprejel takšno odločitev. Vlado Potočnik je predlagal, da bi se čimprej dogovorili o kratkoročnih in določenih proračunskeh načinov ter opozoril na problem ljutomerskega pihalnega orkestra, ki nima ustreznih instrumentov in prostora za vaje.

Po podatkih predsednika nadzornega odbora Pavleta Serca je bilo lani v občinski upravi zaposlenih 76 ljudi in tedaj je znašala postavka za njihove plače 93 milijonov tolarjev, letos pa jih je v upravi zaposlenih 35. Avgusta je bilo predvideno, da bo znašal znesek za njihove plače 60 milijonov, z rebalansom pa naj bi ga dvignili na 70 milijonov. To po njegovem mnenju »ne gre skupaj«. Zato je koolacija strank predlagala (in izglasovala) znižanje te postavke za 5 milijonov tolarjev.

Ker v predvidenem roku ni prispljal na predlog rebalansa občinskega proračuna za letos noben amandma, je kazalo, da ga bodo sprejeli brez posebnih težav. Toda Jože Stameničar je v imenu koalicije strank (LDS, SKD, SDSS, Zeleni Slovenije in OSS), ki ima dovolj glasov za dvotretjinsko večino v občinskem svetu, na seji podal pisno dopolnilo in predlagal več bistvenih sprememb, in sicer, da bi znižali postavke za plače, prispevke in materialne izdatke delavcev v upravnih organih, za dejavnost občinskih organov, Zavodu za kulturo Ljutomer, pedagoški vodji vrtcev, Agenciji za šport, za projekt Podravje in Plikejje ter za turistično dejavnost. Skupen znesek je 11.160.000,00 tolarjev, ta sredstva pa naj bi namenili za krajevne skupnosti (vsaki po 620.000 SIT), plaz na Kamenščaku, pihalni orkester v Ljutomeru, sanacijo smetišča v Stari Novi vasi, obnovno kapele v Bučecovčih, skupini za samopomoč v Domu Lukavci in za Radijo Maksi Ljutomer. Čeprav so napsotniki tega amandma menili, da ni mogoče kar tako odvzemati in dodajati, je večina vseeno glasovala za to dopolnilo. Prav tako so podprli dopolnilo Draga Legena, da je potrebno nameniti v proračunu 400.000,00 tolarjev za odstrel steklih lisic. Vprašanje pa je, ali bodo res lahko spremenili nekatere zneske, saj so jih že nakazali.

JOŽE GRAJ

Osebna izkaznica po lastni odločitvi

V Lendavi lokalni center za razvoj podjetništva – Stop za podražitve telefonskih impulzov – Možnost izbire obrazca osebne izkaznice na narodnostno mešanih območjih med dvojezičnim in samo slovenskim – Pripravlja se zakon o varstvu pred utopitvami

Do investicijskega denarja z dražjim impulzom

Vlada Republike Slovenije je pred tremi leti ustanovila Pospeševalni center za malo gospodarstvo; naslednje leto je ministrstvo za gospodarske dejavnosti (v navezi z ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, z ministrstvom za znanost in tehnologijo, z Gospodarsko zbornico Slovenije in Obrotno zbornico Slovenije) oblikovalo pospeševalno mrežo za informacijske, promocijske, izobraževalne in svetovalne aktivnosti za mala podjetja in občine. Zdaj naj bi na osnovi izkušenj in v času teritorialnih reorganizacij občin naredil korak naprej z ustanovitvijo regionalnih pospeševalnih centrov. Njihova bistvena naloga je, povezati in koordinirati programe partnerjev na regionalni ravni in združevati lokalne pobude. V prvi fazu bo prišlo do ustanovitve dveh takih centrov – v Lendavi in Trbovljah. Zakaj ravno v teh dveh kraji? Po besedah državne sekretarke za malo gospodarstvo Staše Baloh - Plahutnik prihaja iz teh krajev veliko pobud. Država bo zagotovila sredstva za 1,5 zaposlenega v vsakem kraju.

čanje vlaganj iz preteklih let ter najnujnejše prilaganje in posodobitev telekomunikacijskih sistemov za ohranitev mednarodne kompatibilnosti ter preprečevanje zasičenja magistralnih poti. Vlada ni dovolila podražitev zaradi številnih dejstev; med drugim je podjetje Telekom ustvarilo dobicek v prvih šestih in osmih mesecih leta, plače zaposlenih so za 27 odstotkov višje od plač v gospodarstvu in nove cene bi vplivale na inflacijsko gibanje v decembru s povečanjem višini 0,598 odstotka. Dejstvo pa je, da se je od avgusta 1993 do danes cena telefonskega impulza za naročnike povisala kar za 151 odstotkov, pogovori z avtomatskimi telefonskimi govornicami pa so v tem obdobju dražji za neverjetnih 285 odstotkov.

Vlada je obravnavala predlog zakona o osebni izkaznici in ga posredovala državnemu zboru v drugo obravnavo. Po predlogu, ki ga je pripravilo ministrstvo za notranje zadeve in kjer je upoštevalo pripombe iz prve obravnavne in delovnih teles parlamenta, naj na osebni izkaznici ne bi bilo EMŠO-ja (evidenčne maticne številke) in ne občine stalnega prebivališča. Besedilo predloga zakona o izkaznicah je zdaj tako, da pripadnikom madžarske in italijanske manjšine daje pravico do izdaje osebne izkaznice na dvojezičnem obrazcu. Toda državljan na teh območjih bodo imeli pravico odločiti se, ali bodo imeli dvojezično ali samo slovensko izkaznico.

Še ena komisija za lokalno samoupravo

Za tretjo obravnavo v državnem zboru je namenjen zakon o vladu; po njen naj bi v viadu delovali trije ministri brez listnice ob 15 rednih. Za delovanje vlade je potreben imenovanje vsaj dveh tretjin ministrov, predsednik vlade pa bo moral v desetih dneh obvestiti državni zbor o imenih predlaganih ministrov ali posredovati odločitev, katere ministarske resorje bo prevzel sam. Lah-

Marjan Horvat

ISO 9001 za drugo družbo Radenske R & S s certifikatom kakovosti

Uveljavljanje nujnosti kakovostnega izdelka in sodelovanja kolektiva v zavesti vseh zaposlenih - Projekt kakovosti je naložba v znanje in razvoj

V ponedeljek, 18. decembra 1995, so v Radencih prejeli drugi certifikat kakovosti, izdan po najzahtevnejšem standardu ISO 9001. Direktor Slovenskega inštituta za kakovost in meroščevje, dipl. inž. Igor Likar, je listino slovesno izročil direktorju družbe R & S (prej TPO - Tovarna polnilne opreme) Andreju Frangežu, ki se je še posebej zahvalil sodelavcem Centra za razvoj kakovosti Radenske mag. Zoranu Števcu in Dušanu Nadu, dolgoletnemu zunanemu sodelavcu dr. Radovanu Andrejčiču ter sodelavcem Inštituta za kakovost in meroščevje. Na slovesnost so povabili tudi domače in tujne poslovne partnerje najmlajše družbe Radenske, ki čez 90 odstotkov izdelane sodobne pakirne in pralne tehnike izvozi.

Izpolnitvev kriterijev za pridobitev certifikata ISO 9001 je zasluga vseh zaposlenih, je poudaril direktor Andrej Frangež, ki je z dr. Andrejčičem začel sodelovati že 1988. leta, ko so se odločili za izboljšanje kakovosti v celotnem sistemu Radenske. V začetku letošnjega novembra je strokovna komisija za ocenjevanje sistema kakovosti Slovenskega inštituta za kakovost in meroščevje ugotovila, da v družbi Radenska & Steinle izpolnjujejo zahteve standarda ISO 9001; ta standard pomeni predvsem red v podjetju in kakovostne izdelke, ki lahko nastanejo le v urejenem okolu, kjer ni nič prepričeno naključju ali, kakor je povedal Andrej Frangež: »Kaj nam je prinesel znak kakovosti: dokumentiran proces v vseh funkcijah od proizvodnje do marketinga in prodaje. Proces nam omogoča analizo trenutnega stanja in možnost izdelave vizije razvoja. Hkrati smo pridobili pravico uporabe znaka CE, ki je dokaz, da je oprema narejena po zahtevnih evropskih standardih.«

Vladni predstavnik in direktor Urada za standardizacijo in naravoslovje Slovenije dr. Bogdan Topić je povedal, da je v Sloveniji podljenih že 105 znakov ISO 9000, številka pa se bo kmalu povečala na 215, ter da je Slovenija kot majhna država dosegla na tem področju v primerjavi z drugimi neverjeten napredok. Hkrati je poudaril, da so certifikati mednarodno priznano orodje za pridobivanje kakovosti, ne pa njen cilj. Pridobljeni certifikat prinaša mešanemu podjetju Radenska & Steinle ustvarjanje možnosti za boljši položaj na trgu, organizacijsko urejanje poslovanja družbe in hkrati pogoj za uspešen menedžment, vzgojo in način razmisljanja vseh zaposlenih, ustvarjanje razmer za gospodarske poslovanje, kar pomeni selekcijanje dobaviteljev, definiranje tehnologije za optimalizacijo dela, motiviranje kolektiva za organizacijo ter hitrejši razvoj podjetja.

Za družbo Tri srca (polnilnico mineralne vode in brezalkoholnih pijač), ki je prejela certifikat kakovosti pred nekaj meseci, je torej prejela podobno priznanje tudi druga družba Radenske. V nadaljevanju naj bi dosegli višjo kakovostno raven tudi v gostinstvu in turizmu, cilj vseh pa je TOM - Total Quality management. B. B. P.

Namesto nekdanjega Elrada pet novih podjetij

Ustvarjanje novega »ELRADA«

ELTI - elrad professional, novo ime podjetja s starimi prostori, starimi delavci in starim direktorjem - Odločilna vloga LB Pomurske banke, ki ni podprla prodaje Elrada v celoti, ampak le po delih

Elrad je že od februarja 1994 zopet na stari lokaciji v središču mesta Gornja Radgona. Po uvedbi stečaja se je proizvodnja petih programov nekdanjega Elrada nadaljevala v starih halah - v katerih se je razvoj tudi začel - pod imenom Elrad Elektronika. Splet naključij je pripomogel (ne pa načrtovanje), da je bila na voljo »očiščena« družba Etronika, ki je bila pred leti v sistemu Elrada prva na udaru, da je lahko kot pravni subjekt prevzela dejavnosti. Ali je to zasluga takratnega finančnika in potem direktorja Elrad Elektronike Slavka Gabrovca ali stečajnega upravitelja Štefana Ščapa (kot trdi ta), niti ni pomembno. Pomembnejše je, kaj bo s tem ponovno oživljenim nasledstvom Elrada v prihodnje.

Kdo prodaja, kdo kupuje?

Prodaja seveda stečajni upravitelj, vendar pod takško senato in banke. Slišali smo imena nekaj interesentov, ki naj bi kupili celotno firmo in dejavnosti (pri tem bi se tesno navezali na znane tuge partnerje), vendar je negativna izkušnja s takimi velikimi sistemi v mestu Gornja Radgona še preveč živa. Toda banka ni hotela tvegati in je raje podprla želje svojih komitentov - zasebnih podjetnikov, ki so bili zainteresirani za nakup posameznih delov in dejavnosti Elrada.

Pred leti je obstajal Elrad s 1400 zaposlenimi, petimi osnovnimi dejavnostmi in proizvodnjo na dveh lokacijah: v Gornji Radgoni in na Meleh.

Prevelik sistem je pozrl sam sebe, ni bilo več ustreznega nadzora, družbe in posamezne službe niso sodelovalale, ampak so si nagajale, marsikoga je vedno bolj mikal zasebni zaslužek, končno pa tudi odcepitev od Gorenja in propad jugoslovenskega trga, kamor je Elrad prodajal večino izdelkov - vse to je povzročilo pro-

pad Elrada. Ko se je jugoslovenski trg zaprl, niso ostali samo brez večinskega tržišča in dela, ampak je v teh republikah ostalo ogromno terjatev in v skladisih

ELTI - elrad professional uvršča svoje izdelke v srednjekakovostni razred in v spodnji del srednjega cenovnega razreda. Prav ta razlika je njihova konkurenčna prednost. Dominantno tržišče so dežele Vzhodne Evrope in nekdanje Jugoslavije, kjer imajo prednost zaradi jezikovne bližine, starih poslovnih zvez pa tudi načina blagovne menjave (še vedno »blago za blago«, ne pa neposredno plačilo). Že sedaj pokrivajo do 40 odstotkov potreb profesionalne tehnike na trgu Češke, Slovaške in Madžarske, na testiranju pa so izdelki v Poljski in Ukrajini. Demokratizacija in ustanavljanje novih radijskih in televizijskih postaj jih gresta na roko.

po Bosni in Srbiji veliko blaga (ali bo kdo sploh poskušal dobiti odškodnino v imenu starega Elrada?); takrat bi se morali preusmeriti na tuji trg, vendar v Elradu niso imeli za to nalogo primernih ljudi. Po nekaj zgrešenih

tujih pogodbah so izgubili že preveč denarja. Od nekdanjega Elrada je danes ostalo le 280 zaposlenih, pet dejavnosti, pravni subjekt in propadajoči prostori na Meleh - 18 tisoč kvadratnih metrov bo zaradi večkratnih dražb prodano po precej nižji ceni, kot je bila prvotno določena; seveda ponovne dražbe z zniževanjem cen koristijo le potencialnim kupcem, svojo ustrezeno vlogo pa naj bi odigrali tudi na upravnih enotah s predhodnimi grožnjami o neizdajanju dovoljenj za poslo-

Elrad Elektronika je moral minulih dveh letih najeti prostor in plačevati najemnino, da je lahko ohranil proizvodne program in na trgu ime Elrad. Skoraj istočasno je bila prodana tudij Orodjarna. Pred nekaj tedni je bila prodana Profesionala, oziroma kar je od nje ostalo (47 delavcev, program, orodja in prostori), ista usoda pa čaka še Antene, Galvaniko in Elektroniko. Bo stečajni upravitelj tudi v prihodnje dosleden in bo prodaja po delih ali bo popustil sedanemu vodstvu v Elradu Elektroniki in jim prodal vse tri programe in prostore hkrati?

ELTI pozna trg in kupce

Da se je Jože Caf odločil za nakup prostorov in izdelovanje profesionalne telekomunikacijske opreme, niti ne preseneča, saj se je s tem ukvarjal vsa minula leta od leta 1990 predvsem s prodajo in posredovanjem v okviru zasebnega podjetja, še prej pa v Elradu kot vodja komerciale. Toda enkrat je zgolj prodajati, nekaj drugog pa prevezeti proizvodnjo in odgovornost za delavce.

»Leta 1990, ko sem odšel iz Elrada, sem se še naprej ukvarjal z prodajo profesionalne, oddajniške in antenske tehnike. V začetku smo imeli z Elradom zastopniško pogodbo, po stečaju pa z Elradom Elektroniko kupoprodajni odnos, tako da smo del proizvodnje kupili in nato prodali naprej. Glede na to da poznam program, trg, kupce in tehnologijo, sem menil, da je nakup lahko perspektiven in dobr poslovna poteza. Prevzel sem odgovornost za ljudi in njihove plačila zavedam se bremena s prostorom zalogami, reproducijskim materialom in posilom. To je bila tudi osnovna dilema, na katere sem dobro iskal odgovor. Težko je danaj dajati neke napovedi, če je to bodoči nakup ali ne, v času od treh do petih let se bo pokazalo. Ljudje so mi zaupali, jaz jih tudi poznam in prav to medsebojno zaupanje bo pomagalo rešiti težave. Ne sem pa šel v to popolnoma neprimočrtno, kajti sam sem zastavil hipoteko vse, kar sem kupil, in osebno premoženje, to pa je maksimalno poročilo,« je povedal direktor podjetja z novim (združenim) imenom ELTI - elrad professional Jože Caf.

Pomurska banka mu je stala ob strani vse od začetka poslovanja ELTI-ja in prav po zaslugu ugodnega kreditiranja kupcev njihovih izdelkov so dosegli kar 3,5 milijone mark letnega prometa. Zato je prepričan, da bodo posojilo 102 milijona tolarjev uspeli vrneti v dogovorjenih petih letih z obrestmi vred.

In kakšno prihodnost vidi za naslednike Elrada na tem majhjem prostoru v središču mesta (ta mestna lokacija je za prihodnost urbanistične ureditve mesta odločilnega pomena), kjer so omejeni s prostorom in dodatnim zaposlovanjem? Direktor ELTI-ja predvideva: »V bližnjem prihodnosti bo na tem dvorišču štiri ali pet firm, ki bodo imeli v doglednem času znane lastnike in bodo organizirane po nekem tržnem principu. Prav gotovo bodo potrebovali neki skupni storitev, neke skupne službe, kjer se bo točno vedelo, kdaj kaj dela, koliko in za koga. Sem pa vključeno obračunavanje energetike, ogrevanja, računalniških in računovodske storitev, pravnih posvetov, skupnih asocijacij, torek tiste službe, kjer bodo za vsako posebej predrage, vse skupaj pa naše sprejemljiv in perspektivne načine.« Edina omejitev bo: po zmognostih in s tržno usmeritvijo. Prav to je bil povod za prodaj

Darila, odnos imaš do poslovnih partnerjev

Spoštovanje ali podkupovanje?

Leto se končuje, s tem pa prihaja tudi čas, ko bomo morali narediti črto o poslovanju v iztekačem se letu. Da smo uspešno ali neuspešno poslovali, so zaslužni tudi poslovni partnerji. In kako se jim bomo zahvalili za dobro sodelovanje. S poslovnimi darili, lahko so le čestitka, zahvala za dobro sodelovanje ali penko, vredno več tisoč nemških mark. In kakšen je namen in pomen poslovnih daril, ali so darila izraz spoštovanja ali podkupovanja? Mnogi teoretički in podjetniki imajo o tem različno mnenje. Dejstvo pa je, da ločnica med tem obstaja, morda je včasih nekoliko zabrisana. Zato se morajo podjetja zelo pozorno vprašati, kaj dati, v kakšni vrednosti in kako dati. Kakšna je kultura poslovnih daril pri vas?

Poslovna darila so del poslovne komunikacije in del poslovnega kontakta, zato so oblikujejo in utvrujejo naš odnos do poslovnih partnerjev in do vseh, s katerimi se srečujemo v poslovnom svetu. Darila se izmenjajo ob koncu leta, ob visokih jubilejih in drugih posebnih priložnostih. Še najpogosteje pa se obdarjujemo ob koncu leta. Ker so slika podjetja, morajo biti skrbno izbrana in načrtovana. Dobro izbrano poslovno darilo opravlja vlogo informacijskega in promocijskega sredstva, saj z darilom posredno predstavljamo kulturno okolje, v katerem podjetje deluje.

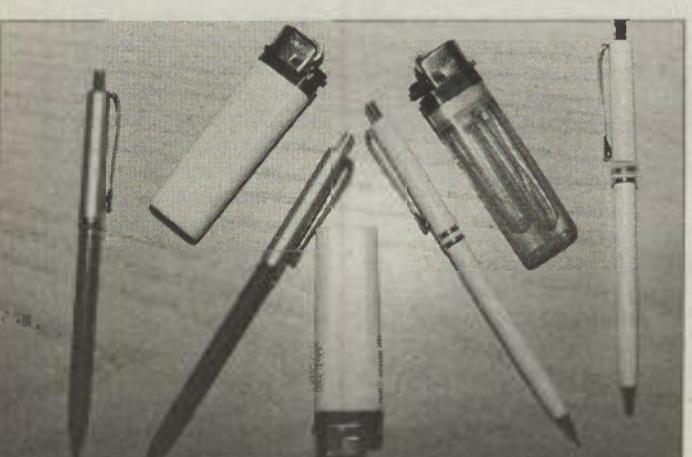
Darila lahko delimo v različne skupine, ki so del strategije podjetja, od tistih za široke množice, ki jih trgovine delijo svojim kupcem, do izbranih poslovnih partnerjev. Lahko jih razdelimo tudi v različne cenovne razrede, vendar to še ne pomeni, da so tista iz najvišjega cenovnega razreda tudi najbolj kakovostna in primerna. Kakšna koli že so in bodo, morajo biti estetska, izvirna in morajo izražati del identitete okolja ali podjetja.

Da poslovni partner, ki ga bo dobil, ne bo imel občutka, da smo darilo kupili v prvi trgovini za vogalom. Ali pa bo morda tajnica tik pred prihodom partnerja tekala od trgovine do trgovine in iskala primerno darilo. Tudi ni vseeno, ali bo

mer vegetarijanci izročili pršuta in podobno.

Saj lahko zelo hitro spravimo v zadrgo sebe in tistega, komur smo darilo poklonili. To se lahko zgodi tudi, če je darilo prevelike vrednosti.

Če v družini pri obdarovanju naredimo napako, se lahko hitro opravičimo, v poslovnom svetu pa

lahko z napačno izbranim darilom naredimo nepopravljivo napako.

Prevelika vrednost poslovnega darila lahko kaj kmalu meji na podkupovanje. Se posebno, če darilo izročimo pred sklenitvijo pogodbe, če dajemo denar, lahko pa je kaznivo, če jih sprejemamo kot protiugljo za kakšno prednost v poslu in podobno. Zato je potrebno dobro premisli, ko se odločimo za darilo velike vrednosti, kajti če partner podvomi o darilu, se lahko poslovni odnosi hitro zrahljajo. V številnih podjetjih v tujini in tudi pri nas pa imajo sistem, da ko poslovno darilo preseže vrednost neke vsote, na primer sto petdeset nemških mark, darilo ostane v podjetju ali se da za

direktoru diretorju podarili lično steklenico z vrhunskim vinom, ali pa mu bo uradno in slovensko izročil cenení vžigalnik ali kemični svinčnik z imenom podjetja. Seveda to ni tič napačnega, če se zgodi v sproščenem okolju. Torej zelo pomemben je tudi način dajanja.

Način dajanja lahko vpliva tudi na to, ali bo naš poslovni partner darilo vzel kot izraz spoštovanja ali podkupovanja. Zelo dobro moramo poznavati tudi naše poslovne partnerje, še posebno moramo biti pazljivi, ko gre za drugo kulturno okolje, zato je zelo primerno, če poznamo njihove navade in običaje. Tako se bomo lažje odločili o vrsti darila zanj, da ne bomo na pri-

dobrodelne namene.

In ker izhajamo z območja, za katero so značilni izdelki domače obroti, lahko le-te uporabimo za darila, še posebno ko gre za partnerje iz preostale Slovenije in tujine. Seveda pa morajo biti le-te v primerni embalaži. Ne bi pa bilo prav, če bi se odločali samo za taka darila in bi prevladovala v poslovni obdarovanju. Če pa se že odločimo za darila med izdelki domače obroti, je potrebno, da pri izbirki in oblikovanju sodelujejo tudi strokovnjaki in da s primerno razlagajo ali certifikatom dodamo spremno besedilo o izdelku in naši kulturni dediščini. Zelo primerno je tudi, če bomo poslovnim partnerjem podarili kaj iz lastnega proizvodnega programa. To pa se ne pomeni, da mora tovarna avtomobilov, če pač izdelujejo avtomobile, poslovnemu partnerju izročiti avtomobil. Veliko duhovite je, če pa na primer podari miniaturno avtomobil, ki ga izdelujejo.

Poslovna darila v pokrajini ob Muri?

Božo Kuharčič, generalni direktor Mure: »Naša poslovna darila so

odsev sodelovanja. Kljub temu v našem podjetju poslovnim darilom ne posvečamo velike pozornosti, zato temu ne namenjamo veliko sredstev. V tekstilni industriji tako pri nas kot v tujini to ni običaj. Če že damo poslovno darilo, se odločimo za manjša darila, ženskam damo ruto, moškim podarimo kakšno kravato ali steklenico vina.«

Angela Sabotin, poslovna sekretarka Radenske: »S svojimi darili izkazujemo pozornost, vendar pri tem ne pretiravamo. Dobro se zavemo, da vsega ne moremo podariti vsakomur, in pazimo, da darila niso videti kot podkupnina. V darilih izražamo simboliko Slovenije, še posebno, ko gre za partnerje iz tujine, jim najraje podarjam knjige, predvsem o zgodovini Radenske. Imamo tudi različne ravni da-

til, naš generalni direktor podarja drugačna darila kot direktorji posameznih sektorjev na primer. V našem programu imamo klasična darila: rokovnike, koledarje, potem so tista nekoliko vrednejša: Kogovje steklenice, idrijska čipka, Plečnikove skice, kompaktne plošče s klasično in seveda so del naših daril tudi naši izdelki in naša kozmetika.«

Stanko Škalič, direktor Murale: »Poslovna darila zbiram v sodelovanju z gospo Makoterjevo iz načave, kajti mnem sem, da morata biti pri tem poleg oba, ženska in moški. Naša poslovna darila sestavljajo izdelki iz lastne proizvodnje - pručke in splošna darila, kot so rokovniki, steklenica dobrega vina, kakšna denarnica in podobno. Darila poklanjam predvsem ob novem letu, ker je to neka simbolika, s tem pa izkazujemo tudi spoštovanje do svojih poslovnih partnerjev. Zelo nevljudo je lahko videti, da ne podariš kakšnega manjšega darilca.«

Aleksander Varga, direktor Term Lendava: »Največkrat jih zbiram sam, s poslovnimi darili se preveč ne ukvarjam, kajti imamo specifičen krog kupcev. Poslovna darila naj bi se dajala rednim in dobrim poslovnim partnerjem, kupcem, ki ti pom

Z 11. decembrom so v Kmetijstvu Črnci uvedli stečajni postopek

Zaradi prezadolženosti ni bilo druge izbire

Uvedbo stečaja je predlagal delavski svet podjetja, s tem pa so se strinjali tudi v sindikatu

Po sklepu soboškega temeljnega sodišča se je predzadnji ponedeljek tudi uradno začel stečajni postopek v kmetijskem gospodarstvu v Črncih, največjem družbenem posestvu v nekdanji gornjeradgonski občini. Začetek težav v tem kmetijskem gospodarstvu sega že več let nazaj in izvira iz časov, ko se je takratni Kmetijski kombinat Radgona razdelil v več samostojnih podjetij. Dokler sta bili primarna kmetijska pridelava in predelava se povezani v okviru kombinata, so v kmetijstvu v Črncih še uspešno poslovali, nato pa so se razmrezače začele zaostrovati. Svoje so pred leti dodale še naravne razmere, saj je imelo zaradi katastrofalne toče v poznejše še suš kmetijsko gospodarstvo precejšen izpad prihodka in tekoče poslovanje so morali takrat v podjetju reševati z najemanjem posojil. Zadolževanje se je stopnjevalo, prezadolženost pa je v zadnjem času dosegla takšen obseg, da v podjetju niso več videli izhoda iz nastalih težav.

Res je, da je to kmetijsko gospodarstvo prizadela tudi denacionalizacija, saj so morali zlasti na videmskem območju vrnilti več kot 400 hektarjev zemljišč, jim je pa še vedno ostalo več kot 1.700 hektarjev površin. Poleg poljedelstva so se v črnskem kmetijskem gospodarstvu ves čas ukvarjali tudi z živinorejo, vendar njeveske zmogljivosti že nekaj časa niso bile zasedene. Denarja za nakup telet, s katerimi bi napolnili 2.500 stojič, niso imeli, nobena od bančnih ustanov pa ni

pokazala zanimanja za kreditiranje. Tako so že spomlad oddali še zadnjih 600 govejih pitancev in hlevi so od takrat povsem prazni.

Težave so občutili tudi zaposleni, saj sredstev za plače prav tako ni bilo. S soglasjem z delavci jim je plače podjetje izplačevalo z dvemesecno zamudo, kaže pa, da je zdaj denarja za plače povsem zmanjkal. Delavskemu svetu tako ni preostalo drugega, kot da sodišču sam predлага stečaj. V začetku decembra je 56 zaposle-

nim prenehalo delovno razmerje v podjetju, ti pa so za sabo pustili 483 milijonov dolgov, ki naj bi jih upnikom plačali iz stečajne mase. Upniki pa seveda niso le banka in zunanjji dobavitelji, pač pa tudi zaposleni, ki so za november sicer dobili plačo, ostali pa so brez plačila za nadurino delo, za neizkoriscene dopuste, za Markovičeve delnice ...

Čeprav so se zaposleni v kmetijstvu v Črncih zavedali, da so zabredli pregloboko v dolgove, ki jih bo mogoče odplačati le s stečajem, so jeseni vseeno zasejali pšenico, in to na 600 hektarjih površin. To jim je uspelo, saj so imeli lastno semensko pšenico, nekako pa so se oskrbeli tudi s pogonskim gorivom. Jim je pa zmanjaklo sredstev za dogajevanje in tako posevki niso bili ustrezno pognojeni.

Miran Žilavec, ki ga je temeljno sodišče v Murski Soboti imenovalo za stečajnega upravitelja, je bil s podatki skop, kar je pa svoje razumljivo, saj je šele prevzel to funkcijo in zdaj zbira ustrezne informacije. Kot nam je povedal, so v stečajno maso vključili vse nepremičnine (objekte

in stavna zemljišča) in opremo, medtem ko kmetijska zemljišča niso del stečajne mase in so prenesena v Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije. Kot najemnik je kmetijstvo iz Črnc s skladom sklenilo ustrezno pogodbo, ki jo je stečajni dolžnik dosledno izpolnjeval. Pri tem Miran Žilavec misli na ustrezno gospodarjenje s temi zemljišči, saj so vsa najeta kmetijska zemljišča obdelana, torej zasevana ali pripravljena za spomladansko setev. Ob tem pa naj daddamo, da se v Črncih niso odločili za najem vseh površin, ki so jih nekdo obdelovali, zato je sklad zemljišča dodelil v najem kmetom.

Po besedah stečajnega upravitelja je vsem 56 zaposlenim prejšnji ponedeljek prenehalo delovno razmerje, v teh dneh bodo vse prejeli odločbe, na izpostavi zavoda za zaposlovanje v Gornji Radgoni pa bodo uredili, da jim bodo zagotovljene vse pravice, do katerih so upravičeni. V podjetju se zdaj pospešeno ukvarjajo s knjigovodstvom, opravljene so vse inventure, uveli pa so tudi vse aktivnosti za varovanje premoženja. Čeprav je plačilo dolgov upnikom ena prednostnih nalog stečajnega upravitelja, smo v pogovoru z njim le dobili občutek, da so njegovi cilji širši in da s stečajem podjetja kmetijstvo na tem območju še ni pokopano.

LUDVIK KOVAC

Gospodarska delegacija iz Sečuan obiskala tudi Pomurje Se Kitajci ujmejo na »štrik«?

Pomurski podjetniki so premalo izkoristili možnost, ki se jim je ponujala

Na uradnem obisku v Pomurju se je konec minulega tedna mudila kitajska gospodarska delegacija iz province Sečuan. Cilj te dokaj številčne delegacije sicer ni bilo le Pomurje, saj so kitajski gospodarstveniki pred tem obiskali mariborski TAM, ki je že navezel uspešne stike s to kitajsko podjetnikom, Pomurje pa so obiskali po zaslugu podjetnika Rudija Drevenske. Ta zasebni podjetnik oziroma njegovo podjetje Elgrego že nekaj časa uspešno sodeluje z mariborskimi tovarnami avtomobilov, preko nje pa je v zadnjem času navezel tudi stike s kitajskimi gospodarstveniki. Naj spomnimo, da je Rudij Drevenski za svoj izum, ki preprečuje zamrzovanje naftne, dobil nagrado na sejmu inovacij v Bruslju, napravo v mariborskem Tamu že vgrajujejo v vozila, ponudbo zanj pa je postal tudi kitajskim izdelovalcem tovornih vozil.

Slovenci že na kitajskem tržišču

Kitajsko tržišče nekaterim slovenskim podjetjem ni neznano, saj se je sodelovanje med kitajskim in slovenskim gospodarstvom začelo že leta 1979, ko se je to veliko tržišče začelo nekoliko bolj odpirati svetu. Koprski Tomos, Gorenje, Slovenjales in še nekatera večja slovenska podjetja so bila med prvimi, ki so s svojimi izdelki uspela prodreti na kitajski trg, ki se še naprej odpira, in večje koristi od tega hodo imeli tisti, ki bodo priložnost znali izkoristiti. Sodeč po zadnjem obisku, bi lahko sklepali, da postaja Slovenija zanimiva tudi za sečuanske gospodarstvenike, saj se takšna skupina kitajskih gospodarstvenikov tokrat v naši državi mudi že tretjič, kot smo lahko slišali, pa se bodo podobni stiki nadaljevali tudi v prihodnje.

11-člansko kitajsko delegacijo je vodil direktor komiteja za plansko ekonomijo, ob podpredsedniku tržavnih zbornic pokrajine Sečuan in direktorju urada za avtomobilsko industrijo pa so bili v njej še predstavniki tovarn, tehničnih ustanov in bank. Kot so povedali, je cilj novogovega obiska, da spoznajo Slovenijo in njene potenciale, hkrati pa našim gospodarstvenikom predavijo svoj trg. Slovenska ponudba za tržišče je lahko le kot kaplja v morje, zato bi pričakovali, da se bodo na srečanju zbrali predstavniki večjih pomurskih podjetij, ki še vedno tarajo nad ponajkajnem tržiščem, kamor bi lahko prodajali svoje izdelke. Pa se je v Moravških Toplicah niso bili seznanjeni.

zbrajo le nekaj zasebnih podjetnikov v družbi z direktorjem območne gospodarske zbornice, županom soboške mestne občine in seveda gostiteljem, županom Občine Moravske Toplice. Če bi odsteli novinarje, ki smo bili prepričani o koristnosti tovrstnega srečanja, bi lahko zapisali, da

je bilo gostov več kot gostiteljev, prvi pa so verjetno iz hotela Ajda odhajali prepričani, da imamo Slovenci svojo proizvodnjo razprodano že najmanj za dve leti naprej. Priložnosti, kot je bila ta, se dejajo le poredko, zato je škoda, da smo jo zamudili. Slednje velja zlasti za pomurske zemstvene občine in seveda gostiteljem, županom Občine Moravske Toplice. Če bi odsteli novinarje, ki smo bili prepričani o koristnosti tovrstnega srečanja, bi lahko zapisali, da

Stevilno kitajsko delegacijo iz pokrajine Sečuan so sestavljali visoki predstavniki tamkajšnjega gospodarstva, bank in znanstvenih ustanov, zato bi to lahko bila dobra priložnost za pomursko gospodarstvo, da predstavi svojo ponudbo. 120-milijonsko sečuansko tržišče pomeni vsekakor iziv, ki smo ga premalo izkoristili. Fotografija: JURE ZAUNEKER

prišle tudi do naših podjetij.

Razen lendavskega Varstroja, ki 40 odstotkov svoje proizvodnje že prodaja v državah Evropske unije in s kakovostjo zadovoljuje vse evropske merila in ki je na srečanju v Moravskih Toplicah predstavljal svojo ponudbo varilne opreme in pokazal zanimanje za kitajsko tržišče, kaj večjega kitajskih gospodarstvenikov ni bilo ponujenega. Nad napajalniki soboškega Bliska in kmetijsko mehanizacijo nekaterih izdelovalcev Kitajci niso pokazali posebne-

ga navdušenja pa tudi ponudba podjetja Gorokrog, ki izdeluje visokonapetostne aparate in ki je pripravljeno na Kitajsko prenesti celotno tehnologijo in tam organizirati proizvodnjo, je bila le delček tistega, kar bi lahko ponudili kitajskim kupcem. Tako pa je največ zanimanja med gosti iz Sečuan vzbudil lastnik podjetja Vulkarisoni iz Apač, ki je predstavil svoj izdelek, vsestransko vrv, ki omogoča trdne vrne povezave brez vozov. Da se ne bi izneveril pomurski radodarnosti, je apaški podjetnik to vrv celo odstopil simpatični kitajski prevajalki, in če bo izdelek naletel na takšno zanimanje tudi pri njenih sodržavljanih, potem bo imel iznajdljivi podjetnik zagotovljenega dovolj posla za celotno apaško dolino.

Soboški župan popravil spodrljaj

Vtise kitajskih gospodarstvenikov pa je ob koncu vendarle skušal popraviti soboški župan Andrej Gerenčer, ki je v zadnjem trenutku še uspel organizirati obisk in pogovor v

soboški Muri in Pomurskih mlekarah. Da bi Mura lahko računala na velikansko kitajsko tržišče, je v tem trenutku težko verjeti, so pa z obiskom v tem največjem pomurskem podjetju Kitajci vsaj dobili občutek, da imamo tudi Pomurci tovarne, ki prav nič ne zaostajajo za najsodobnejšimi tovrstnimi v svetu. Več pa bi si od obiska lahko

obelatali v Pomurskih mlekarah, saj je gospodarska delegacija iz Sečuan pokazala zanimanje za nekatere njihove izdelke. Prvi stik je vzpostavljen, izmenjali so si posetnice in zdaj bo potrebna le vztrajnost. Že preprost račun pove, da v Pomurskih mlekarah odkupijo vse leto toliko mleka, da bi ga samo za Sečuanec dostavljalo le za nekaj dni. Če pa bi ga vsak popil po tri decilitre, bi ga zmanjkal v enem dnevu. Zato se splača poskusiti.

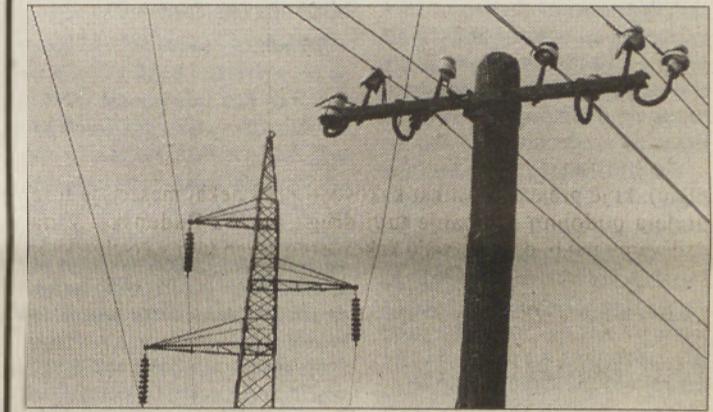
L. K.

Elektrikarji načrtujejo daljnogradnjo prek Pomurja Elektrikarji ignorirajo prostorce

Kdo in za koga bo gradil daljnogradnjo prek Prekmurja in Prlekije - Podpisovanje sporazumov in pogodb brez soglasja Ministrstva za okolje in prostor

Najprej je bil sporni daljnogradnjo moči 400 kW predstavljen kot »tranzitna linija elektrike od Vzhoda proti Zahodu«. Ko so izvedeli, da za kaj takega ne bodo dobili dovoljenja, ker je daljnogradnja preseg v prostor (poleg tega sploh ne upoštevajo novih rezultatov raziskav o škodljivosti elektromagnetnih polj v širini 400 metrov na vsako stran od daljnograda ter nevarnosti elektrosmoga), se je čez čas pojavila nova ideja, in sicer o »navezovanju sistema električne energije na sosednja omrežja«. Pri uresničevanju teh idej pa so v elektrogospodarstvu nadvse učinkoviti, bolj kot pri uresničevanju drugih načrtov.

Načrtovana gradnja električnega daljnograda z močjo 400 kW je le ena od osmih studij in je vključena v celostno načrtovanje razvoja v Pomurju, ki so jih pred dnevi prvič predstavili v Ljutomeru, o njih pa bodo več povedali na načrtovani januarski planerski delavnici. Čeprav še niso dobili zeleni luči o popolni upravičenosti takšne gradnje in njeni sprejemljivosti na takoj majhnom prostoru, kot je prekmursko-prlekški pas ozemlja od avstrijske do madžarske oziroma hrvaške meje, se elektrogospodarstveniki obnašajo, kot da je že vse dogovorjeno. Še več, direktorja Elektra Slovenije in madžarskega elektrogospodarstva sta podpisala pogodbo o sodelovanju ob teh elektroenergijskih sistemov, ki vsebuje dogovor o dolgoročnem sodelovanju pri izmenjavi električne energije, o medsebojni pomoči ob večjih izpadih elektroenergijskih objektov, o tranzitu električne energije in uresničevanju večjih skupnih projektov; ne vemo pa, če je v igri še vedno načrtovana gradnja velike plinske elektrarne tik ob madžarsko-slovenski meji, prav gotovo pa je naveden kot eden prvih projektov gradnja 400 kilovoltne daljnograda med Slovenijo in Madžarsko v dolžini 80 kilometrov, ki bo stal 63 milijonov mark, graditi pa ga bodo začeli čez dve ali tri leta.

Čeprav se vodi Slovenije in Madžarske nikakor ne moreta »dogovoriti« o najprimernejšem avtocestnem mejnem prehodu, pa z dogovorom o najnajti gradnje električnega daljnograda očitno ni nobenih težav. Pred kratkim sta Slovenija in Madžarska podpisali sporazum o namerni gradnji daljnograda, čeprav slovensko elektrogospodarstvo še nima soglasja Ministrstva za okolje in prostor za kakršen koli koridor novega 400 kW daljnograda na tem območju. Na Ministrstvu za okolje in prostor vedo le, da so jim zavrnili prvo zahtevo za soglasje, ker je daljnogradnja načrtovanje za tranzit elektrike od Vzhoda do Italije, zato so zahtevali dodatno argumentacijo ter analizo upoštevanja cene posegov v prostor in ekološkega vpliva.

V dodatnih pojasnilih je elektrogospodarstvo upravičevalo gradnjo daljnograda z navezovanjem slovenskega sistema električne energije na sosednja omrežja, kajti Slovenije je danes povezana s hrvaškim, avstrijskim in italijanskim omrežjem, le z madžarskim ne.

»To je strateško morda celo upravičeno. Naše nadaljnje vprašanje je bilo, ali s povezavo na madžarski sistem in naprej na vzhodnega zagotovimo, da bo novih zahtev po dodatnih virih energije v Sloveniji. Na primer, če s tem ohranimo Muro pred novimi elektrarnami, da bo zaradi tega potrebljeno toliko in toliko manj termoelektrarn, bo verjetno to vredno tehtanja in je tako odločitev treba ceniti,« je povedal direktor Urada za prostorsko planiranje pri Ministrstvu za okolje in prostor Jože Novak. Se vedno pa niso sprejeli dokončne odločitve o tem, če takšno traco zares potrebujemo, in kje naj bi potekal takšen daljnogradnja. Dobili so sicer obvestila o dveh možnih trasah daljnograda od Pinc na slovensko-madžarski meji do Cirkovec pri Ptaju, in sicer naj bi po prvi varianti potekal daljnogradnja po že obstoječi trasi 110 kW daljnograda (zamenjali bi le drogove), pa drugi pa naj bi daljnogradnja potekal severne proti Murski Soboti in nato proti Lenartu. Prostori so zahtevali uradno predložitev in utemljitev najustreznejše trase.

»Če bo torej dana utemljitev, da traco potrebujemo, bo potrebljeno še ugotoviti, katere so možnosti in katera bi bila najustreznejša. Opozorili smo jih, da dokler ne bo tega, s prostorskega vidika menimo, da mejna točka še ni usklajena,« je povedal Jože Novak.

Zgodba se ponavlja: podobno se je začelo z avtocestnim sistemom, ko so izkoristili nemogoče prometne razmere na magistralni cesti v Prekmurju in Prlekiji ter na mejnem prehodu, samo da so lahko začeli z gradnjo avtocest; danes so prometne razmere v Pomurju še vedno nemogoče, ceste pa so zgrajene povsod drugod, le v Pomurju ne. Tudi za daljnogradnjo bodo našli številne razloge, samo da bodo lahko začeli z gradnjo, obljubljali bodo, da bodo zaprli jedrsko elektrarno, da ne bo elektrarn na Muri, samo da bo zgrajen daljnogradnja - pri tem bodo zamolčali, da je gradnja 400 kW električnega daljnograda velik poseg v prostor, saj je potreben odpisati kilometr širok pas zemlje kot neuporaben in nevaren. Prav tako ne bo nihče povedal, da daljnogradnja ne bo koristil Pomurju, ampak velikim slovenskim porabnikom elektrike (slovenska industrija je še vedno neekološka in največji porabnik električne energije, najsledi gre za železarne ali Talum) ter morebiti sosednji Italiji. Prekmurje in Prlekiji, ki sta omejena z državnimi meji, bo daljnogradnja prinesel le škodo.

BERNARDA B. PEČEK

Intervju

Vestnikov božični intervju z nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem

Nismo še zreli za pravo demokracijo ...

... preveč je sebičnosti, nepoštenosti, želje po oblasti. Veliko stvari me skrbi. Vendar ni druge možnosti, kakor da se med seboj spodbujamo in pomagamo.

Dr. Alojzij Šuštar je 14. novembra 1995. leta dopolnil 75 let svojega plodnega življenja, v katerem je že petnajsto leto na čelu slovenske katoliške Cerkve.

»Že petnajst let ste v službi božjega ljudstva. S svojo navzočnostjo in s svojim delovanjem ste znali biti sredi tega ljudstva kot pastir, ki ga hoče Kristus ... Sveti oče se zato zahvaljuje Gospodu, ki je vedno zvest, in vam želi, da še naprej služite Cerkvi.« beremo med drugim v voščilu Angela Kard. Sodana, ki je vatikanski državni tajnik Njegove svetosti. »Tisti, ki gledamo nanj od bližu, vemo, da ne doživlja samo cvetne nedelje. Hvala Bogu, da ni samo veliki petek, ampak so vmes tudi lepe velike noči,« je ob nadškofovem jubileju med drugim zapisal pomožni škof in generalni vikar Jožef Kvas. »Jubilanta pozna slovenska javnost kot odličnega teologa in strokovnjaka za vprašanja iz moralne teologije, kot človeka iskrenega dialoga z drugače mislečimi in tudi drugače verujočimi, kot oznanjevalca evangelijske besede in posrednika, predvsem pa kot voditelja Cerkve na Slovenskem po smernicah drugega vatkanskega cerkvenega zabora in pokoncilskih dokumentov. Vse to razodeva njegova pastoralna skrb za svojo nadškofovijo in slovensko cerkveno pokrajino,« je zapisano v brzojavki mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja.

Cestitk je bilo še in še. Nadškofov življenski jubilej in obletnica nadškofovstva sta bila povoda, da sem dr. Alojziju Šuštarju zaprosil za daljši intervju za Vestnik. Dobil sem ga kljub temu, da sem se v vprašanji oglašil v decembru, ko ima slovenski metropolit obilico obveznosti.

Mati: dobrota, potrpežljivost, živa vera ...

- Rodili ste se pred 75 let v vasi Gramada v bližini Trebnjega na Dolenjskem in kot ste izjavili za knjigo Pogovor v vinogradu, ste imeli mater, ki je imela svetinske lastnosti. Katero so bile

Vsi imamo nalog, da odpuščamo, da prosimo odpuščanja in da znova začenjam.

njene odlike? Ste bili edini otrok ali pa vas je bilo več? Kdo vas je usmeril na srednješolski študij v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu, oziroma ali ste šli tja zato, da bi pozneje študirali teologijo na Gregoriani v Rimu ali pa ste imeli kakše druge (posvetne) poklicne načrte? V Rimu ste bili tudi posvečeni in leta 1946 ste tam imeli novo mašo. Zakaj v tujini ali pa ne vsaj njena ponovitev v domovini?

»Na svojo mater imam najlepše spomine. Njene odlike so bile predvsem dobrota, potrpežljivost, globoka in živa vera, molitev in skrb za družino ter delavnost. V družini nas je bilo deset otrok. Dva sta umrli že v zgodnjem mladosti, drugi so odrasli. Bil sem najstarejši. Danes so žive še tri sestre.

V Škofove zavode v Šentvidu nad Ljubljano me je usmeril domači župnik. Želel sem študirati, a bile so težke razmere. Vendar se mi je posrečilo, da sem prišel v Škofove zavode in končal gim-

1977. leta, ko ste se končno vrnili, še mladi, bilo vam je 57 let, torej polni elana in bi v tujini dosegli še več, kot ste sicer do takrat? Vas je bilo težko pregovoriti na vrnitev? So vas vabilo, ker so imeli (kdo?) načrte, da bi postali nadškof?

»Niso me vabili v domovino, ker so se zavedali, kakšne so razmere. Želel pa sem se vrniti. V domovini so me celo nekako odpisali, saj mi je pokojni nadškof

Veliko ljudi je „udušilo“ svojo vest ali pa imajo napačno oblikovano vest. Bojijo se morda le še policijske kazni ali škode, ki bi jo lahko doživeli.

riani, univerzi v Rimu, ki so jo vodili jezuiti in na kateri so bili študentje z vsega sveta. Novo mašo sem imel zaradi vojnih in povojnih razmer v Rimu in seveda brez prisotnosti domačih. Ponovitev nove maše v domovini zaradi znanih razmer prav tako ni bila možna. Šele po skoraj dvajsetih letih sem prvkrat prišel domov na kratak obisk in takrat je bila tudi neke vrste ponovitev nove maše v Trebnjem, čeprav je bila bliže že srebrna maša.«

- Menda ste zaradi bolezni kmalu po posvetitvi odšli v Švici in prebivali v znanih mestih Davos, St. Moritz ... ter v tej deželi ostali 27 let. Kakšne službe ste tam opravljali in ali vas ni vleklo v rodno Slovenijo? In če vas je mikalo, zakaj se niste vrnili? Je bil vzrok strah pred režimom ali pa ste v Švici dobili toliko nalog, da jih kar tako niste mogli odložiti?

»V Rimu sem imel več sošolcev iz Švice. Veliko sem slišal o Švici in želel sem obiskati to deželo. Potem pa sem zbolel na pljučih in dobrotviki so mi omogočili zdravljenje v Davosu, takrat zelo znanem zdraviliškem kraju. Danes je Davos znan zaradi svetovnega gospodarskega foruma. V St. Moritzu, kjer so bile 1948 leta zimske olimpijske igre, sem bil dve leti kaplan. Kraj leži 1.750 metrov visoko in tam sem se zelo dobro počutil. Potem sem prišel v notranjost Švice, v mesto Schwyz, kjer sta bila gimnazija in licej. Tukaj sem bil profesor filozofije. Nato sem prišel v bogoslovno semenišče in na višjo teološko šolo v Chur, kjer sem bil profesor moralne teologije in ravnatelj, pozneje pa škofov vikar; imel sem tudi različne druge službe.

V Švici sem bil dobro sprejet. Kljub temu bi se bil zelo rad vrnil v domovino, a zdelen se je popoloma nemogoče, ker nisem imel jugoslovanskega potnega lista. Končno sem le dobil potni list. Vedel pa sem, da sem doma nezaželen. Šele leta 1977 sem se dokončno vrnil domov. Vrnitev je bila stvar dogovarjanja med škofom v Churu in nadškofom v Ljubljani. Ko sta se končno dogovorila, sem se lahko vrnil v domovino.«

Niso me vabili. Želel sem se vrniti.

- Dr. D. Klemenčič je v prispevku ob vaši 75-letnici med drugim zapisal: „Leta 1975 pa se je Slovenija spet spomnila nanj in čez dve leti se je vrnil zastalno.“ Iz tega sklepa, da so vas vabili že prej. Ali se je bilo težko odločiti, saj vas je Švica sprejela za svojega človeka in tudi državljan; poleg tega pa ste bili

Pogačnik ob nekem strečanju dejal, naj ostanem kar v Švici, saj tudi tam lahko naredim kaj dobre. V Švici so že zeleli, da ostanem. Potem pa je pokojni pomožni škof Stanislav Lenič leta 1975 spet začel akcijo, da bi se vrnil. Zame odločitev, da bi se vrnil domov, nikakor ni bila težka, saj sem že zelel delati doma kjerkoli - mislil sem na Teološko fakulteto. Ko sem se vrnil, sem postal član stolnega kapitla. Nisem imel drugačnih načrtov. Slišal pa sem sicer, da sem možen kandidat za naslednika nadškofa Pogačnika. To pa ni bilo odvisno od mene in tudi od nadškofa Pogačnika ne, ker škofe imenuje papež.«

je določil pokojni nadškof Pogačnik. Geslo Božjo voljo spolnjevali sem si izbral že pri svoji novi misi. Po krščanskem prepričanju je božja volja edino merilo za človeka in vse je odvisno od nje. Izpolnitve. V semeniškem življenju v Grmaniku so vedno podarjali vodilo sv. Ignacija, da je v življenju odločilno spoznati in spolniti božjo voljo. To je bilo tudi zame geslo. Gotovo to ni vedno lahko. Zame je nedvomno življenska pot pot božja volja. Skušal sem jo spoznati tudi ob raznih znamenjih in okoliščinah. Nikdar nisem popolnoma spolnil božje volje. Vse je milost, ne pa sad mojega dela. Tudi sodelovanje z milostjo je spet nova milost.

O duhovništvu na Zahodu je težko kaj reči, ker je to preslopnica oznaka. Ne zdi se mi primereno govoriti o svetovljanski duhovščini. Nedvomno je bila duhovščina na Zahodu bolj odprta družbi kakor pa v Sloveniji, ko to v prejšnjem režimu sploh ni bilo mogoče. Ne gre pa za toga razlagi dogem, ampak za pravilno razlagi. Treba pa bi bilo kaj več povedati o dogmah in o vlogi dogem v krščanskem in cerkvenem življenu - to pa tu ni mogoče.«

- Ni mi do tega, da bi obravnavala težke teme, kot sta jih obdelala z Alojzem Rebulo v Pogovoru v vinogradu, zato tole preprosto vprašanje: Kakšni so bili prvi

Božja volja edino merilo za človeka

- Kje ste delovali od 1977. leta do aprila 1980. leta, ko ste prejeli škofovsko posvečenje? Za svoje geslo ste si izbrali Trobožje božje volje spolnjevati. Menite, da je bila božja volja, da ste dosegli škofovski oziroma nadškofovski naslov, ali pa je vse to sod vašega dela v Cerkvi in zunaj nje, eku menizma, vaše odprtosti do drugače mislečih ... Imam občutek, da je duhovščina na Zahodu bolj svetovljanska. Hočem reči, da dogem ne razlagam togo ...

»Ko sem se vrnil domov, sem opravljal razne službe, ki mi jih

nisem imel, pa tazmire v Cerkvi in državi. To ni bilo lahko in potreboval sem kar nekaj časa, vendar sem se počasi vedno bolj vživil.«

- Ko ste bili še v Švici, ste seveda spremljali dogajanje v Sloveniji, eni od nekdanjih republik Jugoslavije. Kmalu potem, ko ste se vrnili, pa ste bili priča razpadanju Jugoslavije in nastajanju novih držav. Prav gotovo ste pri tem imeli še sami kak delež, saj je bilo tudi duhovščini dovolj komunizma, jugoslovenstva in tako naprej? Ste verjeli, morda celo molili, da bo Slovenije postala samostojna država? Prav gotovo pa ste najbrž bili srečni, ko je med prvimi priznal Vatikan.

»V Švici sem malo zvedel o Sloveniji. Po vrnitvi sem spremljjal razvoj. Od leta 1980 sem imel kot nadškof tudi stike z oblastmi. Spremembe pa so postale vidne še po letu 1990.«

Molitev za domovino je vedno naša dolžnost. Molil sem za mir in za pravilno rešitev. Vesel sem bil, da je prišlo do možnosti samostojne slovenske države, zavdal pa sem se tudi težav, nevarnosti in ovir.

Ob napadu na Slovenijo konč junija 1991. sem skušal storiti, kar je bilo mogoče, da bi se vojna čimprej končala. Nekatere mednarodne zveze so mi takrat zelo koristile. Vesel sem, da je Vatikan med prvimi priznal samostojnost Slovenije in se tudi zavzemal za njen mednarodno priznanje. To je imelo velik vpliv tudi na druge države.«

- Končno smo na poti v demokracijo in ni več dragorazrednih ljudi, kar so bili verniki, ki jim določene službe niso bile dostopne. Menite, da je država s svojo politiko (vsaj kar zadeva človekove pravice) na pravi poti ali pa je še kaj, kar spominja na star režim? Zanimivo bi bilo tudi zvesti, zakaj se ni uresničila domneva, da bodo cerkve po padcu komunizma bolj polne. Morda pa so bile že prej dobro obiskane, saj toliko nedeljnjkov, kot so jih na primer pri nas v povprečju našeli za časa komunizma, še niti približno ne prihaja v cerkev v zahodnem svetu. V ilustracijo naj navedem zgled iz neke večje fare v Prekmurju, kjer se nedeljske božje službe udeleži več kot 50 odstotkov ljudi.

»Preveč je vprašanj in premalo poznam razmere, da bi mogel na vse to odgovoriti. Imam pa vti, da se zdaleč nismo našli poti v novo obliko družbe. Imamo nova imena, nove programe, a ostali so isti ljudje z istim prepričanjem. Nekatere stvari so še slabše in obeta se nam malo dobrega. Nismo še zreli za pravo demokracijo, preveč je sebičnosti, nepoštenosti, želje po oblasti. Veliko stvari me skrbi. Vendar ni druge možnosti, kakor da se med seboj spodbujamo in si pomagamo.«

Nikdar nisem pričakoval, da bodo cerkve po preobrtovi bolj polne. Ravno obratno. Razlika je morda v tem, da sedaj hodijo v cerkev nekateri, ki prej niso hodili, drugi pa, ki so prej hodili, so to sedaj opustili. So pa tudi velike razlike po pokrajnah. Znamo mi je, da je obisk maše v za-

liko misijonsko nalogu, tudi pri nas, posebno v pripravi na papežev obisk.«

Resnična sprava samo v srcu

- Rane minulega obdobja so globoke in čas je za spravo. Na sprevnimi slovesnosti v Kočevskem Rogu smo se spravili z mrtvimi, sprava z živimi pa menda za zdaj ostaja le kot pobozna želja. Kje so vzroki? Sicer pa, ali je nujna neka na zunaj vidna spravna slovesnost, na kateri vidis tudi človeka z rokami v žepih; mar ni mogoče tudi „stika“ sprava - osebno priznanje (kesanje) nekega ravnanja?

»Sprava je veliko več kot pobozna želja. Mora biti naše iskreno prizadevanje in vedno znova je treba ljudi spodbujati, posebno v pripravi na papežev obisk. Vsi imamo nalog, posebno pa kri-

Zakaj Slovenija nima kardinala, ne vem, kje je vzrok. Najbrž je preveč kandidatov iz drugih dežel.

stjani, da odpuščamo, da prosimo odpuščanja in da znova začenjam. Vzroki, da je tako težko prizadevanje v vedno znovu v globoki in nezaceljene rane. Težko je odpuščati, tudi za tiste, ki imajo dobro voljo.«

Zunanja slovesnost je bila v tistih razmerah naravnost nujna. Na tak način je bilo treba javnosti pokazati, da hočemo premagati sobraštvo. Bila je neke vrste dokaz za prizadevanje za spravo tudi med živimi, ko smo se spravili z mrtvimi. Resnična sprava je res možna samo osebno v srcu. Zato si moramo vsi prizadevati in ne odrivati odgovornosti samo na druge. Slovesnost v Kočevskem Rogu je bila izredno pomembno dejanje, pot do resnične in splošne slovenske sprave pa je še zelo dolga in naporna.«

- Kaj pa spoved? V katoliški Cerkvi je tako rekoč obvezna osebna spoved zaradi odpuščanja grehov, razen v določenih izjem (vojna nevarnost, naravne nesreča, katastrofe ...), ko to ni mogoče. So ljudje, ki jih nasvanjanje grehov duhovniku odbija, zato ne gredo k spovedi in zakramenta sv. obhajila ne prejmejo, hodijo pa v cerkev. So pa tudi ljudje, ki, kot pravijo, osebno veri, toreb: Bog da, Cerkev ne. Duhovščina menda uči, da ni vere brez Cerkve. Kako je tem v Švici in kaj bi svetoval domaćim „oporečnikom“?

»Imam vti, da imate nejasne predstave o spovedi. Danes raje govorimo o zakramenu sprave, kajti spoved je samo en sestavni del zakramenta sprave. Prvo je izpravljanje vesti, nato iskreno kesanje, trden sklep, potem pride izpoved grehov in pokora ter pripravljenost za nov začetek. Treba je vse to delati znova, ker se zavedamo, da nobena spoved človeka popolnoma ne spremeni. Osebna spoved je

Nedvomno je tudi veliko Slovencev, ki so zaradi svojega življenja ali svojega mučeništva našli večno življenje pri Bogu.

hodnih deželah veliko slabši kot pri nas. Vendar je obisk maše v zgodnjem znamenju vernosti. Osebna vernost je značna samo Bogu. Cerkev ima ve-

obvezna, kadar se človek jasno zaveda smrtnega greha, upora proti Bogu, ločitve od Boga. Res je, da je neprijetno pripovedovati svoje slabosti komu drugemu, n

Sociala, šolstvo, zdravstvo

Opzorilna stavka zdravnikov in zobozdravnikov

Soboška bolnišnica z 200 milijoni izgube

Enodnevno opzorilno stavko zdravnikov in zobozdravnikov je pripravil njihov sindikat FIDES, trajala pa je od sedmih zjutraj 14. 12. do sedmih zjutraj 15. 12. v vseh zdravstvenih zavodih v Republiki Sloveniji. Delo je potekalo kot v času organizirane dežurne službe (nedelja, državni prazniki).

Stavka se je začela, ker ministrstvu za zdravstvo in pogajalski skupini sindikata FIDES ni uspelo najti skupnega jezika o uresničevanju petih stavkovnih zahtev. Stavkajoči zahtevalo, naj se poklica zdravnik in zobozdravnik izločita iz zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti, njihovo plačo pa naj bi urejala kolektivna pogodba za zdravnike in zobozdravnike. Osnovna plača splošnega zdravnika in zobozdravnika naj bi bila 2,5, za specijalista pa tri povprečne mesečne plače, dosežene v gospodarstvu. Pogajanja o dopolnitvah in spremembah kolektivne pogodbe naj bi bila končana do poteke roka veljavnosti kolektivne pogodbe. Kot peto zahtevo so dodali vpliv zdravnikov na zdravstveno politiko v zdravstvenih zavodih. Cilj stavke je bil, doseči pogajanja z ministrstvom za zdravstvo in vlado. O tem, ali bo ta stavkovni dan plačan ali ne, se še pogajajo.

Kolektivna pogodba

Leta 1993 je vlada sprejeti poklicno kolektivno pogodbo zdravnikov, iz katere je črtala tarifni del, potem pa so jim dolgo obljubljali, da bo problem zdravniških plač rešil zakon o zdravnikih. Problem je ta, da zakona vsaj še nekaj časa ne bo. Opozajajo, da so v zadnjem času kar za nekaj poklicev uspeli pridobiti nekaj dodatkov k plači.

Dežurstva

- neefektivno delo?

Zdravniki so se za stavko odločili, ker pogajanja o spremembah kolektivne pogodbe (zlasti v delu, ki govorji o dežurstvih), ki so potekala skoraj vse leto, niso prinesla nikakršnega napredka. Zdravniki ob rednem delu opravljajo še dežurstva, delajo ob praznikih ... Te naporne oblike dodatnega dela, okrog 500 ur letno, niso ustrezno ovrednotene. Namesto več, dobijo zanje manj denarja kot za navadno delovno uro. O tem, ali je na primer nočni pregled ali operativni poseg samo neefektivni (priročnost na delu) ali vendar efektivni (nadure) čas, ni potrebno posebej razpravljati. Stališče, da so dežurstva privilegij zdravnikov, s katerim si povečajo osebni dohodek, je torej žaljivo.

Zavod zazdravstveno zavarovanje ali kako skopati grob bolnišnicam

Ukrepi, ki jih uvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje, postavljajo pred zdravnika vedno večje zahteve po omejevanju zdravstvenih storitev. To sovpadajo tudi s sanacijskimi posegi, ki jih v imenu ministrstva v bolnišnicah po Sloveniji uvajajo novopeceni menedžerji med zdravnikami. Tako so zdravniki stisnjeni v primež med vedno večjimi zahtevami prebivalstva in vedno večjim omejevanjem storitev, ki jih vsljujejo varčevalni ukrepi. Ali zaradi izgub v bolnišnicah ne bodo več opravljali zdravniških posegov že sredi leta? Na koga se zliva jeza zdravnikov, ko jih zdravnik mora povediti, da bodo na pregled ali operacijo morali počakati več mesecov.

Višina

zdravniške plače

Bruto osebni dohodek zdravnika je 150.000,00, kar pomeni, da je neto okrog 85.000 za 182 ur opravljenega mesečnega dela. Začetnik specialist pa dobi od 70 do 80.000 SIT mesečno. To pa je še vedno manj od povprečne plače v negospodarstvu! Zdravniki si prizadevajo za evropska razmerja dohodkov, ki so v razmerju 3 : 1 z gospodarskimi. Takšno razmerje, kot je pri nas, ne obstaja nikjer na zahodu, s katerim tako radi primetimo naše zdravstvo, ko gre za kakovost storitev. Tudi v državah, kot sta Grčija in Portugalska, je razmerje med višino gospodarskih plač in tistih v negospodarstvu povsem drugačno. Pri tem ne smemo pozabiti, da traja študij zdravnika specialista 12 let. Vedno hitrejši razvoj medicinske vede in tehničnih pomočkov, pridobivanje licence (med drugim na podlagi števil obiskanih strokovnih simpozijev) in ne nazadnje skrb za bolnike so stvari, zaradi katerih se zdravniki morajo izobraževati tudi po opravljenem spesialističnem izpitom. Že iz tega vidika se zdijo njihove zahteve po zvišanem dohodku upravičene, vendar predstavniki Fidesa dodajajo, da so se za višino še pripravljeni pogajati.

Ali je možno zagotoviti sredstva zadvig osebnih dohodkov?

Za ugoditev zdravniškim zahtevam bi bilo potrebno zagotoviti 4,5 milijard tolarjev. Problem pa naj ne bi bil zagotovitev teh sredstev, temveč pomanjkanje politične iniciative za ureditev te problematike.

Kdo sedi v svetih zavodov ali naj živi večina

Zdravniki so pogosto izrinjeni iz nižjih in višjih stopenj vedenja zdravstva. Njhova peta stavkovna zahteva postane jasnejša, če se vprašamo, koliko zdravnikov sedi v svetu zavoda murskosoboških bolnišnic. Odgovor: nobeden! To pa zato, ker jih je na »demokratičnih« voli-

tvah preglasil večinski del zdravstvenega osebja.

Napoved januarske stavke

V primeru, da enodnevna opozorilna stavka ne bo zaledla, napoveduje FIDES stavko od 3. januarja naprej. Ta bo razdeljena na administrativni in zdravniški del. T. i. administrativni del pomeni, da bodo zdravniki zadržali vso administracijo, potreben za zdravstveno zavarovanje, namen pa je poskus prisika na zdravstveno zavarovalnico. Zdravniki v bolnišnicah bodo delali v turnusih, torej v treh ekipah, vendar samo nujne ambulantne preglede in urgente posege. Če bo prišlo do te druge stavke, se bo vlada poštne zatresla.

Izvajanje stavke v murskosoboški bolnišnici

Stavko v soboški bolnišnici je vodil stavkovni odbor, ki so ga sestavljali: dr. Vrbanec (predsednik stavkovnega odbora), dr. Hodošček, dr. Šerugova, dr. Kafrelj in dr. Šubinski. Zdravniki so se ob 7.15 zbrali v jedilnici nad kuhinjo, kjer je stavkovni odbor razglasil stavko. Po končanem sestanku so pripravili tiskovno konferenco, na kateri sta spregovorila dr. Hodošček in dr. Vrbanec ter osvetlila probleme, ki tarejo zdravnike. V bolnišnici je bilo mirno. Tam, kjer se navadno gnetejo ljudje, ki prihajajo na različne preglede, so sedeži samevali. Specialistične ambulante so bile prazne, posamezni zdravniki so dežurali na urgentnih mestih. Programa za ta dan ni bilo, vendar so zdravniki opravili delo na oddelku. Na kirurško urgenco je ta dan prišlo 21 pacientov, ki so jim dali pomoč.

Murskosoboška bolnišnica ima 200 milijonov izgube

Po razglasitvi zdravniške stavke v soboški bolnišnici so zdravniki spregovorili tudi o problemu izgub, saj naj bi soboška bolnišnica imela za 50 % več izgube kot bolnišnice podobnega obsega (npr. v Novem mestu). Zdi se jim, da vrsta ukrepov, ki jih je izvedla uprava bolnišnice, ogroža zdravje bolnikov in postavlja pod vprašaj zdravnikovo moralno in pravno odgovornost. Npr. ukinitev dela specialista, ki je bil v pripravljenosti na ginekologiji. Kaj bi se zgordilo, če bi prišla dva nujna ginekološka primera? Kdo bi potlej nosil odgovornost, če bi šlo kaj naroči? Tudi z omejevanjem določenih terapij, npr. uporabo mazil, se po mnemu večine tistih izguba ne bo zmanjšala. Glavni problem tudi ni to, da zdravniki na začetku leta ne vedo, koliko operativnih posegov »smej« opraviti, koliko stanje zdravila, ki niso na t. i. negativni listi itd. Glavni problem je, da zdravnikovo delo ni ovrednoteno. Zdravstveni zavod dobi t. i. BOD, bolniški oskrbni dan, ki znaša okrog 14.000 ne glede na to, ali je bil ta dan pacient operiran, ali je dobil posebna zdravila ali jih ni dobil, ali so ga morale medicinske sestre posebej negotovati, ali je bilo potrebno opraviti specialistične preglede itd., pri-

tem pa se iz te vsote pokriva amortizacija, plačuje nakup materiala ... In to ni prav. Posamezni zdravniški posegi bi morali biti plačani glede na zahtevnost posega, ne pa da bolnišnica dobi za kompletna opravila enako vsto. Za 14.000 boste v kakšnem hotelu resda dobili tri dnevne obroke, ne pa posebnih storitev. Drugod po svetu je uveden sistem, ki določa, koliko preglevod lahko zavarovanec letno opravi. Vse, kar presega to mejo, morajo zavarovanci plačati posebej, saj jim zavarovalnica stroškov ne plača. Tako se res zmanjša število storitev, vendar je blagajna polnejsa. Potrebno bi bilo torej spremeniti sistem plačevanja, ovrednotiti posamezne zdravniške naloge in na tej podlagi financirati zdravstvene zavode.

In kaj so o stavki menili drugi zaposleni?

To je bila prva samostojna zdravniška in zobozdravniška stavka, saj so pri prejšnjih vedno sodelovali vsi zdravstveni delavci: glavne medicinske sestre, medicinski tehniki in oskrbovalci (čistilci). Iz tega sledi, da vsi ti zaposleni niso stavkali, ampak so se s pacienti ukvarjali kot vsak delovni dan. V zraku pa je bilo čutiti, da niso bili najbolj navdušeni nad samostojno zdravniško stavko. Prepričani so, da imajo pomemben delež na poti bolnikove ozdravitve in da takšne radikalne stavke oni ne bi mogli izvesti, »saj ne morejo prepustiti bolnikov samih sebi«. Zdravniki se strinjajo, da je tudi ta kader za svoje delo premalo plačan, čeprav lahko npr. s turnosom presežejo njihovo osnovno plačo.

Letaki užaljenih ali o nizkih udarcih

Na dan stavke so po soboški bolnišnici krožili letaki. Na njih sta bili zapisani samo dve besedi: HIPOKRAT? HIPOKRIT? (Pojasnilo: Hipokrat, ok. 460 pr. n. š.-377 pr. n. š. je bil antični zdravnik, utemeljitelj grškega zdravilstva in ustanovitelj zdravniške šole na Kosu. T. i. Hipokratova prizega vsebuje moralna načela zdravniškega poklica in dela ter je vodilo vsakega zdravnika. Beseda HIPOKRIT pa pomeni hinavca, licemerca). O tem, kdo je izenačil zdravnike z licemerci oziroma hinavci, lahko samo ugibamo, saj ni bil nihče podpisani. Ob teh letakih se je pojavil tudi plakat z napisom »Upor pozabljenih sester«, preslikan članek, ki ga je sestavila Polona Križnar iz izjave posameznih predstavnic sester, ki so se zbrale za okroglo mizo na sedežu zbornice zdravstvene nege v Ljubljani. Plakat je bil nalepljen ob FIDESOVEM plakatu, na katerem je med drugim pisalo »Zdravstveni sistem je bolan - zdravniki ga hočemo ozdraviti za vas in za nas«. V uporu pozabljenih sester pa je pisalo, da bi morala biti zdravstvena nega »enakovreden partner v oblikovanju zdravstvene politike / .../ za uspešno delo v zdravstvu je vsak posameznik pomemben člen zdravstvenega tima, zato ne more biti previlej razlike v izobrazbeni ravni niti nagradjanju / .../ Bolnik je odvisen od medicinske sestre ves dan, veliko pa vpliva tudi na njegovo počutje. Delo v zdravstvu je res timsko. Vendar mora vsak člen vedeti, kaj je in kaj ni v njegovih pristojnosti. Iz letakov in »upor« se vsiljuje misel, da zdravnikov sploh ne potrebujemo, saj imamo zdravstveno osebje, ki mora za bolnika skrbiti ves dan, medtem ko so zdravniki zgotovili nedelavnji gospodje. Če je ta raven komunikacije tista, ki izraža odnose med bolniščnim osebjem, potem je v zdravstvu nekaj hudo narobe.

AMNA POTOČNIK

SSTS ima najsodobnejšo testno stezo za praktični pouk avtomehanikov

Za sodobno raven znanja

O prizadevanjih Srednje strojne in tekstilne šole M. Sobota za zgraditev prizidka s sodobno avtomehanično stezo smo že pisali. Znamo, da so bili potreben veliki napor, da jim je uspelo zagotoviti okrog 19 milijonov tolarjev, kolikor je znašala naložba za prizidek. Skoraj toliko sredstev pa jim je obljubilo Ministrstvo za šolstvo in šport, in sicer za opremo. Minuli petek je bilo končno vse postorjeno za slavnostno otvoritev novega prizidka.

Po besedah ravnatelja šole LUDVIKA SUKIČA so lahko zelo ponosni na novo pridobitev, saj gre za najsodobnejšo računalniško podprtost za diagnostiko podvozij osebnih vozil, tako da bodo lahko izvajali sodoben praktičen pouk prihodnjih avtomehanikov. V svojem pozavnavnem nagovoru se je zahvalil vsem, ki so jim prisločili na pomoč pri naložbi, še zlasti Mestni občini Murska Sobota, ki je prispeval levjih dežur. Župan ANDREJ GERENČER, ki je bil predsednik gradbenega odpora, je poddaril, da so novi prostori z opremo pravljenci mladim, da bodo lahko šli v svet z znanjem. FRANC NAJDIC predstavnik Ministrstva Republike Slovenije za šolstvo in šport, pa je med drugim omenil, da je to le 1. faza pri posodabljanju prostora Srednje strojne in tekstilne šole M. Sobota in da bo šolsko ministrstvo tudi prihodnje leto namerilo precej sredstev za opremo avtoremontnega centra in elektroopt.

Tu si bodo lahko dijaki, ki se usposabljajo za avtomehanike, pridobili ustrezeno znanje za testiranje avtomobilov s pomočjo najsodobnejše računalniško podprtosti opreme, tako da bodo lahko postali zares dobri avtomehaniki. (Fotografija: J. G.)

Medtem pa se na omenjeni šoli pripravljajo tudi na vpis 2 oddelko 4-letne šole za elektrotehnike. Upajo namreč, da jim bodo na Ministrstvu za šolstvo in šport za ta program prizgali zeleno luč. Kandidatov z vpis pa je dovolj.

Srednja zdravstvena šola potrebuje telovadnico in učilnice

Mesto že določeno

V osemdesetih letih so prišle na dan pobude, da bi Srednjo zdravstveno šolo M. Sobota (v Rakičanu) ukinili, v njene prostore pa naselili soboško gimnazijo, in to zato, ker je bistveno upadel vpis v zdravstveno šolo (je na 1. oddelku novincev). S tem bi se zmanjšali možnosti mladih v pokrajini ob Muri za nadaljnje šolanje v domači regiji. Na srčo se to ni zgodilo. Zadnje povečalo na 363, kar jih povzroča nemajhno prostorsko stisko.

Nujno bi potrebovali 2 dodatni učilnici in predavalnico, v kateri bi lahko zbralo nekaj več št. zdravstvenih delavcev. Nič manj ne pogrešajo telovadnice, saj morajo izvajati pouk telesne vzgoje v slabšem vremenu. Marijšem trimskem kabinetu, poleg tega pa morajo uporabljati še prostor v hotelu Diana. Ravnateljica šole MARIJA ZADRAVEC je že izbrala место, kjer naj bi prihodnje leto položili temeljni kamen za gradnjo prizidka telovadnico in predavalnico, naložba pa naj bi vključevala tudi nadzida-

sedanje stavbe. Samo za tri »šare« bi jo bilo potrebno dobiti manjši oči učnih prostorov. Seveda bo vse to odvisno od tega, ali bo Ministrstvo za šolsko in šport Republike Slovenije uvrstilo v program šolskega tolarja za naložbo. Njihovi predstavniki so bili letos že dvakrat v Rakičanu in prepričali, da so vlaganja nujna. (Fotografija: J. G.)

zdravstveno šolo ne vpisujejo le dijaki iz pomurske regije, ampak jih pravajajo vsi več tudi z drugih območij, zlasti s ptujsko-ormoškega konca. Zanimalo nas je tudi, ali razmišljajo o kakšnem novem programu, ki naj bi ga zavajali na Srednji zdravstveni šoli M. Sobota. Po ravnateljicinem mnenju obstaja predvsem potreba po vertikalnem nadaljevanju izobraževanja programu za višje ali visoke medicinske sestre, in v tej smeri bodo tudi teh njihova prizadevanja. Svojčas pa je bila aktualna tudi laborantska pogovor, ki je ravnateljica posebej pojavila dobro sodelovanje s Splošno nišnico in Zdravstvenim domom M. Sobota, Domom oskrbovancev Rakičan, Domom Lukavci, Nevropsihiatrično bolnico Ormož in Splošno bolnico Ptuj. Glede sodelovanja z zdravstvenimi ustanovami v Münchenu pa priča v zadnjem času do manjšega zastoja, vendar pričakujejo, da ga spet obnovijo. Letos pa so vzpostavili sodelovanje s srednjim zdravstvenim šolom v Budimpešti. In še to: Pomurska turistična zveza jim je pred kartom podelila priznanje, ki so si ga zasluzili za 1. mesto pred srednjimi šolami urejeno okolico šole. (Fotografija: J. G.)

Pridelek vina v Radgonskih goricah je letos za trejino manjši od lanskega

Kupci vedno bolj iščejo kakovostna vina

Denacionalizacija je zavrla obnovo nasadov, zaenkrat še niso vrnili nobenega vinograda, izdane pa so pravnomočne odločbe za vrnitev 20 hektarjev

Po obračunu za leto 1995 z rezultati niso najbolj zadovoljni, so povedali na novinarski konferenci, ki so jo v začetku tedna pripravili v Radgonskih goricah, predstavniki tega podjetja. 140 zaposlenih v zaenkrat še družbenem podjetju Radgonske gorice gospodari s 300 hektarji vinogradov in 70 hektarji sodobnih jablanovih nasadov, vendar jih je letošnja letna razočarala. Kakšnih 200 hektarjev njihovih vinogradov je prizadela toča, ki je tako pridelek zmanjšala za 35 odstotkov, zaradi poškodb pa je bila tudi kakovost grozdja slabša. Z zadovoljstvom pa ugotavljajo, da toča letos ni prizadela površin, na katerih raste chardonnay, ki je osnova za zlato radgonsko penino.

Kultura pitja osvaja tudi Slovence

Letos so v Radgonskih goricah pridelali 175 vagonov grozdja, od zasebnih vinogradnikov so ga odkupili 32 vagonov, z vinom, ki so ga dobili iz tega grozdja, pa bodo le težko zadovoljili povpraševanje po njihovih vinih. Slednje velja zlasti za njihov znani janživec, vendar zatrjujejo, da bodo poskrbeli za to, da kupci ne bodo prikrasani. Kot zatrjuje direktor Franc Škrob, je letošnji pridelek vina tudi v Sloveniji manjši, pridelali smo ga manj, kot ga popijemo, zato so se na poslovni skupnosti že pogovarjali o uvozu vina iz Makedonije. Tako na slovenskem trgu ne bo manjkalno vina, bo pa seveda manj kakovostnega vina. Manjši pa je bil letos tudi pridelek kakovostnega sadja, saj so v Radgonskih goricah pridelala

li le 100 vagonov prvorazrednih jabolk. S prodajo niso imeli težav in zdaj praktično nimajo več nobenih zalog.

V Radgonskih goricah že nekaj časa namenjajo posebno skrb izboljševanju kakovosti svojih vin, prizadajo pa si tudi za dvig kulture pitja. To jim je že dodobra uspelo, saj se vedno več kupcev odloča za vina iz višjega kakovostnega razreda, povečuje pa se tudi povpraševanje po njihovih penečih se vinih. V letu 1991 so prodali 117 tisoč steklenic zlate radgonske penine, v letu 1992 pa se je prodaja dvignila na 151 tisoč steklenic, letos pa je bodo na slovenskem trgu prodali že čez 200 tisoč steklenic. Podobno rast prodaje kažejo tudi podatki za srebrno radgonsko penino, ki so je v letu 1991 prodali 151 tisoč steklenic, letos pa se je prodaja podvojila in bo presegla 300 tisoč steklenic.

V Radgonskih goricah namenjajo posebno skrb kakovosti in vsako leto namenijo nekaj površin za posebne trgovine. Uveljavilo se je zlasti Miklavževe vino, za katerega grozdje že nekaj let trago na miklavževu, letos pa so temu vinu namenili laški rizling.

Podjetje Radgonske gorice se bo lastnilo pa zakonu o zadrugah, saj so 45 odstotkov lastništva prenesli na Kmetijsko zadrugo Gornja Radgona in na specializirano vinogradniško zadrugo, 51-odstotni lastniki pa bodo postali zaposleni, ki bodo tako večinski lastniki. Program lastninjenja je pripravljen in zdaj čakajo na soglasje agencije.

S penečimi se vini jim je uspelo prodreti tudi na tuje trge, kamor so leta 1991 izvozili 51 tisoč steklenic radgonske penine, letos pa bodo izvozili že 68 tisoč steklenic, kar 95 odstotkov tega izvoza pa predstavlja srebrna radgonska penina. Izvajajo na Hrvaško, v Švico in ZDA

ter nekaj celo v domovino šampanjca, v Francijo. Sicer pa predstavlja proizvodnja penečih se vin v Radgonskih goricah 90 odstotkov celotne slovenske proizvodnje tovrstnih vin in letos bodo dali na trg okoli 500 tisoč steklenic šampanjca.

Naložbe v posodobitev tehnologije

Kot zatrjujejo v Radgonskih goricah, količine vin ne nameravajo povečevati, saj za to niti ni pravih možnosti. Po zakonu o denacionalizaciji bodo nekaj vinogradov celo morali vrniti, novih primerih površin pa tako rekoč ni. Zaradi denacionalizacijskega zakona je nekoliko zastala tudi obnova, saj vinograde obnavljajo le na tistih površinah, ki ne bodo vključene v vračanje. Takšnih je okoli 100 hektarjev, letos so že obnovili 3 hektarje, za 4 hektarje novih vinogradov, ki jih bodo zasadili spomlad, pa je zemlja pripravljena. Na preostalih 200 hektarjih, potrebnih obnove, zaenkrat ne delajo, so pa prepričani, da vseh teh površin ne bo potrebno vračati, zato se bodo lotili obnov takrat, ko bodo stvari razčiščene.

Medtem ko nekoliko manj sredstev vlagajo v obnovo vinogradov, pa pospešeno vlagajo v tehnologijo in obnovo kleti. Pred 15 leti so sicer razmišljali o gradnji nove, vendar do uresničitve te ideje ni prišlo, zdaj pa so jo povsem opustili. Ker je že jasno, da kleti ne bo potrebno vračati nekdanjim lastnikom, jo posodabljajo, letos pa so precej sredstev vložili tudi v posodobitev prezemnega centra. Zdaj jih čaka še zamenjava vinske posode, saj je v nekaterih kleteh ta stara že več kot 70 let, v prihodnjem letu pa načrtujejo tudi posodobitev polnilne linije.

LUDVIK KOVAC

imenitno vino, ki ga takrat seveda ni imenoval ledeno vino, ker ga pač niso poznali. Tako lahko z govorstvo trdimo, da je bil Čolnik prvi pridelovalec ledenega vina v Sloveniji, je povedal mag. Tone Zafošnik.

Tudi mag. Tone Vodovnik je v svojem predavanju Od grozdja do kozarca velikokrat poudaril pomen Čolnikovega znanja o »trsoznanstvu« in »vinorejki«, kot so takrat rekli. Čolnik je v svojih vinogradih in trsnicah vrgajal vinsko trto, ki je bila najprimernejša za te kraje. Po njegovem je bil za te kraje najprimernejši šipon, ki je dajal dobro vino. Seveda so takrat trgali grozdje pozneje, ko je bilo popularna zrelo. Kletarjenje je bilo že v Čolnikovih časih zelo pomembno za dosego kakovosti vina. Čolnik pa se je boril proti uvajanju samorodnice, zato je imel na svojem posestvu na Drvarjani tudi lastno trsnico za vzgojo žlahtrnih sort trte. Po predavanju je mag. Tone Vodovnik pripravil pokusno vin, ki so jih pridelali člani Vinogradniškega društva Lenart.

V spomin na velikega »vinorejca«, domoljuba in prosvetitelja je posebna delegacija položila venec k spominski plošči na njegovi rojstni hiši pri Sv. Treh Kraljih pri Benediktu.

Ludvik Kramberger

Sledili smo Čolnikovemu dnevnu v Benediktu

Obujanje spomina na največjega »vinorejca«

Dominik Čolnik je 1858. leta pridelal prvo slovensko ledeno vino

Minulo soboto so v Benediktu pripravili celodnevno prireditve z naslovom Čolnikov dan. Organizirali so jo krajevna skupnost Benedikt, projektni svet CRPOV in kulturno društvo Benedikt. Prireditve se je začela s srečanjem vinogradnikov Benedikta in okolice z naslovom Jaz pa v goricu grem, nadaljevala pa s predavanjem mag. Toneta Zafošnika Vinograd naših krajev v Čolnikovem času.

Na priložnostni razstavi so predstavili Čolnikove vinogradniške izkušnje, KSS in JASMA Lenart sta predstavili možnosti vinogradništva in programe obnove vinogradnikov v projektih CRPOV, mag. Tone Vodovnik pa je pripravil predavanje Od grozdja do kozarca. Prireditve se je nadaljevala z odprtjem prenovljenega Žižkovega vodnjaka pri Sv. Treh Kraljih, končala pa v Kulturnem domu v Benediktu s kulturnim programom Vino, naštice in zdravljice. S tem so

ohranjanju vinogradništva v tem delu Slovenskih goric. Kot je v predavanju povedal mag. Tone Zafošnik, je bil Čolnik največji slovenski poznavalec vinskih trt v tedanjem času. Kot zgleden vinogradnik, »vinorejec« je sodeloval na raznih vinskih razstavah te danje dežele in za svoja vina prejemal visoka priznanja. Dominik Čolnik je dokumentiral 1500 vinskih trt, od tega je večino poimenoval s slovenskimi imeni, ki jih je želel izdati v knjižici Trsoznanstvo, a je zaradi pomanjkanja sredstev nikoli ni izdal. Udeleženci srečanja pa so bili presenečeni, ko so zvedeli, da je imel prvo ledeno trgatev v vino Dominik Čolnik daljnega 1858. leta. V tistih časih se je začela trgatev ob Terezijinem, to je 15. oktobra. Zaradi slabega vremena Čolnik ni mogel pobrati grozdja in ga je pobral še v snegu in mrazu. Kot je zapisal, je iz temne tekočine nastalo

Kako proti čebelji kugi? Pregled medu na spore B. larve

Huda gniloba čebelje zalege je bolezen, ki spremija čebelarje daleč nazaj v zgodovino. Zapise o njej najdemo v najstarejših knjigah o čebelarstvu. Je ena od redkih bolezni, ki je sposobna uničiti čebeljo družino. Povzročitelj, bakterija Bacillus larva, napade ličinke, ki pod pokrovkom postopoma odmrejo in propadejo. Na njihovem mestu ostane rjava, doiglo vleciva masa z močno neprijetnim vonjem. Na ta način bolezen postopoma »zdesetka« družino, ki brez pomoči čebelarja odmreje. Zaradi te značilnosti in načina zatiranja se je bolezni oprijelo ime čebelja kuga. Ko ugotovimo bolezen, je edino resnično učinkovito orozje, če hočemo obvarovati ostale družine, sezig obolele družine in temeljita razkužba z ožiganjem.

Leta 1984 je dr. Hansen na Danskem razvil novo orozje za boj proti čebelji kugi. To je metoda ugotavljanja spor B. larve v medu. Kmalu so jo prevzele tudi druge evropske države in leta 1993 jo je dr. Mehle uvedel tudi na ljubljanski veterinarski fakulteti. To je predklinična laboratorijska metoda, kar pomeni, da smo z njo opozorjeni, preden bi prišlo do izbruha bolezni in da se lahko z ustreznim ukrepanjem izbruhi tudi ognemo ali se vsaj nanj pripravimo.

Povzročitelj čebelje kuge ima zelo neprijetno lastnost, da se zunaj živega organizma (okužene ličinke) pretvori v zelo trdrovratne spore, ki jih zanesljivo uniči edino ogenj ali vreli lug. Temperatura 120 °C jih uniči še v 15 minutah. V začetni fazi bolezni odmirajo posamezne ličinke. Mlade delavke, ki so zadolžene za čiščenje, odstranijo ostanke odmrlih ličink, pri tem pa se same onesnažijo s sporami. Same ne zbolijo, zato pa, ko v naslednjem socialnem razredu postanejo negovalke mlade nepokrite zalege, s sporami okužijo ličinke. Ali bo ličinka zbolela in odmrla, je odvisno od njene starosti in števila spor. Za ličinko, mlajšo od 24 ur, zadostuje 10 spor, ličinka, starejša od 48 ur, pa rabi že par milijon spor. Ličinka, starejša od 5 dni, je praktično nedojemljiva za okužbo. Ena sama odmrta ličinka vsebuje 2,5 milijona spor. Z vsako odmrlo ličinko se tako število spor v panju povečuje. Ko število spor doseže določeno število, pride do kliničnih znakov bolezni. Pojavlja se presledkata zalega in pešanje družine. Družina s klinično izraženo boleznijo je praktično izgubljena. Reši jo le pretresanje in zdravljenje z antibiotiki. Ta metoda pa se najradi slovesa, ki ga ima med kot hranilo, in zaradi njene vprašljive učinkovitosti, le izjemoma uporablja, in to pod strokovnim nadzorom.

Z metodo ugotavljanja spor dobimo vpogled v stopnjo okuženosti panja. Tako dobimo informacijo, ali smo sploh ogroženi in v kakšni meri. Prisotnost spor ne pomeni bolezni, ampak samo nevarnost pojava. Izследki raziskav kažejo, da lahko pričakujemo izbruh bolezni, ko je število spor v medu večje od 1 milijona. Znani pa so tudi primeri, ko pri številu 3 milijone spor šest let ni prišlo do izbruha bolezni. Veliko vlogo namreč odigrajo tudi zunanjji dejavniki, kot so moč družine, njen čistilni nagon, paša in čebelar, ki lahko z ustrezнимi ukrepi pomaga čebelam zmanjšati število spor v panju, oziroma preprečuje prenos bolezni znotraj čebelarstva. Da bi dobili res verodostojen podatek, je pri vzorčenju pomembno, da je v ta vzorec zajet med iz vseh družin. V nasprotnem primeru se nam lahko zgodi, da rezultat preiskave ne pokaže dejanske stanje.

V Sloveniji že tri leta teče akcija odvzemna in analize vzorcev medu. V sklopu te akcije je bilo v letu 1993 odvzetih in preiskanih na območju Pomurja 10 vzorcev, od katerih je bilo kar 40% pozitivnih. Leta 1994 je bilo od 81 pregledanih vzorcev pozitivnih 16% in v letu 1995 od do sedaj pregledanih 79 vzorcev 9% pozitivnih. Po dobljenem pozitivnem izvidu se opravi v čebelarstvu klinični pregled in se v skladu z rezultati tudi izvedejo potrebeni ukrepi. V primeru, ko ni znakov bolezni, se zgolj opozori čebelarja na pretečo navarnost in na ukrepe, s katerimi se ji izogne. Če pa so prisotni klinični znaki, se po laboratorijski potrditvi suma izvedejo vsi ukrepi za sanacijo čebelarstva.

VZS O. E. M. SOBOTA, Jože MATAVŽ, dr. vet. med.
Odd. za zdravstveno varstvo čebel

Goričko dvigniti iz zaostalosti

Da je v današnjem času zelo pomembno medsebojno sodelovanje, dokazuje tudi povezovanje nekaterih novih občin na Goričkem. Tako so se predstavniki občin Cankova - Tišina, Gornji Petrovci, Hodoš - Šalovci, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci in Rogašovci odločili za skupno raziskovalno nalogo. Z njo naj bi ugotovili razvojne možnosti sadjarstva, vinogradništva, vrtmarstva in živinoreje s poudarkom na drobnici. Nosilec in naročnik raziskovalne naloge je Občina Puconci, ki se je z drugimi občinami dogovorila o načinu sofinanciranja.

S projektno nalogo želijo ohraniti naseljenost obmejnih območij, mlade zadržati na vasi, dvigniti standard na malih goričkih kmetijah, ohraniti neokrnjeno naravo ter ugotoviti, kakšna panoča kmetijstva je ustreznejša za dočeno območje in kakšne so možnosti prodaje pridelkov ter ustanavljanja središč proizvodnje. Poleg tega nameravajo vključiti projekte vinskih in sadnih cest, najti možnost povezovanja pridelovalcev in predelovalcev v dočene skupnosti ali zadruge. Računajo pa tudi na povezovanje kmetijske proizvodnje z razvojem različnih oblik kmečkega turizma, izdelavo analize tržišča, kupne moči in konkurenco ter uvajanje blagovne znamke za pridelke z Goričkega.

M. Jerše

Reportaža

Zakaj (ne)radi hodimo v gostilne?

Gost - gostitelj - gostoljubje - gostilna

Opozorilo: nikar ne razumite tega pisanja kot reklamiranje gostiln, ker tole pisanje o gostilnah ni povezano s pijačevanjem (na kar ste verjetno najprej pomislili ob besedici »gostilna«)

Vsek imata takšne ali drugačne razloge, da hodi v gostilne. Najpogosteje sta brana in pijača. Lahko pa je tudi drugače. Morebiti vam je všeč prijetna domačnost neke gostinske sobe, prijaznost gostilničarja, ki z vami pokramlja o tem in onem, izvirna ponudba ob določenih (cerkvenih ali ljudskih) praznikih, zanimiva prireditev, ples ... Ali pa radi zahajate v neko gostilno zato, ker se v njej zbirajo bolj ali manj znani ljudje iz vaše okolice, ker veste, da boste tam zagotovo srečali znani obraz, s katerim se boste pozdravili, nazdravili, morebiti izmenjali besedo dve, izkušnje ... Roko na srce - za večino je najpogosteji razlog za obisk gostilne pijača, sele nato hrana.

Namereno uporabljam izraz gostilna, kajti tokrat se ne bi ustavljali ob raznih drugih poimenovanjih, kot so lokal, bife, bufet, bistro, okrepečevalnica in restavracija. Beseda gostilna združuje v sebi vse (pogrešane) lastnosti slovenskega tradicionalnega gostinstva, ki jih lahko izrazimo z naslednjim stavkom: V gostilni gostilničar gostoljubno pogosti svojega gosta.

Slovenska gostilna - oštaria

V Sloveniji je menda kar 1500 gostiln, od tega nekaj več kot 1300 zasebnih in 118 v okviru podjetij. Že od nekdaj je bilo gostinstvo najpogostejsa obrtna dejavnost. Pred dvajsetimi leti je bilo 1560 zasebnih gostinskih obratov, kar je v strukturi pomenilo skoraj tričetrtine vseh zasebnih obratov: pred desetimi leti se je njihovo število zmanjšalo na 1160, njihov delež v strukturi pa na 63 odstotkov. Upad registrira-

tekstu, goste opozarjala in vabila v svojo notranjost. Že od nekdaj je gostilna nudila hrano in prenočišče popotnikom; v prejšnjem in v začetku tega stoletja je bila gostilna priljubljena točka izleta meščanov in drugih premožnejših in razgledanih ljudi. To je veljalo zlasti za gostilne na obrobju mest, sicer pa je imel vsak sloj ljudi »svojo« priljubljeno gostilno.

Preko gostiln je bila tudi Slovenija vedno v stiku s svetovnimi kulinarčnimi dosežki in razvjem v svetu. To je gostilničar vnašal v svojo ponudbo, jo vedno znova posodabljal, dodajal kaj novega, svežega, svojega, glede kakovosti pa so se lahko primejale z gostilnami sredi Gradca ali Dunaja.

Prav v slovenskih gostilnah je bilo najbolj očitno, da je naša deželica na križišču treh velikih kulturnih tokov (nemške, italijanske, slovanske); ta pestrost je bila še posebej očitna za prekmurske gostilne, kjer je bilo moč čutiti

Slovenija je rdeča

Danes večkrat ne vemo, kdo je lastnik in kdo zaposleni natakar. Je to obrtnik, samostojni podjetnik ali lastnik d. o. o. Ja, niso sami krivi, to je res. Da v gostinstvu ni nobenega ponosa, so krijeve družbenozgodovinske in politične razmere. Toda tudi novi

opazili, da je Slovenija v zadnjih dveh letih postala RDEČA? Po-

leg rdeče barve na fasadah gostiln je na njih tudi precej ZELENE. In zakaj imamo Slovenijo pobarvano rdeče-zeleno? Zaradi poceni razprodaje naših gostincev, ki so samo zaradi svojega napisana na izvesku dali možnost reklamiranja velikim pivovarjem,

zakoni jim ne bodo povrnili veljave, če sami ne bodo premogli malce več samozavesti in drugačnega odnosa do svojega dela, ampak le razmišljali o tem, kako ga bodo lahko zaobšli, kako bi rešili problem prevelikih davkov ali »treh obveznih jedi iz domačega območja«, kako čim ceneje narediti pice ...

Ali so sedanje »družbenozgodovinske« razmere krive, da ni več nikjer napisa GOSTILNA ali OŠTARJA in da se jim zdi bolj nobel napis »restavracija« ali vsaj »gostilna in restavracija«. Ali ste

svetovno znam polnilcem kol in tobačni industriji? Tako je, namesto tradicionalne in povsod prepoznavne arhitekture slovenske gostilne morajo sodobni slovenski gostinski delavci opozarjati nase s svetikajočimi in kričečimi reklamnimi tablami! Sodobne gostilne (večina je zgrajenih v obdobju razcveta in ugodnih posojil v sedemdesetih letih) so škatlaste oblike, enake ali podobne uvožene arhitekture, hladne, z velikimi sobami in dolgimi šanki. Večkrat je na eni strani velike zgradbe gostinski lokal s stacionarnimi

špricer-šankisti, na drugi strani pa je avtomehanična delavnica, cvetličarna ali frizeraj.

Še ena velika razlika je med pravimi in novodobnimi gostilniki: nekoč so gostilničarji značili poskrbeti tudi za dušo gostov, novodobne gostinice pa zanima le hitra, ekonomična in poceni priprava hrane in postrežba, gostje pa naj bi bili po možnosti čim manj zahtevni in neproblematični.

Vsek rad plača, če za to potem tudi kaj dobti! Če pa se počutiš nedobrodošlega, če te namesto pozdrava natakar vpraša, kaj boste naročili, pri tem pa daje vtis, kot da se mu pri prazni gostinski sobi blazno mudi, potem ... no, to je le začetek, kaj vse pogrešamo pri novih slovenskih gostilnah.

Kakor ti, tako jaz

Ta izmišljeni slogan je značilen za večino slovenskih gostiln. Trditev vam lahko dokažemo z nekaj primeri. Enega smo omenili že prej: pice. Zakaj so pice tako priljubljene? Ker so nekaj novega, tujega, ker so dobre? Po menjem bolj zato, ker veš, kaj boš dobil, ko naročiš, in ker niso predrage. Pravzaprav so najcenejša okusna hrana, na katero ni potrebno čakati predolgo. Ko se je prvemu gostincu v kraju posrečil prodor s picami, so jih dali na jedilnik tudi vsi drugi. Danes pravzaprav ne vedo ponujati kaj drugega kot pice, ker se bo to prodajalo tudi na deželi. Zakaj? Ker je edina hitro narejena, ne predraga in še kar okusna brana.

Drugi razlog za trditev, da so slovenski gostinci »mahnjeni na posnemanje (ali pa jih manjka domišljije) so igralni aparati. Džubksi, fliperji, pikadi, biljardi

in še kaj - vsi ti pripomočki za sprostitev in zamotitev gostov sami po sebi niso slabii, če so v posebni sobi, kjer igralci in zabavljaci ne motijo ostalih gostov v gostilnih. Večkrat se zgodi, da trije ali štirje »navdušenci« motijo ostalih trideset gostov v gostinskem lokalnu s svojimi vzlikami in igranjem na »govoreče« pametne stroje, sumim pa jih, da bolj kot v igranju uživajo v svojem nastopu in v tem, da se drugi gostje ne nehno ozirajo k njim. Ali se splača zapraviti dobro vzdusje v gostilni zaradi nekaj »bizgecev«, ki se naslavajo v eksibicionizmu?

Preračunajte, kakšne koristi imate od tega stroja v svoji gostilni? Toda tako je pač z našimi gostinci: vse, kar je novo, je zanimivo, je posnemanje vredno. Zato se je prvemu fliperju in pikadu kmalu pridružil drugi pa tretji, četrti ... Danes skorajda ni gostilne brez teh pripomočkov.

Tretje področje posnemanja je v opremjanju lokalov in se je razširilo v zadnjem času. V želji, da bi bili še bolj sodobni in nobel, da bi lahko sprejeli še več gostov, so se mnoge gostilne odločile za preureditev, razširitve in prenove svojih gostiln. Če pa primerjamo vse te prenovljene gostilne, ugotovimo, da smo spet dobili serijski izdelek, ki je povrh vsega še ponaredek - to je proizvod evropskej razsvititve brez duha. Enaka notranja oprema, skorajda enaki stoli in zavesi, svetleči šanki, mesing, številna ogledala, umetne rože ... Se vam ne zdi, da ste podobno gostilno videli v Mariboru, Domžalah, v Avstriji ali Nemčiji? Niste se zmotili (le da takšne gostilne pri nas ustvarja po navadi en arhitekt), toda to ni slovenska gostilna!

Bernarda BALAŽIC-PEČEK
(nadaljevanje prihodnjic)

»A kakorkoli: obiskovanje lokalov, tisto najbolj normalno druženje ljudi v prostorih in situacijah, ki kažejo ne le način življenja nekega okolja sploh, temveč predvsem njegovo sposobnost uživanja in prostega časa, se je po eni strani sprevrglo v nekaj nenormalnega, po drugi pa izgubilo svojo splošno veljavnost oziroma razpoložljivost vsem prebivalstvenim segmentom. Tako je deloma postal poligon za družbeno dopustno pijačevanje in druge oblike vulgarsnosti takšnih in drugačnih socialnih marginalcev vseh starosti, deloma za iskanje osebnostne identitete odraščajočih in samorealizacijo mlajših generacij v okviru nekaterih subkulturnih praks, deloma in kvečjemu pa tudi za zadovoljevanje manjšega dela srednje generacije ...«

... družbeno življenje je v vsakem primeru pomemben del identitete neke družbe, in ta se ne spreminja hitro. Če je torej družabna identiteta enega dela Slovencev, da ruralno hodijo v gostilne, drugega dela pa, da hodijo v zanikne ali pa namišljeno nobel urbane lokale, potem proti temu ne more nihče nič - še najmanj pa tisti, ki iz tega izvirov: namreč starejši in izbirčni. Žal je ta del našega bivanja prepuščen na milost in nemilost kvazihedonistični stihiji srednjega sloja. Ampak družbeno življenje v lokalih, ki je v resnici le kultiviranje primarne človekove potrebe po javnem druženju, razen v ekstremih, ne ve za slojevske razlike in je načeloma odvisno le od stopnje tolerance - torej skupnih kulturnih imenovalcev. Tu smo: slovenske lokale definira bodisi brezbrizno pomanjkanje teh osnov ali prisiljeno privzemanje nekih še ne obstoječih.

(Sobotska priloga Dela, 9. 12. 1995; Marko Crnković:
Med bordelom in mesnico)

nih gostiln je povezan z velikim povečanjem raznih bifejev in kafic. Kar je ostalo od gostiln, ki so nudile hrano, pa so se v glavnem spremenile v serijsko pripravo pic, ribnih jedi ali (klasike) mešanega mesa na žaru. In kaj je pri celotni ponudbi današnjih gostiln še slovenskega?

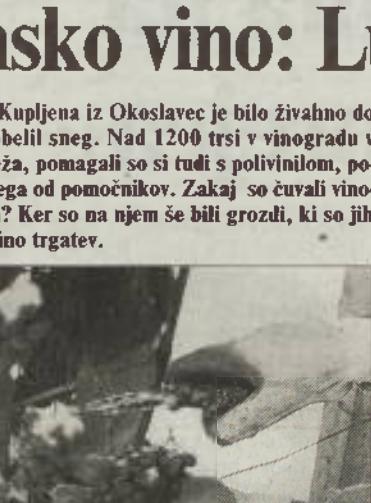
Slovenski gostilničar je bil posezen na svoj posel, opremljen s predpasnikom in posebnim potkrivalom je večkrat kar pred vodnimi vrati pozdravljal sovaščane in someščane: gostilna je že s svojo zunanjostjo, značilno arhi-

tudi močan vpliv madžarskih gostilničnih navad. Gostilničar je bil osrednja figura v nekem kraju; poleg gostilne je imel po navadi tudi trgovino, ukvarjal se je s trgovanjem, posredovanjem, gostinstvom in nudenjem prenočišč. Vsekakor je bila njegova najpomembnejša »dejavnost« zbiranje in posredovanje informacij.

To je bil informacijski center za domačine in za popotnike: kaj je kaj novega, kaj se kje lahko kupi, kakšna je cena tega in onega, kdo je dober in kdo nezanesljiv ...

Trgači za Lucijino trgatev so bili natančno izbrani: morali so imeti prav občutek za trganje grozdja v zimskih razmerah; čeprav so bile roke trde in rdeče od mraza, ni smela odpasti nobena jagoda.

Kako stresi »zmrzlino« v mljin, da ne bo prevelikega napora in ne škode? Če imaš dovolj izkušenj (kot tale »pūtar«), potem gre. Toda: neprijetno je, če ti padaš za vrat jagode zrelega grozinja, še bolj pa, če ti padaš za srajco zamrznjene jagode.

Trgačev že drugič. Prvič so trgali na praznik sv. Lucije lani, tako da

so se ob letošnji trgatvi že lahko greli z degustiranjem sladkega vinčeca z imenom Lucijino vino letnika 1994. To vino ni kar tako, saj je na vinskem sejmu v Ljubljani prejelo srebrno, na ocenjevanju v okviru sejma v Gornji Radgoni pa zlato medaljo. Lanskega vina so pridele 300 litrov, letos pa ga bo od 800 do 1000 litrov, saj so Lucijini trgači namenili kar 1200 trsov.

Kakšna bo kakovost vina, bodo lahko ocenili šele sredи prihodnjega leta, saj se bo mož začel čistiti šele maja prihodnje leto. Po sedanjih vsebnosti slad-

Ko zemljo pokrije snežna odeja, so grozdne jagode najljubša in skorajda edina hrana pticev; če odkrijejo vinograd z grozdom, ki ga čuvajo za ledeno trgatev, ga velika jata lahko »sprazni« v zelo kratkem času.

Ko bo še boljše kot lansko. Kadar se spodobi, so pri Kupljenovih proslavili uspešno končano zadnjo trgatve za bogato obloženo mizo.

Lucijina trgatve bo sčasoma postala pri Kupljenovih tradicionalna prireditev, ki bo lahko počestila hladne decembridske dni,

Lucijini trgači pa morajo biti tudi veseli in dobre volje, da bo Lucijino vino še boljše, še slajše. Za glasbeno spremljavo pojocih trgačev je poskrbel priložnostni trio na posnetku, tako da je na trgatvi pri Kupljenovih res manjkala le Lucija!

poleg tega pa bo na trgu kakovostno in predvsem izvirno vino Kapeških goric.

Dobitnik Severjeve nagrade: igralec in režiser Stane Kralj

Gledalca spraviš prej v jok kot v smeh

V nedeljo so že petindvajsetič podelili Severjeve nagrade, ki so namenjene igralskim dosežkom poklicnih in nepoklicnih igralcev. Za igralske dosežke v ljubiteljskem gledališču je letos prejet nagrada Stane Kralj iz KUD-a Ivana Kavčiča Ljutomer. Vsi, ki si želijo v tem nekaj doseči, hitro v Maribor, Ljubljano ali v kakšno pomembno gledališče. Stane Kralj pa je 45 let svojega igralskega in režiserskega dela vložil v ljutomersko gledališče. Gledališče, ki je za marsikoga tam nekje. Ampak prav ljutomersko gledališče ima dolgoletno tradicijo in bo leta 2002 praznovalo stoletnico delovanja. In marsikateri igralec in režiser iz tega gledališča se je vpisal na seznam najbolj pomembnih igralcev v slovenskem prostoru. Za kakovost kontinuiteta tega gledališča ima prav gotovo velike zasluge tudi Stane Kralj.

Nagrado ste dobili za življenjsko delo, za 45 let dela v gledališču. Kaj vam pomeni to priznanje?

Nagrada mi pomeni zelo veliko, poleg finančne pomoči, ki je bolj simbolična, je veliko moralno zadoščenje. V Ljutomeru sem tako tretji, ki je prejel Severjevo nagrado. Leta 1982 jo je dobila igralka Julka Bezjak, nekaj časa je igrala v moji skupini in se ukvarjala z režijo, dve leti pozneje pa jo je dobil igralec karakternih in komičnih vlog Ivo Žnidarič. Tako je v Ljutomeru prišlo precej nagrad, vendar jih ni tako enostavno dobiti. Nagrada ni samo moja zasluga, ampak je zasluga vseh tistih dobrih in zagnanih igralcev, ki so kdaj koli delali v našem gledališču. Vse vežejo lepi spomini.

Škoda edino, da mnogi dobri igralci, ki so se odselili, niso nadatjevali gledališke dejavnosti.

Še mogoče spomnite, s katero predstavo ste prvič stopili na gledališki oder?

Začel sem igrati leta 1949 pri petnajstih letih. Svoje prve predstave se dobro spomnim, tega ne moreš pozabiti, kot svoje prve ljubezni ne ... To je bila predstava V Ljubljano jo dajmo. Igral sem pastirčka. Do leta 1958 sem delal v Žerovincih, potem pa sem igral in od leta 1960 režiral v Ljutomeru. V Ljutomeru je bilo kar nekaj uspešnih režiserjev in sedaj že vzgajamo mlajši kader, ki bo prevezel našo tradicijo.

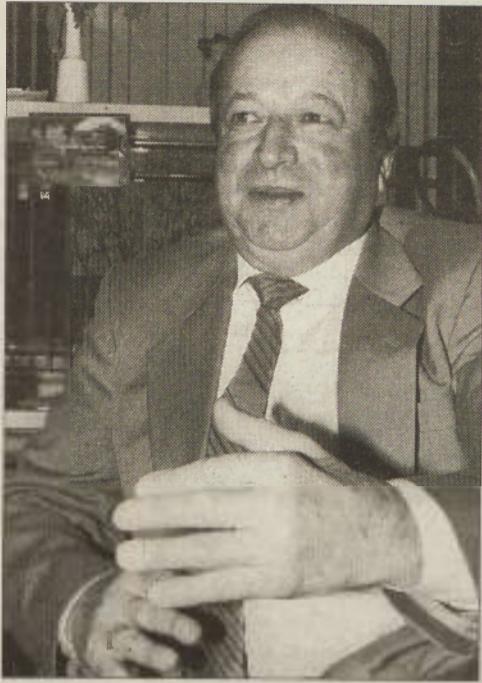
Ste pri predstavah izbirali med domaćimi avtorji, ali da so bolj komedije ali drame?

Svojčas sem bolj režiral ljudske igre, bolj drame kot komedije. Ko pa sem sposanal, da ima publica raje komedije, smo več pozornosti posvečali njim. Komedije pa je tudi težjeigrati in režirati. To pa zato, ker človeka prej spraviš do joka kot smeha. Poleg tega pa mora gledalec dati veliko od sebe, mora komično predstaviti vlogo, da gledalec začuti, da se mora smejeti. In imeli smo več uspešnic.

Katero so predstave, ki so se vam najbolj vtišnile v spomin?

Imeli smo nekaj zelo dobrih, kot so Miklova Zala, Finžgarjeva Razvalina življenja, potem zgodov-

vinske igre Celjski grofje, Veronika Deseniška, Herman Celjski ... Radi imamo dela domaćih avtorjev, posegali pa smo tudi po tujih. Najbolj uspeli predstavi sta bili Zadnja večerja v pogrebnu podjetju in Smrt predsednika hi-

šnega sveta. Publica in kritika jih je še posebno dobro sprejela, tudi na srečanju gledaliških skupin Slovenije. Pred letom je bila zelo dobra predstava Dva bregova. Pripravljamo že predstavo Evalda Flisarja Stric iz Amerike in pričakujemo, da bo marca premiera.

V slovenskem prostoru je veliko igralcov in umetnikov, ki se pišejo Kralj? Ali je kakšna povezava med vašim prijmom in umetnostjo? Tudi v vaši družini se ukvarjate z umetnostjo.

Mogoče imamo res nekaj žlahtne, kraljevske krvi ... (smeh). Ja, res, Boris in Marjan Kralj sta odlična igralca. Pred mano se s tem v naši družini niso ukvarjali, s petjem se je ukvarjala edino moja žena. Tudi hčerka je pevsko nadarjena, sin pa je šel študirat na AGRFT.

Kot igralec ste se preskusili v različnih vlogah. Morate tudi v življenju kaj odigrati, da se bolje znajdete?

Zivljenje je ena sama igra. So vzponi in padci, tako v gledališkem ustvarjanju kot v vsakdanjem življenju.

Aleksandra Nana Rituper
Fotografija: Jure Zaunek

Za zeleni jezik (89)

O (ne)seksistični rabi jezika

V prejšnjem zapisu smo se kritično dotaknili definicije seksistične rabe jezika, kakor jo je v slovenskem kulturnem prostoru uveljavil Urad za žensko politiko pri slovenski vladi. Pri tem smo ugotovili, da je nujo razlikovati med jezikom kot sistemom (kjer ima moški spol kot slovnična kategorija generično ali t. i. nezaznamovano vlogo) in jezikovno rabo in da je s tega zornega kota tisti del definicije, ki opredeljuje seksistično rabo kot »sistematično rabo moške (slovnice) oblike namesto in na mestu ženske« netočen ter potreben revizije. Sistem slovenskega knjižnega jezika torej ne more biti tarča feminističnih puščic in je par excellence zunaj njihovega dosega.

Seveda pa ni mogoče zanikati, da se kljub toliko opevanju demokraciji in kljub tolikemu številu zaposlenih, torej tudi ekonomsko osamosvojenih Slovenc, dogaja »zapostavljanje, zamolčevanje oz. neomenjanje ženskih v korist moških in uporaba žaljivih stereotipov ter prisopodbob«, o čemer govoriti drugi del definicije seksistične rabe jezika.

Tako bi bilo mogoče dodati, da se v nekaterih okoljih in socialnih ter poklicnih skupinah dogaja tudi obratno, da so torej zapostavljeni, neomenjeni, zamolčevani moški, vendar je to druga tema, ki jo tokrat puščamo ob strani.

Raje priznajmo, da tudi Slovenci in Slovenke izpisujemo svojo seksistično zgodbo. Celo to si lahko priznamo, da to ni v prvi vrsti jezikovni problem t. i. seksistične rabe jezika, ampak problem seksizma kot družbenega pojava, torej kot načina mišljenja in ravnanja, ki se kaže na vseh družbenih ravneh.

Zato je tudi iluzorno pričakovati, da ga bo mogoče rešiti kar na jezikovni ravni. Čeprav je toista točka, iz katere bi po našem mnenju bilo treba izhajati, pustimo sociološka vprašanja in se vrnilo k jezikovnim.

Ravniti t. i. rabe jezika se kaže nekaj manevrskega prostora za neseksistično jezikovno vedenje. Prvo področje, kjer je mogoče kaj storiti, je gotovo izrazoslovje, kjer slovenčina s svojo besedotovorno in oblikoslovno gibkostjo ponuja precej možnosti. Tako npr. iz samostalnikov moškega spola zlahka tvorimo ženskospolne oblike, četudi zgolj teoretične: zidar - zidarka, avtomehanik - avtomehaničarka, kaplan - kaplanka, župnik - župnica, dimnikar - dimnikarka itn.

Marsikaj je mogoče in je treba popraviti tudi v t. i. uradnih govornih položajih, kjer je preprosto mogoče zahtevati odgovorečih in piščočih ustrezno raven obnašanja, izraženo tudi v (neseksistični) rabi jezika, ki ga uporabljajo. Kakor je za javna mesta in javne govorne položaje v Republiki Sloveniji predvidena raba slovenskega knjižnega jezika, tako je mogoče tej normi dodati tudi tisto o neseksistični rabi jezika. (Seveda bo preteklo v Muri še precej vode, preden bo dosežen dogovor o tem, kaj je seksistična in kaj neseksistična raba jezika.)

Upoštevati velja tudi t. i. pragmatične gorovne okoliščine in ugotoviti, kdaj se v t. i. generični moški slovenčni oblike resnično prepozna oboji, moški in ženske, in kdaj ne. Ko se ne, pač kaže ustrezeno prilagoditi jezikovno rabo. Na tej ravni je mogoče odpreti vrata tistem predlogu Urada za žensko politiko, ki predvideva obojestranske oblike v uradnih dopisih, na vabilih, v različnih javnih sporocilih, na obrazcih, na zakonskih besedilih, učbenikih ipd.

Je pa ob tem načelnem pristanku mogoče in nujo zastaviti vsaj dve vprašanji: 1. koliko v praksi (konkretnem besedilu) uresničena neseksistična raba jezika otežuje razumljivost besedil in 2. koliko je mogoče z normirano neseksistično rabo jezika doseči spremembo seksističnih medčloveških odnosov tam, kjer takšni so. Več o tem pa v naslednjem zapisu.

FRANI JUST

Uspešno kulturno delovanje

Na seji predsedstva Zveze kulturnih organizacij Lendava, le-ta združuje vsa kulturna društva nekdanje lendavske občine, so razpravljali o novi zakonodaji na

področju ljubiteljske dejavnosti ter o delu zveze in društv v letosnjem letu.

V nekaterih vseh so letos dobili nove dvorane, ki bodo omogočale še bolj zavzeto dejavnost kulturnih društev. Kulturnoumetniška društva v lendavski in drugih občinah, ki jih »pokriva« Zveza kulturnih organizacij, so v letosnjem letu uspešno delala, zlasti pa so bila aktivna društva na narodnostno mešanem območju.

Številni nastopi in gostovanja so obogatila kulturno podobo vseh vasi, v kateri deluje društvo. Na seji predsedstva so se pogovorili tudi o ljubiteljski dejavnosti v prihodnjem letu ter o prenosu kinematografske dejavnosti na Zvezo kulturnih organizacij, saj je bil doslej lendavski kino pod okriljem Zavoda za kulturo občine Lendava.

Upati je, da bo ta prenos posnel ponovno obuditev dejavnosti.

Jani D.

Jurij pod vodstvom zborovodje Jožeta Kurbusa, Ženski pevski zbor aktivna kmečkih žena Gornja Radgona pot takirko Vladu Magušu, Mešani pevski zbor Apače z zborovodkinjo Marijo Čepin ob spremljavi Daniela Lasbacherja na sintetizatorju, Ženski pevski zbor Manka Goljarja Gornja Radgona, ki ga vodi prof. Marjan Žula, in Mešani pevski zbor Radenska Radenca pod vodstvom Tomaža Kuharja.

***

Ponovno pa je zaživel tudi soški Big Band, ki ga že vrsto let vodi Ernest Lukač, v katerega je vključenih trinajst glasbenikov in pevcev. V petek so pravili individualni koncert za stranko LDS, pri čemer so s svojim glasbenim znanjem sodelovali tudi člani LDS-a. Po novem letu pa se bo Big Band predstavil še širi javnosti. V svojem repertoarju ima vključene jazz standardne, kot so Begin The Beg, Silvers Serenade, Sometimes I Feel, Girl From Ipanema in drugi, poleg tega pa se predstavljajo tudi s skladbami, ki jih je napisal Ernest Lukač sam.

***

V Kongresni dvorani hotela Radin pa so pripravili revijo odraslih pevskih zborov občin Gornje Radgona, Radencev in Sv. Jurija. Nastopilo je pet zborov, ki so se predstavili s štirimi skladbami. Mešani pevski zbor Sv.

sbenica Katja Kranjc je operna pevka in flautistka, ki je doma iz Gornje Radgone. Petja se je učila pri Kseniji Vidali - Žebre v Ljubljani, izpopolnjevala pa se je pri Dunji Vejzovič v Zagrebu ter pri na mojstrskih tečajih pri priznanim oratorijskem pevcu Kurtu Equiluzu na Dunaju. Sodeluje tudi v Mladinskem teatru v Stuttgartu. Pianist in organist Robert Mracek pa je iz Maribora in je diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Dela kot pianist v operi SNG Maribor in je nastopal širok po Evropi.

Škoda je edino, da sta sicer odlična glasbenika moralata nastopati pred maloštevilnim občinstvom.

***

V puconski cerkvi je bil v petek koncert Pripravi se, Sion, kjer sta nastopila sopranistka Katja Kranjc in Robert Mracek, ki je spremljal na orgle. Predstavila sta se z deli J. S. Bacha, G. F. Händla, W. A. Mozarta, zapela je tudi Avo Mario in končala s skladbo Trden grad je naš gospod Bog. Akademska gla-

sniški del. Razstava je na ogled do 18. januarja. MURSKA SOBOTA: V četrtek, 28. decembra, bo v grajski dvorani glasbeni večer Pesmi španških Židov. Nastopajo pevka Klarisa Jovanovič, kitarist Veno Dolenc in drugi glasbeni gostje, večji del repertoarja predstavljajo pesmi srajevskih in solunskih Židov.

RADENCI: V nedeljo, 24. decembra, ob 17. uri bo v kongresni dvorani hotela Radin božični koncert v izvedbi MePZ Radenske, kot gosti bodo nastopili še Klavdija Zorjan (klavir), Maja Frangež (flavta), Werner Ussar (klavir) in Lidija Kodrič. Na svoj spored so uvrstili božične napeve.

RADENCI: V sredo, 27. decembra, ob 19.30 bo v cerkvi sv. Cirila in Metoda tradicionalni božično-novoletni koncert Slovenskega oktetja pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta.

LJUTOMER: V soboto, 23. decembra, ob 18. uri bo v ljutomerski cerkvi koncert komorega zboru Orfej - slovenski madrigalisti. Peli bodo dela Gallusa, Palestrine, črnske duhovne in božične pesmi.

LJUTOMER: V petek, 22. decembra, ob 17. uri bodo v Domu kulture nastopili otroci, ki pri Ljutomski univerzi ZKI obiskujejo tečaje angleščine in nemščine.

LJUTOMER: V soboto, 23. decembra, bodo ob 11. uri na Glavnem trgu v atriju Mestne hiše nastopili ljudski pevci Fantje iz Male Nedelje.

LJUTOMER: V nedeljo, 24. decembra, bo na božični večer ob 23.30 božični recital, ob 24. uri polnočnica, TKD Illovi pa je pripravilo prihod k polnočnici z gorečimi baklami.

LJUTOMER: V sredo, 27. decembra, ob 19.30 bo v Domu kulture gostovala gledališka igralka Milena Muhič.

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V galeriji Murska Sobota bo v petek, 28. decembra, ob 18. uri otvoritev preglede razstave slik in risb iz obdobja 1986-1995 slikarja Marjana Gumilarja.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih Pokrajinskega muzeja si lahko ogledate razstavo karikatur, stripa in risanega filma ob 70-letnici Mikija Mustre. Razstava bo na ogled do konca letosnjega leta vsak dan, razen pondeljka, od 10. do 12. ure, v četrtek pa tudi od 16. do 18. ure.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske si lahko ogledate razstavo Ves slike svoj dolg, kjer razstavlja skupina, ki je zastopala Slovenijo na letosnjem bienalu likovne umetnosti v Benetkah.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Zavarovalnice si lahko ogledate dela s slikarskega popotovanja dveh akademskih slikarjev Ferija Mesariča in Sandija Červeka.

LENDAVA: V galerijskem prostoru hotela Elizabeta v kompleksu Mlinska si lahko ogledate razstavo slik akademskega slikarja Lojzeta Logarja.

PRIREDITVE:

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 21. decembra, ob 19. uri bo v grajski dvorani koncert klasične glasbe. Nastopila bosta violinist Volodija Balžalorsky in pianist Christoph Theiler.

MURSKA SOBOTA: V sredo, 27. decembra, se bo na grajskem dvorišču začel novoletni otroški živžav. Poleg lutk in glasbe bo prišel tudi dedek Mraz.

MURSKA SOBOTA: V študijskem oddelku soške knjižnice si lahko ob 160-letnici rojstva Simona Jenka ogledate razstavo njegovih

Sto let »gibljivih slik«

Kino v Soboti že 1902. leta

Prvi kino v Pomurju je bil v uti Turkove gostilne v Murski Soboti, ustanovil pa ga je Gustav Dittrich

V sedanjem času je samoumevno, da tehnološki dosežek, ki na novo vznikne na določeni zemeljski točki, hitro obide ves svet. Zgled za to trditev so novi avtomobili, zabavna tehnika, računalniški programi ... Po svoje sorazmerno hitro pa je prišel v naše kraje tudi kino, ki sta ga izumila brata Augusta in Louis Lumiere. 28. decembra 1895. leta sta namreč imela prvo javno kinematografsko predstavo na svetu. Seveda ne filmske kamere ne projektorja ni poganjal elektromotorček, ampak so tako snemali kot predvajali »na ročni pogon«.

Kino-gledališče v leseni gostilniški uti

V Murski Soboti je imel prvo kinopredstavo Gustav Dittrich. Najprej so filme vrteli (kot je svojcas zapisal Franc Kuzmič) v zadnjem sobi nekdanje gostilne Peterka, pozneje pa na vrtu gostilne Turk, kjer so naredili iz desk primerno uto in 25. aprila 1912. leta uradno odprli kino. O tem obstoji tudi zapis v madžarskem časniku Vaswarmegye, kjer piše, da poslopje ustrezava svojemu namenu, pridobitev pa imenuje kino-gledališče. Pet let pozneje je Dittrich kino preselili v Sotesko ulico (za Šopinogom) v prostore nekdanjega skladališča gostilne Dobrai. Kinodvorano so večkrat prenavljali,

Firma Brata Dittricha ni bila kar tako, saj je ukvarjala s kleparstvom, kotlarstvom in inštalacijami, imela trgovino z galanterijo in železnino, povrh pa še kino. Žal zdaj nihče od ožjih rodbinskih članov ni ničemer od tega ne nadaljuje, pač pa je po nacionalizaciji nastalo družbeno podjetje kovinske dejavnosti Panonija, Dittrichov kino pa je izpodrinil prav tako družbeni kinematograf.

sčasoma pa je dobil tudi novejšo kinoaparatu. Leta 1945 pa je Dittrichov kino nehal delovati, ker ni zmogel zadostiti vsem zahtevam, ki so jih postavljal razni inšpektorji. Nekaj pa je prispevala tudi konkurenca: soški državni kino. Dittrichov

projektor na zvočni film je kupila Občina Beltinci.

Kinopredstave v Dittrichovem kinu so bile ob sobotah popoldne, v nedeljo pa popoldne in zvezcer. Sčasoma nemti filmi niso bili več povsem nemti, kajti o tem, o čemer so se pogovarjali igralci, je bilo mogoče razbrati iz podnapisov. Starejši Sobočani se bosie spomnili, kakšne filme so vrteli v prvem zasebnem soškem kinu; sam pa sem malo pokusal po predhodniku našega Vestnika (Ljudskem glasu) in zdaj lahko zapišem, katere filme so vrteli v prvih povojskih letih, denimo 1952. leta: Deček Mita, Sinja laguna, Bil sem vojna nevesta, Slavica, Grenki riž, Barba Žvanje, Bagdadski tatič v Neptunu, hči, ki pa je bil verjetno »vljebezenski«, sicer ga mladini ne bi prepovedali.

Gustav Dittrich je »pripeljal« v Mursko Sobotu projektor, ki je omogočal »gibanje slik« in zato velja za prvega kinooperatorja v naših krajih. Ob tem svojem konjičku, ki mu je verjetno navrgel tudi tak dinar, pa se je posvečal delu v svoji kovinskopredelovalni delavnici, kjer se je izobraževalo tudi lepo število vajencev. Na sliki je sicer s krovato, kar pa ne pomeni, da je bil gospod, ki ne bi poprijel koderkoli. Ste opazili urejenost fotografirane in kakovost fotografije?

po imenu Muca, ki je tudi njej ljubo.

»Moj stari oče Gustav Dittrich se je rodil 1870. leta v Vršcu v Srbiji. Prišel je v naše kraje in si v Beltincih našel dekle Ano in se z njo poročil. Potem sta odšla v Gradec, kjer je bil delovodja v tovarni Elpl, pozneje pa tudi učitelj praktičnega pouka kleparske in inštalatorske dejavnosti na graški poklicni šoli. Tam se je tudi seznanil s kinematografsko tehniko. Ker pa se je politično udejstvoval v neki stranki, ki so jo prepovedali, sta 1902. leta prišla v Mursko Sobotu. Tu je nadaljeval kleparsko obrt in ustanovil kino. Tista škatla, s katero je predvajal filme, je bila še dolgo potem pri hiši, sem zvedel od Mariete Dittrich. Pa tudi to, da se je zakoncem Gustavu in Ani rodilo kar 9 otrok. Ti so svojemu ocetu pomagali pri kinopredstavah. Tedaj so bili filmi namreč še neni (brez zvoka), zato je bilo treba glasbo predvajati z gramofonskimi ploščami kovinsko vzmet. Mnogi se boste še spomnili, kakšni so bili taki gramofoni (mehanični zvočnik v obliki velike trobente). Tudi živo glasbo so tu in tam povabili, zlasti ciganske godbenike. Igrali so tudi Dittrichovi otroci. Od njih živijo še: Margita, ki je v Beogradu; Fanika, ki je v Nemčiji; Ivo, ki je v Ljubljani magister farmacije; Feri, ki je do 1956. leta živel na Madžarskem, je odtej v Kanadi; umrli pa so Tilda, Marija, Alenka, Gustav in tudi Edvard. Gustav je potem, ko so nacionalizirali tovarno kovinskih izdelkov Brata Dittricha, odšel v Sombotel in nadaljeval z dejavnostjo. Edvard, rojen 1898. leta, pa je začel s svojo obrtno dejavnostjo, ki pa se je nekoliko razlikovala od prvotne: »vrgej« se je namreč na vodovodne inštalacije in opremo.

Taka je zgodba o rodbini Dittrich, ki je v Mursko Sobotu pripeljal prvi kino, postavila zamek kovinskopredelovalne industrije, ki je bila dolgo časa soški paradni konj, potem pa je začela hirati in kdo bi vedel, ali se bo še kdaj pobrala in deloval.

Pogrebna svetiljka Leichenlaterne

Dittrichove hčerke so ponosne na novotrije svojega očeta in dedka. Marjeta nam je pokazala nekaj dragocenih slik, seveda v upanju, da se pri pripravi članka ne bodo izgubile. Zanimiv je tudi prodajni prospekt firme »Brata Dittrich - proizvodnja kovinskih izdelkov - Lastnik: Gustav Dittrich«, ustanovljene 1902. leta, ki je v hrvaškem in nemškem jeziku. Nekaj v sliki in besedi predstavljenih izdelkov: otroška vetrice, kangle za zavijanje cvetja, nahrbna škropilnica, »štrcaljka« za drevje in pranje avtomobila, svetilka za hlev, karbidna svetilka za notranjost in vrt, svetilka za voz z držalom za svečo, nagrobne svetilke ...

Juha Petra Klepca in mortadela Milana Kučana

»Poznaš tistega, ki gre tamle?« »Ne poznam ga.«
»To je tvoj brat. Torej ne poznaš svojega brata!«

Tale kratek pogovor je znan sofizem. Sofizem je varljiv sklep. Sofisti so mojstri zavajanja. Nekateri jih imajo za zafrkljive, drugi za neverne demagoge, tretji za velike frajerje. Predsednik Milan Kučan velja za velikega frajera. Ubogega Vitodraga je zadnjic sukal čisto v stilu gornjega sofizma: »Ce bi me vedeli vprašati, bi vam odgovoril, ker pa me ne veste vprašati, ne vem.« Ali tudi v dobesedni obliki: »Težko vam rečem, kaj je Bavčar misli, in da sem mu na to odgovoril, da ne vem, če mu na to, kar on misli, lahko odgovorim.« Ipd.

Sofisti so predvsem sarkastični. Hočem biti široko razumljiv, razumljiv tako rekoč najširšim množicam, vsem, ki bi tole brašli, zato bom pojasnil tudi še, kaj je sarkazem. To je pikrost, zaledljivost. Morda bo tole zvenelo še bolj razumljivo: sarkazem je strupena zafrkanica.

glasno, govoril iz bolj napetih pljuč kot kadarkoli v časih osnovovanja. Kaj se dogaja, kaj priponuje predsednik države, da je toliko povzdignil glas?

Razločno in strmo gledajoč, naznanja...oh, pustimo ga, naj nam pove s svojimi besedami. »Zanikati moram trditve Stane-

ste napeti ko veja pod mokrim snegom. Zanikal bo trditve svojega prijatelja, nekdanjega zaščitnika in mentorja. Granit se pisi, tudi oni niso več enotni! - Tepci, tisti, ki bi to pričakovali. Niso jedli pršuta, jedli so mortadelo in se pogovarjali, kako naj bi bila razrezana! Slovenija pa je drgetala. Tudi za svoje komunistično vodstvo. Takratni predsednik CK ZKS in sedanji predsednik države Milan Kučan je na tem istem zaslijanju dejal, da sta jugoslovanska politična in vojaška oblast skušali pospraviti slovensko vodstvo. Višnjič je prinašal svarilo. In kaj je počel v tem času vodilni človek tega vodstva? Zafrkaval se je in jedel pršut! Ni ga bilo strah in ni izgubil teka. - Janša pri lizanju sladoleda ni kazal nikakega smisla za humor. Ubogi.

Zgodba je pravzaprav anekdotična in bi bila vredna, da pride v šolske čitanke za domoljubno vzgojo. Naj se mladi rodu seznani še z enim junakom, enakim Petru Klepcu, ki se tudi ni zbegal, ko je slišal, da se bližajo Turki, temveč je mirno pojedel najprej juho in potem še vse drugo.

Predsednik države je z njom sarkastično zafrknil nespretnega, preobremenjenega in zmen-

ihto in v tolikšni čedalje večji zavrstosti, da se Kučanu ob vsej tej nepovezani in netransparentni gostoti ni bilo težko izmikati in se je fino zabaval. Kot sploh ves stari kader, ko se znajde pred komisijo.

Po tem, kako se ta kader zdaj predstavlja za nazaj, je očitno, da je vladal in ni vladal. Vladal je, če je šlo za to, da slovenski narod po mirni poti pripelje v demokracijo, ni vladal, če ga sprašujejo, ali je naročil aretacije četverice.

Sicer pa je Puklova komisija tudi brez sofistične konstrukcije trop rogonoscev.

Ah, kje, saj tega ga niti več ne sprašujejo, tako spremeno se je naslikal v jugoslovanski oblasti podrejeni vlogi, da ga nihče niti več ne sprašuje, če so oni naročili aretacije, marveč jih bardo kvečjemu, če so »zanje vedeli«. Moral pa bi biti res pritišnjen tisti, ki bi na to vprašanje odgovoril pritridentalno!

Bogme, zaslužili bi si boljše zasliševalce!

Po mojem se niti prav izživeti ne morejo. Kučan je bil zadnjic že toliko razigran, da je malo manjkalo in bi Puklu podpršil še s tistem sofizmom, ki ima naziv Rogonosec, gre pa takole:

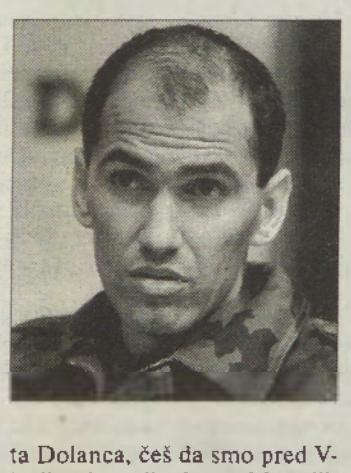
»Tisto, kar nisi izgubil, imaš?« »Da.« »Rogov nisi izgubil?« »Ne.« »Torej jih imaš!«

Sicer pa je Puklova komisija tudi brez sofistične konstrukcije trop rogonoscev. Vsi iz takratnega jugoslovanskega vrha so že napisali svoje spomine in v nobenih ne boste prebrali, da so imeli na piki slovenske komuniste, kar je pred komisijo trdil Kučan. Nameravali so se pa znesti nad slovenskim ljudstvom! Jovič piše, da so bila letala, ki naj bi bombardirala slovenska mesta, že v zraku.

Toda, da bi to vedeli, bi moralni člani komisije kaj brati in potem bi morali imeti pogum, da bi Kučanu to vlijudno rekli.

Komaj čakam na nadaljevanje burke.

ŠTEFAN SMEJ

ta Dolanca, češ da smo pred V-

išnjičevim prihodom v Martuljku

jedli pršut. Nismo jedli pršuta,

Slovenija je takrat drgetala. Tudi za svoje komunistično vodstvo ... In kaj je počel v tistem času vodilni človek tega vodstva? Jedel je pršut in se zafrkaval ... Janša pri lizanju sladoleda ni kazal nikakega smisla za humor. Ubogi.

ampak mortadelo, pogovarjali pa smo se o tem, ali mora biti mortadela narezana na koščke ali na rezine. - To, vidite, je bleščeč zgled sarkazma.

»Zanikati moram trditve Staneta Dolanca ...« Ne morete verjeti, s kako resnostjo je predsednik tukaj povzel besedo in

denega prvega zasliševalca za devne komisije Vitodraga Pukla.

Ta gospod ni imel časa ali pa ni zmogel, da bi prebral, premisli in razumel vse, kar mu je Janez Janša, ki mu je sestavljal vprašanja, napisal. Janša pa jih je »naštancal« toliko, s takšno

Patentiral centrifugalno črpalko

Edvard je bil celo neke vrste izumitelj, saj je 1959. leta pod številko 20777 registriral centrifugalno vodno črpalko in jo potem vrsto let izdeloval. Tudi sedanji košči so bili njegova novotaria!

Delal je skoraj do zadnjega dne svoje smrti v 1980. letu. Edvard Dittrich (torej sin Gustava Dittricha, ki je imel prvi kino v Murski Soboti) se je dvakrat poročil. V prvem zakonu je imel sina Edarda, ki je umrl še kot otrok, in hčer Vandu, ki živi v Ljubljani. V drugi zakonski zvezi, ko mu je bila družica Margita, ki ima zdaj že 88 let, so se rodili štiri otroci: sin Jože, ki je žal mlad umrl, in tri dekleta: Elizabeta, Ana in Marjeta Muca, ki so vse v Murski Soboti. Marjeta je edina ostala v kovinsko predlovalni de-

la v prvotnem obsegu. Marjeto sem pobral, da bi se zdaj, ko ima najbrž več časa, nemara poglobila v raziskovanje o začetkih in razvoju kovinske dejavnosti v Soboti (pionirji kovinarstva so bili ob Dittrichih še Kučani in drugi), potem pa mi je dejala: »Niste edini, ki mi je to predlagal!« Glede na to, da nas je bilo torej več takih, ki smo prav v njej prepoznali človeka, ki naj bi to storil, je moralno »obezna«, da to storii. Hvaležna je bosta tudi starci oče Gustav in oče Edvard. Pa se kdo, ki bi potreboval kakake podatke, denimo za seminarsko ali kako drugo nalogo.

S. SOBOČAN

Betlehem 1996 let kasneje

V nedeljo opolnici bomo mnogi od nas sedeli pri polnočnici in poslušali zgodbo o bleščeci zvezdi, dveh utrujenih popotnikih, hlevu s kravami, jaslih, treh kraljih in rojstvu, ki je zaznamovalo naslednjih dva tisoč let. Kraje, kjer so se dogajale svetopisemske zgodbe, mnogi od nas nosimo v podzavesti kot kraje, ki jih poznamo in si jih lahko v mislih živo predstavljamo. Žal v srcu nosimo idealizirane podobe, mnogokrat navdahnjene s podobami s cerkvenih fresk ali ilustracij pobožne literature, sam utrip svetopisemske dežele danes pa zelo slabo poznamo. Novice o bližnjevzhodnem mirovnem procesu so pač postale že tako rutinske, da si ničče več ne vzame časa za pazljivo poslušanje, kaj je danes z deželo, ki jo je Bog obljubil Abrahamu.

Med in mleko se v Palestini še vedno ne cedita. Zahodni breg reke Jordan, kjer leži večina krajev, opisanih v Bibliji, se le počasi izvija iz skoraj tridesetletne izraelske okupacije. Sveta mesta v Izraelu so pod nenehnim pritiskom skrajnežev, ki strežejo po življenju ljudem, ki si prizadevajo s svojimi sovražniki skleniti mir. Sirija in Jordanija isčeta svojo pot iz gospodarske zaostalosti in skrajno neprijetnega položaja med sovražno razpoloženimi državami Irakom, Izraelom in Savsko Arabijo. Le Sinajski polotok, ki je danes v Egiptu, uživa sadove Camp-Davidskega miru in se počasi odpira navzen. Pravzaprav je vrh gore Sinaj, kjer je Mojzes od Boga prejel deset božjih zapovedi, eno redkih mest miru in pokoja. Preživeti noč na vrhu in gledati sončni vzhod nad Rdečim morjem, je nekaj nepozabnega.

Mesto Betlehem, kjer je Maria povila Jezusa, prav te dni končuje eno od hujših obdobij svoje zgodovine. Mirovni sporazum med Palestinsko osvobodilno organizacijo in Izraelom, podpisani 28. septembra tega

leta v Washingtonu, vrača tudi Jezusovo rojstno mesto v palestinsko samostojno območje. Ravno ta mesec bo proces prenosa oblasti končan in po 27 okupiranih božičnih bo mesto prvič proslavilo velik dogodek izpred 1996 let brez tuje vojske na ulicah.

Betlehem in bližnji Jeruzalem (do slednjega je z mestnim

autobusom okoli pol ure vožnje) sta v zgodovini zamenjala neštečo gospodarjev. Po židih so ga v sedmem stoletju zavzeli muslimani, nato je prišla dežela pod Turke in Otomansko cesarstvo, po propadu le-tega pa so prišli Angleži.

Zaradi mešetarjenja z ozemljem in prevar so se židje, ki so se spet odločili vzpostaviti svoj nekdanji izraelski dom, in tam stanujoči Arabci spopadli v boju za Palestino. Po treh vojnah (1948, 1967 in 1973) je Izrael v zmagovalju velike kose ozemelj, ki so mejili nanj, priključil k svoji državi. Pod okupacijo so se znašli Zahodni breg, Gaza na obali Stredozemskega morja, Golanska planota na meji s Sirijo ter južni del Libanona. Palestinci, sploh pa Arabci, poraza niso nikoli priznali: po veliki vstaji pred desetimi leti, imenovani intifada, in nenehnih pritiskih velikih sil za miroljubno razrešitev gordiskskego vozla iz Palestine sta obe strani počasi prišli do točke, ko je bilo začasni mirovni sporazum mogoče podpisati in tako prvič po koncu druge svetovne vojne normalizirati življenje na tem problematičnem koščku sveta.

Največji problem, to je status mesta Jeruzalem, je še vedno daleč od rešitve: trenutno ga še vedno zasedajo Izraelci. Bolje kaže Gazi in Zahodnemu bregu: če ne bo prišlo vmes kaj nepričakovana, se bo že sredi naslednjega leta vsa oblast na spornih ozemljih vrnila v palestinske roke in slike mladih Palestinev, ki s kamenjem obmetavajo izraelske policiste, bodo postale stvar preteklosti.

Betlehem, za tam večinsko muslimansko prebivalstvo manj pomembno mesto, bo z božjo pomočjo ugledal boljše čase. Letos palestinski trgovci prvič ne bodo protestno zaprli vseh trgovin in po mestu razobesili romarjem namenjenih napisov, da je Betlehem mesto pod okupacijo. Procesija na sveti večer bo prvič potekala brez vojakov, ki so s svojo navzočnostjo kvarili enkratnost svete dežele. Begunci iz begunskega taborišča Dehajse na robu Betlehema, ki so morali izza žičnatih ograj spremljati življenje v njihovem rodnem mestu, se bodo lahko vrnili na svoje domove. Za red in varnost bodo skrbeli policisti v zelenih baretkah - nova palestinska policija. Betlehemske župan napoveduje, da bo ta božič eden najlepših, kar jih je kdaj bilo.

Sovaščvo in bombne atentate počasi nadomeščata mir in razumevanje med ljudmi. Oddahnili si bodo Palestineci, ki jim ne bo treba več živeti v senci puškinih cevi tuje vojske, oddahnili si bodo Izraelci, ker bodo lahko na svoji zemlji živelji brez strahu pred samomorisjki blazneži, oddahnili pa si bomo tudi mi na romanjih v sveto deželo. Čas je že bil, da se začne Betlehem pripravljati na največje proslavljanje na našem življenju, ki se bo zgodilo že čez skromna štiri leta: začetek tretjega tisočletja po Kristusu. Spodbobil bi se, da ta velik dogodek pričakamo v vzajemnem razumevanju in miru.

Mag. Tomaž Lovrenčič

SOS
telefon za ženske in otroke,
žrtve nasilja
061 441 993 ali 97 82,
od 18. do 23. ure.

Rezultati parlamentarnih volitev v Avstriji

»Vranz Veliki« se je dvignil iz pepela

Hoteli ali ne hoteli, letošnje predbožično razpoloženje na Dunaju je hkrati tudi predvolilno. Tako se zadnja dva meseca poleg Božička oziroma dedka Mraza s plakatov širom po avstrijski prestolnici prijazno, zamišljeno pa tudi mladostno nagajivo režijo tudi predstavniki največjih avstrijskih političnih strank. Rdeča, črna, modra in zelena so barve, ki so do pretekle nedelje tekmovale s pisanoščjo barv, drugače značilnih za adventni čas. Sedaj, po volitvah, ko je volilno-politično že vse jasno, je očitno, da je ostala ljudem še najbolj v spominu rdeča barva. Rdeča barva kot barva krvi, nageljna in revolucionje nekoč, rdeča barva kot barva socialne evolucije danes, vsekakor pa naj bi bila rdeča barva tista, ki - o tem je prepričanih dobro 38 odstotkov volivev - v Avstriji zagotavlja politično in gospodarsko kontinuiteto vsaj do prihodnjih parlamentarnih volitev.

Seveda je stvar subjektivnega prepričanja in okusa posameznika - tukaj je to pač komentator -, ali je torej nadaljevanje »velike koalicije z določenimi popravki« realna špekulacija o prihodnji vladni »Vranz Velikega?« Pojdimo po vrsti. Zadnja velika koalicija socialdemokratov in ljudske stranke se je razšla zaradi prevelikega proračunskega primankljaja v deželi Avstrijski. Uradno. Neuradno lahko seveda špekuliramo. Socialdemokrati pravijo, da je Wolfgang Schüssel, prvak ljudske stranke, hotel izkoristiti trenutne zanj ugodne javnomnenjske rezultate ter »prek noči« postati predsednik avstrijske vlade. Zato je Schüssel takoj, ko je postal predsednik ljudske stranke, miniral vladno koalicijo ter socialdemokratom očital, da z mladim finančnim ministrom Staribacherjem ni mogoče sestaviti oziroma zakrpati proračuna. Rešitev naj bi bila samo v novi preraželitvi politične moći, torej v novih volitvah. Verjetno so imeli prav tako rdeči kot črni, vendar razen njih samih druge stranke tega koraka niso pričakovale. Svobodnjaki Jörg Haiderja na primer so bili nad razpadom koalicije neprjetno presenečeni, saj je niso pričakovali tako kmalu, temu primerno medel pa je bil potem tudi učinek »dogmatičnega populizma« njihovega vodje v razpravah s prvaki drugih

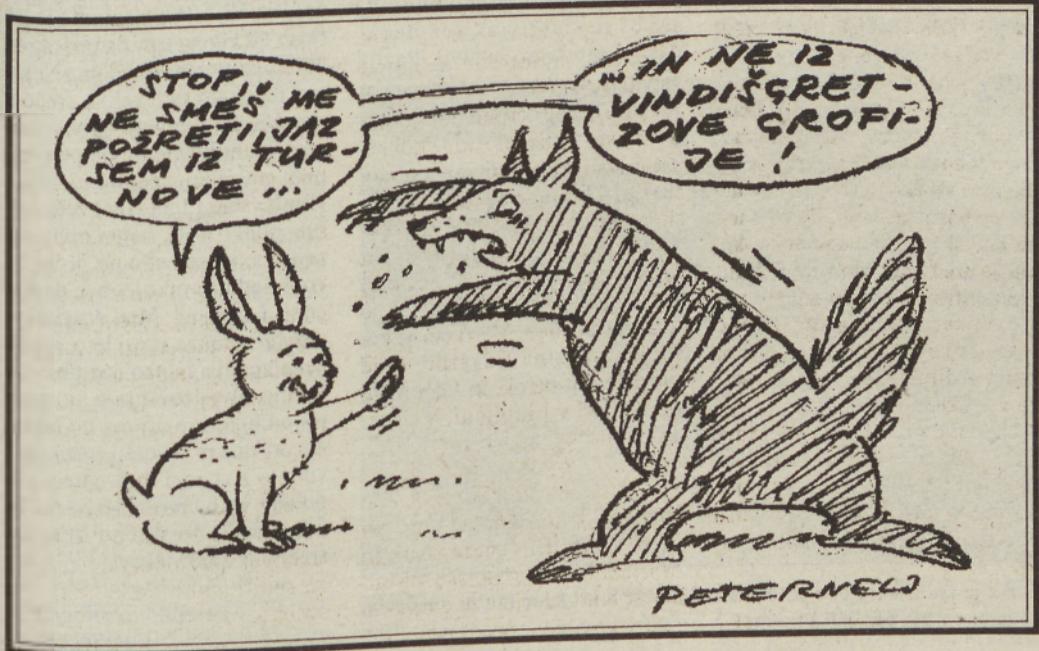
strank. Haider enostavno ni več blestel tako kot pri prejšnjih volitvah, sogovorniki iz drugih strank pa so se na srečanje z njim tudi bolje pripravili. Zeleni in Liberalci so razpad vlad pozdravili, saj so si obetali kakšen ministrski stolček v vsaki prihodnji vladni koaliciji, razen v tisti s Haiderjem, vendar pa so ga - že po opozicijski dolžnosti - tudi kritizirali. Racionalna pričakovanja vseh skupaj so se nagibala v smeri povečanja moći treh opozicijskih strank ter v izenačitev glasov pri 30 odstotkih obeh vladajočih strank.

Zakaj je stranka »Vranza Velikega« doživelja svoj labodnji spev? Da, tako je! Mislim, da lahko govorimo o Vranzovem labodnjem spevu. Pri 72 parlamentarnih sedežih, ki jih bodo socialdemokrati zasedli v prihodnjem tednu, lahko z veliko verjetnostjo računamo, da 7 novih parlamentarcev tako te karok tudi vseh drugih strank ne bo moglo dolgo greti svojih sedežev, saj komentatorji že sedaj napovedujejo nove volitve, in to čez leto dni. Presenetljiva socialdemokratska zmaga je predvsem odgovor na Schüssellovo taktiziranje v smeri koalicije ljudske stranke in Haiderjevin svobodnjakov. Poenostavljeno povedano: tradicionalna volilna rdeča Avstrija se je prestrašila vlade, v kateri bi bil lahko predsednik ali podpredsednik skrajno nacionalistično usmerjeni Jörg Haider. Odločitev volivcev za sestavo vlade, kjer ne bosta konzervativna niti predsednik niti njen finančni minister, za avstrijsko gospodarsko politiko ne pomeni nič drugega, kot to, da sprememba na izdatkovni strani vladnega proračuna (zmanjšanje vloge socialne države) tudi v prihodnje niso zaželjene, na prihodkovni (večja obdavčitev premožnejših) pa še naprej predstavljajo politično nujnost. In tako smo zopet pri tradicionalnem nasprotju med dvema družbenopolitičnima odločitvama, med pravčnostjo in učinkovitostjo. Stroški davčne reforme, ki je pomenila tudi zmanjšanje prihodkov v državno blagajno ter članstvo v Evropski zvezi, so se poznavi pri proračunskem deficitu ter novih volitvah. Evropska zveza predstavlja - vsaj v evropskem prostoru - odločitev za učinkovitost in ne toliko za pravčnost, za večjo produktivnost, ki naj bi jo prinesla večja konkurenca na skupnem trgu, in ne za to, da bi imela za delo sposobna Evropejci in Europejka zagotovljeno tudi delovno mesto. Iz volilnih rezultatov lahko sklepamo, da so se Avstriji odločili za opcijo družbene pravčnosti in zagotavljanja delovnih mest in ne za učinkovitost ter neregulirano »nevidno roko trga«. Odločitev vsakega demokratičnega telesa, imenovanega ljudstvo v državi, kjer so pravila obnašanja demokratično legitimna - in v Avstriji je tako - je treba spoštovati in se po njej ravnati. Vendar je to samo politična odločitev, ki ima lahko v danem trenutku tudi nepredvidene in neprijetne učinke za gospodarsko politiko. Če država in državljeni predolg živijo prek svojih možnosti in si nakopljejo prevelike dolgove, počasi lahko izgubijo zaupanje mednarodnih finančnih trgov. To pa pomeni ogrožanje stabilnosti nacionalne valute ter seveda splošne blaginje v državi.

A. HORVAT

Začasna zamrznitev gozdov na Slovenskem

Prednovodelno popotovanje z vlakom od Murske Sobote do Čakovca in nazaj

Videli tudi regana, španko in brigito

Ciril Meško se je navdušil za vlakovnega strojevodjo že, ko mu je bilo 5 let

- Jelka se je peljala k svojemu fantu v Hodošan, Vlado in Stanko pa sta se vračala z dela v Mariboru

Nekoč so ljudje veliko potovali z vlaki, dandanes pa bi skoraj lahko rekli, da se poda na pustolovščino, če v Murski Soboti sedeš na vlak z namenom, da bi se zapeljal do Čakovca in nazaj. Ondan me je zamikalo, da bi se pridružil potnikom na tej progi. Pravzaprav sem bil edini, ki sem si izbral to smer, vsi drugi so se peljali ali na krajsi razdalji ali so vstopili na naš vlak na Pragerskem oziroma v Ormožu in se tam popeljali v smeri proti Čakovcu. Samo to je namreč neposredna zveza s tem mestom na Hrvaškem.

Kdor se vozi v službo, šolo ali po kakšnih opravkih običajno po železnici, mu pravijo, da je vlakar. Nekaj takih se je peljalo iz Murske Sobote do Ljutomerja. To so bili v glavnem dijaki. Naša vožnja se je namreč začela okrog 12.30. Tudi v Ljutomerju so vstopili večinoma srednješolci, ki obiskujejo tamkajšnjo gimnazijo, doma pa so iz ormoške občine. Na več postajah pa se je vlak ustavil, ne da bi kdo vstopil ali izstopil. Čudno, da se potniki raje drenajo v natrpanih in dražjih avtobusih!

Ce bi bil običajni potnik s povratno vozovnico M. Soba- Čakovec, bi moral v Ormožu čakati na prestop kakšni dve uri. Toda ker sem bil pravzaprav gost strojevodje Cirila Meška, sem prestopil skupaj z njim na vlak proti Pragerskemu, ki ga je vozil tudi on. Tam sva počakala na vlak iz Maribora, da sta se spojila in potem do Ormoža skupaj peljala potnike v smeri proti Ormožu, od tam pa je krenil prvi del kompozicije v Čakovec, drugi del pa v M. Sobotu. Še prej sem lahko opazoval različne lomomotive in zvezdel, kako jih železničarji rečejo v svojem žargonu. Ene so regani (izdelane v Ameriki), druge španke (iz Španije), tretje brigite (po Brigitte Bardot iz Fran-

Na Pragerskem je moral naš strojevodja prineseti tudi okrog 35-kilogramsko priklopno kljuko, da se je lahko spojil z motornim vlakom, ki je pripeljal iz Maribora.

ajše dekle. Povedala mi je, da ji je ime Jelka, da je doma iz okolice Maribora in da potuje v Čakovec, od tam pa še v kraj Hodošan. Pred devetimi meseci je namreč spoznala Miroslava, med njima se je vnela ljubezen in zdaj se večkrat obiskujeta. Ker ima Jelka več časa, saj ni zaposlena, običajno potuje ona

liko boljše plače kot na Hrvaškem. Poleg tega sta oba končala tudi poklicno gradbeno šolo v Mariboru in zdaj računata, da bosta tamkaj zapostena do upokojitve. Oba sta torej tudi prava vtakarja.

Iz Čakovca smo se vračali ob 19. uri. Vstopilo je manjše število potnikov, ki so kmalu izstopili v Dunjkovcu ali Macincu na hrvaški strani, nekaj pa se jih je peljalo v Slovenijo. To so bili v glavnem predstavniki naših špedicij na čakovski železnični postaji, ki so potovali do Središča ali Ormoža, kjer je bila končna postaja. Pravzaprav je isti vlak s strojevodjem Cirilom potem še enkrat peljal do Središča in nazaj pa nato še v Mursko Sobotu, kamor smo prispešili okrog 22.00. Vmes je bilo precej časa tudi za pogovor, saj me je zanimalo, kako je moj gostitelj postal vlakovni strojevodja, kakšno je njegovo delo, kaj vse doživlja na vlaku in kaj ga še zanimalo.

zil (premikal) dizelske lokomotive le na postajah.

»Vedno bolj pa se je bližal čas, ko sem računal, da bom lahko končno sam prevzel lokomotivo in vozil vlak na daljši progi. Mama mi je govorila, da se to najbrž ne bo zgodilo, jaz pa sem ji zatrdiril, da bo nekega dne zaslišala glasen pisk, ko bom sedel v lokomotivi kot strojevodja in se peljal mimo Lahonec, kjer je naša domačija. To se je tudi zares zgodilo, in sicer 21. januarja 1990., ko so mi zaupali upravljanje dizelske lokomotive, ki je vlekla tovorni vlak na progi Maribor-Pragersko-Murska Sobota. In res sem si dal duška. Ponosem sem bil lahko tudi na to, da je bil z mano v kabini sodelavec, ki mu je uspelo postati šele pomočnik, čeprav mu je do upokojitve manjkal le nekaj dni, jaz pa sem bil še tako mlad. Takoj ko sem se vrnil v Maribor, sem poklical mamo in jo vprašal, ali je slišala, kako sem zapisal. Odgovor-

Na vlakih so seveda tudi sprevidniki. Med vožnjo v Čakovec je bil to Igor Škrjanec iz Stročje vasi. S strojevodjo Cirilom sta tudi prijatelja, saj sta letos skupaj potovali z vlakom do Londona in nazaj.

la je, da je pisk glasno odmeval daleč naokrog.«

Kmalu je bilo treba iti v Mursko Sobotu nekoga nadomeščat. Ker je imel Ciril med strojevodji najbliže do Sobote, so poslali njega. Rečeno mu je bilo, da bo nadomeščanje trajalo dva meseca, ostal pa je vse do danes in verjetno se bo tu kar ustalil. Čeprav je na železnični praksa, da je nekdo najprej strojevodja na tovornih vlakih vsaj pet let in šele nato lahko vozi tudi potniške vlake, so pri njem naredili izjemo in mu zaupali to nalogu že po letu dni. Tako je bil verjetno nekaj časa najmlajši strojevodja na potniških vlakih v Sloveniji. Zdaj pa dela, kakor pride. Pravi, da je na tovornem vlaku manj skrb, vendar vozijo brez voznega reda, zato je neprijetno, ko mora čakati in čakati ter dajati prednost potniškim vlakom.

je bilo potrebno tudi na signalne luči, ki so opozarjale, ali je nadaljnja smer prosta ali pa bo potrebeno nekoliko počakati. Upoštevati je treba tudi znake, ki določajo, kakšna hitrost je dovoljena na določenem odseku proge.

Moram priznati, da se mi predstavljal delo strojevodje veliko bolj enostavno in skoraj brez skrb; tako naj bi vmes lahko tudi zapustil kabino, saj ima vlak povsod prednost in mu ni potrebno zavajati v levo ali desno! A je precej drugače.

Takšna in drugačna doživetja

In kaj vse lahko strojevodja doživi med vožnjo vlaka? Ciril sicer še nima dolgoletnih izkušenj, kljub vsemu pa je polno doživetj - prijetnih in neprijetnih. V dobro voljo ga večkrat spravijo potniki, ki mu mahajo v pozdrav, še bolj pa potnike, ko se mu na postaji zapeljivo nasmehejo. Zanimivo je tudi, ko lahko vidi v kakšnem gozdčku nekaj takega, kar naj bi bilo očem skrito. »Včasih pa lahko opazujem, kako se katero dekle na postaji v Soboti na veliko poljublja in poslavja od svojega fanta, v Ljubljani pa jo počaka s poljubji drugi.«

Ko je beseda nanesla na neprijetne dogodke, je moj sogor-

Vlado in Stanko sta doma iz okolice Macinca na Hrvaškem in se z vlakom vsak dan vozita na delo v Maribor.

Ko sem se mu za nekaj časa pridružil v kabini, sem ugotovil, da mora biti neprestano dokaj buden in previden. Na vsaki postaji je pogledal skozi okno in se ozrl na sprevidnika, ki mu je dajal znak, da lahko pelje dalej. Vmes je moral vsakih 20 sekund pritisniti z nogo na nekakšen pedal, pravijo mu budnik, saj bi se sicer vlak čez nekaj časa samodejno ustavil. Paziti

Jelka je vsa vnmirjena potovala v Čakovec k svojemu fantu, s katerim se nameravata čez čas poročiti.

vnik najprej globoko zajel sa po, nato pa pripovedoval o nesrečah, ki jim je bil že večkrat priča. Žal so se nekatere končale tudi s smrtno, zaradi tega se med vsako vožnjo boji, da spet ne bi kje kaj počilo. Zgodilo se mu je že tudi, da se je bal, da bo prišlo do nesreče, a je ni mogel preprečiti. Vlak ima namreč pri hitrosti 80 kilometrov na uro okrog 700 metrov zavorne poti. »Nekateri pa imajo tudi veliko srečo v nesreči, ko jim vlak dobeseden zmečka njihov avto, pa po srečem naključju ostanejo živi.« Kljub vsemu ima Ciril zelo rad svoj poklic in se danes običajno zapiska, ko se pelje po proggi, ki vodi nedaleč od njegove domačije v Lahoncih. Med drugim bo v službi tudi za novo leto, saj ga čaka vožnja že uro čez polnoč. Veselo silvestrovjanje si mora tudi odmisli, oziroma bo lahko nazdravljaj in si voščil srečno novo leto z znanci in prijatelji popoldne, ko bo prost. Mi pa mu že zdaj zaželimo srečno in samo srečno vožnjo vlakov!«

Besedilo in fotografije: JOŽE GRAJ

Med vožnjo mora strojevodja neprestano sedeti v kabini lokomotive, in če drugega ne, je treba vsakih 20 sekund pritisniti na budnik, sicer bi se vlak čez nekaj časa samodejno ustavil. Te je kajpak iz varnostnih razlogov. Ciril Meško je bil verjetno najmlajši strojevodja v Sloveniji, ki so mu tako hitro zaupali vožnjo potniškega vlaka.

cije), četrte pa fiati (iz Italije). Ni kaj, pestra pojmenovanja!

Čez mejo k fantu

Moje pravo delo se je začelo potem, ko je strojevodja Ciril usmeril motorno lokomotivo na tire, ki vodijo proti Središču ob Dravi in od tam še proti Čakovcu. Podal sem se na obhod po vagonih, kot da bi bil kakšen kontrolor vozovnic, in spraševal redke potnike, kam so namejeni. Najprej sem ogovoril mi-

k njemu. Vožnja z vlakom se ji zdi veliko prijetnejša kot z avtobusom pa še ceneje je. Povratna vozovnica stane samo 840 tolarjev. Če bo šlo vse po načrtih, se bosta kmalu poročila in tedaj se bo po vsej verjetnosti preselila k njemu. Na Hodošanu ima namreč obljudljeno, da jo bodo vzeli v službo za načakarico. Na postaji v Čakovcu sem lahko videl, da jo je pričakala znanka, najbrž Miroslavova sestra ali kakšna druga sorodnica. Segli sta si v roke in se objeli. Torej

»Ko mi je bilo pet let (1973.), mi je prinesla teta iz Nemčije vlakec na baterije. To je bila zame enkratna igrača. Kmalu sem začel govoriti, da bom tudi jaz strojevodja, ko bom velik. Babica me je moralta večkrat peljati na železnično postajo v Ivanjkovce, da sem lahko videl tudi pravo lokomotivo.«

Clovek in njegov konjiček

Igral na 730 gostijah

Se morda še spomnите, seveda, če ste poročeni, kdo vam je igral na gostiji? Ali ni morda vas in gostov zabaval Ansambel Rajh?

Franček Rajh s Spodnjega Kamenčaka pri Ljutomeru je zdaj star 69 let in bolan, toda če ga pokličejo iz katere od bližnjih turističnih kmetij, kjer pričakujejo skupino obiskovalcev in jih je treba pozdraviti z glasbo, si brž nadene kmečki predpasnik in klobuk ter optra harmoniko in kmalu nato je slišati prijetne melodije. Pa zasluzek? Izjavil je, da nikoli, še najmanj pa zdaj, ko je bolan, ne gre zaradi »penezi«, ampak, ker je rad v veseli družbi, saj potem nekako pozabi na svoje zdravstvene težave. Vsota denarja, ki jo ponavadi od izletnikov za harmonikarja pobere vodnik, je zelo različna: včasih (za nekaj ur igrajanja) komaj tisočak. Skopi naj bi bili zlasti tujci.

Dober zasluzek na Goričkem

»Povsem drugače pa je bilo, ko sem igral po gostijah, še posebej, če smo »šipali« kje na Goričkem, saj smo kar dobro zasluzili. Večkrat smo igrali ne le en dan, ampak tudi dva ali celo tri: najprej na nevestinem domu, pozneje pa še pri »mladožencu«. Igrali smo po vsej Prlekiji in Prekmurju. V posebnem zvezku imam zapisane vse gostije: od 1945. leta do 1991. leta sem igral kar na 730 gostijah. Pojasnim naj, da gre za gostije mladoporočencev, potem gostije ob jubilejih porok in tudi za borova »gostovanja« v Prekmurju, kjer so prav tako hoteli imeti moj ansambel, «se spominjam dolgoletni godec Franček Rajh. Potem je povedal, da je kmalu po drugi svetovni vojni ustanovil inštrumentalno-vokalni trio, katerega člani so igrali na harmoniko, kla-

rinet in bariton, pozneje pa so ansambel povečali na 5 članov, torej kvintet, s tole zasedbo: harmonika, klarinet, trobenta, kitara in bas. On je v glavnem igral na klarinet. V tej sestavi so igrali dobrih 15 let in to, kar so zasluzili, so delili na pet delov. Ščasoma ljudje niso bili več tako radodarni, zato je ugotovil, da bi bilo dobro, ko bi goste na gostijah in drugod zabavala manjševila skupina, kajti izkupiček bi delili na manj delov. Padla je odločitev za trio, v katerem so nastopali: Franček Rajh (klarinet), Alojz Grnjak (harmonika) in Tonček Mulec (bariton). V tej zasedbi so igrali tja do konca 1991. leta, nato pa se razšli. Igranja pa seveda še ni konec, kajti poslej vsi igrajo samostojno na turističnih kmetijah.

Žena ga je razumela

Franček Rajh ni ostal samec, zato sem ga vprašal, kako je nje-

Franček Rajh s Spodnjega Kamenčaka je sicer najpogosteje igral na klarinet, obvladal pa je tudi harmoniko. To mu pride zdaj še kako prav, kajti poslej igra sam in razveseljuje goste turističnih kmetij. Tedaj tudi nekako pozabi na svojo hudo bolezni. Sicer pa se je pripravljen v vsakem času opraviti po kmečko in zaigrati, kar je storil tudi ob novinarjevem obisku. - Fotografija: Š. S.

govo konectedensko odstotnost sprejemala žena. »Kaj ji je ostalo drugega, kot da se je s tem spriznala.«

Moje navdušenje za glasbo so razumeli tudi v ljutomerskem Tehnostroju, kjer sem delal v računovostvu, saj ni bilo težko

dobiti dopusta, če je bilo treba iti igrat ob delavnikih. Moje glasbeno delovanje me sploh ni oviralo pri običajnem delu v službi, četudi se je zgodilo, da se domov nisem vrnil povsem trezen, vsekakor pa ne naspan. Najbolj naporno, a po svoje tudi prijetno in finančno koristno je bilo 1988. leta, ko je moja skupina igrala v nekem lokalnu dva meseca vsak

večer in potem v noč.

Lepi so tudi spomini, ko sem igral fantom na »stelingah« (vojaški nabor). Naokrog smo se vozili v okrašenih vozovih, ki so jih vlekli konji; ustavljal smo se v več gostilnah, zvečer pa razveseljevali mladino na veselicah rekrutov.«

Naš glasbeni junak je nekega leta odšel za dva meseca na obisk v daljnjo Avstralijo. Veste, kaj je tam počel? Igral. Zaigral pa je tudi ob mojem obisku. Brez not seveda, saj jih ne potrebuje več, ko

pa je določene melodije zaigral že tisočkrat. Ni kaj, odličen godec. Lepo bi bilo, ko bi se ga spomnil kak par, ki mu je igral pred 50 leti, in ga povabil na gostijo ob svoji zlati poroki.

Š. SOBOČAN

pa je določene melodije zaigral že tisočkrat. Ni kaj, odličen godec. Lepo bi bilo, ko bi se ga spomnil kak par, ki mu je igral pred 50 leti, in ga povabil na gostijo ob svoji zlati poroki.

Tudi šolo že obiskujejo: Katja 4. Razred, Marina 3. in Nina 2. razred; Jasmina pa obiskuje v malo šolo. Mališi otroci: 5-letni Sandi, 4 leta star Patrik in Marko, ki je star komaj 1 leto, pa hodijo v otroški vrtec. Tja jih starša že navsezgodaj odpeljeta z avtom, potem pa gresta vsak v svojo službo. Dopoldne je torej Kolaričev stanovanje, ki je v bloku v bližini opekarne, prazno. Popolne pa so spet vsi skupaj in srečni. In kako velik je njihov bilinalni prostor v pritličju? Kuhinja, dnevna soba, majhna soba in kopalnica. Saj ni slabo, bo pa pretešno, kajti otroci hitro rastejo. Dobro je, da jim je stanovanjska skupnost dodelila še dve sobi v nadstropju, ki pa ju je treba še urediti in opremiti, a za zdaj Kolaričeva tega zaradi pomanjkanja denarja še nista mogla narediti.

Kakšni pa so ti tako »visoki« osebni dohodki, da sta presegla »cenzus«, pa so jima zato (preden sta se pritožila Milanu Kučanu) znižali otroške dodatke? Jožica zaslubi mesečno 30.000, Vojmir pa 60.000 tolarjev. Večno premalo za veliko ustreco. Če k njunima plačama prištejemo sedanjih 40.000 otroških dodatkov, potem to mesečno nanese 130.000 tolarjev. Še vedno malo za 9-člansko družino. Pa nekako

Tako je v mladi družini z 9 člani, ki mora meseč z mesecem »skrpati«, kot je dejala Jožica, s

30-letni Jožici in 33-letnemu Vojmirju se je doslej rodilo 8 otrok. Na naši fotografiji jih je ob njiju »le 5, saj sta bila dva zdoma (na počitnici), prvi otrok pa je bil nedonošenček in je žal umrl. Posneli smo jih v lepo urejeni in z otroškimi igračami okrašeni dnevi sobi, v kateri seveda ne manjka televizijskega sprejemnika, saj tudi Kolaričeva ečfica otrok rada gleda risanke. - Fotografija: Š. S.

še gre, saj pomagajo tudi botri otrok - Jožičini in Vojmirovi bratje in sestre. Kolaričeva morata dobro obrniti vsak tolar in skušata kupovati tam, kjer je ceneje. Tako gresta večkrat nakupovat na Madžarsko, kajti tam naj bila otroška oblačila poceni. Otroci so v glavnem zdravi in srečni.

130.000 tolarji. To pa ji nekako uspe, ker ima dobro »pasko« (pregled) nad odhodki. Malo denarja imajo, ne žive v izobilju (k sreči tudi ne v pomanjkanju) in so srečni. Bolj kot tam, kjer imajo le enega ali dva razvajena otroka.

Š. SOBOČAN

Anketa pred prazničnim referendumom v Bakovcih

Odločajo se o lastnem napredku!

V Bakovcih so se odločili, da bodo imeli referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka v naslednjih petih letih in torek, 26. decembra, torej na dan osamosvojitve Slovenije. V tem je gotovo velik simbolični pomen tega najsiščega odločanja krajjanov o nadaljnjem razvoju naselja. Takrat tudi pričakujejo, da bo večina ljudi, tudi tistih, ki začasno delajo v tujini, doma. Za ta datum pa se odločili tudi zaradi časovne stiske, ker so računali, da bodo volitve v svete KS v začetku decembra, kar pa je medtem ustavno sodišče razveljavilo.

V referendumskem obdobju od 1. januarja 1996 do 31. decembra 2000 naj bi zbrali okrog 67 milijonov tolarjev, pri čemer bi kar tri četrtine denarja porabili za kanalizacijo. Načrtujejo tudi ureditev vaškega vodovoda, gradnjo telovadnice pri osnovni šoli, vzdrževanje objektov in cest ter sofinanciranje dejavnosti društva in drugega v Krajevni skupnosti Bakovci. Ker gre za zelo pomembne naložbe, smo za mnene zaprosili nekaj krajjanov.

Alojz Lukač, predsednik sveta KS: »Izkristil bi to priložnost in bi vse krajane Bakovec povabil, naj se na referendumu odločijo za napredek, kar so se vsa leta doslej. Problematika je bila predstavljena dovolj obširno, kar se je potrdilo tudi na zboru občanov. Zato mislim, da bodo vsi krajani za napredek vasi, saj bodo s tem glasovali tudi za naše potomce, predvsem vnuke, ki bodo te objekte uporabljali. Zato pozivam krajane Bakovec, da se udeležijo referendumu in da glasujejo za hitrejši razvoj krajevne skupnosti.«

Martin Poredš, župnik: »Mislim, da je smisel referendumu predvsem v tem, da bi se naredila kanalizacija. To je gotovo postulat našega časa, če ne želimo, da bi se zadusiли v lastnem blatu. Vemo, da je podtalnica ogrožena, pri čemer se kakovost pitne vode iz leta v leto slabša. Kot mi je znano, so tudi v okoliških vaseh že v zadregi, kam z odpadnimi vodami, ki ogrožajo okolje in talnico. Zato je referendum nujno potreben, kajti drugače nas bo povozil čas. Pet minut pred dvanaštno mora vsak pošten človek, ki ima zdrav odnos do okolja, to priznati. Kot človek, ki živim s tem ljudstvom, mislim, da je krajevni samoprispevki edina rešitev za nas, če hočemo narediti za vas in prihodnost nekaj dobrega. Trdno verjamem v pozitiven izid referendumu, kajti med ljudmi sem opazil veliko zanimanja. Ob nekaterih različnih pogledih, kar je seveda normalno, pa sem vendarle prepričan, da se bodo ljudje toliko osvetvili in spoznali resnost tega problema. Ker smo se v sodelovanju s krajevno skupnostjo precej ujeli in je na šoli vse bolj poudarjeno osveščanje mladih, zlasti glede skrb za okolje, bomo s skupnimi močmi vsekakor dosegli več.«

Ignac Rajh, gospodinjčar: »Referendum je seveda potreben, saj bomo tako čimprej glasovali za naš projekt, ki je v programu, to je kanalizacija. Ta je nujno potrebna ne samo pri nas, ampak v vseh vseh ob Muri. Upam, da bo referendum uspel. Zadnjič, ko sem bil na zboru občanov, ki je bil dobro obiskan, sem slišal, da se ljudje bolj ali manj nazibajo k podaljšanju krajevnega samoprispevka. Vse drugo, kar nam še manjka v naši vasi, je prav tako pomembno, toda kanalizacija je najpomembnejša naloga. Če gledam samo pri sebi, vem, kaj pomeni kanalizacija za Bakovce, ki postajajo že malo mestno. Zato je treba čimprej uresničiti to naložbe, šele potem pa vse druge.«

Štefan Kaučič, tajnik KS: »Glede uspešnosti referendumu mislim, da sploh ne bi smelo biti vprašanje, ker se v krajevni skupnosti odločamo za življensko pomemben objekt, torej za gradnjo kanalizacije. V tem smislu je vodstvo krajevne skupnosti tudi pripravljalo referendum. V ta namen smo izdali poseben informator, v katerem je natančno opisana ta problematika. Ker je v krajevni skupnosti samoprispevki že dolgoletna tradicija, saj bo že sedmi po vrsti, mislim, da se bodo občani tudi tokrat odločili za napredek. S tem bi najpomembnejši objekt zgradili, drugi objekti iz prejšnjih referendumskih obdobjij pa so že končani.«

Nada Katalinič, učiteljica: »Referendum da ali ne - mislim, da ni nikakršne dileme. Ravno s pomočjo referendumu smo v naši krajevni skupnosti ogromno naredili. Po mojem so vse naložbe enako pomembne, čeprav menim, da bi najprej morali urediti kanalizacijo, ker je z ekološkega vidika to zelo pomembno. Tudi v šoli, ki naj bi dobila telovadnico, teh zadev namreč nimamo urejenih. Če bomo glasovali za referendum, bomo od tega verjetno tudi nekaj imeli. Bojim se, če referendum ne bi uspel, potem iz naših načrtov ne bo nič, ker će sam nicensar ne daš, ne moreš kaj ved pričakovati od širše družbe. To velja tudi za našo telovadnico. Že prejšnji krajevni samoprispevki so omogočili, da imamo v Krajevni skupnosti Bakovci urejene ceste in drugo. Zato sem za referendum. Kar se tiče telovadnice, pa bi rekla, da pričakujemo glavni delež od širše družbe skupnosti, predvsem od šolskega tolarja, mi pa lahko samo sofinanciramo gradnjo telovadnice. Ker imamo sedaj pouk športne vzgoje v dvorani krajevne skupnosti, je to za učence in učitelje zelo neprijetno, saj se ti prostori uporabljajo tudi v druge namene.«

Franc Plej, trgovski poslovodja: »Kot sem seznanjen, se stari krajevni samoprispevki izteka, z referendumom pa se načrtujejo nove naložbe, med katerimi naj bi bila tudi napeljava kanalizacije, ki je nujno potrebna. Zato menim, da je treba ponovno glasovati za krajevni samoprispevki, kajti brez njega si življrena v krajevni skupnosti ne moremo zamisliti. Upam, da bo referendum uspel, in želim, da bi tudi drugi občani k temu prispevali svoj delež.«

Jože Meolic, kmetovanec: »Če se spomnimo preteklosti, so bili Bakovci med prvimi, ki so imeli že od nekdaj krajevni samoprispevki. Napredka kraja si ni mogoče zamisliti brez samoprispevka. Na ta račun smo se razvijali in posodabljali ter zgradili razno infrastrukturo. Po mojem sedanji predviđenju krajevni samoprispevki sploh ni vprašljiv, kar dokazuje tudi dobro obiskan zbor občanov. Referendumski program je bil namreč soglasno sprejet, saj se v naši krajevni skupnosti dobro zavedamo, da nujno potrebujemo kanalizacijo. Zato sem prepričan, da bo izid referendumu za uvedbo krajevnega samoprispevka v naslednjih petih letih pozitiven.«

MILAN JERŠE

Ne zgodi se vsak dan

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Odločitev je sicer precej težavna, toda s čakanjem se lahko vse skupaj le še poslabša. Pomišli malo tudi na morebitne posledice, ki lahko sledijo tvojemu neodgovornemu ravnjanju. Popaži malo na partnerja!

On: Nikar ne poslušaj tistega, ki je najglasnejši, temveč poslušaj raje glas svojega srca. Seveda bi bilo priporočljivo, da bi se cimprej postavljal na svoje noge, saj imaš za to prav odlične pogoje.

BIK

Ona: Če ne boš naredila nicesar za svoje dobro, tudi ne moreš pričakovati karkoli prijetnega. Potrudi se in bodi predvsem odkritosrečna, saj se ti sprenevedanje doslej ni kdo ve kako obrestovalo.

In nikar ne čakaj!

On: Doživel boš precejšen poslovni šok, vendar pa ni nobenega razloga za panico obnašanje. Situacija se bo prejkošej umirila. Povsem drugače pa bo na poslovnom področju, kjer se ti obeta prava pravaca pustolovščina.

DVOJCKA

Ona: Prizadevala si boš slediti dobremu nasvetu, a boš že po prvih težavah vse skupaj enostavno pustila. Ali ne bi bilo bolje, če bi imela malo več potprtja in bi bila zadovoljna tudi z majhnim uspehom?

On: Nečemu se boš prav od stca nasmejal, dobra volja pa te bo spremnila čez ves konec tedna. Izlet z novimi prijatelji ti bo prinesel nepričakovana spoznanja o čustvih nekoga, do kogar nisi popolnoma ravnoden.

RAK

Ona: Obiskala te bo nepričakovana sreča, ki pa bo le prehodnega značaja. Seveda pa to še ne pomeni, da je ne boš do konca izkoristila. Pazi se prijateljevih namenov, saj so vse prej kot odkriti in prijazni.

On: Kadar bodo tvoja čustva globoka in iskrena, naj ti ne bo nerodno o tem govoriti. Znova si izgubil naklonjenost ljubljene osebe, vendar se boš vseeno potrudil in jo ponovno osvojil. Za druge reči pa bo še čas ...

LEV

Ona: Ko se boš ponovno srečala z osebo, ki ti veliko pomeni, premisli o tem. Ne delaj preveč daljnosežnih načrtov, saj še za ta trenutek ne veš, kaj te lahko doleti. Še vedno je aktualna ideja, ki si jo dobila od prijateljice.

On: Vse boš postavljal na kocko in čakal, kako se bo celotna zadeva razvila. V resnici pa bo to le zunanjata fasada za nekaj veliko večjega. Poskusi se obvladati in stvar vsaj še nekaj časa pustiti v tajnosti.

DEVICA

Ona: Včasih se obnašaš kot bi bila edina na svetu. Ali te dosedanje življenje res ni še ničesar naučilo? Ne delaj preveč daljnosežnih načrtov, saj še za ta trenutek ne veš, kako se bo vse skupaj iztekel.

On: Nekdo ti bo ponudil zanimiv predlog, ki ga boš z veseljem sprejel. Seveda pa je predlog eno, realizacija le-tega pa nekaj povsem drugega. Sprejmi pomoč, saj ti bo dodaten denar lahko samo koristil.

TEHTNICA

Ona: Ne stavi stare in preizkušene zveze na kocko samo zaradi trenutne radovednosti in privlačnega prijatelja. Pozneje ti bo še kako žal, vendar pa bo vrnitev popolnoma nemogoča. Pa tudi prijatelja lahko izgubiš.

On: Ne bo odveč, če boš malce pokazal svoje zobe, saj te bodo v nasprotnem primeru potisnili ob zid. Zaljubil se boš, vendar pa se boš še vedno spraševal, ali je to tisto pravo. Raje se kar prepusti občutku.

ŠKORPIJON

Ona: Všeč si nekomu, ki je dovolj resen in zrel, da bi te lahko osrečil. Pokaži nekoliko več zanimanja in lahko bo še prav zanimivo. Osrečila boš tako sebe kot tudi osebo, ki ti bo v prihodnosti še marsikaj pomenila.

On: Poslovna uspešnost ti dviga ugled in položaj, toda ali že ni čas, da poskusi biti uspešen tudi v ljubezni? Verjetno ne boš imel dovolj moči, da bi se uprl skušnjavi, ki jo zate pomeni vsak poslovni izziv.

STRELEC

Ona: Spregledala boš precej pomembno zadevo, ki te lahko stane veliko več, kot pa si morda misliš sama. Zato nikar ne bodi površna, ampak zavrhaj rokave, saj je to edini način, da se rešiš težav.

On: Napeti odnosi v službi te bodo privedli povsem drugam, kot pa bi si želel ti sam. Nikar se ne obotavljal, ampak se poskusil cimprej parmetno pogovoriti. Nameravana investicija sicer ni slaba, vendar bi kazalo še malce počakati.

KOZOROG

Ona: Že mogoče, da se počutiš zrelo in izkušeno, vendar ti vse to v nastalem položaju ne bo prav nič pomagalo. Še najbolje je, da se prepustiš občutku; čustev pač ne moreš zatajiti in igrati nezainteresirano osebo.

On: Tvoje poslovne sanje lahko postanejo resničnost, potrebno bo le hitro in pametno ukrepati in uspeh ti enostavno ne more pobegniti. Partner bo prišel na dan z zanimivo idejo, ki jo boš z veseljem realiziral.

VODNAR

Ona: Nepričakovani obisk ti bo nakopal celo goro skrb, vendar pa ga boš vseeno vesela. Izvedela boš tudi tisto, kar te v tem trenutku najbolj zanimalo, to pa je zvestoba tvojega partnerja. Toda nikar se ne prenagli.

On: Previdnejne izbiraju družbo, da ne bodo nenadoma prišle na dan govorice, ki bi ti lahko škodile. Predvsem pa se ne zapletaj v avanturo, za katero že vnaprej veš, da ti ne obeta prav ničesar dobrega.

RIBI

Ona: Bodti pozorna na prijateljeve besede in mu poskusi tudi ti povedati kaj lepega. Zgodilo se ti bo nekaj zelo neprijetnega, a se boš po temeljitem razmisleku vsemu skupaj le še smejala. Premisli o nasvetu za počitnice.

On: Navada, ki ti jo prijateljica sicer ne očita, je stvar, ob kateri bi se moral vsaj malo zamisliti. Nekdo ti sicer veliko pomeni, vendar ne toliko, da bi zaradi nje podiral starata prijateljstva.

Stetje ultraortodoksnih Židov

Dragi dedek Mraz ali Ježušek. Fala, ka si nan desetoga decembra zrihto, ka smo telko čuli pa pisali ka mamo dan človekovi pravice. V našoj vesi smo tou jako fajn proslavili, samo ka sta se dva po proslavi tak xbila, ka sta cejli keden nej mogla k sebi prijeti. Eden je nigdar nej delo, pa ma občinsko podporo 28 jürjof, of je pa delo tresti lejt pri ednoj firmi, zaj pa, gda je mogo iti na čakanje, dobi 18 jürjof. Tou sta si eden držgomi v oči metala, pa zagovarjala sakši svojo pravico, zaj go bitji ta jo pa že pā iskala, pa da tudi kāenki. Zakoni so pač takši, pa ka si ščemo. Na zakone si je pa Bela etak spopejvo:

Šumijo gozdovi domači,
zdaž vodatvo jih naša deli
po brihtni tej pameti naši,
vsak tujec jih lahko dobi.

In tujec zdaj mane si roke,
ni mogel jih a tanki dobit;
ker pamet je naša preplitva,
dobil bo brez borbe profit.

Mi bomo gonjači kot nekdaj
v gozdove hodili loviti
in tujec bo jahal na konju,
naš človek mu gledal bo v rit.

Džouži

bila kazen, ker je kralj David preštel svoje ljudstvo. Vodilni ultraortodoksnii rabin Halevi Wozner je sporočil, da prepopoved v tem primeru ne velja, saj ne bodo spraševali o veri, ampak le o številu prebivalcev. Po informacijah notranjega ministra je 81 odstotkov izraelskih prebivalcev Židov. Približno 600.000 izseljencev, ki so po letu 1990 prišli iz nekdanje Sovjetske zveze, je dobilo izraelsko državljanstvo, vendar ultraortodoksnii židovska tradicija priznava za Žide le potomece židovske matere.

Razočaran 25-letni Francoz je svojo nekdanjo prijateljico v enem samem dnevu zasul z več kot 2.000 telefoniskimi klaci. Po prvem sojenju so Gillesa Simona obsodili na pogojno kazzen, a je klub temu z nezmanjšano vremenu še naprej telefoniral. Na drugem sojenju se je sodba glasila drugače: štiri mesece zapora, tokrat nepogojno. Med sojenjem se je pokazalo naslednje: pošta je ob neki priložnosti v eni sami utri zabeležila kar 169 telefonskih klakov, torej vsakih 18 sekund po enega. Simon je za svoj teror po telefonu vključil kar avtomatsko napravo za ponovno klicanje.

Za rešetkami brez kave in televizorja

V ZDA utegne življenje za rešetkami kmalu postati manj udobno, kot je bilo doslej. V številnih zveznih državah ZDA so uveli stroga delovna taborišča. Od nedavna nameravajo povsod po ameriških zaporih jetnikom odtegniti televizijo in kavo. Tako namreč piše v zakonskem osnutku, ki ga je sprejel ameriški senat in ga predložil kongresu. »Kdor prekrši zakon, mora za to plačati, ne pa da uživa brezplačni dopust, med kate-

rim se lahko po mili volji nagleda mladini prepovedanih filmov,« meni Dick Zimmer, ki utemeljuje

Australski domorodec Tony Tjamiva

opazuje skalo Uluru, ki jo posebej častijo. Ker pokrajino obiskujejo številni turisti, domačini pa nimajo od tega nobene koristi, so sklenili, da bodo preprečili dostop k tej svetovno znani turistični znamenitosti, dokler jim

država ne bo namenila bistveno večjega deleža od turistične bere. Ogledi tega naravnega parka in spomenika ji namreč navržejo nekaj milijonov dolarjev na leto.

omenjeni zakonski osnutek. Mnoho bolj vprašljiva kot zaostritev prestajanja zapornih kaznj je pa po mnenju zastopnikov kaznjencev namera, da bi zapornikom otežili pritožbe na preslabe življenjske razmere v zaporih. Tako je med drugim predvideno, da bi kaznjencem naprili plačilo sodnih stroškov, če bo sodišče njihovo pritožbo stelo za »neumno«.

Zagovorniki teh ukrepov so navdeli za zgled kaznjencev, ki se je pritožil samo zato, ker so mu pospreigli s toplim sladoledom, neki drugi kaznjenc pa je tožil vodstvo kaznišnice, ker so ga z dostavo pošte zmotili med spanjem.

Ribičev več kot rib

Kitajci so navdušeni ričiči. Ribolov zanje ni le zabava, temveč tudi priložnost za poceni popestritev jedilnika.

Za simbolično pristojbino je mogoče loviti celo v jezeru sredi Pekinga, kjer pa je ribičev očitno že več kot rib. Kljub vrhunski opremi, ki tudi na Kitajskem ni več redkost, je ulov pice.

Bo pa drugič bolje!

Princess je bila najdebeljša agleska mačka. Zavaljeni trebušek se ji je vlekel po tleh, saj je tehtala kar 27 kilogramov. Vsak dan je pospravila po pet pločevink mačje hrane, začinjene s curryjevimi piščanci in nekavšenim kruhom. Potem je postala na usode te nesrečne mačke pozorna liga ljubiteljev živali. Njeni predstavniki so debelo mačko vzeli iz vile v Birminghamu in ji predpisali posebno shujševalno dieto. Lastnici so njeni ljubljenko spet vrnili, in sicer lažjo za 14 kilogramov.

37

Za vsakogar nekaj

Novo v zdravstvu

Znano je,

da uživanje ginseng fizično in psihično krepi, poleg tega zagotavlja še boljšo prekrvavitev. Najnovejše raziskave na univerzi v Jeruzalemu pa so pokazale, da uspešno leja težave tudi pri astmatikih in bolnikih s kroničnimi pljučnimi boleznjimi. Pri bolnikih, ki tri mesece redno vsak dan popije napitek s 4 odstotki izvlečka ginsenga, se pljučne funkcije izboljšajo za 10 do 15 odstotkov, pacient tudi lažje deluje in se giblje.

Ljudje,

ki trpijo zaradi krovne zgage, lahko zbolijo za takom na poziralniku, saj kisilina nažira sluznico. Ta vrsta ra-

Opiskali smo oropanega Viljema Gergoreca v Prosenjakovcih

»Hotel me je zadušiti z zeljno glavo ...«

Sta roparja prišla k Fütijevim naključno ali namerno?

Nedeljo, 17. decembra, okrog 20.30 se je 71-letni Viljem Gergorec Prosenjakovec naveličal gledanja televizije in se je odpravil spati. Poje ne nadoma zaslišal trkanje na vrati, ki ga ni presenetilo, saj je sin Štefan zastopnik zavarovalnice, zato so se pri njem pogosto, pozni večernih urah, oglašali ljudje, ki jim je poteklo zavarovanje.

Trenutek je tuhjal, ali naj gre ali ne gre odpret, potem pa se le odločil, da odkleni vhodna vrata. Naredil je napako, ki je, kot nam je povedal našem obisku, ne bo nikoli več ponovil.

Nisem prižgal luči ne na hodnik ne pred vodnimi vrati in nisem vprašal, kdo trka. Vratorej, ne da bi slutil kaj tugega, odprl, potem pa za hip zagledal pred seboj dve človeški postavi (večjo in manjšo). Ker je bila tema, nisem videl obrazov. Večko sem odprl vrta, me je eden z razširjenimi prsti roke suv obraz in me pahnil v okno hodniku oziroma v predobi,

nato pa sem padel na betonska tla. Potem je napadalec zahteval: „Stari, daj pare! Začel me je dušiti najprej z rokami, potem pa z delom zeljne glave, ki jo je našel na zamrzovalniku, in z mojo glavo udarjal ob tla. Drugi pa je medtem preiskal predale kuhinjskih elementov in v enem našel 70.000 tolarjev.“

Potem sta pa stanovanje brž zapustila in vhodna vrata zaklenila, vendar sta ključ pustila v

ključavnici na zunanj strani vrata. Tako jih seveda nisem mogel odpreti. Klical sem pomoč, a me v bližnji gostilni, kjer je bilo v nedeljo zvečer veliko gostov, med njimi tudi moj sin Štefan, niso slišali. Nato sem uspel odpreti okno in skozenj zaklical: „Oropali so me, pomagajte mi!“ Takrat je imimo prišel Vilmoš Kocan iz Motvarjevec, ki je potem šel v gostilno povedat, kaj se je zgodilo.

Tako nam je v torek pripovedoval Viljem Gregorec in seveda tudi pokazal, kako je bilo. Z glave je vzel tudi pokrivalo, da smo videli zavoje in mrežo, s katerimi so mu povili rane, ki so jih povzročili napadalci, a k sreči niso bile hude. Se je pa Viljem seveda zelo prestrašil. Še dobro, da ga napadalca nista »potipala«, kajti v denarnici v žepu na zadnji strani hlač je imel 10.000 šilingov. Viljem ima namreč pokojnino iz Avstrije, kjer je delal 10 let. Preden je šel na tuje, pa je delal na državnem posestvu v Motvarjevcu. Seveda se mu zdaj postavlajo vprašanja, kdo naj bi bila drzna roparja, ki sta ga »obdelala.«

Viljem se bolj nagiba k domnevni, da sta napadalca in roparja najbrž moral vedeti, da pri Fütijevih, karor jih ogovarjajo po domače, denar mora biti, saj ima dedek lepo pokojnino, sin pa je zavarovalniški »inkasant«. Morda sta napadalca celo vedela za prostor, kjer Viljem denar hrani, pa po nista prematala vseh kuhinjskih elementov, ampak je tisti, ki je bil »določen« za iskanje, tolarje našel kar v kuhinjski mizi. Sicer pa policisti in kriminalisti zadevo raziskujejo.

In kaj bo storil Viljem? Še dobro, da doma hrani le malo denarja, saj če bi ga imel več, bi ga napadalca odnesla. Poslej seveda ne bo več odpiral vrati, ne da bi vedel, kdo bo stopil skoznje. To pomeni, da bo prej prižgal juč, pogledal naokoli ... Policistom pa je povedal, da si bo priskrbel celo pištolo. Potem pa naj le prideta roparčka amaterra!

Š. SOBOČAN

tvah začasno postavljenih dodatnih plakatiranih mest še vedno niso povsem odstranili. Ker kazijo podobo mesta, bodo zahtevali ustrezno ukrepanje pristojne inšpekcije.

M. JERSE

MURSKA SOBOTA - V mestni občini bodo v naslednjih letih vlagali precej denarja tudi v posodobitev in obnovo dotrajanih cestnih odsekov.

V prvi vrsti gre za obnovo občinske cest Murska Sobota-Bakovci in Černelavci-Polana, preplastitev pa bodo opravili tudi na drugih dotrajanih občinskih cestah in na tistih cestah, ki jih upravljajo krajevne skupnosti. Načrtujejo tudi asfaltiranje ceste od Murske Sobote proti Markišavcem, kjer bo potekala nova železniška proga. MJ

Murska Sobota

Za nadzirano plakatiranje

Postavljanje nosil za tako imenovane »yumbo« plakate je v Murski Soboti in njeni okolici že nekaj časa poseben problem, zlasti ob glavnih cestah in v mestnih občinah. Podjetja, ki se ukvarjajo z lokalno dejavnostjo oglaševanja, so zelo agresivna pri postavljanju velikih panojev, saj je konkurenca dokaj huda. S tem pa posegajo v pravico kazijskih podobne okolice.

To področje sicer ureja občinski odlok, vendar že iz leta 1983 je očitno zastarel. Dokler pa ne sprejet nov odlok, pac veljajo občinski starega. Zato se mestni zavzemajo, da poslej ne bodo mirec brez njihovega privoljenja postavljati nosil za »yumbo« plakate. Sklep so sprejeli na pobudo mestne uprave, ki ugotovita, da po lanskih lokalnih voli-

tvah začasno postavljenih dodatnih plakatiranih mest še vedno niso povsem odstranili. Ker kazijo podobo mesta, bodo zahtevali ustrezno ukrepanje pristojne inšpekcije.

M. JERSE

Sojenje obtoženim za preprodajo heroina

Domnevemu »dilerju« so prisluškovali

Na okrožnem sodišču v Murski Soboti se bo jutri, 22. decembra, nadaljevala glavna obravnavna zoper Leonu R. in Dejanu Š., oba iz Murske Sobote, in Janka P. in Dragutina K., oba iz Ra-

Kot smo poročali v predzadnji številki Vesti, je prva obravnavna pred petčlanskim sodiščem začela 4. in nadaljevala 5. decembra, nakar je bila prekinjena, ker niso prišle vse vabilne pricne. Glavno obravnavo so nadaljevali v torek, 12. decembra; zaslišali so pet prič, izvedenca UNZ za odkrivanje prstnih odtisov in stalno izvedenka za nevropsihijatrijo. Ta je tudi ovrgla mnenje, da bi se Leon R. in Dejan Š., domnevna uživalca mamil, ne zavedala svojega

početja. Kaže, da bo namestnik javnega tožilca spremenil obtožni predlog, in bodo tako vsi štirje obtoženi kaznivega dejanja »zdrževanje več oseb za neupravičeno proizvodnjo in promet z mamil«. Obtožnica sicer bremenji Janka P., da naj bi v tem letu enkrat kupil 19,20 grama, drugič pa 23,21 grama heroina in ga prodal Leonu R., ki pa je mamil prodal dalje. Dragutin K. pa naj bi kupil 3,07 grama heroina in ga hotel prodati Leonu R. Ta naj bi mamil kupil še od drugih »dilerjev« in ga pakiral v »šute« in prodal Dejanu Š., ta pa potem naprej raznim uživalcem. Zanimivo pa je, da so na obravnavi priče vse to zanikale. Ker je to bilo mogoče pričakovati, so kriminalisti (na podlagi posebenga dovoljenja) prisluškovali in posneli telefonske pogovore Leona R., vendar vsebina posnetkov v sodstvu nista dokaz, ki bi ga senat moral upostevati. Š. S.

Viljem je v nedeljo obkrog 20.30 takole odpril vhodna vrata, potem pa sta nanj planila roparja. Eden ga je zbil na tla in dušil z zeljno glavo, drugi pa je pobrskal po predalih, našel 70.000 tolarjev (ne pa tudi 10.000 šilingov), nato pa sta jo popihala. - Fotografija: Š. S.

tujca. Viljem se bolj nagiba k domnevni, da sta napadalca in roparja najbrž moral vedeti, da pri Fütijevih, karor jih ogovarjajo po domače, denar mora biti, saj ima dedek lepo pokojnino, sin pa je zavarovalniški »inkasant«. Morda sta napadalca celo vedela za prostor, kjer Viljem denar hrani, pa po nista prematala vseh kuhinjskih elementov, ampak je tisti, ki je bil »določen« za iskanje, tolarje našel kar v kuhinjski mizi. Sicer pa policisti in kriminalisti zadevo raziskujejo.

In kaj bo storil Viljem? Še dobro, da doma hrani le malo denarja, saj če bi ga imel več, bi ga napadalca odnesla. Poslej seveda ne bo več odpiral vrati, ne da bi vedel, kdo bo stopil skoznje. To pomeni, da bo prej prižgal juč, pogledal naokoli ... Policistom pa je povedal, da si bo priskrbel celo pištolo. Potem pa naj le prideta roparčka amaterra!

Š. SOBOČAN

Zgodilo se je ...

Hotel naj bi ga usreliti

V nedeljo, 17. decembra, okrog 13. ure je Robert P. večkrat ustretil z avtomatsko puško pred gostilnico v Mali Nedelji. Tam naokrog je, kot so nam sporočili s policije, iskal Ivana R., ker naj bi ga nameaval ustreliti. Tako naj bi se mu maščeval, ker naj bi ga le-ta po nedolžnem obdožil kraje njegovega (Ivanovega) avtomobila. Policijski so storilcu zasegli orožje in naboj, te dni pa bodo napisali še kazensko ovadbo.

Avtomobila ste se »poljubila«

V sredo, 13. decembra, ob 12.55 se je Bojan B. peljal z osebnim avtom skozi Mačkovce proti Murski Soboti. Hitrosti menda ni prilagodil voznim razmeram, zato je vozilo na zasneženem cestišču zaneslo na levo in je trčil v osebni avto, s katerim se je iz nasprotni smeri pripeljal Ludvik Š. Pa posledice? Oba sta se hudo poškodovala, zato so ju prepeljali v bolnico, na vozilih pa je škode za 400.000 tolarjev.

Bočno trčil v kolesarko

Prejšnji četrtek ob 16.45 se je zgodila prometna nesreča v Nemčevih. Anton T. iz Murske Sobote naj vožnje ne bi prilagodil voznim razmeram, zato je vozilo na zasneženem cestišču zaneslo na levo in je bočno trčil v kolesarko Angelo V. iz Nemčeve, ki je pripeljala naproti. Zaradi hudih poškodb, ki jih je dobila, se zdravi v soboški bolnišnici.

Naletel na ležečega kolesarja

14. decembra, petnajst minut po polnoči, se je Srečko K. peljal z osebnim avtom skozi Mačkovce proti Murski Soboti. Zunaj Rakicanja je trčil v pešca Daniela H., ki je pred tem padel s kolesom in oležal na cesti. Pešec je dobil hudo poškodbo, ki mu jo poskušajo pozdraviti v soboški bolnišnici.

Pešca vrglo na pokrov

Silvo S. iz Trstenika, občina Lenart, se je peljal z osebnim avtom zunaj naselja Vosek. Očitno je vozil prehitro, sicer ga ne bi začelo zanasi, saj več na mostu se je avto celo obrnil in zdrsnil proti desnej robi vozišča, po katerem je ravnikar šel M. K. iz Voska. Avto je trčil vanj in pešec je zletel na pokrov avtomobilskoga motorja in se hudo poškodoval. Avto se je ustavil šele, ko je trčil v drog električne razsvetljave.

Avtomobilist v traktor

V soboto se je v Skakovcih zgodila nenavadna prometna nesreča: Ludvik Š. je s traktorjem vlekel iz jarka neki avto, nato pa je pripeljal avtomobilist Zlatko G. iz Murske Sobote in se z vozilom zaletel v traktor. Ta voznik se je tudi hudo poškodoval. Priponimo naj, da se je nesreča zgodila, četudi so del cestišča, kjer so vozilo vlekli iz jarka, ustrezno označili.

Pridržali so ga do iztreznitve

15. decembra so na policijski postaji v Murski Soboti pridržali do iztreznitve močno vinjenega Ludvika F. V treznilico so ga odvedli iz gostišča Zvezda v Murski Soboti, saj je hudo kršil javni red in mir. Sicer je bilo v preteklem tednu njemu podobnih še nekaj, a so se po prihodu policeje umirili.

Sodnik je odredil pripor

Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča na Ptiju je odredil pripor zoper 31-letnega Romana S. iz Njiver. Ta je namreč povsem resno grozil 31-letni D. T. in njenemu otroku, da ju bo ubil. To bi bil očitno storil, če mu policisti ne bi odvzeli prostosti, saj so na njegovem domu našli neprijevljeno lovsko puško in dolg kuhinjski nož. Š. S.

Krajevna skupnost Bodonci

Ceste, pokopališka vežica ...

Referendum o krajevnem samoprispevku uspel s 56,58 odstotka

»V letu 1995 smo uresničili vse cilje, ki smo si jih zadali za letos,« nam je ob obisku v uredništvu Vesti povedal predsednik KS Bodonci Franc Koren in nadaljeval: »Našo krajevno skupnost sicer sestavlja dve vasi: Bodonci in Vadarni. V Bodoncih smo uspeli asfaltirati tri cestne odseke: proti Frumnovi domačiji, proti Hajdinaku v smeri Pečarovci in cesto Bodonci-Okoršice. Ti odseki merijo 1.000 metrov, modernizacija pa je stala 7.000.000 tolarjev. Seveda v krajevni skupnosti sami toliko denarja nismo mogli zbrati, ampak dobrih 70 odstotkov oziroma okrog 5.000.000 tolarjev, preostalih 30 odstotkov pa je primaknila Občina Puconci. Denar, ki ga je dala za cesto KS, pa smo zbirali s krajevnim samoprispevkom in v posebni nabiralni akciji, ki je še nismo končali.«

V Bodoncih so imeli v 1995. letu še eno gradbišče. Odločili so se namreč za preureditvev in posodobitev pokopališke vežice. Do konca decembra so največ del končali, saj so naredili prizidek, napeljali elektriko, vodo ... V letu 1996 pa jo bodo opremili z inventarjem, poskrbeli za osvetlitev pokopališča, tlakovanie steze in ureditev parkirišča. Predračunska vrednost del znaša 2.500.000 tolarjev, posamezna gospodinjstva pa so (ali pa se bodo) prispevala v več obrokih po 20.000 tolarjev.

»12. novembra smo imeli v naši krajevni skupnosti referendum o krajevnem samoprispevku. Za samoprispevki se je odločilo 56,68 glasovalca. Samoprispevki smo uvedli za obdobje petih let – tja do konca leta 2.000. Denar bomo seveda prispevili po svojih močeh. Pravzaprav smo nekaj denarja že vplačali, preostalo še bomo, tako da bo naš del znašal 5.000.000 tolarjev. Za dodatno sfinanciranje smo se odločili

tudi zato, ker bo po novem cesta široka 5 metrov, po prejšnjih načrtih pa naj bi merila samo 4 metre, kar je premalo, zlasti zaradi srečevanja kmetijske mehanizacije, na primer kombajna z drugimi prometnimi sredstvi. Vadarni bomo za to cesto prispevali po 500 mark v tolarjih, domačije, mimo katerih bodo potegnili asfalt, pa naj bi primaknile 2.000 oz. 3.000 mark v tolarjih. Vsaj tako smo menili 10. decembra na seji vaškega odbora. Občanom je dana možnost obročnega odpeljevanja.«

Franc Koren pa se je razgovaril še o drugih načrtovanih načrtov.

Tako bodo v Vadarnih razširili in utrdili (ne pa tudi asfaltirali) gozdno cesto od logarnice do Merklínovih, ki je dolga 800 metrov. Denar bodo primaknili: krajevna skupnost Bodonci, občina in Zavod za gozdarstvo Murska Sobota.

V Bodoncih pa bodo v letu 1996 nadaljevali z deli pri pokopališki vežici, vzdrževali ceste in celo asfaltirali 1.000 metrov do cesto od Beznečevih čez Frumnov breg do Drvaričevih.

Š. S.

Intervju**»Trojna krona« Marku Slaviču**

Ljutomerski kasači, ki so že vrsto let vodilni v slovenskem prostoru, so letos dosegli enega največjih uspehov tako v tekmovanju kot po številu kasaških dirk. Med glavnimi akterji je bila gotovo družina Marka Slaviča iz Ključarovec. Prvič v zgodovini kasaškega športa se je zgodilo, da so vse tri državne naslove - za dveletnike (Darinka), za triletnike (Dori Lobell) in za štireletnike (Albatros) osvojili kasači iz hleva Marka Slaviča iz Ključarovec. To je bil tudi povod za intervju z Markom Slavičem starejšim.

- Začniva najti pogovor z zgodovino. Kako daleč nazaj sega kasaški šport v vaši družini?

»Iz ohranjenega arhiva Konjeniškega kluba Ljutomer je razvidno, da je moj stari oče Marko Slavič tekmoval na konjskih dirkah v Ljutomelu leta 1885. Zvest temu športu je postal moj oče, nadaljujeva pa ga s sinom Markom. Upam pa, da se bo s tem športom ukvarjal tudi vnuk Markec. Na vidiku je torej peta generacija naše družine.«

- Koliko kasačev imate v hlevu?

»V hlevu imamo trenutno 30 konj, od tega 8 plemenskih kobil, 3 plemenske žrebce, 7 žrebet, 5 enoletnih, 5 dveletnih in 2 štiriletih kasača.«

- Zmaga na državnih kasaških derbijih je največja lorička v kasaškem športu. Koliko zmag na kasaških derbijih je prišlo v vašo družino?

»Skupaj smo osvojili 8 kasaških dirbjev, od tega enega v stari Jugoslaviji, 6 v Jugoslaviji in 1 v samostojni Sloveniji.«

- Kateri od kasačev iz vašega hleva pa je bil najuspešnejši?

»Mislim, da je to Albatros, ki je osvojil vse tri naslove državnih prvakov, to je med dveletniki, triletniki in štireletniki. Tega doslej ni dosegel noben kasač.«

- Na kasaških dirkah se občasno pojavljate tudi kot tekmovalec. Zakaj občasno in koliko časa še?

»Za vse športe in tudi za kasaški šport velja, da lahko vrhunske rezultate dosegajo mlajši tekmovalci (izjemne so lahko), ki lažje prenašajo fizične in psihične napore na tekmah. Tako mislim tudi sam. Zato se na tekmovanjih pojavljajem le takrat, ko na eni vožnji nastopata dva naša kasača. Tako nameravam tekmovati še šest let, ko me bo lahko zamenjal vnuk Markec.«

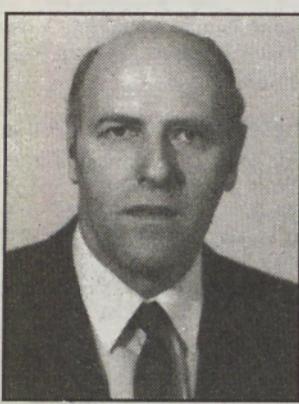
- Rejci ste se često pritoževali, da ste v nezavidljivem položaju. Kakšno je trenutno stanje?

»Tudi sedaj ni ročno, vendar se je s povečanjem kasaških pridelov, pri čemer je predvsem uspešen Konjeniški klub Ljutomer, stanje izboljšalo, saj z zaslужenim denarjem lahko pokrije stroške prehrane, drugo pa moraš pozabiti.«

- Kakšne načrte pa imate. Ali boste ostali pri sedanjem številu kasačev v hlevu?

»Razmera so takšne, da bi lahko število kasačev s 30 povečali na 40. Nadaljnji razvoj kasaškega športa pa bo odvisen od več dejavnikov, med najpomembnejšimi je število kasaških dirk. Čim več jih bo, tem več bo tudi kasačev.«

Feri Maučec

Danilo Kacijan - disciplinski sodnik pri ONZ MS

V tretji ligi**471 rumenih in 57 rdečih kartonov**

Območna nogometna zveza Murska Sobota že drugo leto vodi tekmovanje v tretji državni članski nogometni ligi vzhod in drugi mladinski nogometni ligi vzhod. S to tekmovano sezono Sobočani tudi zaključujejo dvoletni mandat. Tekmovanje v tretji državni nogometni ligi je vsekakor zelo zanimivo in privlačno, zlasti še, ker v ligi tekmujejo kar štiri pomurska moštva: Bakovci, Turnišče, Odranci in Beltrans iz Veržej. Čeprav poteka tekmovanje brez posebnih problemov, saj so bile doslej vse tekme registrirane, ima disciplinski sodnik Danilo Kacijan vseeno veliko dela. Minulo tekmovanje ocenjuje takole: »V času vodenja tekmovanja v tretji državni članski nogometni ligi vzhod in drugi mladinski nogometni ligi vzhod smo posebno skrb namestili urejanju nogometnih objektov, pri čemer lahko ugotovim, da je bil pri tem dosežen velik napredok, saj skoraj vsi klubovi izpolnjujejo predpisane pogoje za tekmovanje v tem razredu. Tudi sojenje je bilo na primeri ravni, čeprav imajo predstavniki klubov večkrat pripombe, zlasti kadar tekmo izgubijo. Zaradi poostrenih kriterijev tekmovanja pa je bilo klubu vsem izrečenih nekaj strogih kazni. V jesenskem delu prvenstva je bila prekinjena le ena tekma, in sicer v Slovenski Bistrici med Bistrico in Kungoto Brokerjem zaradi napada na sodnika. V tem primeru so bile izrečene zelo visoke kazni, saj trije igralci Bistrice ne bodo smeli igrati kar štiri leta, predsednik klubova pa ne bo smel opravljati nobene funkcije v klubu za dobo petih let. Poleg tega je bil klub definitivno kaznovan s 100.000 SIT, moštvo pa ne bo smelo igrati tri tekme na domaćem igrišču. V jesenskem delu tekmovanja v tretji državni članski nogometni ligi vzhod je opazen porast rumenih in rdečih kartonov. Sodniki so pokazali 471 rumenih in 57 rdečih kartonov, izrečene pa so bile še tri izredne kazni. V drugi slovenski mladinski ligi vzhod pa je bilo podeljenih 246 rumenih in 25 rdečih kartonov. Skupaj v obeh ligah je bilo podeljenih 802 kartona, medtem ko jih je bilo prejšnjega sezon 508. Nikakor pa ne moremo biti zadovoljni tudi z obnašenjem nogometnih funkcionarjev in organizacijo nekaterih tekem. Zato bodo morali klubovi v prihodnje tej problematiki nameniti več pozornosti, saj kazni in kartoni tudi praznijo klubsko blagajno, ki so že tako zelo skromne. Za prve štiri rumene kartone je namreč potreben plačati kaznen po 500 SIT, za vsak naslednji rumeni karton pa po 1000 SIT. Sredstva zbrana od rumenih kartonov namenijo najbolj discipliniranemu moštву. Z veseljem lahko ugotovimo, da pri tem prednajčičjo nekatera pomurska moštva, saj je po jesenskem delu prvenstva v tretji državni članski ligi najbolj disciplinirano moštvo Bakovec, Turnišče pa je na tretjem mestu.«

Feri Maučec

Sport

Zoran Cirkvenčič - novi trener NK Mura

Mura mora ostati pri vrhu

Soboškega prvoligaša Mura, ki je po jesenskem delu prvenstva zasedel odlično drugo mesto, bo v spomladanskem delu tekmovanja vodil novi trener Zoran Cirkvenčič. Gre za nekdanjega vratarja in trenerja Mure, ki se ponovno vrača v staro okolje. Pred pripravami, ki se bodo začele 6. januarja, smo se z njim pogovarjali o željah in načrtih v drugem delu prvenstva deseterice.

- Po nekaj letih ste ponovno prevzeli treniranje soboškega prvoligaša Mure. Kako je prišlo do te odločitve?

»K Muri sem zopet prišel na njenih željo. Kaže, da so se v klubu odločili, da se bodo bolj usmerili na domače kadre. Pognudbo sem sprejel in zdaj sem tu. Upam, da bom s svojimi izkušnjami lahko pripomogel k uresničitvi ciljev kluba.«

- Mura je v jesenskem delu prvenstva zasedla drugo mesto. V pokalnem tekmovanju pa je izpadla v četrtnfinal. Kako ocenjujete igro Mure v prvem delu prvenstva deseterice?

»Z drugim mestom v jesenskem delu prvenstva je Mura dosegla lep uspeh. Morda je neko-

liko odpovedala v pokalnem tekmovanju. Klub vsemu pa mislim, da smo lahko z rezultati Mure zadovoljni.«

- Med tekmovanjem je bilo opaziti nekatere pomanjkljivosti, kar še posebej velja za neucinkovitost. Ali nameravate prvenstvo nadaljevati z doseganimi igralci ali predvidevate spremembe?

»Kot sem slišal iz analize, ki so jo naredili pri klubu za jesenski del prvenstva, menda odhaja v vojsko kar trije igralci: Brežič, Kmetec in Cipot.«

Alihodžić in Belec sta bila operirana in je vprašanje, če se bo sta lahko pravočasno vključila v priprave. Računati pa moramo še na poškodbe in kartone. To

Zoran Cirkvenčič - novi trener NK Mura

pomeni, da se je število igralcev zmanjšalo.

Zato bi morali v klub nujno pritegniti vsaj dva dobra igralca, in to enega napadalca in enega igralca sredine, v prvo moštvo pa vključiti tudi nekatere mlade igralce, ki nastopajo v drugih klubih.

Mislim tudi, da bi morali ves čas strokovno spremljati razvoj mladih nogometnika, ki tekmujejo za sosednje klube. To tem-

bolj, če želimo uresničevati c-kluba.«

- Kakšni so ti cilji v spomladanskem delu prvenstva?

»Če se bomo okreplili vse dvema igralcem, potem musim da bi morali ostati prav pri vlestvice deseterice in se uvrs na evropsko tekmovanje.«

- Kdaj začnete s pripravami drugi del prvenstva in kako načrtujete?

»S pripravami za drugi del prvenstva bomo začeli 6. januar. Trenirali bomo doma izmenec v telovadnici in na prostem. Pdvidevamo pa tudi enoteden skupne priprave okrog 27. januarja na Lošinju ali v Mariboru, kjer bomo odigrali tudi nekaj prijateljskih tekem.«

Feri Maučec

STIGMA droge, AIDS
061 97 89
od ponedeljka do petka
od 10.30 do 14.30
in od 15.00 do 20.00

Fotografija: F. M.

Nogometni klub Gančani je ob igrišču začel graditi športni objekt s tribunami. V objektu bodo uredili slaćilnice za potrebe nogometnega kluba, strelišče za zračno puško in večnamensko dvorano za potrebe vseh društv in organizacij v Krajevni skupnosti Gančani. Predračunska vrednost znaša 17 milijonov dinarjev. Sredstva naj bi zagotovili krajevna skupnosti, nogometni klub in strelski družina iz Gančanov. Pričakujejo tudi pomoč občine Beltinci.

Šah**Krka boljša od Ljutomera**

V odbojkarski interligi je Mladost iz Zagreba v Murski Soboti premagala Pomurje s 3 : 1 (17 : 15, 0 : 15, 8 : 15, 5 : 15). Sobočani so zelo dobro igrali v prvem nizu, ki so ga tudi dobili. Žal pa so v nadaljevanju zelo popustili, igrali premalo zbrano in delali preveč napak, da bi lahko dosegli kaj več. Tako so gostje brez posebnih težav dobili preostale tri nize. **Pomurje:** Fujs, Tinev, Janačka, Kerec, Čeh, Marić, Poredos, Ševčenko, Topovšek. Pred okrog 200 gledalci sta sodila Indest iz Maribora in Franc z Raven.

Odbojka - I. A moški**Krka boljša od Ljutomera**

V enajstem kolu prvenstva v prvi moški odbojkarski A-ligi je Krka iz Novega mesta v Ljutomeru premagala domače moštvo s 3 : 1 (6 : 15, 15 : 5, 15 : 11, 15 : 10). Ljutomerčani so dobro odigrali le prvi niz, v nadaljevanju pa popustili. **Ljutomer:** Berlot, Kavnik, Šmauc, Belec, Onišak, Grut, Savič, Zidar, Pirher, Rajnar. (NS)

Marles	11	11	033 : 3	22
Olimpija	10	6	421 : 15	12
Krka	10	5	519 : 17	10
Kamnik	11	4	711 : 26	8
Bled	11	3	813 : 26	6
LJUTOMER	11	3	812 : 26	6

Odbojka - I. B ženske**Ljutomerčanke zmagale**

V enajstem kolu prvenstva v prvi ženski odbojkarski B-ligi je ekipa Ljutomerčank v Zavarovalnici Tabor s 3 : 0 (15 : 7, 15 : 4, 15 : 3). Ljutomerčanke so prikazale eno najboljših iger v tej sezoni. **Ljutomer:** Vrbnjak, Lukienko, Kolar, Vahen, Pirher, Senčar, Kos, Šoštarič, Ljubec. Odbojkarice MTC-SL-ROTO Sloboda pa so neprizakovano izgubile z Mislinjo s 3 : 0 (15 : 4, 15 : 13, 15 : 4). **MTC-SL-ROTO Sloboda:** Forjan, Drevenc, Zver, Štebinger, Casar, Osojnik, Morec, Cipot. (NŠ, FM)

Krim	11	11	033 : 3	22
LJUTOMER	11	8	325 : 13	16
ŠOU	11	4	718 : 25	8
Mislinja	11	4	712 : 23	8
Tabor	11	3	817 : 26	6
MTC-SL-R	11	3	813 : 28	6

Rokoborba**Zmagal Boris Kovač**

Šahovsko društvo Radenska Pomgrad iz Murske Slobode je pravilo decembrski hitropotezni turnir. Med 16 šahisti je zmagal Kovač s 14 točkami pred D. Harijem, 12, I. Kosom, 11, Režonjo, 10,5, A. Kosom, 10, B. Harijem, 9,5, Maričem in Jocičem, po 8,5, ter A. Kelemenom, 8 točk. Skupni vrstni red hitropoteznih turnirjev za leto 1995 je naslednji: Boris Kovač, 11, Danilo Hari, 8, Robert Radosavljevič, 7, Alojz Kos, 5, Tomi Gruškovič, 5, Igor Kos, 5, Bogdan Hari, 4, Štefan Režonja, 4, Matija Gabor, 3, in Anton Marič, 3 točk.

M. SOBOTA 8 7 0 1208 : 9
Razvanje 7 5 0 2195 : 8
LJUTOMER 7 4 0 3136 : 14
Maribor 8 2 0 6125 : 11
Lenart 8 1 0 787 : 23

N. Š. FM

M. SOBOTA 8 7 0 1208 : 9
Razvanje 7 5 0 2195 : 8
LJUTOMER 7 4 0 3136 : 14
Maribor 8 2 0 6125 : 11
Lenart 8 1 0 787 : 23

N. Š. FM

M. SOBOTA 8 7 0 1208 : 9
Razvanje 7 5 0 2195 : 8
L

Če bi šola znala govoriti

Najprej bi začela godrnjati, da jo bolijo možganske celice (te celice so razredi s porednimi učenci); nato da jo bolijo usta, ker nekdo vedno prihaja in odhaja (usta so vrata); potem da jo bolijo oči, ker jih vedno odpirajo in zračijo možgane (oči so okna); potarnala

BRUNA FEKONJA, 4. d, OŠ Gornja Radgona

Bilo je lepo tudi brez petard

Bila je lepa božična sobota. Vsa pokrajina je bila odeta v belo snežno odeje, mi pa smo se odpravljali po nakupih v sosednjo Avstrijo. Tudi tam je zapadel sneg. Prišli smo do trgovine z imenom Bill. Vstopili smo ter videli veliko lepih in zanimivih stvari. Oči so se mi najprej ustavile pri leseni hišici, v kateri so bile petarde in rakete za praznike. Zelo sem si jih zaželel. Stopil sem bliže in si vse to ogledoval. Oče in mati sta opazila, da si želim petarde, zato sta hitro odšla naprej. Ves čas, ko smo nakupovali, sem bil z mislimi pri petardah. Predstavljal sem si pokanje in zvezdice, ki bi se razpršile v mraku ...

Vedno bolj smo se bližali blagajni, jaz pa še vedno nisem upal povedati, kaj bi rad. Pa sem le nekako zbral pogum, prijet očeta za roko in ga žalostno pogledal. On je takoj prebral na mojem obrazu, kaj si želim. Odločno je rekel: »Ne!« Ko smo šli do avta, so mi po licu lile solze. Oče mi je rekel: »Sinko moj, jaz nikoli nisem strejal in tudi ti ne boš. Mi te imamo preveč radi, da bi na tak neumen način dovolili, da se ti kaj zgodi. Trinest sem sedel v avto. Med potjo domov sem premisljeval, kaj pa će ima oče vendarle prav. Minili so prazniki, doma smo se veselili in bilo je prelepoto tudi brez pokanja. Sposnal sem, da je imel oče prav.

DAMIR RECEK, 6. a, OŠ Grad

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Zadnjič ste morali odkriti napaki v besedah apnenje tal in apnenje žil. Prejeli smo okrog 20 odgovorov, in sicer: apnenje tal in apnenje žil. Pri žrebanju pa je imela največ sreče DANIJELA MARKIČ iz Dolnjih Slaveč 67. Čestitamo!

KUPON str. 15- ALI VESTE?

Ali veste, kako se konča naslednji pregovor: Kdor začenja zgodaj ljubiti, mora zgodaj ...? Odgovore pošljite najpozneje do 27. decembra.

Michael Jackson hitro okreval

Mnoge oboževalce Michaela Jacksona je kar osupnila novica, da se je njegov idol med vajo zgrudil in da so se zdravniki nekaj časa borili za njegovo življenje. Prve novice zdravnikov iz bolnišnice Beth Israel Medical Center North so bile, da je pop zvezdnik obležal zaradi izredno nizkega krvnega pritiska in dehidracije.

Sedemintridesetletni pevec se je zgrudil med plesno vajo za televizijsko oddajo, televizije Home Box Office. Plesalci, glasbeniki in francoski komik Marcel Marceau, s katerimi je sodeloval, so povedali, da so že nekaj dni intenzivno vadili za televizijski nastop. Tik preden se je zgrudil, pa je bil Michael videti zelo utrujen in izčrpán ter ni mogel dohajati hitrega tempa. Pevci in plesalci so vaje potem morali nadaljevati brez njega, televizijska odaja pa je bila okrnjena za velikega zvezdnika. V bolnišnici ga je takoj obiskala njegova sestra Janet, mediji pa nč ne poročajo o tem, ali ga je obiskala tudi njegova žena Lisa - Mary. Po nekaterih virih pa se je celo izvedelo, da se želi Michael za-

nekaj časa preseliti vilo v Francijo, in to brez žene. Mogoče so tudi njegove domače težave negativno vplivale na njegovo zdravstveno stanje, ki je tudi sicer v slabih formah. Njegovo zdravstveno stanje pa se je začelo hitro normalizirati in po šestih dneh v bolnišnici jo je lahko zapustil. Skoraj en teden pa so pred bolnišnico stražile njegove oboževalke, še posebno pa je med njimi završalo, ko se iz bolnišnice ni izmuznil na stranska vrata, ampak je na hitro pozdravil množico zbranih, med katerimi ni manjkalo tudi sedme sile. Jackson se na glasbene odre še ne bo takoj vrnil, kar nekaj časa bo moral še preležati v domači postelji ob skrbni negi svojih najboljših prijateljev.

Faraoni

Komaj so se naša ušesa navadila na San Simon, Naj te morje in druge pesmi iz istoimenskega albuma, že je v prodaji najnovnejši projekt pri morskih Faraonih.

Novi album so naslovili po njihovi najbolj udarni skladbi Stari časi. Pri poslušanju njihovega albuma lahko spoznamo zelo karakterističen, zelo hričav glas Slavka Ivančiča in akustično glasbo pri večini skladb. Glasba sicer še vedno obstaja v pop vodah s podarkom na električni kitari, ki je bila doslej nekoliko zanemarjena.

Zanimivost je tudi, da je glasba samostojno avtorsko delo Enza Hrovatina, Ferdija Maraža in Pie- ra Puceca, poleg njih pa sta v

skupini še Nelfi Depanger in Slavko Ivančič. Očitno so Faraoni v današnji poplavi vsemogočih priredb izbrali težjo pot do poslušalcev in lahko samo upajo, da bodo glasbeni uredniki in kritiki to upoštevali.

Za božične čase so napisali balado Božični zvon, ki se bo še posebno v teh predprazničnih dneh pogosto vrtela na radijih. Noč vina in Sobota pa sta poskočnejši in sta potencialni uspešnici. Mnogi pravijo, da so na

Ko sem bil majhen

Rodil sem se šestnajstega marca. Bil sem vesel, nič me ni bilo. Bil sem zdrav in zelo majhen. Nisem videl in sploh nisem maral svetlobe.

Cez nekaj dni sem šel iz bolnišnice. Od dolge vožnje domov sem bil zaspan. Ko sem bil star eno leto, sem bil močnejši in večji. Takrat sem tudi že videl. Učil sem se hoditi, in to z mamo, da ne bi padel in si kaj zlomil. Ko sem bil star dve leti, sem znal že

govoriti in hoditi po stopnicah. Cez čas sem se naučil igrati in voziti s kolesom. S tremi leti sem začel obiskovati vrtec.

Tam sem spoznal dosti prijateljev in dve vzgojiteljici. Imeli smo dosti igrati. Hodili smo tudi na sprehode in se igrali v peskovniku. Zdaj pa hodim že v 2. razred osnovne šole in časa za igro je čedalje manj.

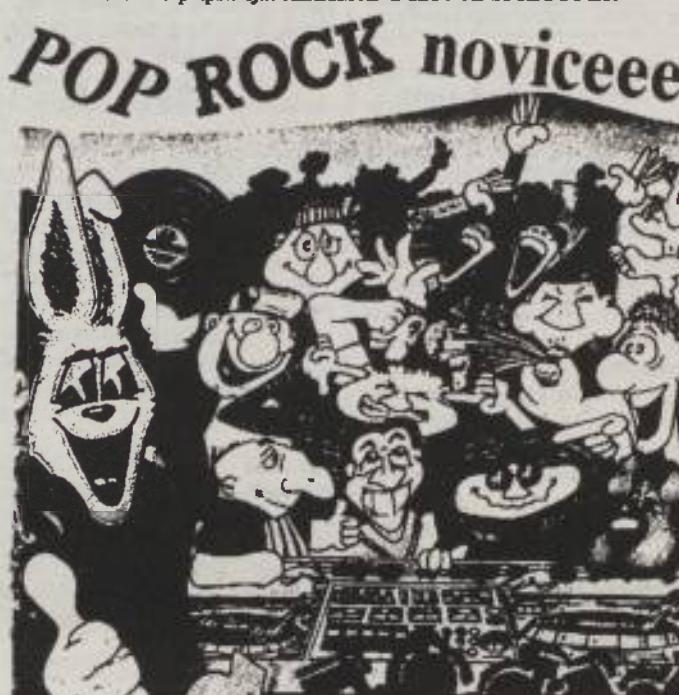
RENATO VUKAN, 2. raz., Dvojezična OŠ Prosenjakovci

Miklavževanje v Podgradu – V Podgradu pri Gornji Radgoni leta za letom obiskuje otroke sv. Miklavž in jih obdaruje. Spremljajo ga tudi črni »krampusi«. Če česa ne vemo, nas povajajo v snegu. To je res velik dogodek. Srečanje je nepozabno.

INES WOLF - KOLARIČ in MARKO VOGRINEC

Rubriko pripravlja: ALEKSANDRA NANA RITUPER

Moja dobra babica

Moji babici je ime Olga. Živi skupaj z dedkom v Murskih Petrovih. Ker smo sosedje, se vidimo vsak dan, zato jo zelo dobro poznam. Je srednje velike postave. Rada ima rože, ki ji poleti krasijo okna in vrt. Je zelo delavna, saj z dedkom obdelujejo še srednje veliko kmetijo. Vsak dan tudi kuha, in ko pride domov, nas počaka z dobrim kosirom. Za dobroto smo ji z mojimi starši zelo hvaležni. Če nas kateri dan ni k njej, že pride vprašati, kaj je z njo. Ko imam kakšne težave, jih najprej zaupam njej, kajti ona me najbolj razume in me zna potolažiti. Ko ima čas, obiše sosed Pepo, s katero se o marsičem pogovarjata. Rada je vesela in večkrat zaplesa, če jo kdo povabi, saj dedek noče plesati. Moja babica je tudi odkrita in poštena. Nikomur noče nič žalega in nikogar ne obrekajo, zato jo vsi spoštujejo in cenijo.

Zelim, da bi dolgo živel v bila srečna med nami, saj jo imam radi.

LEA DŠUBAN, 4. raz., Podružnična OŠ Gederovci

Srečanje starejših občanov

Pred kratkim je bilo na naši šoli srečanje starejših občanov. Učenci smo jim pripravili pester kulturni program. Nastopili so tudi cincibani iz vrtca. Zbranim je povedal nekaj toplih besed tudi župan naše občine Slavko Mihalič. Članji Rdečega križa pa so jim pripravili zakuško. Za

Strup našega časa

Zivimo v modernem času, kjer prevladuje hiter tempo. Zjutraj vstaneš, se oblečeš in že hitiš v šolo. Mimoidočim ljudem že na obrazu prebereš, da so v skrbeh, na cestah pa vidis voznike, ki pritiskajo na plin, in to vsak dan. V tej moderni dobi ne velja več pravilo Več znaš, več veljaš. Nasprotno, čim slabši si, tem bolj te družba sprejema. Vsak mlad človek pa si želi biti priljubljen med prijatelji in znanci. Tudi tisti najbolj priden poseže včasih po grdi stvareh, da bi si zagotovil prijatele. Take stvari pa so vedno hujše in vedno več jih je. Zaradi tega te pritegne prvi dim cigarete, in to začneš kaditi, te sprejemo v družbo. Kmalu pa to ni dovolj. Prijatelj prinese ma-

mila in ti jih ponuja. Zelo težko se jim je upreti, ker ti ponuja vsi goče, samo da vzameš. Če časa postaneš odvisnik in doza, ki si jo vzel prvič, tja je takrat preveč, zdaj ti je preveč. Posegaš po vedno večji doz. Ne zavedaš se, kaj delas. Boš spoznal, da se igraš in vlijenjem, bo prepozna. tako mlad zapustil svet ali te bo zdravnik rešil. Takrat se boš zavedel, da si naredil napako tistih treh nutek, ko si vzel tisto malo, in po tvojih takratnem zadnjo dozo. Koliko pvcov in glicev je umrla zaradi te stvari - droge!

D KERČMAR, 4. raz., OŠ I. M. Šolnik

Novice od tu...

Pri najnovnejših snemanjih Petra Lovšina mu pomagata tudi njegova hčerka Nejka in sin Matjaž. Nejka je na klavir zaigrala v Valčku zvezdnega sija, njegov sin pa se uči igrati kitaro. Posebej za hčerko si je zamislil aranžma v waitsovskem slogu, pomagali pa so tudi Orleki.

***

Alfi Nipič je s svojimi muzikanti izdal novo kompaktno ploščo z naslovom: **Muzika**, muzika, na kateri je dvanajst pesmi. Avtor vseh skladb je Alfi sam, naslovil pa jih je z rodoljubnimi naslovi. Najlepše je doma, Slovenci, Molil bom zate in drugimi.

... in tam

Marsikaj so v Sarajevu uničili, toda glasbe jim niso vzeli. Prav

novi plošči skladbe, ki bodo prisli tudi do ušes poslušalcev, ki doslej niso ravno noreli za njimi. V tem mesecu so fantje na natečaj za slovenski izbor pesmi za Evrovizijo že poslali novo pesem, poleg nje pa so za božične čase ustvarili še videospot Božični zvon.

tam je izšla kompaktna plošča Rock Under The Siege, ki je vključuje trinajstih mladih sarajevskih rock skupin, ki so nastale in vzhodili v času obleganja in bombardiranja njihovega mesta ter katerih je kdaj tudi nastopile. Na plošči najdemo skladbe Story From Sarajevo, Sara's Dream, Moja matica, na strana in druge. Kupimo pa lahko tudi pri nas.

***

V 61. letu je v Londonu menedžer skupine Led Zeppelin Peter Grant. Z njimi je sodeloval v času, ko so bili še Yardbirds in jih uspešno vodili vse do njihovega razpada.

V začetku svoje kariere pa je pomagal tudi pri organizaciji večnih turnej glasbenikov, kot so Animals, Little Richard, Brothers in drugih.

AUDIO - VIDEO - CD

M SHOP

69000 Murska Sobota
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS:
069/32-465

MURSKO-MORSKA LESTVICA

1. Vladimir Kočoš zec: – To je bila noč

2. Mačazin: Neka se ruke rukuju

3. Zorica Kondža – Tko ti je krv

4. Dražen Zečić – Silvija

5. Minea – Mornar u moj

Predlog:

Dani Mrđan - Adio

GLASUJEM ZA:

Predpraznična Ljubljana

Malo se grajamo, še več se hvalimo

Ljubljanske »živali« in živali imajo talno gretje - Zdaj pa čisto zares ekoškropivo - Božiček pride tudi na dom - Grbasta kamela bo glavna zvezda v živih jaslicah

Sneg je v Ljubljani izginil čez noč, predpraznična Ljubljana je tako predvsem umazana, ne bela. Ne samo zato, ker imamo dobre komunalce, ne samo zato, ker se nas je narava usmilila z malo snega, tudi zato, ker imamo glavni ulici v središču ogrevani, pa se snežinke sproti topijo.

Da se ve, kje so gospodje in denar doma! Sneg je za seboj pustil (le) umazanijo, ki jo bo

kroži po Sloveniji milijon in bi bilo njihovo uničevanja prava ekološka katastrofa, našli »finos« - prodali jih bodo v tujino.

Nekaj na Madžarsko, nekaj

v Ukraino, 150 tisoč pa v Srbijo. Tako se to dela, celo kučavice to vedo; pa saj smo ve-

mo bolj smešna, da ne rečem neumna je bila razlag generalnega direktorja Uniona

Talno gretje in živalski vrt

šele dež, težje bo z grafi- so jih »polne stene«. Sta- ra obrabljeni napis v stilu, kdo koga ljubil ali ti si sonček ti si skuštrana, nikogar več ne zanimajo, saj nam je ženski proti nasilju proti ženskam v Ljubljani zapustil kup novih, svežih in aktualnih do- mislic. Nekaj jih zaupam tudi vam, druge si boste moralni na vzdihih novinah prebrati sami. Med mirnejšimi je tale: Starčebelji pregovor pravi, da ima v mišicah, nima v glavi. Na vogalu lepe vile ob Zlati ladji pa piše črno na belem: »Samo psi in moški šejojo po vogalih.« No, ampak feministke niso domete, da ravno iz »oblike in načinov uriniranja, ne scana, izvira moška dominacija. Njihov odgovor je preprost: Ženske, ustavimo AIDS, lju- boimo se s prijateljico.

Da vse skupaj podpira an- alkoholna industrija, nas pre- pita naslednji verz na novi fa- sadi hiš ob Ljubljanci: »Po- siljevalec po potrebi sekamo, težmo, pasiramo. Ženske v sodelovanju z naravo.« Na to nekoljajno antialkoholno pro- pagando je takoj odgovoril moški šovinist, dedek Mraz, in nam moškim, že postregel z darilom: z zlatim pivom Uni- on v novi steklenici in novi embalaži. Na novi polnilni li- diji, vredni s preostalimi na- rozbami 55 milijonov nemških mark, ki jo je predal namenu nam Milan Kučan, nastaja zva- rek, da mu ni pare na svetu. Seveda rogonosci misijo dru- varne so zelo ponosni, ker jim je uspelo v največji tajnosti pristopiti k združenju za upo- rabo in prodajo posebne vrste steklenic, ki bodo nadomestile stare, prav tako pa so za dve prehiteli konkurenco. No,

dno rekli, da je treba iti nad Turke in Srbe s pametjo!

Veliko, veliko in še več lepega

Kljud vsemu pa je Ljubljana najlepša in vsem Slovencem dodeljena. Imamo največ lučk, največ božičnih jaslic in lahko si naročimo božička na dom. Njegov polurni nastop stane 4.500 tolarjev, za več družin skupaj pa 6.000 tolarjev. Ampak poglejmo raje k javno razstavljenim jaslicam. Na Krekovem trgu so bile razstavljeni stare jaslice; najstarejše so bile iz leta 1884 in so iz cerkve Srca Jezusovega na Taboru. Videli smo lahko tudi ple-

24.12. do 2.2.). V glavni vlogi bodo nastopile manj znane zvezde ljubljanskega živalskega vrta. Vloge so bile že davno razdeljene. Dobili so jih

okolja. Gotovo ne zebe sibirskih tigrov pa gamsov, risov, kozorogov, srn in jelenov. Vse živali imajo svoja zavetja, kamor se lahko umaknejo, če jih

Še brez »pleh muzike« v centru...

ne jaslice so povezane s prihodom jezuitov v Ljubljano, prvič so bile postavljene v cerkvi sv. Jakoba leta 1644. V mestni hiši so razstavljene nove jaslice, ki so jih naredili umetniki, arhitekti, kmetje itd. in jih poslali na natječaj za že šesto razstavo. Vse so prave umetnine, prvo nagrado pa je dobil Janez Debeljak, profesor iz Ribnici, ki je jaslico skupino stiliziral in uporabil pet vrst lesa (hruškovega, javorjovega, slijevega, orehovega in hrastovega). In še ene jaslice

24.12. do 2.2.). V glavni vlogi bodo nastopile manj znane zvezde ljubljanskega živalskega vrta. Vloge so bile že davno razdeljene. Dobili so jih

Okrašena stolnica

Tito in Marija

zel, ovce, krava in celo grba- sta kamela.

Najbolj žalostni

Ne, ne bodo ljubljanski klo- Škarji, kajti božiček nanje ni pozabil, ampak prebivalci iz ljubljanskega živalskega vrta. V maju jih obiše 45.000 glava množica, v decembra pa ob le- pem vremenu lahko računajo na 3000 obiskovalcev, čeprav je pod Rožnikom prav idilično in romantično. Večine živali zima ne moti, saj je del njihovega naravnega, samobitnega

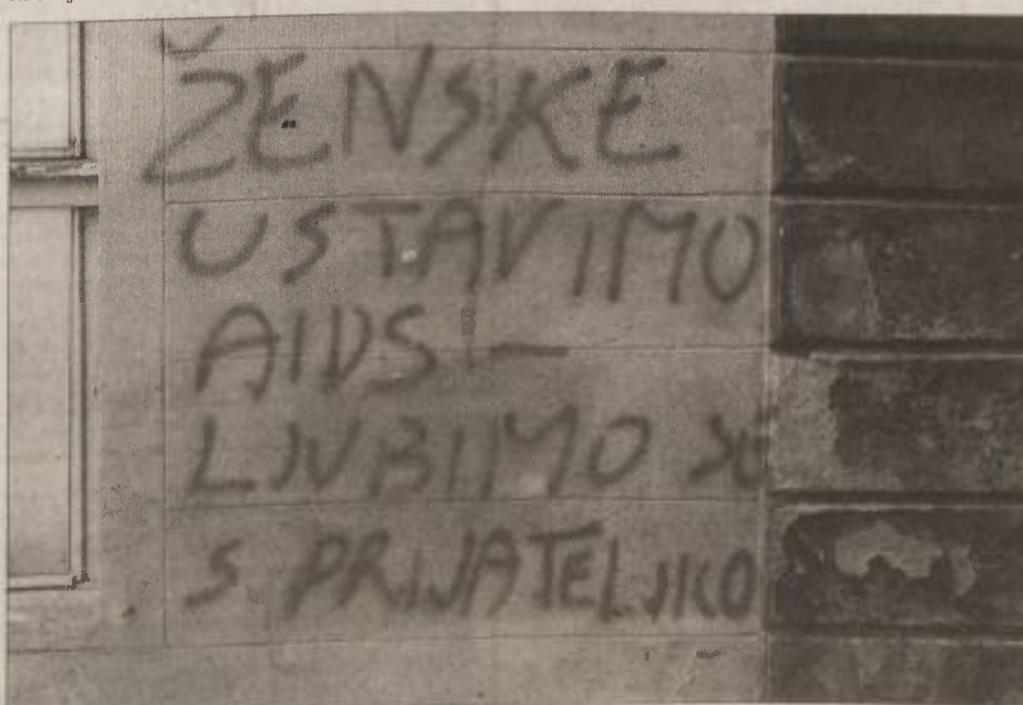
zazebe. Tu- di tiste, ki so nav- jene na vsakoletni selitve, se ne pritožujejo, saj se po svoji naravi selijo le zara- di hrane. Mi imamo pozitivo to, kar Prekmurci ni- majo - štoklje!

Zivali iz toplejših krajev žive v kletkah s talnim

gretjem.

Nekatere pa bodo še na prazi- ni obisk v mesto. Lahko jih bomo srečali na Pogačarjevem trgu ob stolni cerkvi v mini živalskem vrtu.

Marjan HORVAT

AIDS in ženske

embalažo trkajo na našo eko- loško pivsko zavest, hitro do- dajo, da pa so za ekološko past, stare zabojnike, ki jih

bomo imeli kot jih nima nihče - žive. V Škofovih zavodih v Šentvidu jih bo pripravil akademski slikar Modic (od

**telefon za ženske
in otroke,
žrtve nasilja**
petek in sobota od 20. do 23. ure.
(069) 33 006

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

ISKRENE ČESTITKE OB DNEVU
SAMOSTOJNOSTI, VESELE BOŽIČNE IN
NOVOLETNE PRAZNIKE TER ZDRAVO IN
USPEŠNO NOVO LETO 1996!

OBČINSKI ODBOR LDS M. SOBOTA

PETEK
22. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

- 8.55 Božična pravljica
9.25 Očrto širme sveta, ameriška nanizanka
9.50 Roka rocka
10.50 Pajčevina življenja, ameriška poljudnoznanstvena oddaja
11.45 Znanje za znanje, Učite se z nami
12.05 Alica, evropski kulturni magazin
13.00 Poročila
14.35 Kam vodijo naše stezice, oddaja TV Koper
15.10 Boemsko življenje, finsko-francoski film (čb)
17.00 Dnevnik
17.10 Učimo se ročnih ustvarjalnosti
17.25 Heatcliff, risana serija
18.05 Samo za šalo, angleška nanizanka
18.30 Umetniki za svet
18.45 Hugo
19.10 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik
20.05 Poglej in zadeni
21.40 Turistična oddaja
22.00 Dnevnik
22.20 Žarišče
22.40 Sova
Frasier, ameriška nanizanka
Načelnik Scali, ameriška nanizanka
0.00 Billy laživec, angleški film (čb)

TV SLOVENIJA 2

- 9.50 Kranjska gora: SP v alpskem smučanju, slalom (m), 1. tek
12.00 Učitelj, francoska nadaljevanka, 12/24
12.50 Kranjska gora: Slalom (m), 2. tek
14.10 Forum
14.25 Osmi dan
15.15 Samo za šalo, angleška nanizanka
15.40 Sova, ponovitev
Alfred Hitchcock vam predstavlja, ameriška nanizanka
Načelnik Scali, ameriška nanizanka
17.00 Slalom (m), posnetek iz Kranjske gore
18.00 Regionalni studio Koper
18.45 Izziv, poslovna oddaja
19.15 SPIN
20.05 Smrt Jugoslavije, angleška dokumentarna serija
20.55 Stanley in ženske, angleška nadaljevanka, 3/4
21.50 Opus
22.50 Koncert revije Manager

POP TV

- 7.00 Videostriani - 11.00 Santa Barbara, ponovitev - 12.00 Magnum P. I., ponovitev - 13.00 M. A. S. H., ponovitev - 13.30 Med prijatelji, ponovitev - 14.30 Zvezdne streze IV, ponovitev filma - 16.30 Pop 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Matlock: Trgovci z mojo - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Dosje X, nanizanka - 21.00 Newyorská policija, nanizanka - 22.00 Odpadnik, nanizanka - 23.00 Pogrešani v akciji, film - 0.45 Pop 30, ponovitev - 1.15 24 ur, ponovitev - 1.45 Videostriani

TV 3

(Začetek oddajanja na kanalih 61 Nanos, 68 Kravec in 66 Pohorje v nedeljo)

TV HRVASKA 1

- 7.25 Porocila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Porocila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Otroški program - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Posvobitve, ameriški film - 14.35 Smešna družina, ameriška nanizanka - 15.05 Porocila - 15.10 Otrok, šola, dom - 18.10 Božič v delih hrvatskih književnikov - 16.15 Za otroke - 16.45 Hrvatska danes - 17.15 Kristalni imperij, serija - 18.10 Kolo srce - 18.45 Pol ure kulture - 19.15 Majhne skrivnosti velikih kulharskih mojstrov - 19.30 Dnevnik - 20.10 Javna zadeva - 20.45 Zabavna oddaja - 21.45 500 let menihov na Rabu, dokumentarna oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 Čas v sliki na sliko - 23.05 Geneza, dokumentarni film - 0.35 Porocila

TV HRVASKA 2

- 16.30 Koledar - 16.40 SP v alpskem smučanju: Slalom (m), posnetek s Kranjske Gore - 17.30 Triler: Pavarotti v Modeni - 18.30 Besede, besede - 19.00 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.10 Na zdravje, ameriška nanizanka - 20.40 Alfred Hitchcock: Frenzy, ameriški film - 22.35 Latinična: Brki in brade - 23.50 Intent to Kill, ameriški film - 1.25 Noč košarke

TV AVSTRIJA 1

- 6.00 Halo, sestrica - 6.25 Otroški spored - 9.05 Kriminalko je napisala - 9.50 Ekipa A - 10.35 Vesoljska ladja Enterprise - 11.20 Mlad in brezoboren, film - 12.50 Save smeha - 13.00 Otroški spored - 15.05 Popeye - 15.30 Mini Čas v sliki - 15.40 Vesoljska ladja Enterprise - 16.30 Baywatch - 17.15 Kdo je tukaj srč? - 17.40 Zlata dekleta - 18.10 Dr. Quinn, zdravnica iz starih - 19.00 Pri Huxtableh - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Bingo, komedija - 21.45 Šport - 21.55 Ostrostrelec, akcijski film - 23.25 Čas v sliki - 23.30 Morilска ladja, film - 1.00 Prijazna družina - 1.25 Schiejk vsak dan - 2.25 Dobrodoši v Avstriji - 4.25 Ostrostrelec, ponovitev filma

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Čas v sliki - 9.05 Schiejk vsak dan - 10.05 Schindlerianes, film - 12.00 Raj za živali - 13.00 Čas v sliki - 19.10 Vera - 14.00 Pravica do ljubzeni - 14.25 Gnezdomec - 15.10 Kriminalko je napisala - 16.00 Schiejk vsak dan - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Dobrodoši v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 5.30 Porocila - 5.35 Družinski dvoboj - 6.00 Porocila - 6.05 Tvegan - 6.30 Porocila - 6.35 Dobri časi, slabci časi - 7.00 Točno ob sedmi - 7.35 Med nami - 8.00 Porocila - 8.05 Springfieldova zgoda - 9.00 Porocila - 9.05 Kalifornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Lociljeno sodišče - 11.00 Vroča nagrada -

elevizijski spored od 22. do 28. decembra

TV HRVASKA 1

- 8.50 Porocila - 8.55 Slank, otroška serija - 9.20 Risanka - 9.45 Modri biser Rovinja, show - 10.15 Film za otroke in mlade - 12.00 Dnevnik - 12.20 Prizma, mednarodni magazin - 13.20 Pogovor s teologom - 14.40 Brillanteen, oddaja za mlade - 15.30 Svetni reporterji - 16.20 Porocila - 16.25 Sinovi nevihi - 17.55 Televizija o televiziji - 18.25 Dokumentarna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.15 Božični koncert, prenos - 22.15 Dnevnik - 22.35 Pecivo, ameriški film - 0.20 Polnočna premiera: Poirot božič

TV HRVASKA 2

- 13.55 Koledar - 14.05 Življenje na severu, ameriška nanizanka - 14.50 Island med ledom in ogrom, dokumentarni film - 15.35 Serijski film - 16.20 Posnetek božičnega koncerta - 17.30 Christmas Mountain, kanadski film - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kristusa so holiči ubiti, dokumentarni film - 20.55 Šport - 21.15 Izbiro športnikov leta, prenos - 22.45 TOP 20

TV AVSTRIJA 1

- 6.05 Halo, sestrica! - 6.30 Otroški spored - 9.05 Vroča sled - 10.05 Sobotna igra - 11.40 Garfield in njegov prijatelji - 12.15 Kalifornijski klic v sili - 13.00 Čudovita leta - 13.25 Blossom - 13.50 Prince iz Bel-Aira - 14.10 Ekipa A - 15.00 Superman - 15.45 Beverly Hills - Princesa, film - 18.00 Šport - 18.30 Srečni otrok - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Božične pesmi - 21.00 Božič pri TV zrcanicah, razvedriva oddaja - 22.10 Božič na Dunaju, glasbena oddaja - 23.40 Čas v sliki - 23.45 Skrita kamera - 0.20 Nore kokosi, šaljivi program - 0.45 Kalifornijski klic v sili - 1.30 Lepa obdaritev, komedija - 3.05 James Bond, akcijski film - 5.10 Superman

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Čas v sliki - 9.05 Halo, Avstrija - 9.30 Tedni kulture - 9.50 Edvard, film - 11.25 Božična zgodba, film - 13.00 Čas v sliki - 13.05 Leteča učilnica, film - 14.35 Klic sneče - 16.20 Dežela in ljudje - 16.45 Živali iščejo dom - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Pogled v deželo - 17.53 Versita sveta - 18.00 Milijonsko kolo - 18.25 Sporna vprašanja - 19.00 Avstrija v sliki - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Lepo darilo, film - 21.40 Čas v sliki - 21.45 Čas v sliki - 22.00 James Bond - 0.05 Beau Brummel, film - 1.50 Pogledi s strani - 1.55 Tedni kulture - 2.15 Videonoc

TV MADZARSKA 1

- 5.30 Vaška TV - 6.00 Sončni vzhod - 8.00 Porocila - 6.05 Tvegan - 6.30 Porocila - 6.35 Dobri časi, slabci časi - 7.00 Točno ob sedmi - 7.35 Med nami - 8.00 Porocila - 8.05 Springfieldova zgoda - 9.00 Porocila - 9.05 Kalifornijski klan - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Lociljeno sodišče - 11.00 Vroča nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opooldanski magazin - 12.30 Zlata dekleta - 13.00 Umori so njen konjček - 14.00 Barbel Schafer, šov - 15.00 Irena Cristen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Tvegan - 17.30 Med nam - 18.00 Dober večer, magazin - 18.30 Zvezda - 18.45 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabci časi - 20.15 Hercules, film - 21.05 Sivi panterji, komedija - 22.45 Robocop - 23.30 Prijazna družina - 23.55 Dnevnik - 0.10 Zadnje poglavje, sljivka - 1.40 Zlata dekleta - 2.10 Robocop - 2.55 Hercules - 3.45 Ekipa A - 4.35 T in T

SOBOTA
23. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

- 7.30 Radovedni Taček: Klobasa
8.10 Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
8.55 Oglejmo si!, angleška serija
9.20 Male sive celice, kviz
10.10 Zgodbe iz školjke
10.45 Čudež v Valbyju, dansi film
12.10 Gore in ljudje
13.00 Porocila
13.05 Večerni gost: Pater Mansuet Božič, ponovitev
15.05 Hugo
19.10 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik
17.10 Otroški program
17.55 Pajčevina življenja, ameriška poljudnoznanstvena oddaja
18.50 Hugo
19.10 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik
20.10 Turistična zveza Bled
21.05 Skrivnostni svet Arthurja Clarka, angleška dokumentarna serija
21.30 Za tv-kamerovo
22.00 Dnevnik
22.25 Grace na udaru, ameriška nanizanka
22.50 Mož izpod noža, angleški film

TV SLOVENIJA 2

- 10.00 Koncert kvarteta Camerata Slovenica

- 10.30 Turistična oddaja

- 10.45 Samo za šalo, angleška nanizanka

- 11.10 Sova, ponovitev

- Frasier, ameriška nanizanka

- Načelnik Scali, ameriška nanizanka

- 12.30 Videospó

- 15.55 Finalisti 2. slovenskega baletnega tekmovalca

- 21.30 Za tv-kamerovo

- 22.00 Dnevnik

- 22.25 Grace na udaru, ameriška nanizanka

- 22.50 Mož izpod noža, angleški film

- TV SLOVENIJA 2

- 10.00 Koncert kvarteta Camerata Slovenica

- 10.30 Turistična zveza Bled

- 10.45 Samo za šalo, angleška nanizanka

- 11.10 Sova, ponovitev

- Frasier, ameriška nanizanka

- Načelnik Scali, ameriška nanizanka

- 12.30 Videospó

- 15.55 Finalisti 2. slovenskega baletnega tekmovalca

- 21.30 Za tv-kamerovo

- 22.00 Dnevnik

- 22.25 Grace na udaru, ameriška nanizanka

- 22.50 Mož izpod noža, angleški film

- TV 3

- (Začetek oddajanja na kanalih 61 Nanos, 68 Kravec in 66 Pohorje v nedeljo)

- 23.00 Koncert revije Manager

- 23.15 Čebelica Maja

- 23.30 Čebelica Maja

- 23.45 Čebelica Maja

- 23.55 Čebelica Maja

na serija - 19.00 Pravljica - 19.15 Dnevnik - 19.30 Boste eno uro z menoj, T. Vlaj - 20.35 V vrtincu, ameriški film, 1. del - 22.30 Zoranov koncert

TV MADZARSKA 2

8.15 Wiener Blut, nemški film - 10.00 Vragolije na ledu - 11.20 Za otroke - 13.05 Tri želje - 14.15 Srečen praznik - 15.00 Treba se je smejati - 15.50 Najboljše madzarske športnice - 17.35 Noč pred božičem, tisan film - 18.30 Celia, španska nadaljevanka - 19.30 Tekmovanje dirigentov - 20.35 Vse ali nič, kviz - 21.10 Mir na zemlji, ameriški film - 22.05 Kakor vam drago, dvojekana

RTL

5.25 Nore prigrade Billja in Teda - 8.05 Nazaj v prihodnost - 8.30 Otroški spored - 11.20 Božič pri Otterjevih - 12.15 Pirali teme, film - 13.40 Počitnice s kitom, film - 15.15 20.000 milj pod morjem, film - 17.25 Tim in Struppi v morju morskih psov, film - 18.45 Poročila - 19.10 Odprt ob nedeljah - 20.15 Nekaj dobrih mož, drama - 23.00 Maximum Force, film - 0.30 Halloween IV, film - 1.55 Stephen King: Lepi novi časi, film - 3.35 Počitnice s kitom, film - 5.00 Risanke

TOREK 26. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

8.45 Zlati prah
9.00 Pajacek in punčka
9.30 Drejcek in trije marsovki
9.50 Zgubica, dansko-švedski film, 2. del
11.10 Že veste
11.25 Najbolj novi božič, ameriški film
13.00 Poročila
13.05 Sobotna noč, ponovitev
15.15 Abraham, koprodukcijski film, 2. del
17.00 Dnevnik
17.10 Samo za puncie, ameriška nanizanka
17.40 O praznikih: Božič
18.00 Samo za šalo, angleška nanizanka
18.30 Umetniki za svet
18.45 Kolo sreča
19.10 Otrokoma za praznike
19.30 Dnevnik
20.05 Učitelj, francoska nadaljevanka, 13/24
21.00 Osmi dan
22.10 Dnevnik
22.30 Sova
Ko se srca vnamejo, ameriška nanizanka
Huda telesna poškoda, angleška nadaljevanka

TV SLOVENIJA 2

14.40 Simpsonovi, ameriška nanizanka
15.05 Sova, ponovitev
Fina gospa, angleška nanizanka
Huda telesna poškoda, angleška nadaljevanka
16.30 Truljčica, balet
18.00 Športniki leta, prenos
19.00 Prisluhnimo tišini
19.30 Videošpon
20.20 Svet, ki se spreminja, ameriška dokumentarna oddaja
21.10 Roka rocka
22.10 Rojstvo naroda, dokumentarni film
22.25 Somrak stoletja: Ko zaprem oči, slovenski film
0.00 Svet poroča

POP TV

7.00 Videostriani - 8.00 Kimba, risana nanizanka - 8.30 Štecen božič, ponovitev - 9.30 Edera, ponovitev - 10.30 Santa Barbara, ponovitev - 11.30 Magnum P. I., ponovitev - 12.30 M. A. S. H., ponovitev - 13.30 Soda poravnava, ponovitev film - 14.30 Klevir, ponovitev film - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Mallock: Genij - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Ograje našega mesta, nanizanka - 21.00 Točka pravice, nanizanka - 22.00 M. A. S. H., nanizanka - 22.30 Magnum P. I., nanizanka - 23.20 POP 30, ponovitev - 23.50 24 ur, ponovitev - 1.45 Videostriani

TV 3

7.00 Dobro jutro, Slovenija - 7.15 Poročila - 7.55 Dnevni pot - 8.15 Poročila - 8.00 Otroški program: Saty, 2. del - 10.15 Jacek iz džungle, ponovitev - 11.30 Gost - 12.00 Družinski studio - 13.00 Srčna bolečina - 15.00 Pražnino popoldne, gosti in glasba - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Saynet d'Antan, burleska - 20.00 S pesmijo, Slovenija, v novo leto 1996 - 21.30 Medical Center West - 22.00 Arsen Lupin, film

TV HRVASKA 1

7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Kot v dobrih starih časih, ameriški film - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Stječe modreci, ameriški film - 14.00 Božične sanje - 15.00 Kako živijo živali - 15.15 Za otroke - 16.30 Poročila - 16.40 Kristalni imperij, serija - 17.05 Glasbeni program - 18.10 Kolo sreča - 18.45 Medijska izložba - 19.30 Dnevnik - 20.10 Usode, dokumentarna oddaja - 20.25 Božični koncert orkestra hrvatske vojske - 22.15 Dnevnik - 22.35 Film - 0.05 Poročila

TV HRVASKA 2

13.05 Koledar - 13.15 Škotska simfonija, dokumentarni film - 14.00 Abraham, serija - 15.35 Božični koncert, portret z Dungom - 17.05 Risanka - 17.20 Curly Sue, ameriški film - 19.00 Otroška serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Čmo-belo v bavah: Samson in Delilah, ameriški film

TV AVSTRIJA 1

8.00 Nahrbnik, poli-pustolovčin - 8.25 Božiček na poti - 8.50 Otroški spored - 8.30 Očarjivo dežela, film - 10.15 Alice v čudežni deželi, film - 11.25 Jeannie išče božičnega družinskega ovpodhoda - 12.30 Filmska burleska - 13.00 Glasbena oddaja - 14.30 Film, ponovitev - 16.00 Otroški program - 16.45 Film - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Samurai, film - 21.55 Medical Center West - 22.55 Arsen Lupin, film

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Bratje Karamazovi, film - 11.20 Šov Petra Aleksandra - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Pogledi s strani - 13.40 Kralj planice, film - 13.00 Same težave s prečitanim, komedija - 16.25 Brez kriminalke Minni ne gre v poselje, komedija - 17.50 Halo, kako ste? - 18.15 Marije iz Siene - 18.30 Avstrija v sliki - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Sanjska radja - 21.00 Donečna Avstrija - 22.00 Srce za bolne otroke, gala večer, prenos iz München - 23.30 Čas v sliki - 23.35 Božič z Edito Gruber - 0.40 V čevljih ričica, film - 3.10 Pogledi s - 3.15 Videonoč

TV MADZARSKA 1

7.45 Otroški program - 11.00 Parlamentarni božič - 12.00 Zvon - 12.05 Pande, poljudnoznanstveni film - 12.55 Obujanje čipkarstva - 13.25 Mi in nas sinč Bob, madžinski film - 15.00 Disneyjevi filmi - 16.10 Katolička kronika - 16.30 Muhiški letni časi, zabavni magazin - 18.00 Božično paberjanje - 18.50 Pravljica - 19.30 Dnevnik - 20.15 David Copperfield: 15 let čaranja - 21.10 V vrtincu, ameriški film, 2. del - 23.15 V predverju uspeha

TV MADZARSKA 2

8.50 Božič v kraju Babolna - 10.10 Nacionalni park Neusiedler See - 11.00 Tv-magister, izobraževalni program - 12.00 Marcelino, koprodukcijski film - 13.35 Cudovita Zemlja - 14.00 Lamaniti - 14.25 Najboljši madzarski športniki - 16.30 Abraham, serija - 18.15 Celia, španska nadaljevanka - 19.05 Davno poletje, madzarski film - 20.40 Živi ljudski običaji, Štefanovo - 20.45 Glasbeni spoti - 21.05 Vse ali nič, kviz - 21.40 Bee Gees - Eden za vse, angleški film - 23.15 Čar športa, športni magazin

RTL

5.30 Poročila - 5.40 Pirali pod dvojnim mesecem - 6.00 Trije malih duhov - 6.25 Božič pri Otterjevih - 7.15 Risanke - 10.20 Male počasti, film - 11.55 Mali lila ljudožerci, film - 13.25 Dva nebeska psa na poti v pekel, film - 15.10 Štiri pesti za Allujejo, film - 17.10 Magic Kid II, film - 18.45 Poročila - 19.10 Odprt ob nedeljah - 20.15 Vonj po ženski, film - 23.20 Shadowchaser I, film - 1.00 Halloween V: Maščevanje Michaela Myersa, film - 2.35 Stephen King: Lepi novi časi, film - 4.15 Hans Meiser - 5.05 Eksplozivno

SREDA 27. DECEMBRA

TV SLOVENIJA 1

8.25 Zlati prah
8.40 Junaki petega razreda, otroška nadaljevanka
9.15 Risanka
9.40 Još in Jaka, musical
10.45 Smrt Jugoslavije, angleška dokumentarna serija
11.35 Prisluhnimo tišini
12.00 Skrivnostni svet Arthurja Clarka, angleška serija
12.30 Slovenski magazin
13.00 Poročila
13.50 Opus
17.00 Dnevnik
17.10 Pod klobukom
18.00 Sorodne duše, angleška nanizanka
18.30 Umetniki za svet
18.45 Kolo sreča
19.10 Otrokoma za praznike
19.30 Dnevnik
20.05 Forum
20.25 Bonboniera, tv-film
21.05 Proteus, francosko-slovenska koprodukcija
21.30 Radensko polje med poplavami in sušo, dokumentarna oddaja
22.00 Dnevnik
22.20 Žarišče
22.40 Sova
Noro zaljubljena, ameriška nanizanka
Huda telesna poškoda, angleška nadaljevanka

TV SLOVENIJA 2

14.40 Simpsonovi, ameriška nanizanka
15.05 Sova, ponovitev
Fina gospa, angleška nanizanka
Huda telesna poškoda, angleška nadaljevanka
16.30 Truljčica, balet
18.00 Športniki leta, prenos
19.00 Prisluhnimo tišini
19.30 Videošpon
20.20 Svet, ki se spreminja, ameriška dokumentarna oddaja
21.10 Roka rocka
22.10 Rojstvo naroda, dokumentarni film
22.25 Somrak stoletja: Ko zaprem oči, slovenski film
0.00 Svet poroča

POP TV

7.00 Videostriani - 8.00 Kimba, risana nanizanka - 8.30 Štecen božič, ponovitev - 9.30 Edera, ponovitev - 10.30 Santa Barbara, ponovitev - 11.30 Magnum P. I., ponovitev - 12.30 M. A. S. H., ponovitev - 13.30 Soda poravnava, ponovitev film - 14.30 Klevir, ponovitev film - 16.30 POP 30 - 17.00 Santa Barbara - 18.00 Mallock: Genij - 19.00 Cosby - 19.30 24 ur - 20.00 Ograje našega mesta, nanizanka - 21.00 Točka pravice, nanizanka - 22.00 M. A. S. H., nanizanka - 22.30 Magnum P. I., nanizanka - 23.20 POP 30, ponovitev - 23.50 24 ur, ponovitev - 1.45 Videostriani

TV 3

7.00 Dobro jutro, Slovenija - 7.15 Poročila - 7.55 Dnevni pot - 8.15 Poročila - 8.00 Otroški program: Saty, 2. del - 10.15 Jacek iz džungle, ponovitev - 11.30 Gost - 12.00 Družinski studio - 13.00 Srčna bolečina - 15.00 Pražnino popoldne, gosti in glasba - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Saynet d'Antan, burleska - 20.00 S pesmijo, Slovenija, v novo leto 1996 - 21.30 Medical Center West - 22.00 Arsen Lupin, film

TV HRVASKA 1

7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Kot v dobrih starih časih, ameriški film - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Stječe modreci, ameriški film - 14.00 Božične sanje - 15.00 Kako živijo živali - 15.15 Za otroke - 16.30 Poročila - 16.40 Kristalni imperij, serija - 17.05 Glasbeni program - 18.10 Kolo sreča - 18.45 Medijska izložba - 19.30 Dnevnik - 20.10 Usode, dokumentarna oddaja - 20.25 Božični koncert orkestra hrvatske vojske - 22.15 Dnevnik - 22.35 Film - 0.05 Poročila

TV HRVASKA 2

13.05 Koledar - 13.15 Škotska simfonija, dokumentarni film - 14.00 Abraham, serija - 15.35 Božični koncert, portret z Dungom - 17.05 Risanka - 17.20 Curly Sue, ameriški film - 19.00 Otroška serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Čmo-belo v bavah: Samson in Delilah, ameriški film

TV AVSTRIJA 1

8.00 Videostriani - 8.25 Božiček na poti - 8.50 Otroški spored - 8.30 Očarjivo dežela, film - 10.15 Alice v čudežni deželi, film - 11.25 Jeannie išče božičnega družinskega ovpodhoda - 12.30 Filmska burleska - 13.00 Glasbena oddaja - 14.30 Film, ponovitev - 16.00 Otroški program - 16.45 Film - 18.00 Film - 19.00 Dnevnik - 19.30 Burleska - 20.00 Samurai, film - 21.55 Medical Center West - 22.55 Arsen Lupin, film

TV AVSTRIJA 2

9.00 Čas v sliki - 9.05 Bratje Karamazovi, film - 11.20 Šov Petra Aleksandra - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Pogledi s strani - 13.40 Kralj planice, film - 13.00 Same težave s prečitanim, komedija - 16.25 Brez kriminalke Minni ne gre v poselje, komedija - 17.50 Halo, kako ste? - 18.15 Marije iz Siene - 18.30 Avstrija v sliki - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Sanjska radja - 21.00 Donečna Avstrija - 22.00 Srce za bolne otroke, gala večer, prenos iz München - 23.30 Čas v sliki - 23.35 Božič z Edito Gruber - 0.40 V čevljih ričica, film - 3.10 Pogledi s - 3.15 Videonoč

TV HRVASKA 1

7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Zobraževalni program - 11.30 V ljubezni ni pravil, otroška serija - 12.00 Dnevnik - 12.20 Ljubezen, serija - 12.45 Grof Monti Cristo, britanski film - 14.25 Frida, serija - 15.05 Poročila - 15.10 V dnevni, dokumentarna serija - 16.15 Za otroke - 16.45 Hrvatska danes - 17.40 Kristalni imperij, serija - 18.10 Kolo sreča - 18.45 Obnova Hrvatske - 20.10 Poslovni klub - 20.45 Ekran brez okvira - 21.45 Glasbena oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 S slika na sliko - 23.05 Z namerom in razlogom - 23.55 Poročila

TV HRVASKA 2

7.00 Koledar - 7.10 Portreti, dokumentarna serija - 8.00 Hrvatski nabiči na Pacifiku - 18.30 Pazi, steklo - 19.00 Otroška serija - 19.30 Dnevnik - 20.10 Pustolovke, serija - 21.00 Kontakt, glasbena oddaja - 21.35 Film

TV AVSTRIJA 1

6.00 Hallo, sestrica! - 6.25 Otroški spored - 9.10 Kriminalo je napisala - 10.00 Ekipa A - 10.45 Vesoljska ladja Enterprise - 1

Avtohiša KOLMANIČ & Co.
Zolajeva 15, Maribor, tel.: 062 411-333

Zaposleni v Avtohiši KOLMANIČ & Co
v Mariboru, Podružnici v Ljubljani, ter v
Avtohiši KOLMANIČ & DOKL v Murski Soboti.
želimo vsem poslovnim partnerjem, kupcem vozil in
rezervnih delov OPEL ter koristnikom našega servisa

*Vesele Božične praznike
in srečno Novo Leto '96*

Sredstva, namenjena za nakup... smo namenili
Društu za pomoč dusevno prizadetim, Trubarjeva 5, Maribor.

OPEL

MEDIANA

**NUDIMO VAM POGODBENO
DELO V DOMAČEM KRAJU**

anketiranje / snemanje oglasnih spotov na VHS kasete
/ vnašanje podatkov / vodenje manjših skupin...
Vsi, ki Vas zanima določeno sodelovanje, pošljite pisne prijave s kratkim življenjepisom, naslovom in telefonsko številko na naslov:

INSTITUT ZA RAZISKOVANJE
MEDIJIV Ljubljana
Praktikant NIV
6100 LJUBLJANA, Slovenija
tel.: (061) 131 126 2
fax: (061) 131 128 2

Floyana

Nemčavci d. o. o.
vrtnarstvo, proizvodnja, trgovina in storitve,
NEMČAVCI 10a, 69000 Murska Sobota,
tel.: (069) 24 718

*Želimo vam vesele božične praznike
in srečno novo leto!*

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nas obiskali v naši CVETLIČARNI v minulih dveh mesecih poslovanja, druge pa vabimo, da nas obiščete.

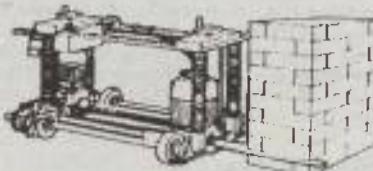
Ponujamo vam kakovostne vrtnarske, cvetličarske in knjigovodske storitve po konkurenčnih cenah.

Priporočamo se!

ZIDARSTVO IN FASADERSTVO

Jože Horvat

IZOLACIJA ZIDOV

Filovci 110, 69222 Bogojina
Telefon: 47 014, mobitel: 0609 631 193

**VESEL BOŽIČ TER SREČNO
IN USPEŠNO LETO 1996!**

SREČNO NOVO LETO

1996

vam želi

Cvejko®

Predelite za prekrivanje, trgovina ter
izvorno avto delavnictvo d.o.o.
62274 VELIKA NEGRILA, TRGOVŠČEK 3
tel.: 062/715-113, 715-211, Fax: 062/715-260

cvejko

**Vsem nabiralcem
in odkupovalcem gob želimo
uspešno gobarsko sezono 1996!
Vsi, ki želite z nami sodelovati v
novi sezoni, se nam čim prej
oglasite.**

AVTOBUSNI PROMET
MURSKA SOBOTA d.o.o.
Trubarjeva 29a, 69000 Murska Sobota, Slovenia 29
Fax: 062/21 459, 21 884

AS
SERVIS VOZIL
IME,
KI VSE POVE

SERVIS OSEBNIH AVTOMOBILOV
PEUGEOT, HYUNDAI
SERVISNO VZDRŽEVANJE
GOSPODARSKIH VOZIL

Za vaš avto izberite najboljše
KLEPARSKO-LIČARSKE STORITVE
kakovostno kleparsko obnovimo vaš avtomobil
popravimo karamboliranega
imamo najsoobnejše ravnalno mizo CAR-O-LINER z elektronskim
merilnim sistemom - vse meritve za vaš avtomobil vam
računalniško izpišemo
z LAKIRNO-SUŠILNIM KOMOROM in materiali ugodnega izdelovalca
STANBOX delno ali v celoti opravimo češarska dela na vašem

avtomobilu

AVTOELEKTRIKARSKE STORITVE
montaža centralnega zaklepanja
montaža električnega dviganja stekla
predaja in montaža AVTOALARMINIH SISTEMOV GT
KAKOVOST PO KONKURENČNIH CENAH!
Obiščite nas, SERVIS VOZIL AS!

Informacije in prodaja: AVTOBUSNI PROMET

Murska Sobota, Bakovska 29a, tel. št. 21 459 in 21 884

**Gostilna
ŽELEZEN
Beznovalci**

**VABI NA
VESELO
SPLVESTROVANJE!**
Silvestrska večerja -
igra duo Diamant.
Rezervacija
po telefonu: 49 025.

*Vesel
leti
in veselne
nove
lete 1996*
vam želi
vodovodno
inštalaterstvo Šliski iz
Kroga,
Brodarska 50,
tel.: (069) 26 549.
S svojimi storitvami se
priporoča tudi v
prihodnjem!

Za nami je leto velikih izzivov in preiskušenj. Vendar Adriatic stopa v leto 1996 trdnejsi kot kdajkoli prej. Prepričani smo, da je v slovenskem zavarovalstvu mogoče še veliko narediti za kakovostnejšo zavarovalno storitev in pestrejo ponudbo. Zato, da bodo naši dobri zavarovanci dobili od Adriatica vse, kar zahtevajo in pričakujejo od dobre zavarovalnice. Trdno odločeni smo ostati tam, kjer smo - v vrhu slovenskega zavarovalstva.

*Ob prehodu starega leta v Novo
se zahvaljujemo vsem našim
zavarovancem, občanom in poslovnim partnerjem
za izkazano zaupanje.*

*Želimo vesele praznike ter
srečno, varno,
zdravo in uspešno
Novo leto 1996.*

Adriatic
zavarovalna družba d.d.

Radenska ima tri srca.
Eno prihaja iz tisočletnih globin.
Drugo mu damo mi v Radenski.
Tretje je vaše.
Hvala vsem, ki ste z nami in naši!
Tudi tistim, ki ste Radenski zaupali
svoje certifikate!
Naj vam letosnjii božični
in novoletni prazniki
prinesejo še četrto srce.
Takšno, ki je polno sreče
in razposajenih trenutkov veselja.
To srce naj bo skupaj s tremi senci
iz Radenske z vami vse leto 1996!

Radenska

"BELI" ŠPORT

Lendavska 23, Murska Sobota
telefon: 22 005

TRGOVINA Z VSEM POTREBNIM ZA ŠPORT!

- trenirke
- zimske bunde
- športni dresi
- polo majice
- copati

**V DECEMBRU
10 % POPUST
ZA NAKUP
TEKSTILNIH
IZDELKOV
IN 20 % ZA
OBUTEV!**

NOVOST**COPATI ZA
SQUASH**

Možnost plačila na obroke! Za klube razne ugodnosti!
SREČNO 1996!

Gales, Žagarska industrija Radenci, d. o. o., v stečaju, s sedežem v Boračevi št. 40a, 69252 Radenci, razpisuje po sklepu njenega stečajnega senata pri Okrožnem sodišču Murska Sobota z dne 12. decembra 1995

**javno dražbo
za prodajo:**

stranskega viličarja Lancer, nosilnosti 4000 kg, generalno obnovljenega, v dobrem delovnem stanju, po izklicni ceni 1.000.000,00 SIT; posebnega avtomobila Škoda, tip Forman 135 ZX, letnik 1993, reg. št. MS C2-865, prevoženih 12.000 km, v zelo dobrem stanju, registriran do konca avgusta 1996, po izklicni ceni 600.000,00 SIT;

pralnega stroja Gorenje, tip PS 808 BM, skoraj nov, zelo malo rabljen, v odličnem stanju, po izklicni ceni 30.000,00 SIT.

Predpisani prometni davek in izdražena cena bremenita kupca.

Dražba bo v ponedeljek, 8. januarja 1996, ob 13. uri v razpravnici dvorani št. 12 Okrožnega sodišča Murska Sobota, Slomškova ulica 21.

Na dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe. Udeleženci dražbe morajo pred začetkom položiti varščino v višini 10 % izklicne cene draženega predmeta v gotovini ali z bariranim čekom.

Ogled draženih predmetov je možen po dogovoru s stečajnim upraviteljem (telefonska številka 26 369 od 7.00 do 7.30).

Stečajni upravitelj Franc Györfi

Opekarna Lendava, d. o. o., v stečaju, s sedežem v Dolgi vasi št. 42b, 69220 Lendava, razpisuje po sklepu njenega stečajnega senata pri Okrožnem sodišču Murska Sobota z dne 18. 12. 1995

**javno dražbo
za prodajo:**

dvosobnega stanovanja v Kidričevi ulici št. 5 v Lendavi (stanovanje št. 20 v četrtem nadstropju, zgrajeno leta 1970, takoj vseljivo, s centralno kurjavo, velikosti 56,82 + 3 m² kleti, prostori delno opleskani, delno oblepjeni s kakovostnimi tapetami) po izklicni ceni 2.800.000,00 SIT;

tovornega vozila Zastava tip 6500 AD, letnik 1981, neregistriranega, potrebnega manjšega popravila, motor generalno obnovljen, gume dobre, velik kovinski keson, izklicna cena 100.000,00 SIT;

buldožerja gojeničarja 14. oktober, tip TG 110 D turbo, letnik 1990, v delovnem stanju, izklicna cena 1.300.000,00 SIT;

buldožerja gojeničarja 14. oktober, tip TG 50 HC, letnik 1972, motor generalno obnovljen, izklicna cena 300.000,00 SIT;

strošnica za kovine Metalac Čakovec, tip UT 99, delovno območje 1000/150 mm, leto izdelave 1964, je natančna, v dobrem delovnem stanju, izklicna cena 150.000,00 SIT.

Stroški prepisa in prometni davki bremenijo kupca.

Dražba bo v ponedeljek, 8. januarja 1996, ob 12. uri v razpravnici dvorani št. 12 Okrožnega sodišča v Murski Soboti, Slomškova ulica št. 21.

Na dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki pred dražbo predložijo korist prodajalca varščino v višini 10 % izklicne cene dražene stvari v gotovini ali z bariranim čekom.

Ogled možen po dogovoru s stečajnim upraviteljem (telefonska številka 26 369 od 7.00 do 7.30).

Stečajni upravitelj Franc Györfi

Zaupanje

nás združuje,
zaupanje pot nas krepi.

Naj bo tako tudi v
bodočju!

PRIJETNE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 1996.

KREKOVA BANKA

Krekova banka d.d. Maribor, s svojimi organizacijskimi enotami

MODNO ŠIVLJSTVO DICA IZ GANČAN

želi vsem svojim strankam in bralcem VESTNIKA
prijetne božične praznike ter srečno, zdravo in
uspešno 1996. leto!

Kostimi, bluze, krila, slovesne obleke ... vse to tudi
v prihodnjem letu po VAŠI meri.

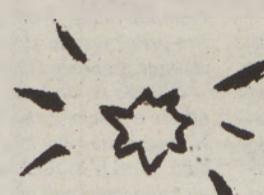
Čas mladega leta, čas svetlih energij!

*Naj ostanejo dolgo, dolgo,
še dolgo tako svetle in mlade.
In srečno naj bo novo leto
in vsak vaš novi dan v njem.*

*Topel božični večer
in razposajeno novoletno noč
vam želimo.*

PETROL

Slovenska naftna družba

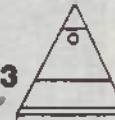

BODITE Z NAMI - NE BOSTE SAMI!

VESTNIK
MW
Radio Murska vrt 94, 6421
VENERA

PARKETARSTVO - TRGOVINA MOJ DOM
Stanko - Marija Srša
Ravenska 54, Beltinci

Tel.: 42 402
Mobitel:
0609 620 203

21.12.
1995

KUPON Nagradno vprašanje:

Koliko mlinov je na Muri?

G E Z A
S E Z A

Profesor Jože Hradil - Y Angolhungarist, avtor Madžarsko-slovenskega slovarja iz leta 1982, je hungaristički Elizabeti Bernjak - Divatosne, avtorici najnovješega Madžarsko-slovenskega slovarja, zastavil v prevod znameniti madžarski stavek: »Ajom anež ibor ecjars rokak odkolam.« Gospa ni nasedla modni finti in ga brez težav prevedla kot: »Moja žena robi srajce kakor malokdo.«

* * *

Etnolog in ekspert za mazhi turizem Štefan Skledar - Kupinar si je v mazhi hotelu Ajda (po prekmursko: Ajdina) naročil ajdinske žganike. Ker jih niso imeli in jih še vedno nimajo, jih komisija za izbor najboljšega turističnega kraja ni mogla podeliti najvišjega priznanja. »Voda očitno ni več močna.«

Soboški gozdarji so se v skladu z najnovješimi dogajnji na področju gospodarjenja z gozdovi popolnoma približali gozdnim živalim. V spodnje prostore njihove zgradbe v Ulici arhitekta Novaka 17 so se presele politične stranke.

* * *

Vztrajajoč na načelu DSMOZ prezidij ne more verjeti, da bi v vsej okrogli ni cenjeni profesor zgodbine in ravnatelj soboške ekonomske šole Štefan Harkai - Štefan Harkai nekoč v preteklosti »pričel čezmerno piti in kaditi«, kakor je zapisano v nekem polnovejavljennem sodnem aktu, ki je legalno na voljo javnosti. »Cast je osebni občutek vrednosti, dobro ime ali ugled pa vrednost, ki jo ima prizadeti v družbi.« Citat iz zadnevega sodnega akta. (DSMOZ = Dejstva so močnejša od zame.)

* * *

Odkar stanovitna in agina Brigitavačar - Brigitavačar ni več soboška občinska sekretarka za kulturo, soboški kulturniki sanjajo o njenih časih. Njihov koledniški pozdrav se glasi: »Prihodnje leto z Brigitom!« DSMOZ.

* * *

Prezidij poziva vse poslušalce Murskega vala, Vala 202 in drugih radijskih postaj, ki sprejemajo glasove za osebnost leta, naj glasujejo za ižekovskoga būraša. Zavrtijo naj ustrezno telefonsko številko in rečejo: »Glasujem za ižekovskoga būraša radi njegove pokončne drže.« DSMOZ.

* * *

Ni pravljeno, da ekonomsko vodstvo tovarne Mure letos ni prejelo Nobelove nagrade za ekonomijo ali zanjo vsaj ni bilo predlagano. DSMOZ.

BESEDA NI KONJ

Kupon z odgovorom, polnim imenom in naslovom pošljite na dopisnici do naslednjega četrtka na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 M. Sloboda

PRESENEČENJA ZA NOVE NAROČNIKE!

Danes ob 19.30 v gostišču **PINDŽA DANI** v Gornjih Petrovcih na Goričkem - v kraju, od koder smo dobili največ kuponov - prireditev **GEZA SE ZEZA**. Drugo mesečno žrebanje pošiljaljev kuponov v Vestnikov akciji **BODITE Z NAMI - NE BOSTE SAMI**.

1. nagrada - praktična nagrada sponzorja Trgovskega podjetja **KEGL** v višini 40.000 tolarjev, **2. nagrada** - praktična nagrada vašega Vestnika v višini 20.000 tolarjev, **3. nagrada** - večerja z Gezom, **4. nagrada** - celoletna naročnina Vestnika, **5. nagrada** - Monografija o reki Muri.

Neposredni prenos na Murskem valu. Jene nagrada tudi za sledalce. **VABLJENI**

Kujski val iz mesta traktorjev in vina

Spoštovane poslušalke in poslušalci! Smo v koloni vozil, namenjenih skozi mesto Ljutomer. Ura je nekaj minut čez štirinajsto, dan je lep, delavnik je, vidljivost je petnajst kilometrov, piha rahel jugovzhodnik. Hitrost vožnje je od nič do dvajset kilometrov na uro. Prehitavati se ne da, ker je iz nasprotne smeri prav tak a kolona, ki vozi s približno enako hitrostjo kot naša. Največjo hitrost prometa ob tej uri odrejajo traktorji. V praksi je seveda še manjša, ker so tu kaj vozniki med najbolj obzirnimi in strpnimi, kar jih poznamo. Na vsakem križišču ustavijo in z vlijudno kretno ponudijo onim iz stranske ulice, naj se jim priključijo. Na prehodih za pešce so pa še celo pozorni.

Tako na pamet lahko izračunamo, da se bomo skozi to lepo in prijazno mesto vozili kakšne pol ure. Da ne bi kdo mislil, da je to kaj stršnega. Nasprotno, takšno potovanje je prava sprostitev po napornem delovnem dnevu. Pri zares varni hitrosti potovanja (minister Šter bi užival) imam čas opazovati. Pozdravljam se z nasproti vozečimi znanci, ki jih drugače nikoli ne bi videl. Tako opazim, kdo ima nov avto. Pozdravljam pesce in kolesarje. Na hišah ob cesti opazim vsako spremembo. Vidiš, da je spodnina obesila nove zavesne. Drugie spet so pritliče sprememnilo v novo prodajalno. Tam so postavili nov prometni znak.

To mesto ni kar tako. Polno je zelenja in rož, razen pozimi seveda. Imam veliko gostiln, razen ob nedeljah.

Ijah. Odžejate se lahko na vsakem koraku. Poglejte no, celo dve železniški postaji ima. Ne poznam slovenskega mesta, razen Ljubljane, da bi imelo več kot eno železniško postajo. Drugače pa je železništvo v teh krajih slabo zastopano, edini predstavnik je bil Tehnostroj, ki so ga ukradli.

Poštenega najditev prosimo, da ga za nagrado vrne. So pa v bližini kraji, ki nosijo tako imena: Železna Gora, Železna Županija, Železne Dveri, ki bi lahko tvorili skupen mestni prostor.

Kratko obzirno hupanje me vrne na cesto. Našli so se že skrajneži in nestrepane raznih barv, ki so predlagali prepoved vožnje traktorjem skozi mesto. Drugi so predlagali traktorske obvoznice.

Zadostovali naj bi kar kolovozi. Seveda bi se zlobneži potem na najbolj blatenih krajih zabavali, postavljali tam stojnice s hamburgerji in uživali v tuji nesreči.

Ampak to ne pride v poštov. Traktor pri nas ni samo kmetijski delovni stroj ali statusni simbol. Je tudi osebno prevozno sredstvo. Ljudje se z njim vozijo po nakupih, v cerkev, na pogreb prevažajo vence, v vrcet vozijo otroke. Podjetja v mestu jih uporabljajo za dostavo materialov med obrati, gradbišči in prodajalnami.

Če bodo traktorji kdaj izginili z ljutomerskih ulic, bo to velik udarec za naš spokojni način življenja.

Kujski val, obvestila

- Danes bo občinska stavba zaprta zaradi modne revije.

Izbirali bomo tudi najlepšega moškega državne uprave ter mis administracije med državnimi in občinskim lepoticami.

- Kmetijska obdelovalna skupnost poziva občane, naj ne mečejo starih štedilnikov in pralnih strojev na njive, ker so potem velika ovira pri pluženju in branjanju.

leto. Za

Kujski val bi rad bil smešen

- Gospod G. Z. uporablja učinkovite tablete za delovanje spomina. V lekarni je obstal pred gospo magistro. »Prosim, želite?« »Ne vem, eeee... mislim, da potrebujem nekakšne tab-

nim se je delala vrsta. »One za ...« Gospa magistra je nestreno pogledovala zdaj njega, zdaj ljudi za njim. Preletela ga je odrešilna mi-

sel. »Veste kaj, dajte mi eno, potem se bom takoj spomnil, katere so.« - Prlek sta omagala. »Prosim, zbuli me, ko bon žeden,« pravi prvi. »Kaj bon jaz zna, kdaj boš ti žeden?« se upre drugi. »Ti me samo zbuli, jaz sem sigurno žeden.«

- »Žena, daj mi pit, jaz sen žeden.« poprosi Prlek. »Boš kupico vode?« je žena ustrežljiva. »Sen reka, ka sen žeden, ne pa zamozani.«

Kujski val, reklamama

- Novo! Zobna pasta z okusom po »tünkenflajušu«, za Prekmurje z okusom po bograču! Ponuja gal- sksi laboratorij Vučja Gomila.

- Avtosalon Amerika vas vabi, da se ustavite pri njih. Posebnost hiše je avtomanički in avtopedikura. Zau- pajte nam vaše vozilo.

- Bordel Sneguljčica, Vrazova 1, Ljutomer, vabi na božične orgije. Za Vaš denar dobite pri nas sedemkrat več.

Vsem vartevalcem, kreditojemalcem in poslovnim prijateljem
se zahvaljujemo za zaupanje v pripravljanje
da bo naše sedelovanje tudi v prihodnje
tako uspešno kot doslej.

Mirem božič in srečno novo leto 1996!

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.

Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 19. decembra 1995, tečaj velja od 19. 12. 1995 od 13.00 dalje. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 19. decembra 1995 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.241,3841	1.286,00	1.319,00
Francija	100	2.536,0475	2.601,00	2.694,00
Nemčija	100	8.734,1491	9.050,00	9.280,00
Italija	100	7,8703	7,99	8,36
Švica	100	10.871,3954	11.151,90	
	11.550,80			
ZDA	1.125,359	129,40	133,40	

POSLOVNA KARTICA ACTIVA - EUROCARD / MASTERCARD,

novost v ponudbi za poslovneželj.

Navadni kartici Activa Eurocard/MasterCard in zlati kartici

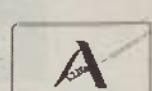
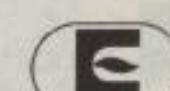
Activa Eurocard/MasterCard smo dodali že

POSLOVNO KARTICO Activa Eurocard/MasterCard.

Namenjena je poslovnežem v podjetjih in samostojnim podjetnikom, ki lahko z njo, na osnovi podoblastia, poravnavajo potovalne, reprezentančne in druge stroške na prodajnih mestih Activa in Eurocard v Sloveniji in

Eurocard/MasterCard v tujini.

Podrobnejše informacije za podjetja daje Služba naložb, Trg zmage 7, samostojni podjetniki pa lahko o prednostih in ugodnostih, ki jih omogoča poslovna kartica, povprašajo pri Sektorju za drobno gospodarstvo v ul. Števana Kovača 12 v M. Soboti. Informacije dobite tudi v drugih enotah LB Pomurske banke.

Z olajšano dušo vas pozdravlja
Radgonska klepetulja

motorna vozila

OPEL ASCONA, letnik 1979, generalno obnovljeno, registrirano do konca aprila 1996, prodam. Tel.: 48 316. m5271

ODKUPUJEM karambolirana osebna vozila, stara do 10 let, in kmetijske stroje. Delovni čas od 11. do 16. ure. Tel.: 062 714 113 Žerovinci. m5300

JUGO 55, letnik 1987, in GOLF S, dizel, letnik 1984, in dve krovji koži, prodam. Tel.: 062 714 776. m5335

PEUGEOT 205 LUK, s katalizatorjem, letnik 1990, registriran do decembra 1996, prodam. Tel.: 41 196. m5336

OPEL KADET 1,3 S, letnik 1980, D-model, registriran do decembra 1996, prodam. Tel.: 46 670. m5340

JUGO 45 A, letnik 1986, registriran do 4. 12. 1996, prodam za 1900 DEM. Tel.: 46 540. m5344

GOLF JGL, bencin, letnik 1982, ugodno prodam. Tel.: 42 171. m5345

AVTO M, Babinci 56, Ljutomer prodaja osebna vozila iz programa Fiat, Alfa Romeo, Lancia ... NOVO: Da-hatsu, Feroza EL II, v zalogi tudi rabljena vozila. Tel.: 81 507. m5352

FORD SIERA 1,6, letnik 1985, dobro ohranjen, naprodaj. Tel.: 24 005, po 18. uri. m5360

ZASTAVO 101, letnik 1985, neregistrirano, prodam. Tel.: 23 948. m5361

LADO SAMARO 1300 S, pet vrat, let-

posesti

HIŠO, novozgrajeno, v Mostju, ob glavni cesti, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 062 102 664 ali 655 013. m5092

OPEL KADETT 1.4 LS, letnik 1990, SUBARU LEGACY 1.8, 16 V, letnik 1991, ŠKODA FAVORIT, letnik 1993, MAZDA 323, 1.6 i, SEDAN, letnik 1991, BMW 316 i, letnik 1991, odlično ohranjen, naprodaj. ZEC-COMMERCE, d. o. o., tel.: 61 623. m5376

LOKAL, opremjen za frizerski salon, primeren tudi za drugo mirno obrt na Cankovi, damo v najem. Tel.: 40 018. m5169

ZGRADBO »ČARDE« na Hodošu s 25 ari zemljišča prodam. Tel./faks.: 31 111. m5220

LOKAL, opremjen za trgovino, dam v najem. Tel.: 45 019. m5278

GOZD, 68 arov, v Hrastju-Moti, prodam. Tel.: 062 23 623, vsak dan od 15. do 20. ure. m5283

KRAVO s teletom prodam. Hotiza 1. m5327

TELICO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Rankovci 47. m5346

KRAVO s teletom, kontrola A, staro 5 let in 4 mesece, zelo dobro mlekarico, prodam. Tešanovci 77. m5348

PUJSKE prodam. Partizanska 30. Bakovci. m5368

MLADIČE, NEMŠKE OVČARJE, z rodomnikom, odličnih staršev, prodam. Tel.: 48 323. m5375

HIŠO v Lemerju, takoj vseljivo, ob glavni cesti, prodamo. Informacije: Lemejje 12. m5308

ZAJIDLJIVO PARCELO, 13 arov, v Sebeborcih, prodam. Tel.: 063 471 536, zvečer. m5311

STANOVANJSKO HIŠO v Sodiščih, ob glavni cesti v bližini mejnega prehoda v Gederovcih, takoj vseljivo, primereno za gostinsko ali za kakšno drugo obrtno dejavnost, z gospodarskim poslopjem prodam. Tel.: 46 577. m5314

HIŠO z gospodinskim lokalom, stanovanjem, vse podkleteno, primereno za vse vrste dejavnosti, zelo dobra lokacija, prodamo oziroma damo v najem. Tel.: 069 43 087. Ogled vsak dan. m5318

ENOINPOLSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti prodamo. Tel.: 24 730. m5321

TRAKTOR IMT 542 s kabino, 1600 delovnih ur, registriran, letnik 1987, dobro ohranjen, prodam. Tel.: 24 665. m5293

TRAKTOR URUS C 360, letnik 1991, 988 delovnih ur, prodam. Tel.: 87 057. m5351

TRAKTOR UNIVERZAL 703 DT, star 10 mesecev, s celno hidravliko, prodam. Tel.: 48 649. m5362

TRAKTOR DEUTZ, 48 KM, 1300 delovnih ur, prodam. Drago Poštrak, Cezanjevc 53, tel.: 80 042. m5371

KUPIM KOSILNICO BCS in samonakladalko SIP, 17 m³. Ponudbe na naslov: Silvo Kjun, Slatnik 23, 61430 Ribnica, tel.: 061 860 192 ali 061 860 806. m5373

TRAKTOR ZETOR, tribrazdni obračalni plug in opel vectro 1,6 prodam. Tel.: 57 193. m5374

PRIKOLICO za prevoz živine ugodno prodam. Milan Kralj, Vučja vas 20. m5377

TERVOL, trdi in mehki, ugodno prodam. Tel.: 33 003. m5379

Iščem zastopnika za prodajo

STRELOVODNE OPREME HERMI za območje omrežne skupine 069 (Murska Sobota z okolico).

Zahtijena elektroinstalacijska

stroka, telefon in manjši skladališčni prostor.

Tel.: (063) 412 150, dopoldne

TRAKTOR IMT 565 prodam. Tel.: 70 726. m5378

razno

SVETUJEMO, kako se ukvarjati s svojim lastnim posлом z dodatnim delom, brez vlaganj in brez rizika. Tel.: 069 26 217. m5272

AVSTRIJSKA firma išče prevajalce. Karel Rumpf, Neudorf 2a, 8410 Waldon, Avstrija m5274

PEČ na peko pić prodam. Tel.: 65 204. m5284

REZALNIK za železo (*TREN-SJABO*) prodam. Tel.: 47 104. m5290

SMUCI Elan GS, 180 cm, kompletne, in smučarske čevlje Alpina, velikost 10, ter kombinezon št. 40, vse malo rabljeno, ugodno prodamo. Tel.: 48 345. m5291

NOVOLETNE UTRIPAJOČE LUČKE, 100 kosov, z melodijami za 1.500 SIT, brez melodij 100 kosov 950 SIT. Tel.: 063 772 095. m5299

Če vas veseli delo na kmetiji, ste lahko dedič mehanizirane kmetije. Naslov v upravi lista. m5301

POZOR! Fizične osebe lahko sodejojo v nagradnem žrebanju z oddajo brezplačnih malih oglašev. Tel.: 061 574 011. Poslovni glas, p. p. 999, 61101 Ljubljana, več preberi v temi POSLOVNI GLAS. m5304

Preklicujem veljavnost police in kupov št. 0219545, izdana pri AutoAdriaticu, d. d., Marjan Nedeljko, Lomanče 1, G. Radgona. m5313

VALJAR BAMAG za utrjevanje bankin, pogon na dizelski motor in 300 m²kovinskega pleskarskega odraščišča prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 48 380 ali 48 284. m5325

VINO, domače, po izbi, prodajamo na drobno za božične praznike in novo leto. Murska 104, Krog. m5326

Preklicujem veljavnost vezanega depozita št. D-4832-0 pri HKS Panonika, št. knjižice 42375-6, M. Sobota. Marija Lang, Korovci 34. m5338

TERVOL, trdi in mehki, ugodno prodam. Tel.: 33 003. m5379

delo

NATAKARICO v okrepečvalnici Zlatorog v Zenkovcih zaposlimo. Tel.: 49 314. m5359

NATAKARJA oziroma natakarico, KV ali nekvalificiranega, lahko tudi pripravnik, zaposlimo. Panonska 8, Odranci. m5372

storitve

ROLETARSTVO NOGRAŠEK izdeluje, montira žaluzije, lamelle in plise zavese, rolete in roloje. V zalogi imajo tudi vse sestavne dele za senčila. Tel.: 061 651 247. m5266

ROLETARSTVO Mlakar izdeluje in montira aluminijaste rolete, plastične rolete, žaluzije in lamelne zavese. Tel.: 061 722 645. m5328

B2 D.O.O.
LJUBLJANA
MARIBOR
MURSKA SOBOTA
RAČUNALNIŠKI TEČAJI
Po novem letu bo potekal tečaj za uporabo omrežja

INTERNET
Za zaključene skupine nudimo popust!
069/22-539
Pokličite za brezplačen katalog

ZDENEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT
Finančni ingeniring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.

Oplremenite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročna premostitvena posojila.

P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel.-telefaks: (069) 32 848

PARAT NEMEC SERVIS MARJAN
KUPSİNÇİ 67; Tel.: 069/31-268
RTV, AVĐIO - VIDEO

PROJEKT INVEST, D. O. O.
GORNA RADGONA
TEL./FAKS: 61 968

PROJEKTIRANJE VSEH VRST OBJEKTOV

PROJEKT Z NEPREMIČNIMI (zastopamo prodajo stanovanjskega objekta - vrstna hiša v Gregorčevi 11 v Radencih, skupna površina 90 m², prodajna cena 88.000 DEM). V najem dajejo 52 m² pisarniških prostorov v središču Gornje Radgone.

SATELITSKI SISTEMI
cena z montažo samo 33.500 SIT.
Zemeljske antene že za 1500 SIT.
TAF, Trnje 61, tel.: 70 021.

SPREJEMAMO rezervacije za SILVESTRUJANJE
Gostisce KLEMENT, Grad, tel.: 53 004.

ŠTIRI POSLOVNE PROSTORE v obrtni coni, Markišavska cesta, 54 m², prodamo ali damo v najem. Namembnost: trgovska, proizvodna ali gostinska dejavnost, v četrti gradbeni fazi. Tel.: 47 104.

Naše stranke, prijatelji in znanci, vesel BOŽIČ in srečno novo leto vam želimo!

HÖDL – dober partner slovenskega kmetijstva

Velika izbira rabljenih strojev po izjemno ugodnih cenah.

Vse informacije po telefonu (069) 62 134 ali 0043 3474 271

Naše stranke, prijatelji in znanci, vesel BOŽIČ in srečno novo leto vam želimo! HÖDL – dober partner slovenskega kmetijstva

*Zarek sonca je ugasnil,
zatemnili zemljo so oblaki,
toda, draga mama,
spomin nate nikdar ne usahne,
ostala z nami boš v misli vsaki.*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi
izgubi naše dobre mame, babice in
prababice, ki nas je zapustila v 87.
letu.

Verone Zver**roj. Gerič iz Brezovice 8**

se iskreno zahvaljujemo botrini, vsem sorodnikom,
dobrim sosedom za njihovo pomoč, znancem in vsem,
ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, darovali vence,
sveče in za svete maše in težkih trenutkih z nami
sočustovali ter nam izrazili ustno in pisno sožalje.
Posebna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred in
pevkam za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Marija, sin Ivan z družino, sin Jože z družino ter vnuka Štefan in Stanislav z družinama

*Še naprej se vila bo široka cesta,
po njej dirjal brezvestni bo voznik,
le ti, dragi mož in oče,
po njej se k svojim dragim vračal več
ne boš!*

ZAHVALA

V 48. letu nas je nenadoma
zapustil dragi mož, oče in brat

**Štefan
Bodanec**

iz Rankovec

Iskrena hvala vsem sorodnikom, znancem, sosedom in
priateljem, ki ste nas v težkih trenutkih tolažili in nam
pomagali, izrekli sožalje, darovali vence, sveče in svete
maše ter ga v velikem številu pospremili k preranemu
počitku. Posebna hvala sindikatu, 219. brigadi in likalnicu
obrata moških oblačil tovarne Mura, KG Rakičan - EE

Lemerje, Andrejinim sošolkam in sošolcem z
razredničarko SZŠ Rakičan, gasilcem, g. kaplanu, pevcem,
govornikoma Andreju in Viktorju ter pogrebništvu Banfi.

Vsem skupaj še enkrat - iskrena hvala!

Žalujoči: žena Kristina, hčerka Andreja, sin Roman z Melito ter sestra Marija z družino

*Tam za gozdom ob potoku
stari mlin mi še stoji ...
O tu naprej se pota več ne pno.
Skrbi in želje vse zamro.
Končal si svojo pesem kakorkoli,
prebrodil stiske in prestal vse болi.*
(Dr. J. Klobučar)

ZAHVALA

V 75. letu nas je zapustil dragi
mož, oče, stari oče, tast in brat

**Ladislav Kuhar -
Mlinarjev Laci**

iz Puconec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
priateljem, znancem, sodelavcem otrok, ki ste ga v tako
velikem številu pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje,
sveče ali nakazali denar v dobrodelne namene, nam pa izrekli
ustno ali pisno sožalje. Hvala tudi vsem društvom, v katerih je
deloval. Zahvaljujemo se g. duhovniku Balažicu za pogrebni
obred, vsem govornikom za izrečene besede slovesa, pevcem
za odpete žalostinke in g. Severju za odigrano Tišino.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Vsi njegovi najdražji

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

V 70. letu nas je zapustila draga
žena, mama in babica

Regina Kumin

iz Šalamenec 59

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in
sosedom, posebno sosedji Danieli, ter vsem, ki ste jo
pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, šopke,
sveče in za svete maše ter nam izrekli sožalje. Iskreno
se zahvaljujemo gospodu župniku Gumilarju za
pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
Zahvaljujemo se bolniškemu osebu bojnišnjice v
Rakičanu, posebno partonaržni sestri Cvetki za obiske na
domu.

Vsem iskrena hvala!

Žalujoči vti tvoji najdražji

*Tako je prav: z zemljo sva zdaj sama,
še ptic ni preko belega polja.
Od tu je danes daleč do ljudi
in bližu do zemlje kot nikdar prej.*
(S. Kosovel)

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage žene, mame,
tače, stare mame in prababice

**Katarine
Šuster**

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, priateljem
in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji
darovali cvetje, sveče in nam izrazili sožalje. Zahvaljujemo

Ivanu Copotu za besede slovesa. Prav posebej se
zahvaljujemo dr. Alojzu Horvatu in njegovi soprigi Heleni,
dr. Štefanu Horvatu in vsemu zdravstvenemu osebu
intenzivne nege internega oddelka bolnišnice v M. Soboti za
vso skrb med njeno dolgoletno bolezni. Srednja Bistrica,
Ljubljana, Cerknica, Budimpešta, 12. 12. 1995

*Žalujoči: mož Štefan s Trezikino družino ter otroci
Terezija, Marija, Martin in Milan z družinami*

*Ljubezen, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
nam ostala je praznina
in velika bolečina.*

V SPOMIN

25. decembra mineva leto žalosti,
odkar je za vedno zaprl svoje
trudne oči in tiko odšel od nas

Geza Sečko

z Vaneče

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem
grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Njegovi najdražji

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših sрcih boš ostal.*

V SPOMIN

Minilo je pet let, odkar nas je 20.
decembra 1990 mnogo prezgodaj
za vedno zapustil dragi mož, oče,
tast in dedi

Jurij Hajdinjak

iz Rogašovec 3a

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v spominu in postojite pri
njegovem grobu ter polagate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči vti njegovi najdražji

*Ceprav utihnil je tvoj mili glas,
saj ti odšel za vedno si od nas,
podoba tvoja iz spomina ne izgine
kakor glasba, ki je večna in ne
mine.*

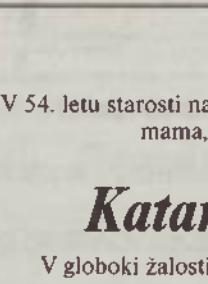
24. decembra minevajo tri leta
žalosti in bolečine, ko je na beli
cesti ugasnilo tvoje življenje, dragi
mož, oče, sin in brat

Koloman Šiftar

iz Zenkovec

Hvala vsem, ki prinašate cvetje in prižigate sveče.

Za teboj žalujejo tvoja družina in drugo sorodstvo

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt nam vzela te prerano,
dom tvoj prazen je ostal.*

ZAHVALA

9. decembra nas je komaj v 43.
letu zapustil naš dragi brat in stric

Janez Kerčmar

iz Kobilja 46

Iskreno se zahvaljujemo sem sorodnikom, dobrim
sosedom, znancem in priateljem za nesebično pomoč v
najtežjih trenutkih in vsem, ki so ga pospremili k
večnemu počitku.

Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, govorniku KS za ganjive besede ter
vsem drugim, ki ste izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in
za svete maše v vsem, ki ste ga v tako velikem številu
obiskali in pospremili na njegovu zadnji poti.

Še enkrat vsem iskrena hvala!

*Žalujoči: sestre Valerija, Marija, Katarina in Marjeta
z družinami ter drugo sorodstvo*

*Srce se bo umirilo,
izginil čas bo sladkih sanj,
nič ne bo se ohranilo,
ostajajo le solze v spomin nanj.*

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 27.
november 1990, ko smo se zadnjič
poslovili od dragega očeta in niti
slutili nismo, da bo mesec kasneje
slovo od ljubljenega moža, očka in
zeta

Miahela Šinka

iz Markovec

Osamljeni in žalostni se še vedno ne moremo spriznjazniti
z resnico, da te ni več med nami. S sabo si odnesel vso
radost, za tabo je ostala le velika praznina in bolečina.
Tisto in nemo se sprašujemo ob tvojem grobu, zakaj ti ni
bilo usojenio živeti. Vsem znancem in priateljem, ki se z
dobro mislijo v srcu spomniti nanj in ki se ustavite ob
njegovem grobu in mu prinašate cvetje in sveče -
iskrena hvala.

Za vedno tvoji neutolažljivi: žena, hčerka, sin in starša

*Na grobu preranem
ti svečke gorijo,
na grobu prežalostnem
ti rože cvetijo.
Dragi mož in očka,
vse to v spomin ti naj bo.*

V SPOMIN

26. decembra bo minilo žalostno
leto, odkar nas je mnogo
prezgodaj zapustil dragi mož in
dober oče

Geza Sočič

iz Bodonec

Hvala vsem, ki se s spoštovanjem do njega ustavljate pri
njegovem grobu.

*Žalujoči: žena Angela, hčerki Cvetka in Blanka ter sin
Stanko z družinami*

ZAHVALA

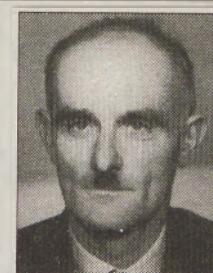
Ob nenadni izgubi našega moža,
očja, brata in strica

**Branka
Ojnika**

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in bili z nami v teh žalostnih trenutkih ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala vam!

Žalujoci: žena Vera, hčerka Branka ter sestra Silva z Vasjo in Zoranom

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustil naš dragi mož,
oče in dedek

Erno Abraham

s Hodoša

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence, cvetje in izrekli sožalja.

Lepa hvala g. Heleni Roman za besede sloves in g. duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred ter pevcem za čutno odpete žalostinke. Hvala pogrebniku Banfi za pogrebne storitve. Vsem skupaj - lepa hvala!
Žalujoci: žena Olga, sin Stefan z ženo Margareto, sin Ernest z ženo Heleno, vnuki Brigita, Stefan, Valter in Boštjan ter drugo sorodstvo

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

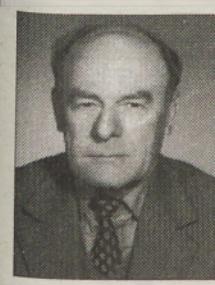
V 86. letu nas je tiho in brez slovesa zapustila draga mama, stara mama, tačka in sorodnica

Verona Kouter

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, šopke, za svete maše ter nam izrekli sožalja. Posebna hvala g. župniku Hozjanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za poslovilne besede.

Vsem se enkrat - iskrena hvala!
Ižakovci, 8. 12. 1995

Žalujoci otroci, vnuki in drugo sorodstvo

V SPOMIN

20. decembra so minila štiri leta, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi oče, tast in dedi

Bogomir Jagodič

iz Kroga

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov zadnji dom.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob slovesu naše drage mame, stare mame, tačke, sestre in tete

**Magdalene
Lenartič**

s Hrašenskega Vrha 12

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala gasilcem, govornikoma za poslovilne besede, pevcem, g. župniku za pogrebni obred in pogrebniku Vrbnjak.

Vsem se enkrat - hvala!

Tvoji najdražji

V SPOMIN

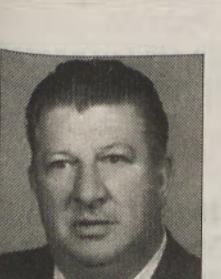
25. decembra bo minilo leto žalosti, odkar nas je zapustil naš ljubi mož, oče, dedek, pradedek in tast

Janez Joha

iz Strehovec 3a

Hvala vsem, ki obstojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi tvoji najdražji

Niti zbogom nisi rekel
ni roke nam podal,
a v naših sрih za vedno boš ostal.

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

Franc Lutar

iz Turnišča
Rožna 4

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti ter mu darovali cvetje in sveče. Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku, govornikoma GD iz Turnišča in pevkam za odpete žalostinke.

Vsem skupaj se enkrat - iskrena hvala!

Žalujoci vti tvoji najdražji

Pomlad bo na tvoj vrt prišla,
sedla bo na rožna tla in jokala, ker te ni.
Oh, kako je hiša prazna, odkar več tebe ni
prej domača in prijazna.
zdaj samotna tam stoji.

ZAHVALA

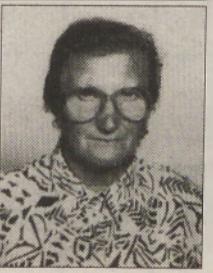
Ob boleči izgubi naše dobre mame

Jožefa Simonič

sivilje iz Logarovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in sveče, prispevali za svete maše ter bili z nami v trenutku žalosti. Posebna hvala dr. Alojzu Horvatu, g. Štrumpfu, GD Logarovec in pogrebnemu podjetjuje Vrbnjak za opravljene storitve. Iskrena hvala g. župniku za opravljen cerkveni obred in ganljive besede ter cerkvenim pevkam za odpete pesmi.

Vsi njeni, ki smo jo imeli in jo imamo radi

Ni besed več tvojih,

ni stiska tvojih rok,
ostal je nate le spomin
in srce polno bolečin.

ZAHVALA

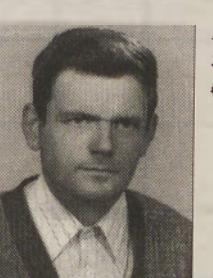
V 72. letu nas je za vedno zapustila draga žena, mama, stara mama in sestra

Jožefa Mencingar

roj. Gangl iz Gerlinec 14

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, ji poklonili cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcom za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede, delavcem 320. brigade TŽO-ja, delavcem CSD M. Sobot in GD Gerlinci.

Žalujoci vti njeni

Ko živel sem, ljubil sem vas vse,
zdaj, ko me več med vami ni,
ljubite me v spominu vi.

V SPOMIN

22. decembra 1995 bo minilo leto žalosti, odkar te ni več med nami, dragi mož, oče, dedek in zet

Štefan Gerenčer

iz Radmožanec

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov na leta, ko smo bili skupaj. Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Tvoji najdražji, ki te ne bodo nikoli pozabili

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 86. letu nas je tiho in brez slovesa zapustila draga mama, stara mama, tačka in sorodnica

Marija Časar

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, šopke, za svete maše ter nam izrekli sožalja. Posebna hvala g. župniku Hozjanu za pogrebni obred, pevcom za odpete žalostinke in govornici za poslovilne besede.

Vsem se enkrat - iskrena hvala!

Ižakovci, 8. 12. 1995

Žalujoci otroci, vnuki in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 46. letu nas je nepričakovano in brez slovesa zapustil naš dragi mož, oče in brat

Janez Lačen

iz M. Sobote

Med nami je praznina, v naših sрih bolečina. Težko je spoznanje, da te ni več, in nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Naše misli so pri tebi in tvoj dragi lik ostane v naših sрih do konca dni. Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih, ki so nam kakorkoli pomagali, nas tolažili ter našega dragega pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcom za odpete žalostinke, prevskemu zboru, predstavnici KS Eriki Hertl, glasbeniku za odigrano

Tišino, govorniku SGP Pomgrad ter kolektivu Potrošnika, dijakom SZŠ Rakičan in učencem OŠ I M. Sobota. Vsem se enkrat - iskrena hvala!
Z žalostjo v sрih tvoja žena Dragica ter sinovi Janez z Brigitom, Drago in Iztok

Na grobu, kjer svečka zate gori
in cvetje zate cveti,
je bolečina,
ki jo poznamo le mi.

V SPOMIN

25. decembra bo minilo deset žalostnih let, odkar nas je zapustil dragi oče, stari oče in tast

Janez Časar

iz Gornjih Petrovec 59

Spomin nate, dragi oče, še živi, nikdar med nami ne boš pozabljen. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in prižigate sveče na njegovem zadnjem domu.

Ko prišli na skromen
domek smo vodj,
na pragu čakala si nas.
Od srčne in veselje razjokala si se,
zdaj tebe tam več ni, mi pa se že
vedno razjočemo.

V SPOMIN

Februarja mineva devet let, odkar nas je zapustila naša najdražja mama, stara mama, sestra in tačka

Marija Časar

roj. Küplen

iz Gornjih Petrovec 59

Srce mamino ni nikdar zakopano, ona vedno živi pri nas. Vsem hvala, ki jo še imate v spominu in ji obiščete njen grob.

Vsem se enkrat hvala!

Njuni najdražji

VELIKA PRAZNIČNA NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR ŠTEFAN HAUDINJA:	GLASBENIK, KI IGRJA NA KLARINET	OTROŠKA BOLEZEN	ORIG	NAJMA DENARNA ENOTA	VEŠNIK	SINTETIČNO MAMLO	GOSPO- DARSTVO	ITALIJANCI PUBLOLOVI (GIACOMO, 1725-1799)
KDOR KROTI DNEJE ŽIVALI								
SEVERNA EVROPSKA POKRAJINA					RAC. OPER. BRISTEN RADKO POLIC			
GRBI JUNAK, RANJIV V PETO								
ČLOVEK, KI RIŠE						NATRU JANČARSKO DLAČLJO		
NAN TAVČAR				RADNIK ŽLAHTNI PLIN; RN NEFRONIUM				
AFRIŠKO VELETOK SPONA					MESTO V S. ITALII MESTO V KATALONIJI			
						TOWARNA V POSTOJINI		

Vesele
božične
praznike
in ...

VESTNIK TEKON IN SOCIOLOG 1948-1923	VODNA TRAILER ZELINA	PAS PRI KOMORU	ETRONICU	SPODNJI DEL GOBE OL. MESTO KOMERCIJA	TELUR DUGAN URGIC	IME DVEH GR.POV. PRED TROJIC AMANT	OR. PERNIK (OK. 60 PR.N. ŠT.)	IME BOV. VESELJISKIH LADU	EVROPSKA GOSPOD ORGANIZAC.	NEGRZEDAR IN SUKAR (BERNT, 14.0-15.03)	DUŠAV SHAVIT MEJAV
FRAMASON						MAGISTER ARTIUM SLOV.PIKT. IVAN		MESTO V SEVITALIJI ZLATO			
MOGKO ME					KOPJE UPAHUE			RUSKA LETALIKA DRUŽBA RUJEVINA			
ITALIJANSKA RTV				ANGLEŠKA VOTLA MERA JAPONIJA DEN. ENOTA	ZENICO IME KANTON V. ČACI	PREVRATNIK TRIKANUE				TEGA MEBECA KONEC POLOTOKA	
GLAVNI STEVENIK	ZAPOR, AREST RENU			ALBANIJSKO PRISTANJE	POKRALJINA V GANI HOTEL V RADENICH			PRAVICA, VODJA NOTARATA OBSENI ŽNAMEK BRDEZ OLIKE			
REKA OB SEVERNEM VZHODNEM KARAVAZA				LEVI PRITOK RENA V ČVCI		OCET				POLT OBLIE GNEZO	
ŠOLSKI RED					DARJA OROZNICK	ANG. FIZIK J FRANCIS WILLIAMS TITAN			KOGOLJ OSKAR	OKRUPNA RAMBLINA	MERIL GLASNOST ZVONA
					GREDIČE MOLDAVIJE	NA VRATIH PRIVREDNI BRITOV		RIČKO VINO U OKČEDADA RAZI DESE TERONČECI	JUGO- SLOVANEN ŠAHMET (BORA)	FR. PIAT. (SADZEN) AKZO/ENZA AGENCIA	
					MARCONA IN UNIVERZIT. KLUŽNICI	HERETIK CINK					
					GUMA	VULKAN NA SICILIJI INTER- PRETTIVA BRDEZ					
								RAZLICNA VOKALA POLOŽAJ STATUJE		ČARIBREZ VOLINE POZREK	
VESTNIK POLOTOK V JUŽNI SRČCU	NOVICA DIVERSTITO	ŽLJUTI PLIN, AR	RUTENI	NA SPONK DELU OBRAZA		GRŠKO BARNOPREBEC OSBORJA POLJOPRAT. (STANJELAV)	REALIST SOSTVO			DEL HJE VRHUNSKI ŠPORTNIK	
REJEC PSOV				OKROGLI DIR. STOLP SMEĐAK AVTO		ZARHTNA SLODO IMENO LEŠČICE	ZARHTNEV HRV.SKLAD. (MATROSLAV 1910-1954)		VELIK KOMEN		
ŠTEKLENJA POBODA KEMIČNE POBODA				SLAVILNA PEŠEM	STALNO BALILOŠE PROSTORIJE ZORADER						
MAKEDON KOLO				RAVNIK LOGARITEM CLIPPIK VOLGE	ZNAČAJI PREDSTAV. PRISTELI KEMIČNIKE						
ITERACIONA											
OLGA ČEHOV	PLETERNA POBODA RT PR VALEHČIČI										
MANEKENKA GAZBARA				PREGRAD. SPREJEMNIK KARATE KLUB							
MLADINSKA PIMATELJICA PERČI				GLAVNO MESTO TURČIJE OTOK V BODENŠKEM JEZERU, ČVCA							
ŽALJUG VAT				KOMEČKO ORODJE							

Med izžrebance pravilnih rešitev nagradne križanke bomo razdelili 10 nagrad v vrednosti 160.000 tolarjev:

1. nagrada v vrednosti 40.000 tolarjev,
2. nagrada v vrednosti 30.000 tolarjev,
3. nagrada v vrednosti 20.000 tolarjev,
in 7 nagrad v vrednosti 10.000 tolarjev.

Pravilne rešitve pošljite do 5. januarja 1996 na naslov: Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 M. Sobota, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

*Miren božič
in
prijazno
novo leto*

VESTNIK

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto
vam želi*

Veletrgovina
Svetrošnik
MURSKA SOBOTA

*Občankam in občanom Mestne občine
Murska Sobota želimo vesel božične
praznike ter srečno, zadovoljno
in
uspešno novo leto 1996!*

PREDSEDNIK

Mestnega sveta Mestne občine
Murska Sobota
Rudi HORVAT

ŽUPAN

Mestne občine
Murska Sobota
Andrej GERENČER

*Vsem
občanom in
občankam
Občine
Radenci
želimo
mirne
božične
praznike in
srečno novo
leto!*

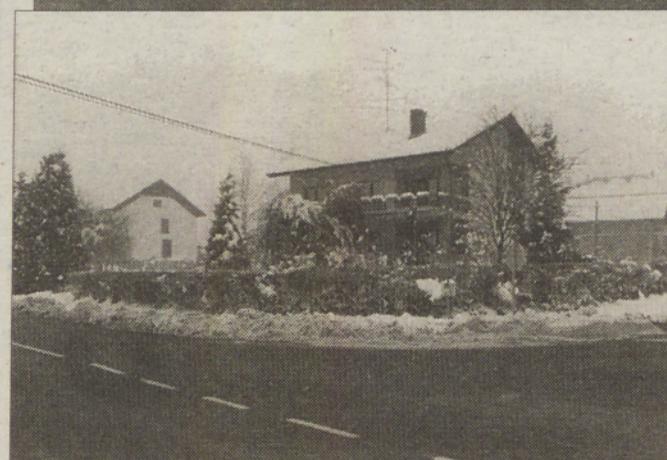
Župan Občine
Radenci
JOŽE TOPLAK

*Občankam in
občanom,
delovnim telesom
Občinskega sveta
Občine Gornji
Petrovci,
krajevnim
skupnostim*

*Križevci, Šulinci in Gornji Petrovci želimo
blagoslovljene božične praznike
in
srečno novo leto 1996!*

Župan Občine Gornji Petrovci
FRANC ŠLIHTHÜBER

*Doživetje
popolnosti
božično-novoletnih praznikov
naj vas spremlja
tudi v letu 1996!*

Župan občine Ljutomer
LUDVIK BRATUŠA

*Vesele
božične praznike
in
blaginjo
v letu
1996!*

Župan Občine
Puconci
LUDVIK NOVAK

*Blagoslovjen božič
ter zdravo in uspešno
novo leto
1996!*

Župan Občine Sveti Jurij ob Ščavnici
SLAVKO MIHALIČ

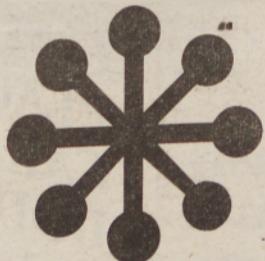

*V miru in zadovoljstvu
preživite božične praznike,
v novem letu pa naj vam bo
sreča naklonjena doma in
v službi!*

Župan Občine Moravske Toplice
FRANC CIPOT

OBČINA BELTINCI

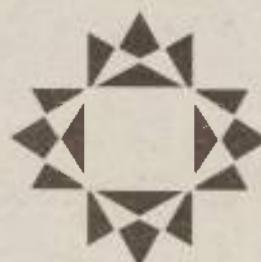
MЛАДИНСКА УЛИЦА 2, 69231 BELTINCI
TELEFON/FAKS: 42 264
OBČINSKA UPRAVA

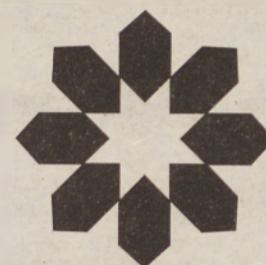
*VSEM OBČANKAM IN OBČANOM
OBČINE BELTINCI ŽELIMO VSELE
BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO,
ZDRAVO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1996!*

ŽUPAN OBČINE BELTINCI
JOŽEF KAVAŠ

*Vsem občankam in občanom želimo vesele
božične praznike in srečno novo leto
1996!*

ŽUPANI OBČIN
LENDAVA, ČRENŠOVCI,
TURNIŠČE, ODRANCI
in
KOBILJE

**Preživite božič v osebnem
zadovoljstvu, v letu 1996
pa veliko, veliko sreče!**

Župan Občine Cankova - Tišina
Alojz Flegar

**BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE
TER SREČNO IN
USPEŠNO NOVO LETO
1996**

vam želi
OBČINA KUZMA

*Vsem prebivalcem Občine
HODOŠ-ŠALOVCI
želimo vesele božične praznike
in
srečno novo leto 1996!*

ŽUPAN OBČINE
HODOŠ-ŠALOVCI
ALEKSANDER ABRAHAM

PODJETJE ZA PRODAJO IN SERVIS KMETIJSKE MEHANIZACIJE

BEBB
d.o.o.
STRUKOVCI 23a

69265 BODONCI
Tel.: (069) 49 195
49 395
Faks: (069) 49 495

TRGOVINA V MURSKI SOBOTI
Mikloša Kuzmiča 4, 69000 MURSKA SOBOTA
Tel.: (069) 21 750

PRODAJA NA VELIKO IN DROBNO

- vrtne kosilnice s košaro, sajnohodne
MTD, MURAY, ALKO, JONSERED, HUSQVARNA, PAN-AGRA,
HOMELITE, SIMPLICITI
- kosilnice na nitko
HUSQVARNA, JONSERED, STIHL, KAWASAKI, DOLMAR,
PARTNER, HOMELITE
- motorne žage in rezervni deli iz programa OREGON
HUSQVARNA, JONSERED, DOLMAR, STIHL, PARTNER, HOME-LITE
- motokultivatorji
MUTA, BCS, SEP
- visokotlačni stroji za pranje kmetijske mehanizacije KÄRCHER na mrzlo in
toplo vodo
- pretočne črpalki
TELARINI
- rezalni program
OREGON, FELCO, ARS, LOWE
- škropilni in zalivalni program
GARDEN in GARDENA
- rezervni deli za vse programe

SERVIS KOSILNIC NA NITKO

Jonsered	Homelite
Stihl	Dolmar
Kawasaki	Partner
Husqvarna	Solo

SERVIS MOTORNIH ŠKROPILNIC

Stihl	Pan-Agra
Solo	Ideal

SERVIS MOTORNIH ŽAG

Jonsered	Husqvarna
Stihl	Homelite
Dolmar	Tomos
Partner	Solo

SERVIS MOTOKULTIVATORJEV

Muta	BCS
Goldoni	SEP
Honda	

SERVIS VRTALNIH KOSILNIC

Husqvarna	Pan-Agra
MTD	Partner
Jonsered	Homelite
Muray	Simpliciti
Alko	

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
INSREČNO NOVO LETO
1996!**

KEMA p. o., KREMEN IN SPECIALNI GRADBENI MATERIALI

KEMA

GRADBinci PUCONCI POZOR!

BOŽIČNO-
NOVOLETNO
ZNIŽANJE
CEN
GRADBENIH
MATERIALOV

- izdelki KEME cenejši za 10 %
- keramične ploščice cenejše
do 20 %
- kopalniška oprema, gips plošče
in parket cenejši 5 %

OB
GOTOVINSKEM
PLAČILU VAS
ČAKA ŠE
DODATEN
5-odstotni popust
ALI MOŽNOST
PLACILA NA 4
OBROKE.

VESEL BOŽIČ TER ZDRAVO IN USPEŠNO LETO 1996!

KEMA
PUCONCI

Božično-novoletna priloga

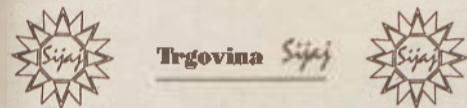
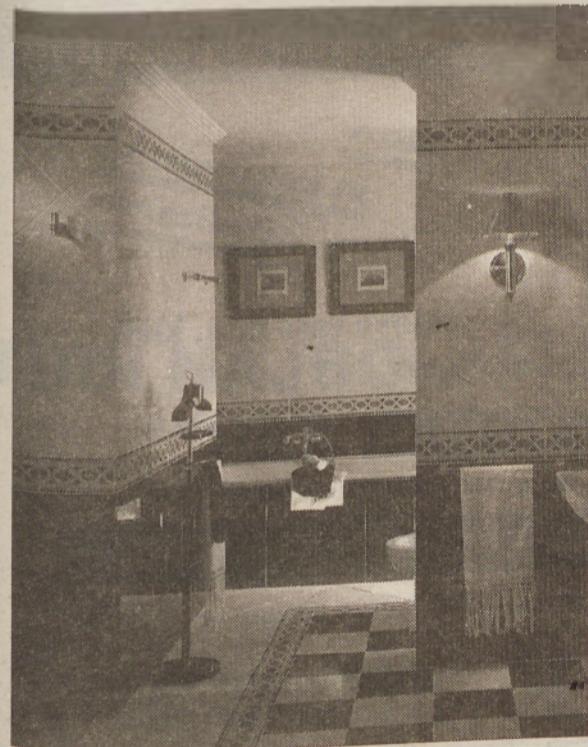
INOKS

Nerjaveči izdelki

Černelavci, Gorička 150, 69000 Murska Sobota
Tel./fax: (069) 21-174, 31-959, 32-999**VOŠCIMO VAM PRIJETEN BOŽIĆ
IN USPEHOV POLNO LETO 1996!**

- STOPNIŠČNE OGRAJE
- OPREMA ZA LOKALE
- VINSKE CISTERNE
- TLAČNE POSODE ZA SOK
- GALVANSKE STORITVE

- NERJVAVEČA KUHINJSKA POSODA
- JEDILNI SERVISI
- KRISTALNI IZDELKI, PLADNJI ...

V decembru vam ponujamo 10 % popust. Trgovina *Sijaj*, Jože Pavlinjek,
Temlinova ul. 4, 69000 Murska Sobota
tel.: (069) 21-903Temlinova 4, 69000 Murska Sobota,
tel./fax.: 069 32 174, 24 829*Vsem svojim cenjenim strankam želimo vesele božične praznike, srečno in uspešno novo leto ter se priporočamo z vsemi našimi izdelki.***SREČNO****GOTOVINSKI POPUSTI - PRODAJA NA ČEKE - UGODNA POSOJILA****KEOR**

**POPOLNA
PONUDBA
OPREME ZA
KOPALNICE**
**- KERAMIČNE
PLOŠČICE**
**cooperativa
CERAMICA D/
IMOLA,**
**PORCELANOSA,
VENIS, MARAZZI**

SANITARNA KERAMIKA
LAUFE, ROCA, DOLOMITE
MASAŽNE KADI IN PRŠNE KABINE
JACUZZI, SYSTEM POOL

KOPALNIŠKA OPREMA
SALGAR, COMPOSIS
ARMATURE
SCHIMIEDL, GROHE, NOBILI

KEOR

d.o.o.

Zrkovska c. 87, 62000 Maribor
Tel.: (062) 511-384, 513-897
Fax: (062) 510-633
PE Beltinci, Ravenska 27
Tel.: (069) 42-151
PE Celje

■ **BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE
PRAZNIKE
IN SREČNO
1996!**

GOSTIŠČE GAJ - ODRANCI**DG DG****KUZMA MOBIX****Želimo vam****BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
IN
MÍRNO, SREČNO NOVO LETO**

SE PRIPOROČA GOSTIŠČE GAJ, ODRANCI, TEL 069/71-023

DA SMO VAM BLIŽE, KO NAS POTREBUJETE !**080 - 19 - 20**PRVA BREZPLAČNA TELEFONSKA ŠTEVILKA ZA NAROČANJE OBISKA
ZAVAROVALNIŠKEGA ZASTOPnika, PRVA TOVRSTNA ŠTEVILKA,
KJER MI PLAČAMO STROŠKE VAŠEGA POZIVA!**NAJLAŽJE! NAJHITREJE! NAJKVALITETNEJE!**

TAKRAT, KO IMATE VI ČAS!

TAM, KJER VAM NAJBOLJ USTREZA!

Kako skleniti zavarovanje zase, za svoje bližnje ali za svoje premoženje?
Preprosto!Pokličite brezplačno telefonsko številko
080 - 19 - 20iz kateregakoli kraja v Sloveniji brez dodatne pozivne številke.
24 ur na dan nam lahko poveste, kdaj in kje vas naj obišče naš zastopnik.
Če želite, bo pri vas najkasneje v 48 urah!

080 - 19 - 20

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ
IN
MI Z VAMI**

STREŠNA OKNA

S strešnim oknom smo uresničili sanje o lepem stanovanju na nekdaj neuporabnem podstrešju.
Odpiranje in zapiranje okna je preprosto in zanesljivo.
Pred soncem ščiti prostor rolo zavesa ali žaluzija.

Lepota,
svetloba,
udobje

Vesel božične praznike
in srečno novo leto 1996

KOVINOPLASTIKA LOŽ

Lož, Cesta 19, oktobra 57, Slovenija, 61386 Stari trg pri Ložu,
telefon 061/795-100, telefaks 061/708-466.

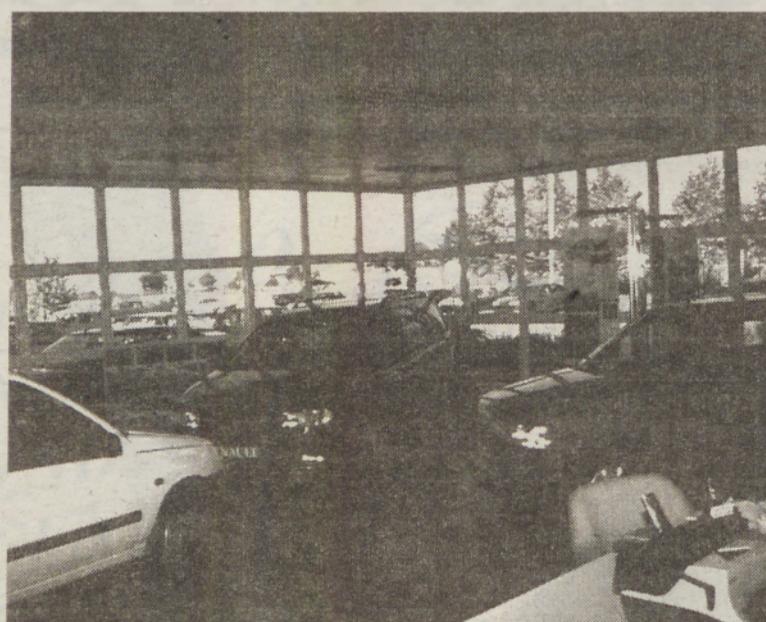

AGROSERVIS
Murska Sobota

AGROSERVIS - servis z najdaljšo tradicijo v Pomurju

**Servisiranje, vzdrževanje, generalna popravila
motornih vozil**

Avtokleparstvo - avtoličarstvo - avtoelektrika

**Prodaja
novih
in
rabljenih
vozil**

**Prodaja
original-
nih
rezervnih
delov**

*Cenjenim strankam in poslovnim partnerjem
se zahvaljujemo za zaupanje in jih želimo
vesele božične praznike ter srečno in uspešno
novo leto
1996!*

TEKSTIL

**pletilstvo
PROSENJAKOVCI**

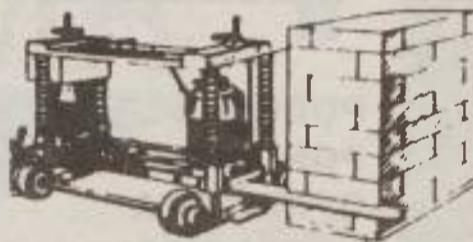
- izdelujemo ženska, moška in otroška oblačila za prosti čas in za druge priložnosti

- znani smo po tehničnih tekstilnih izdelkih za industrijo in gospodinjstva

- priporočamo vam nakupe v naših trgovinah

**Vesel božič
in
srečno novo leto 1996!**

S sodobno tehniko – s strojnim rezanjem

**hitro
in kakovostno
izoliramo**

zidove vaše hiše, kleti

in gospodarskih poslopij pred vlogo.

- Strokovno hidroizoliramo terasaste strehe – z domaćim in uvoženim izolacijskim materialom.
- Naredimo zunano in notranjo topotno izolacijo objektov.

KAKOVOSTNE STORITVE, UGODNE CENE, 5-letna garancija.

Vsem našim strankam in bralcem VESTNIKA želimo vesel božič in srečno novo leto!

*Gradbene izolacije **HACK**, 69223 DOBROVNIK 244,
tel./telefaks (069) 79 166*

UGODNO!

LIJOTOMER, Glavni trg 7, tel.: (069) 82 445
RAKIČAN (pri bolnici), tel.: (069) 31 201
Delovni čas: ponedeljek-petak 8.00 – 15.30
sobota 8.30 – 12.00

Izkoristite božično-novoletni popust v naših optikah!

Ob predložitvi spodnjega kupona vam dajemo decembra 1995 in januarja 1996 20 % popusta za očala z dioptrijo. Če so očala vaš stahlji spremjevalec ali potrebujete le zaščito pred soncem, na smučanju ali pri drugih športih, vam v naših optikah ponujamo:

- izdelavo vseh vrst očal ter njihovo brezplačno servisiranje
  - kakovostna korekcijska stekla, ki jih odlikujejo zlasti čistost materiala, manjša teža ter debelina, udobnost nošenja itd.
  - velik izbor okvirjev za očala vseh cenovnih razredov
  - kontaktne leče ter vse potrebno za njihovo nego in vzdrževanje
  - brezplačno kontrolo vida za očala in strokovno svetovanje
- Naj skrb za vaše oči in vaš vid ne ostaja le vam; tudi v naslednjem letu vam bomo stali ob strani z našimi strokovnimi nasveti ter veliko ponudbo pripomočkov za vaš boljši vid.

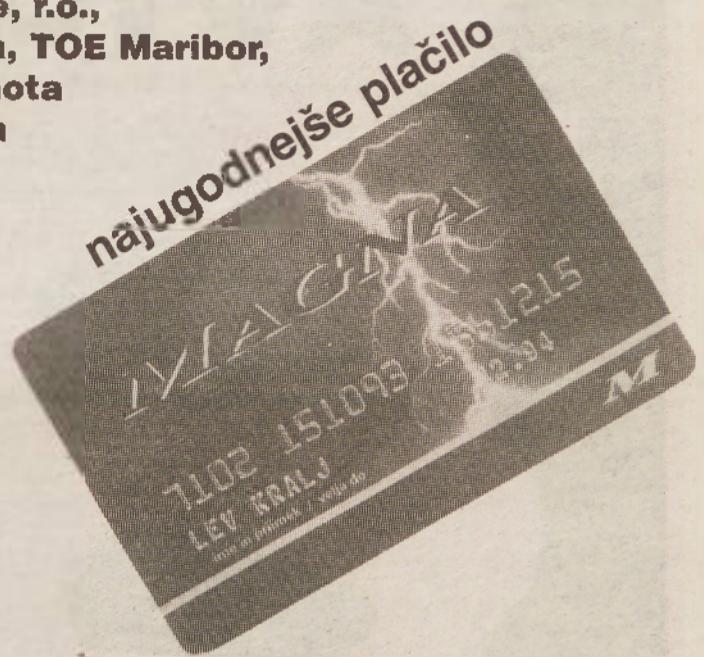
Želimo vam vesele božične praznike ter srečno in zadovoljno novo leto 1996!

Prinesitelju tega
kupona dajemo
20-odstotni popust.

PETROL

**Podjetje za notranjo in zunanjo trgovino ter
finančno poslovanje, r.o.,
Dunajska cesta 50, Ljubljana, TOE Maribor,
organizacijska enota
Murska Sobota**

**Slovenska
naftna
družba**

PETROL

Prijeten zvok in mirno
delovanje vašega avtomobila
spremenita tudi vaš značaj.

olja PROTON,
akumulatorji,
čistilniki za zrak,
avtomobilska kozmetika,
avtomobilske gume
z brezplačno montažo,
osvežilne pijače

PETROL

**TUDI NAJBOLJŠI PRIJATELJ
VAS LAHKO ZAPUSTI,**

PETROL NIKOLI!

VAŠ SPREMLJEVALEC NA POTI

PETROL

Vesel božič ter srečno, uspešno,
predvsem pa zdravja polno novo leto 1996!

SEAT AVTO ÖRI

pooblaščeni trgovec za vozila SEAT, Obrtna cona Murska Sobota,
tel./faks: (069) 31 042

avtotrgovina - servis - rezervni deli

CORDOBA

Če vas mika športno,
potrebovali pa bi
družinsko vozilo

TOLEDO

Najcenejša
družinska
limuzina

Vaša
varna
priateljica

SEAT

VOZILA S ŠPANSKIM
TEMPERAMENTOM

SREĆNO
NOVO LETO
1996!

Trgovina
na drobno **VERA HORVAT** ŽIŽKI 61a
Telefon: 70 211

Pri nas v prenovljeni in povečani trgovini
imamo vedno posebno ugodno ponudbo blaga!

- živila in vse drugo
za vaše gospodinjstvo

TEKSTILNI IZDELKI

- trenirke
- puloverji
- otroške bunde
- žensko, moško in otroško perilo

*Želimo vam vesele
božične preznike ter
zdravo in zadovoljno
novo leto!*

*Smo proizvodno-trgovsko
podjetje z najpestrejšo,
najugodnejšo in največjo
ponudbo pohištva
v Pomurju*

atrium

PODGETJE ZA PROIZVODNJO
STORITVE IN TRGOVINO

LJUTOMER

Prešernova 28
Telefon
in faks: 83 455

GORNJA RADGONA

Cesta na stadion
(pri lekarni)
Telefon
in faks: 63 111

KROG

Murska ulica 27
Telefon
in faks: 32 455

- praznične cene

- dostava na dom

- montaža

**Blagoslovjen božič
in srečno 1996!**

Koraki v varno

življenje

So trenutki, ko pomislis ... Ali bo trajalo? Ali bo življenje prijazno z mano in z mojimi? So trenutki, ko znaš mitno pogledati v čas, ki prihaja. Brez strahu, brez tesnobe. Ker ves, da lahko vsaj malo zanesljivosti zagotoviš sam. S preimljeno naložbo morda ne moreš preprečiti nepredvidljivega, lahko pa omlitis njegove posledice.

Življenjsko zavarovanje je takšna naložba, ki začetek preudarne skrbnosti. Do sebe in do svojih. Mnogi se zato za življenjsko zavarovanje odločijo takrat, ko pridejo otroci, saj z njihovim zvezdavnim pogledom postanejo pomembne odraslost, skrbnost, odgovornost.

Življenjska zavarovanja Zavarovalnice Triglav

 zavarovalnica triglav

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d.
Območna enota Murska Sobota
Lendavska 5, tel.: (069) 31 650

MIREN BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

**VESELE BOŽIČNE
PRAZNIKE TER
SREČNO IN
USPEŠNO LETO
1996!**

S.O.S. Company Veščica d.o.o.

69000 M. SOBOTA, Veščica 4e, tel.: 069/23 607, fax: 31576

OKNA - VRATA - SENČILA - POLKNA - ZIMSKI VRTOVI - OKENSKE POLICE

NAJBOLJ ZAOKROŽENA PONUDBA ZA VAŠ DOM

NOTRANJE OKENSKE POLICE

Ko se vselimo v stanovanje, so okenske police že vgrajene in največkrat o njih projektanti ne premišljajo dovolj. Police so zelo uporaben in delikaten element stanovanjske opreme. Le pomislite na cvetlične lončke, ki jih postavimo na notranjo polico okna in vam prostor obogatijo. Pri tem je treba vedeti, da rože zalivamo in mimogrede kane na polico kapljica vode. Lesena polica bo začela propadati. Zato v po-djetju AJM ponujajo drugačne okenske police.

POLICE WERZALIT

Sa police iz vodotesnega monolitnega lesene jedra in površinsko obdelane s poljubno pigmentirano tekočo plastično. Police do dolžine 5 m lahko dobimo v enem kosu, to pomeni, da ne bo slikov, ki bi lahko bili problematični. Širine teh polic so od 10 pa vse do 60 cm, s čimer smo kos tako rekoč vsakemu oknu. Pa ne le v novogradnjah, tudi pri obnovi starih okenskih polic bodo dobrodoše, saj s tako polico enostavno prekrije staro dotrajano okensko polico. Barv in vzorcev je veliko. Nekatere so imitacija kamna, druge lesa, nekaj je enobarvnih. Poleg radodarnih dimenziij torej še široka paleta barv.

POLICE INTERPAL

To so police iz litega marmorja, ročno izdelanega materiala, ki je prava mojstrovina. To je beton iz umetnih smol, sestavljen iz marmornega peska, barvnih pigmentov in akrilnih smol. Je izjemno odporen proti UV-žarkom, vremenskim vplivom in kemikalijam. Na voljo je gladko poliran ali površinsko strukturiran v sedmih barvnih različicah.

Zaradi dobrih lastnosti je uporaba takih polic veliko širša in ne le za izdelavo okenskih polic. Dobrodošel bo za notranje in zunanje police oken, stopnišča in oblage za stopnice, stenske in talne oblage, vratne in okenske okvirje, krovne plošče radiatorjev, police za rože, plošče za pohištvene elemente in še kaj.

ZUNANJE OKENSKE POLICE

Kol smo že zapisali, se za izdelavo zunanjih okenskih polic zelo dobro obnese liti marmor interpal. Za vse, ki bi želeli cenejšo in enostavnejšo rešitev, pa bo dobrodošla informacija, da v podjetju AJM lahko dobite tudi aluminijaste zunanje police, katerih globine so od 5 do 35 cm, z vsem potrebnim dodatnim materialom za polaganje.

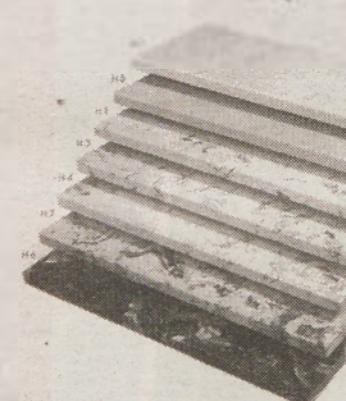
PROIZVODNJA - TRGOVINA

EXPORT - IMPORT NA DEBELO IN DROBNO

KOZJAK NAD PESNICO 2a - 62211 PESNICA

TEL.: (062) 656-222, 656-610, FAX: 062/656-161

Vsem želimo blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto!

MESNA
INDUSTRIJA
RADGONA

LACKOVA 22

Izdelki za vaš okus

*Priporočamo
vam obisk
naših mesnic v:*

- Gornji Radgoni
- M. Soboti
- Radencih
- Moravskih Toplicah
- Lendavi
- Beltincih in drugje

Vesel božič in srečno novo leto!

**ČE VAM STREHA PUŠČA, JO ČIMPREJ PREKRIJTE Z
NOVIMI STREŠNIKI**

VELIKA IZBIRA OBLIK IN BARV

Za individualno oblikovanje lahko izbirate med tremi različnimi modeli in širimi barvami strešnikov Bramac. Tako bo streha čisto po vašem okusu, prilagojena arhitekturi vaše hiše, okolici in pokrajini.

STREHA S SISTEMOM

Priklučki in prehodi so kritične točke na strehi. Zato imamo za vsak detalj strehe, ki si ga lahko zamislite, natančno dimenzionirano sistemsko rešitev. Skupaj z vsemi našimi modeli strešnikov dostavimo opremo, ki se po obliku in barvi popolnoma prilega strešnikom. To pomeni dodatno varnost pa tudi gospodarnost, kajti polaganje je hitro in preprosto.

O VSEM SE LAJKO DOGOVORITE PO TELEFONU

Vaši svetovalci pri graditvi – najsi bo to arhitekt, projektant, trgovec z gradbenim materialom ali krovec – poznajo streho BRAMAC. O vseh podrobnostih se pogovorite s strokovnjaki, ki jim zavirate, pokažejo naj vam vse izdelke iz sistema BRAMAC. Poleg tega vam je na voljo izjemna in brezplačna storitev – naš računalnik, imenovan DACO, vam bo izdelal ponudbo na podlagi vašega gradbenega načrta. Če gradbeni načrt predložite svojemu svetovalcu ali ga pošljete neposredno nam, vam bo naš DACO izdelal popolno ponudbo.

**STREHA • BRAMAC •
JE LEPA, VARNA IN TRAJNA**

Strešniki

Bramac krasijo tudi dom Jožeta Slane v Bolehnečicah 4. VESTNIK je dodelil Slanovi družini naziv NAJ... KMETIJA '95 za vzorno urejeno hišo. V severovzhodni Sloveniji je iz meseca v mesec več domačij pokritih s strešniki BRAMAC.

Z BRAMACOM BOSTE DOBRO POKRILI VSAKO STREHO

Že od nekdaj je streha za človeka pojem varnosti. Pod streho se počutimo varno, to se danes v primerjavi s preteklostjo ni prav nič spremenilo. In upravičeno smo pri kakovosti strehe zelo zahtevni, kajti od vseh delov stavbe je prav streha izpostavljena največjim obremenitvam: vročini in mrazu, dežju, snegu, ledu, toči in neurjem. Ravno v skrajnih vremenskih razmerah se izkaže, kako zelo pomembna je zanesljiva streha. Toda streha je veliko več kot le nujno potrebna zaščita prebivalcev, saj odločilno vpliva na celotno podobo hiše. Konstrukcija, oblika in barva strehe naj se harmonično vključijo v okolico in pokrajino.

Streha Bramac izpoljuje večino naštetih zahtev. Naše 30-letno pisno jamstvo za kakovost in odpornost materiala proti zmrzali je samo eden od dokazov.

To, da se v Sloveniji že več kot 25.000 lastnikov hiš počuti varne pod streho BRAMAC, je gotovo prepričljiv dokaz.

Bramac, d. o. o., Dobruška vas 45, 68275 Škocjan, tel.: (068) 322 007, telefaks: (068) 76 290

Kupon
Predložite mi brezplačno in nedvzetjedo poslovno
prodajno pogojin za izdelke Bramac.
Vsi poslovni partnerji v priimek.
Naslov:

MS

POMURSKA DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE SKLADOV d.d.

69000 MURSKA SOBOTA KOCLEVA 14A TEL. 069 32 897 FAX 069 32 898

OBVESTILO DELNIČARJEM!

OBVEŠČAMO VSE DELNIČARJE POMURSKE INVESTICIJSKE DRUŽBE, d. d., DA SMO

v dosedanjem poteku lastninjenja v Sloveniji kupili delnice 12 slovenskih podjetij. Med drugim

LEKA,
MURE,
POSLOVNEGA SISTEMA MERCATOR,
ŽIVIL Kranj,
MURALESA Ljutomer

Za vse, ki se še niste odločili, je odprta POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 3, d. d. Certifikate je mogoče vložiti v vseh enotah LB POMURSKE BANKE, d. d., M.SOBOTA.

*Ukrali želimo vsem delničarjem
vesele božične praznike in srečno novo leto!*

SKUPAJ GRADIMO
DOBER TRAKTOR**UNIVERSAL****UNIVERSAL Forte 64****SAMO V DECEMBRU!**POPUST
40.000 SIT

ALI

BREZPLAČNE
ZRAČNE
ZAVORE

(ne velja za FORTE)

Forte 64 – nov dosežek pri razvoju traktorjev UNIVERSAL, naj sodobnejša zasnovana varnostna kabina, sinhroniziran menjalnik (12 + 3), izboljšan zavorni sistem, ojačana hidravlika, dve hitrosti kardanske gredi, sistem WKS za lažje in hitrejše priklapljanje priključkov ... in še mnogo drugih izboljšav.

ATRAKTIVNA CENA
S 3-ODSTOTNIM
PROMOCIJSKIM
POUPUSTOM.

*Želimo vam vesele božične praznike
in veliko uspehov v letu 1996!*

* STARO ZA NOVO
* LIZING NA 3 LETA
* ZELO UGODNO POSOJILYO: 20-odstotni polog, odplačilo od 1 do 3 let, D + 10,8-odstotna obrestna mera
* NEKATERI MODELJI V ZALOGI

PRIPOROČILO: OB NAKUPU TRAKTORJA ZAHTEVAJTE ORIGINALNO GARANCIO TRGOPREVOZA.

akumulatorji in gume

Baum**IZKORISTITE PRILOŽNOST IN POKLIČITE:****TRGO PREVOZ**
EXPORT - IMPORTTRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE
62230 LENART, Ptujská cesta 16, SLOVENIJA
TEL. (062) 724 604, 724 616 ALI 723 509, FAKS (062) 724 617**aba****O P T I K A**

Povsed, tudi na počitnicah skrbi za vaše oči in vaš vid, bodisi da so vaš stalni spremjevalec očala ali potrebujete le zaščito za oči pred soncem, na smučanju ali pri drugih športih.

Tudi ko s fotoaparatom zabeležite počitniške trenutke ali bi jih zabeležili, pa nimate filma ... takrat je tu ABA optika - foto.

Murska Sobota, Tržnica in Lendavska 8

**Vesel božič
in srečno novo leto!**

izolirka

Industrija izolacijskih materialov, Ob železnici 18, 61110 Ljubljana, tel.: 14 03 096, telefaks: 445 182

**PRIJAZNA DO VAS
IN OKOLJA**

*želi vsem prijateljem
in poslovnim partnerjem srečno
in uspešno leto 1996!*

IZOTEKT**IBITOL****STIROPOR****ZLATARSTVO**

FERI DANČ – PRAVI NASLOV ZA
MODEREN IN POCENI NAKITI

NAKIT PO NAROČILU.

MENUAVA GRAM ZA GRAM.

SPOROČAMO TUDI, DA SMO SE PRESELILI V SLOVENSKO 18
(PREJ SEMENARNA NASPROTI BLAGOVNICE POTROŠNIK).

VSEM SVOJIM STRANKAM
SE ŠE NAPREJ TOPO PRIPOROČAMO!

tel.: 069 / 23 243

**KO NE BOSTE VEDELI,
KAJ PODARITI
- NAKIT PO VAŠI ŽELJI**

**PRIJETEN BOŽIČ
IN
USPEŠNO, SREČNO
NOVO LETO 1996!**

KONCERN
lip bled
lesna industrija
64260 bled, ljubljanska c. 32

NOVOLETNI POPUST

-10% ZA POHIŠTVO IZ MASIVNEGA LESA
-5% ZA STAVBNO POHIŠTVO

VELJA OD 12. 12. 1995 DO 13. 1. 1996

V TRGOVINAH LIP BLED NA BLEDU IN
MURSKI SOBOTI

- 5% ZA GOTOVINSKO PLAČILO

- UGODNA POSOJILA DO 2 let
- temeljna obrestna mera + 7%

Lip trgovina Bled, d. o. o.

64260 Bled, Ljubljanska c. 27

MURSKA SOBOTA
Trgovina Lip Bled, Cvetkova 1 a,
telefon: (069) 22 941, 22 942,
faks: 22 942

TRGOVINA IN PRIREDITVE • tel./fax: (069) 32 465
Slomškova 43 • 69000 Murska Sobota

UGODEN NAKUP

BOŽIČNIH DARIL:

- glasbeni stolpi: AIWA, SONY, PANASONIC
- klaviature: CASIO
- TV-igrice FAMILY COMPUTER in SEGA MEGA DRIVE

- ojačevalniki
- kasetofoni TECHNICS
- CD-playerji SONY
- tunerji AIWA

**VELIKA
IZBIRA**

TELEFONI IN TELEFAKSI PANASONIC

ZNIŽANJE CEN VIDEOREKORDERJEV:

SAMSUNG, SCHNEIDER,
GOLDSTAR, SONY

10 %

- glasbeni koledarji 96

- CD-plošče od 680 SIT

Veselo praznujte božič in lepo se imejte v novem letu!

Božično-novoletna priloga

LADA CENTER * AVTOTRGOVINA

62231 Pernica, Vosek 6d (ob cesti Maribor - Lenart), tel.: 062/640 540

ODPRTO: od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure, v soboto od 8. do 12. ure.

NAJVEČJI SALON VOZIL LADA V SLOVENIJI
AVTOМОBILI V ZALOGI * OBRESTNA MERA ŽE OD R+8%

- * NAJUGODNEJŠA POSOJILA, BREZ POLOGA, TUDI ZA RABLJENA VOZILA DO 5 LET
- * STARO ZA NOVO
- * NAJUGODNEJŠI LIZING - tudi za PODJETNIKE in KMETOVALCE

LADA SAMARA 1300 / 3V
samo 999.000 SIT.

Mesečni obrok samo 26.000 SIT.

OB NAKUPU PODARIMO
prevleke in preproge
ter opravimo tehnični
pregled.

POOBLAŠČENI PRODAJALEC IN
SERVISER
11-LETNA TRADICIJA

- * rezervni deli
- * avtomehanika
- * avtokleparstvo
- * vulkanizerstvo

Borut Jagodič

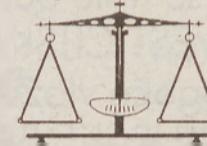
Miren božič in srečno novo leto 1996!

PRODAJAMO PO NAJNIŽJIH CENAH:

- tehnice: elektronske, laboratorijske, mehanske, živinske in mostne
- registrirne blagajne vseh vrst
- REHNINGHAUS - salamoreznice, mline za meso, žage za kosti
- nakupovalne košarice in žično opremo za trgovine

SERVIS IN POPRAVILO

TEHTNIC
ŠTRAKL DUŠAN

Ulica ob kanalu 22
69000 Murska Sobota
Telefon (069) 32-486

**IMAMO POOBLAŠČENI SERVIS ZA NAŠ
PRODAJNI PROGRAM**

*Do konca leta od 7 do 15% popust za nakup
trgovinskih elektronskih tehnic!*

*Vsem bralcem in poslovnim partnerjem želimo
vesel božič in srečno novo leto 1996!*

**DARHITEKT
duggar**
d.o.o.

ARHITEKTURA
INŽENIRING
INTERIERI
DESIGN

69000 Murska Sobota
Slovenska 39
Tel.: + + 386 (0)69 32 699

Pohvalimo se lahko, da smo uspešno končali prvo leto posovanja.
Pri tem ste nam pomagali številni prijatelji in poslovni partnerji.
Za zaupanje se posebej zahvaljujemo naslenjim partnerjem:

- BOMA SEŽANA
- DOM UPOKOJENCEV LENDAVA
- GRADBENIK LENDAVA
- HKS PANONKA
- INTERING M. SOBOTA
- KS GRAD, KS ŽIŽKI, KS BELTINCI
- LB POMURSKA BANKA
- MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT
- MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE
ZADEVE
- MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA
- MLINOPEK MURSKA SOBOTA
- OBČINA BELTINCI
- OBČINA KOBILJE
- OBČINA HODOŠ - ŠALOVCI
- PODJETJE ZA INFORMIRANJE MURSKA SOBOTA
- POMURSKE MLEKARNE
- POŠTA SLOVENIJE
- POMURSKI ZDRAVSTVENI ZAVOD
- SEPING M. SOBOTA
- SLOVENICA IN ZAP M. SOBOTA
- SGP POMGRAD M. SOBOTA
- TERME LENDAVA
- ULMER MARIBOR
- ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE
- ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO M. SOBOTA
- VEČJE ŠTEVILO INVESTITORJEV STANOVANJSKIH HIŠ
IN LOKALOV

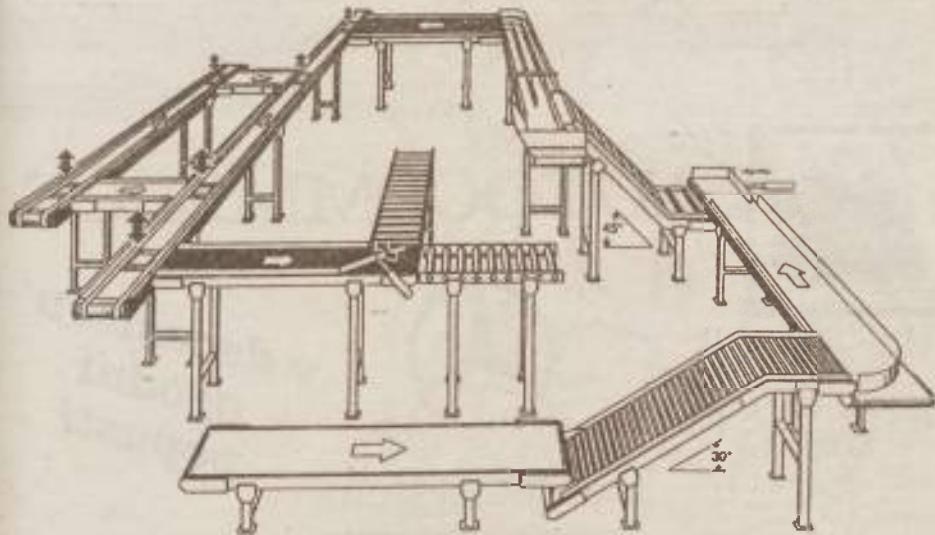
*Vsem prijateljem želimo vesele božične praznike in mirno,
uspešno ter zdravo novo leto 1996!*

TOKAM d.o.o.

Izdelava transportna in manipulativne opreme,
strojev, naprav, inženiring in trgovina
69250 Gornja Radgona
Spodnja Ščavnica 75/a
Slovenija
Telefon/Telefaks 069/ 60-517

Predstavništvo Maribor
Partizanska c. 3-5
Telefon: 062/ 226-050 int. 25
Telefaks 062/ 27-684

**IDEJNO PROJEKTIRANJE
IZVEDBENO PROJEKTIRANJE
IZDELAVA OPREME
NADZOR IN MONTAŽA OPREME**

Vesel božič! *Srečno 1996!*
VAŠI PROBLEMI NAŠE REŠITVE!

**PRIDELOV ALCEMSI AD KORNE PESE
ŽEIMO
VESEL BOŽIČ**

IN OBLINE PRIDELEK V LETU 1996!

TOVARNA SLADKORJA ORMOŽ
d.d.

AvtoRajh

LJUTOMER

Jeruzalemska 1, Telefon: 81 560

- avtokleparstvo za osebna vozila
- avtoličarstvo - avtoplašči
- avtopralnica - avtolaki
- center dinitrol - ves
- trgovina avtoličarski material
- rezervni deli

PRODAJA FORDOVIH VOZIL IN REZERVNIH DELOV

**MIREN BOŽIČ
IN SREČNO
TER USPEŠNO
NOVO LETO
1996!**

Prijetno praznujte božič in novo leto!

Med prazniki si vzemite čas za razmislek o nakupu novega avtomobila.

MORDA BO ZA VAS NAJPRIMERNEJŠI Clio

**takošnja
dobava**

**JERUZALEM
ORMOŽ**

Prodaja in servis vozil

RENAULT

**ugodna
posojila**

Hardek 44 c
Telefon:
(062) 701 106

Božično-novoletna priloga

**AVTOSERVIS
LAJTER**

Prodaja in servis vozil
Dobrovnik 6c, 69223 Dobrovnik, tel./faks: (069) 79 015

**V PRODAJI ŽE
NOVA VOZILA**

FIAT BRAVO

FIAT BRAVA

Možnost nakupa vozil na ugodna posojila po obrestni meri že od R + 4 %.

Do konca leta izredni popusti:	
LANCIA DELTA	3.000.000 ITL
LANCIA DEDRA	3.000.000 ITL
FIAT TEMPRA	3.000.000 ITL

FIAT PUNTO	500.000 ITL
ALFA ROMEO 145, 146	1.000.000 ITL
ALFA ROMEO 155	2.000.000 ITL

SREČNO VOŽNJO V NOVEM LETU 1996!

**VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO 1996
VAM ŽELI**

**LEKARNA - APOTEKA
Cankova 65 a
69261 Cankova**

BRIGITA PAVLINJEK, dipl. inž. farm.

Telefon: (069) 40 345

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

**GOSTOM IN
POSLOVNIM
PARTNERJEM SE
ZAHVALUJEMO ZA
SODELOVANJE IN
ŽELIMO VESELE
PRAZNIKE IN SREČNO
NOVO LETO!**

INFORMACIJE
IN PRODAJA
AC Murska Sobota,
Kociljeva 5,
tel. (069) 21 830
faks: (069) 21 758

AUTOCOMMERCE

Mercedes-Benz

*v decembru
ugodni
popusti*

*v decembru
ob nakupu
darilo*

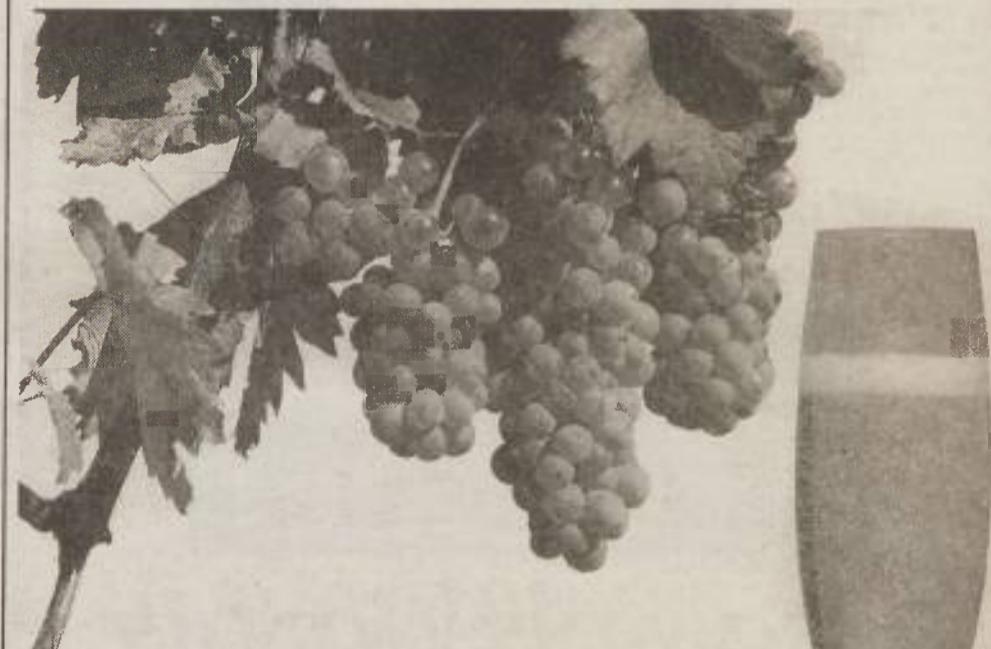
**VSEM
POSLOVNIM
PARTNERJEM IN
KUPCEM MIREN
BOŽIČ IN SREČNO
NOVO LETO!**

Radgonske gorice

GORNJA RADGONA

69250 Gornja Radgona, Jurkovičeva 5-9
Tel.: (069) 61 321, faks: (069) 61 039

**VESEL
BOŽIČ
IN
SREČNO
NOVO
LETO 1996!**

*Vino –
ti si čudovna zlatnina,
v tebi fisoč je resave,
ti si radost, kolerica,
si najslajši svetki gorice.*

**NAJUGODNEJSI AVTOSERVIS
ŠKAFAR TELEFON: 42 283, 42 284**

**POSOJILA ZA NAKUP
VOZIL**

Letna obrestna mera že od R + 5 %

- RENAULT 5 FIVE ŽE OD	12.848 DEM
- RENAULT CLIO BE BOP	15.208 DEM
- RENAULT 19 ADAGIO	21.171 DEM
- RENAULT LAGUNA RT 1.8	32.234 DEM
- RENAULT EXPRESS KOMBİ DIESEL	18.966 DEM S 5-ODSTOTNIM DAVKOM
- RENAULT TRAFIC KOMBIBUS	32.392 DEM S 5-ODSTOTNIM DAVKOM

MOŽNOST NAKUPA VOZILA PO SISTEMU STARO ZA NOVO!

PRODAJA REZERVENIH DELOV – SERVIS – VSA DRUGA POPRAVILA

**VESELE BOŽIČNE
PRAZNIKE TER
SRECNO IN
USPEŠNO NOVO
LETU 1996!**

**DELOVNI ČAS:
OD 7.30 DO 11.00
IN OD 12.00 DO 16.00,
OB SOBOTAH DO 12.00.**

**AVTOCENTER ŠKAFAR,
INDUSTRISKA 4,
LENJAVA,
TELEFON: 77 536, 75 627**

Podarite svojim najdražjim,
kar jih najbolj želite.

Veliko Zdravja.

Težko je z besedami opisati tisti posebni trenutek, ko se po nestrnem odpiranju daril v Vas zazro presenečeni pogledi. Ko spoznate, da ste nekoga zares osrečili. Ko ste podarili pravo darilo.

Zato verjemite: nekaj zelo lepega se Vam bo zgodilo, ko boste svojim najdražjim tudi podarili, kar jih od srca najbolj želite. Veliko Zdravja.

ilustracija: Zora Šončič

Akustimulator in Energijska majica sta zelo pozorni darili. Dovolj je, da pomislite, kaj bi Vam pomenilo, če bi dobili v dar, kar bi si najraje podarili sami.

Rast življenja je v Vas samih.

Brod 32, 68000 Novo mesto, tel 068 323 515

Akustimulator je klinično preizkušeno, registrirano pomožno zdravilno sredstvo, ki se ga je že prijelo ime "družinski zdravnik". Izjemno učinkovit je pri zdravljenju povečanega krvnega pritiska, obolenjih hrbitenice, dihalnih organov, sladkorne bolezni ... Akustimulator deluje tudi preventivno, saj učinkovito odpravlja blokade, ki povzročajo bolezni, premaguje stresne situacije in izboljšuje psihično stanje. Zaradi številnih pozitivnih učinkov ga lahko, razen majhnih otrok, uporablja vsakdo, ne glede na starost ali spol. Zato je namenjen celi družini.

Energijska majica je popolna svetovna novost. Številna testiranja so pokazala, da jo lahko uporabljajo vsi, tako vrhunski sportniki in rekreativci, kot tudi tisti, ki so vsakodnevno izpostavljeni stresnim situacijam, ki jim manjka koncentracija, in ki bi si radi izboljšali energijsko stanje telesa. Energijska majica učinkovito dovaja vitalno energijo, izboljšuje energijsko in psihično stanje ter povecuje koncentracijo. Še posebej je namenjena mladostnikom, ki se ukvarjajo s športom ter dijakom ali študentom, ki se vsakodnevno soočajo z intelektualnimi izzivi.

Vitalisov nagradni kupon.

Za vse, ki boste do 31.12.1995 na naš naslov (Vitalis, Brod 32, 68000 Novo mesto) poslali izpolnjen nagradni kupon ali kupili kateri koli Vitalisov izdelek, smo organizirali nagradno igro z zanimivimi nagradami. Žrebanje bo 5.1.1996. Spisek nagrajencev bomo objavili v dnevnem časopisu. Srečno.

Želim, da mi brezplačno pošljete prospekt in cenik za:

- Akustimulator z Akusandali
- Energijsko majico

Ime in priimek:

Ulica:

Kraj (pošta):

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

Vesele
božične
magdalene,
uspesno
novoko
1996!

SE ODLOČATE ZA NAKUP OLJNEGA GORILNIKA?

OGREVALNI SISTEMI d.o.o.

Moravske Toplice
Dolga ulica 103
69221 pošta Martjanci
Tel.: 069/48-428
Fax: 069/48-699

OBIŠČITE NAS, V DECEMBRU IN JANUARJU BREZPLAČNA MONTAŽA!

- vzdrževanje in servisiranje oljnih gorilnikov
- imamo pooblaščeni servis za gorilnike Weishaupt, Riello, Baltur, Libela, Olymp
- izbirate lahko med cisternami za olje, sobnimi termostati, avtomatiko Seltron za regulacijo ogrevanja
- opravljamo montažo na podlagi predračuna
- enoletna garancija za delo in opremo ...

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SRECNO IN USPESNO NOVO LETO 1996!

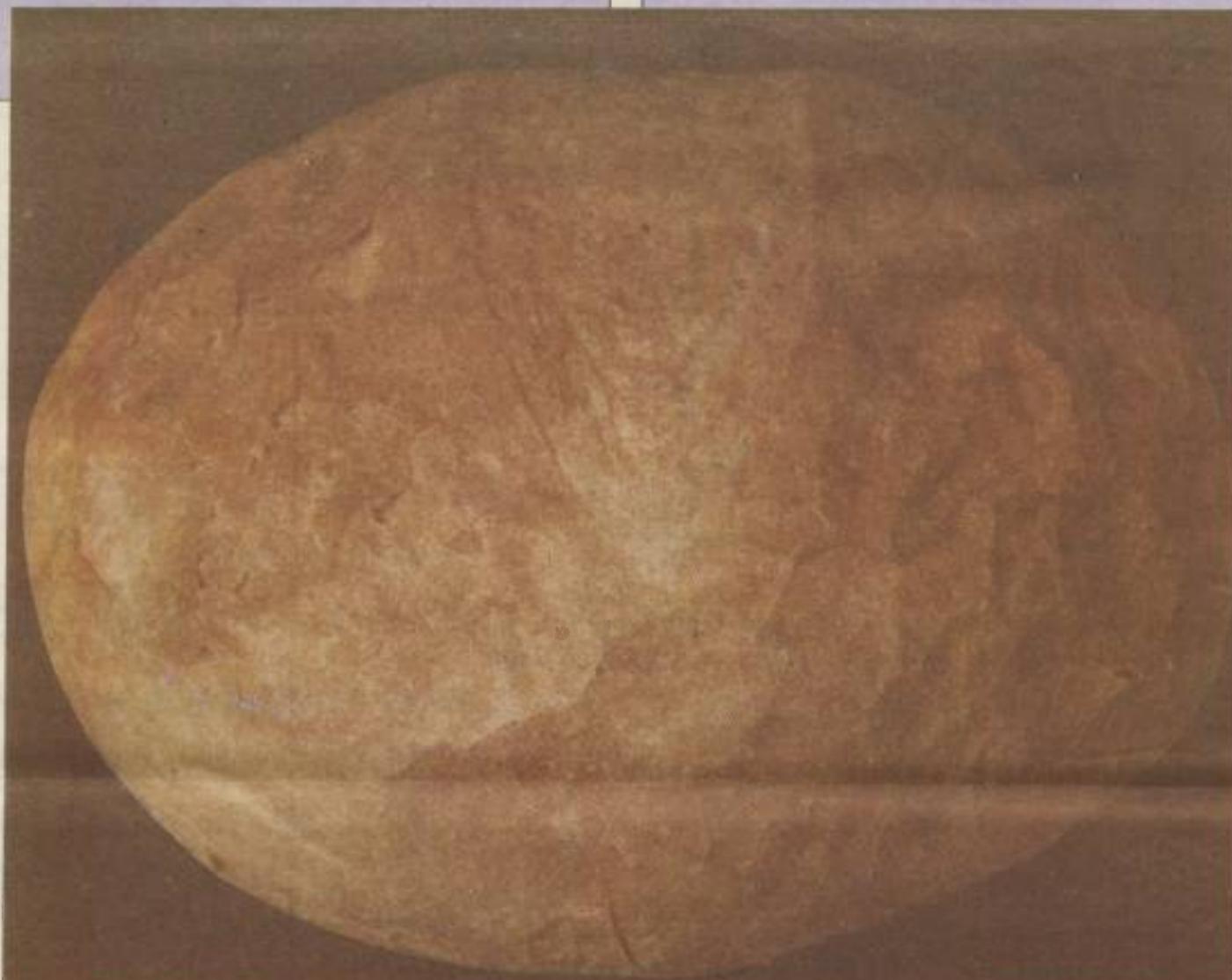
Ob izteku starega, v pričakovanju novega

Minili so tisti časi, ko smo bili edini in smo brez posebnega truda množično dobivali naročila za oglase. Zdaj je prednost Murskega vala in Vestnika v tem, da se dokazujeta z Medianinimi podatki, katerim naročniki verjamejo. Postavljena sta v čas in prostor, raziskano je, kdo so njuni bralci in poslušalci, preverjen je njun doseg.

VESTNIK je v letu '95 najbolj bran časopis v severovzhodni Sloveniji, prebira ga 54 odstotkov vseh družin v tem prostoru. Vsi drugi dnevniki, tedniki ali revije imajo mnogo manjši delež naročnikov. V primerjavi s slovenskimi regionalnimi časopisi je Vestnik na tretjem mestu, v povprečju ga prebira devetdeset tisoč bralcev.

Nadpovprečna dobra poslušanost in branost Murskega vala ter Vestnika nista samo rezultat dobrega novinarskega dela, njuno programsko zasnova oblikujete tudi vi, spoštovani poslušalci oziroma bralci.

Za to sta vam obe redakciji tudi hvaležni.

MURSKI VAL je petič zapovrstjo najboljša slovenska regionalna postaja, ki jo dnevno v povprečju posluša več kot 93.000 poslušalcev. Je najbolj poslušana regionalna postaja na Slovenskem in ima najzvestejše poslušalce.

Murski val in Vestnik trži VENERA, agencija za trženje. Zaupala sta ji svojo sedanjost in prihodnost.

Pri VENERI se zavedamo, da je slovenski medijski prostor preobremenjen in da je ključ preživetja medija v okolju, kjer deluje, ter v trženju. Pri slednjem brez intenzivnih in stalnih tržnih nastopov, osebnih stikov ter aktualne ponudbe nikakor ne gre.

SPOŠTOVANI POSLOVNI PARTNERJI, v letu, ki prihaja, se bomo pogosto videvali. Zavedamo se namreč, da je vaš kos kruha z našo pomočjo lahko večji in težji. Mi se bomo potrudili!

Vesele praznike in uspešno novo leto vam želi

Mercator - Mip Ptuj

trgovsko in proizvodno podjetje d.o.o.

Izkoristite možnost ugodnega nakupa v decembru!

28. decembra ob 12.00 veliko nagradno žrebanje kupcev!

**PRODAJNI CENTER V LENDAVSKI ULICI
V MURSKI SOBOTI**

ŽELIMO VAM VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO IN VESELO, PREDVSEM PA ZDRAVJA POLNO LETO 1996!